

89-5
L 166

Daugavpils aprīnķis

Dzīve un darbs

1 9 3 7

Latvijas Lauksaimniecības kameron izdevums

3 laikraksti un mēnešraksts Latvijas garīgās,
saimnieciskās un politiskās domas paušanai

Pēcpusdienas laikraksts

»**Brīvā Zeme**« ar

pielikumiem »Zemes spēks« un »Ilūstrētais
pielikums«. Iznāk 6 reizes nedēļā. Redaktors
Jūlijs Druva. Maksā Ls 2,— mēnesī un Ls 10,— pusgadā

Rīta laikraksts

»**RĪTS**« ar

pielikumu »Darbs un arodorganizācijas«
Iznāk 7 reizes nedēļā. Redaktors Eriks Raisters.
Maksā Ls 2,— mēnesī un Ls 10,— pusgadā

Kopīgi pasūtot „Brīvo Zemi“ vai „Ritu“ caur piensaimnieku sabiedrībām un citām lauksaimnieku organizācijām abonēšanas maksa ir Ls 1,50 mēnesī

Nedēļas laikraksts

»**Tēvijas Sargs**« ar

pielikumu »Pašvaldību dzīve«. Iznāk piekt-
dienās. Redaktors Arturs Kroders
Maksā Ls 0,50 mēnesī un Ls 2,50 pusgadā

Mēnešraksts

»**Sējejs**« ar

krāsainu bilžu pielikumu katrā burtnīcā. Iznāk
12 burtnīcas gadā. Redaktors ģimnazijas direktors
Jānis Lapiņš. Maksā pusgadā Ls 5,— gadā Ls 10,—

Lasat ikkatru dienu laikrakstu un Jūs redzēsāt, ka aizvienam viņā atradīsāt kautko, kas noder Jūsu darbā.

Ja dienas laikraksts Jums par dārgu, tad lasat lielo nedēļas laikrakstu «Tēvijas Sargs».

Izdevēja A-S. «**Z E M Ē**»
Rīgā, Blaumaņa ielā 38/40

B IV 398₄

L 89-5
L 166

L
337

Latvijas Lauksaimniecības Kameras Izdevums

80-08

Daugavpils aprīņķis

Dzīve un darbs

~~Valets Arhīvs.~~
J. Nr. 5477₄

B-1
L-1

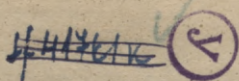
1

9

3

7

Latvijas Lauksaimniecības kameras izdevums

Latv. PSR Valsts bibliotēka

~~60-56.797~~

0304089138

Skats uz Krustpili un Jēkabpili.

Daugavpils apriņķis skaitļu apgaismojumā

(Pēc Valsts statistiskās pārvaldes sakopotām ziņām)

Daugavpils apriņķis atrodas Latgales apgabala dienvidrietumu daļā un robežo ziemeļos ar Madonas, ziemeļaustrumos ar Rēzeknes apriņķi, austrumos ar Padomju Savienību, dienvidos ar Poliju, dienvidrietumos ar Ilūkstes apriņķi, rietumos ar Jēkabpils un Rīgas apriņķi.

Daugavpils apriņķa kopplatība.

Daugavpils apriņķa kopplatība — 4.790,0 kvadrātkilometru, kas ir 7,28% no visas valsts kopplatības. Pēc šīs kopplatības Daugavpils apriņķis stāv pirmajā vietā Latgales apriņķu starpā un otrā vietā (pirmais Rīgas apriņķis ar 6.457,2 kv. km) visu pārējo apriņķu starpā.

Daugavpils apriņķī 6 pilsētas un 25 pagasti. Šai pārskatā tomēr sniegsim ziņas par 23 pagastiem, t. i. pēc to pagastu skaita, kāds bija 1935. gadā, jo divi pagasti (Aglonas pagasts atdalīts no Kapiņu pagasta un Nīcgales pagasts atdalīts no Līksnas pagasta) ar 1936. gada 1. aprīli radīti no jauna, kurpretim tautas, vispārīgā lauksaimniecības, tirdzniecības, rūpniecības un amatniecības skaitīšana izdarīta 1935. gadā un visas skaitīšanā iegūtās ziņas nav iespējams pārskatīt un pieskaņot pašreizējam Daugavpils apriņķa pagastu stāvoklim.

Daugavpils apriņķis apdzīvotības ziņā ieņem pirmo vietu visu pārējo apriņķu starpā. Daugavpils apriņķī uz 1 kv. km dzīvo 44,4 iedzīvotāji, Rēzeknes — 35,7 iedzīv., Ludzas — 39,7 iedzīv. un Jaunlatgales apriņķī — 25,5 iedzīvotāji. Latgalē caurmērā uz 1 kv. km dzīvo 36,2, bet caurmērā visā valstī — 29,6 iedzīvotāji. Apskatot atsevišķo apriņķu apdzīvotību uz laukiem (at-skaitot pilsētas), aina mainās un pirmajā vietā stāv Ludzas apriņķis ar 35,91 iedzīvotāju uz 1 kv. km, otrā — Daugavpils apriņķis ar 32,02 iedzīv., tad Rēzeknes — ar 31,87 un Jaunlatgales apriņķis ar 24,78 iedzīvotājiem. Visbiežāki Daugavpils apriņķī apdzīvots Bīķernieku (61,52 iedzīvotāji uz 1 kv. km), Aulejas (59,84 iedz.) un Naujieņu (56,10 iedzīv.) pagasts. Visretāki — Ungurmuižas (17,09 iedzīv. uz 1 kv. km) pagasts, no kuŗa platības 3,880 ha aizņem mežs un 97 ha ezeri; Līvānu (19,79 iedzīv.) pagasts, no kuŗa platības 6.010 ha aizņem mežs un daudzie purvi: Gaiņu — 1.112,9 ha, Beīru — 583,3 ha, Skrēbeļu — 2.562 ha, Skrūzmaņu — 1.680 ha, Dziļais — 53,9 ha, Zagļu — 82,6 ha, Govju — 133,5 ha, Ragaiņu — 126,7 ha, Pētermuižas — 1,175,1 ha, Krievu — 4.531,2 ha un Jersikas — 878,3 ha; Rudzētu (23,79 iedzīv.) pagasts, no kuŗa

platības — 1,450 ha aizņem mežs un 3.740 ha Stepores purvs.

Iedzīvotāju skaita pieaugums.

1920. gada tautas skaitīšanā Daugavpils apriņķī saskaitīts 185.921 (laukos — 147.672, pilsētās 38.249) iedzīvotājs, 1925. gadā — 203.780 (laukos — 150.114, pilsētās—53.666), 1930. gadā — 203.584 (laukos — 146.696, pilsētās — 56.888) un 1935. gadā 212.668 (laukos — 153.392, pilsētās — 59.276) iedzīvotāji. Kā redzams, iedzīvotāju skaits piecpadsmit gadu laikā Daugavpils apriņķī jūtami pieaudzis, pie kam tas pieaudzis kā laukos, tā pilsētās, it sevišķi pēdējās. Pēdējo piecu gadu starplaikā lauku iedzīvotāju skaits Daugavpils apriņķī pieaudzis par 4,46%, pie kam pilsētu iedzīvotāju skaits pieaudzis daudz straujāk nekā lauku iedzīvotāju skaits. Pilsētu iedzīvotāju Daugavpils apriņķī vispārīgi ir daudz (vēl vairāk pilsētnieku ir tikai Liepājas apriņķī), un tie sastāda 8,34% no visu pilsētu iedzīvotāju kopskaita, arī lauku iedzīvotāju Daugavpils apriņķī ir 12,37% no visa lauku iedzīvotāju kopskaita. Jāatzīmē, ka pēdējo tautas skaitīšanu starplaikā, t. i. no 1930. līdz 1935. gadam, Latgales apgabala nozīme pieaugusi par 0,53, jo 1930. gadā minētā apgabala iedzīvotāji sastādījuši 28,55% no iedzīvotāju kopskaita, bet 1935. gadā jau 29,08%.

Iedzīvotāju skaita pieaugums (+) un samazināšanās (—):

	Faktiskais pieaugums	Dabiskais pieaugums	Mēchaniskais pieaugums
Daugavpils apr.	+9.840	+12.270	—3.186
Rēzeknes apr.	+7.511	+ 9.782	—2.271
Ludzas apr.	+2.943	+ 5.526	—2.583
Jaunlatgales apr.	+5.299	+ 6.561	—1.262
Latgalē . . .	+24.837	+34.139	—9.302

Kā no tabulas redzams, laikā no 1930. līdz 1935. gadam Daugavpils apriņķa iedzīvotāju dabiskais pieaugums (+12.270) ir lielākais starp citiem Latgales apriņķiem, tomēr faktiski iedzīvotāju skaits pieaudzis tikai par 9.084 iedzīvotājiem. Tā tad no apriņķa par 3,186 iedzīvotājiem vairāk izceļojuši. Tas pats novērojams arī visos pārējos Latgales apriņķos, kušos arī notikusi intensīva iedzīvotāju izceļošana.

Gandrīz pusi no visa faktiskā iedzīvotāju pieauguma Latvijā dod Latgale. Kā redzams, iedzīvotāju skaita palielināšanos Latgalē ir radījis dabiskais pieaugums, jo neskatoties uz to, ka no Latgales izceļojuši 9.302 vairāk kā ieceļojuši, iedzīvotāju skaits

tomēr palielinājies par 24.837. Vairāk kā ceturto daļu no sava dabiskā pieauguma Latgale aizdevusi projām citiem apgabaliem.

Visā Daugavpils apriņķī pēc 1935. gada tautas skaitīšanas datiem — 212.668 (10,90% no visu iedzīvotāju kopskaita) iedzīvotāji, no kušiem gandrīz trīs ceturtdaļas (72,13% vai 153.392 iedzīvotāji) dzīvo uz laukiem un viena ceturtdaļa (27,87% vai 59.276 iedzīvotāji) — pilsētās. Iedzīvotāju skaita ziņā Daugavpils apriņķis ieņem pirmo vietu Latgales apriņķu starpā un otro pirmo vietu visu pārējo apriņķu starpā.

Tuvākos apriņķos dzīvo:

	Iedzīvotāju skaits	Uz 1 kv. km	No tiem 1 kv. km laukiem
Madonas apr.	72,369	18,2	16,69
Rēzeknes apr.	151.679	35,7	31,87
Ilūkstes apr.	56.637	25,3	21,54
Jēkabpils apr.	48.006	15,9	12,84
Rīgas apr.	109.914	17,0	14,16

Atsevišķos pagastos 1935. gada tautas skaitīšanā reģistrēts iedzīvotāju skaits: Aiviekstes — 1.605 (727 vīrieši un 878 sievietes), Asūnes — 6.843 (3.196 vīr. un 3.647 siev.), Aulejas — 7.336 (3.587 vīr. un 3.749 siev.), Biķernieku — 4.903 (2.358 vīr. un 2.545 siev.), Dagdas — 7.101 (3.355 vīr. un 3.746 siev.), Izvaltas — 7.331 (3.468 vīr. un 3.863 siev.), Jāsmuižas — 6.629 (3.195 vīr. un 3.434 siev.), Kalupes — 5.996 (2.833 vīr. un 3.163 siev.), Kapiņu — 12.474 (5.833 vīr. un 6.641 siev.), Krāslavas — 7.943 (3.727 vīr. un 4.216 siev.), Krustpils — 6.477 (3.014 vīr. un 3.463 siev.), Liksnas — 10.759 (5.205 vīr. un 5.554 siev.), Līvānu — 7.795 (3.720 vīr. un 4.075 siev.), Naujenes — 6.171 (2.928 vīr. un 3.243 siev.), Piedruja — 6.793 (3.267 vīr. un 3.526 siev.), Preiļu — 9.514 (4.576 vīr. un 4.938 siev.), Pustīnas — 4.274 (2.120 vīr. un 2.154 siev.), Rudzēni — 3.355 (1.629 vīr. un 1.726 siev.), Skaistkalne — 6.788 (3.299 vīr. un 3.489 siev.), Ungurmuizas — 3.186 (1.534 vīr. un 1.652 siev.), Vārkavas — 7.523 (3.681 vīr. un 3.842 siev.), Vīpes — 2.366 (1.097 vīr. un 1.269 siev.), Višķu — 10.230 (4.912 vīr. un 5.318 siev.).

Pēc iedzīvotāju skaita vislielākie pagasti apriņķī ir Kapiņu, (no kušā tagad izdalīts Aglonas pagasts), Liksnas (izdalīts jaunais Nīcgales pagasts) un Višķu, bet vismazākie — Aiviekstes un Vīpes.

Līdzīgi iedzīvotāju skaitam arī atsevišķo pagastu platības ir ļoti dažādas, tā Aiviekstes pagastā — 52,71 kv. km; Asūnes — 202,47; Aulejas — 122,6; Biķernieku — 79,7; Dagdas — 147,3; Izvaltas — 170,79; Jāsmuižas — 147,3; Kapiņu — 147,3; Krāslavas — 147,3; Krustpils — 147,3; Liksnas — 147,3; Līvānu — 147,3; Naujenes — 147,3; Piedruja — 147,3; Preiļu — 147,3; Pustīnas — 147,3; Rudzēni — 147,3; Skaistkalne — 147,3; Ungurmuizas — 147,3; Vārkavas — 147,3; Vīpes — 147,3; Višķu — 147,3.

žas — 212,6; Kalupes 199,9; Kapiņu 311,6; Krāslavas — 220,7; Krustpils — 233,4; Līksnas — 279,0; Līvānu — 393,8; Naujenes — 110,0; Piedrujas — 152,3; Preiļu — 292,4; Pustiņas — 126,4; Rudzētu — 141,0; Skaitas — 192,0; Ungurmuižas — 186,4; Vārkavas — 234,9; Vīpes — 81,9 un Višķu — 201,7. Pēc kopplatības vislielākie pagasti ir Līvānu, Kapiņu un Preiļu, bet vismazākie — Aiviekstes un Bīķernieku.

Kā jau iepriekš minēts, Daugavpils aprīķi 59.276 iedzīvotāji dzīvo pilsētās — Daugavpili, Krāslavā, Krustpilī, Līvānos, Preiļos un Gostinos.

Daugavpils pirmsākumi atradušies pie Livonijas ordeņa bruņinieku pils, kas uzcelta Daugavas labajā krastā, 19 km augšpus tagadējās pilsētas. X un XI gadsimtenī pa Daugavas ūdensceļu notika plaša tirdzniecība, kuŗā galvenā loma bija gotlandiešiem un dāņiem. Bet sākot ar XII g. s. vāci tos izspieda no krievu tirgiem un nodibināja Rīgu, lai paturētu savās rokās lielā tirdzniecības ceļa atslēgu. Jau 1210. gadā tie noslēdza Rīgas - Polockas un 1229. gadā Rīgas - Smoļenskas tirdzniecības līgumu par brīvu tirdzniecību Daugavā. Blakus tirdzniecības ceļa monopolizēšanai norisinājās vietējo libju un latviešu cilts pakļaušana ordenim. Bet jo tālāk uz austrumiem, jo mazāk šāda ordeņa nostiprināšanās saskaņēja ar tuvējo krievu kņazistu interesēm. Tās jau vairākus gadu simteņus bija dzīvojušas ciešos sakaros ar latvju zemēm, kā, piem., Jersikas latviešu karaļvalsti, un nevēlējās pazaudēt tur savu iespaidu. Tādēļ iekaroņotāji vāci, juzdami krievu pretspiedienu, bija spiesti apstāties Latgalē un nostiprināties. Ordeņa mestrs Ernsts fon Rasburgs ierosināja jaunas pils celšanu Daugavas krastā. Jaunajai pilij lika pamatus 1274. gadā un nosauca to par Dinaburgu. No šejienes ordenis gribēja turpināt Latgales zemju iekarošanu un nostiprināties kā pret leišu, tā krievu uzbrukumiem, tādēļ pili stipri nocietināja un apbruņoja.

Ap Dinaburgas pili, kā stratēģiski svarīgu punktu, gadu simteņiem cauri norisinājušās sīvas cīņas. Pils daudzreiz sagrauta, vairākkārt pārgājusi cita īpašnieka rokās un dažreiz līdz ar to nosaukta citā vārdā. Jau pāris gadus pēc pils uzcelšanas leišu kņazs Troidens, krievu pulku atbalstīts, 1277. gadā ielenca pili, bet nespēja to ieņemt. 1312. gadā leiši uzbrukumu atkātoja. Pili ieņēma un nodedzināja līdz pamatam. Bet jau nākošā, 1913. gadā ordeņa mestrs Gerhards Jorke pili uzcēla no jauna. 1347. gadā mestrs Gosvins Gerike to vēl nostiprināja,

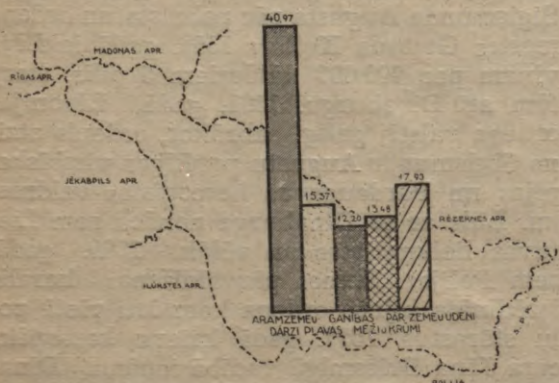
uzceldams 4 jaunus torņus. XIII un XIV gadsimtenī Dinaburgas pils ar savu apmetni bija ievērojama tirdzniecības vieta, jo tur atradās arī Rīgas tirdzniecības kantoris. Bet pastāvīgās sadursmes, kas Dinaburgas pils apkaimē norisinājās starp ordeņa bruņiniekiem no vienas, leišiem un krieviem no otras puses, ārkārtīgi traucēja Rīgas tirdzniecību. Tādēļ Rīgas pilsoņi griezās pie Lietuvas lielkņaza Ģedimina ar ierosinājumu, kas varētu nodrošināt mieru. 1338. gadā ordenis noslēdza ar Ģediminu līgumu, ar kuŗu zemes uz rītiem no Aiviekstes upes pārvērtā neitrālā joslā, kuŗā norisinājās brīva tirdzniecība starp bruņiniekiem un rīdziniekiem no vienas, krieviem un leišiem no otras puses. Bet tā kā Dinaburgas pils bija celta tiešos iekarošanas nolūkos, tad miera stāvoklis nevarēja ilgi pastāvēt. Dinaburgas komtūrs allaž piedalījās ordeņa kara gājienos pret kaimiņiem un bez tam bruņinieki paši cerētās aizsardzības vietā nereti uzbruka tirgotājiem vienkāršas laupīšanas nolūkā. Kad 1403. gadā Livonijas ordeņa mestrs iebruka Lietuvā, ciest dabūja atkal Dinaburgu: Lietuvas lielkņazs Vitauts sakāva bruņiniekus, ieņēma pili un nopostīja to līdz ar apkārtni. Pretuzbrukumā bruņinieki tomēr leišus atspieda atpakaļ Lietuvā un pili atjaunoja. 1418. gadā Vitauts no jauna uzbruka Dinaburgai, to izlaupija un nodedzināja, bet ordenis pili uzcēla no jauna. 1481. gadā maskaviešu cara Jāņa III kaŗapulki iebruka Livonijā un mēneša laikā nopostīja daudz piļu, starp tām arī Dinaburgu. Pēc krievu atspiešanas atpakaļ šī pils atjaunota, kas redzams no vēsturiskiem materiāliem, kuŗos 1555. gadā par Dinaburgu rakstīts, ka šī pils esot stipra un pie tās atrodoties pilsēta.

Kad XVI gadu simtenī sākās Maskavas cara Jāņa Briesmīgā kara pulku iebrukumi Livonijā, ordenis griezās pie poļu karaļa Sigismunda Augusta pēc pabalsta un ordeņa mestrs Gotards Ketlers 1559. gadā ieķīlāja viņam par 700,000 dālderiem 5 pils, starp tām arī Dinaburgu. 1561. gadā, Livonijas ordeņa valstij galīgi sabrūkot, ordenis atzina Sigismundu Augustu par Rīgas virsbīskapijas un Pārdaugavas hercogistes valdnieku. Līdz ar to Dinaburga nonāca zem Lietuvas lielkņazistes un vēlāk, 1569. gadā, zem Polijas. Zemes pārvaldīšanai karalis iesēdināja bijušo ordeņa komtūru vietā poļu stārustus. 1577. gadā krievu kaŗaspēks cara Jāņa Briesmīgā vadībā ieņēma Dinaburgu, bet 1578. gadā poļi to atkal atguva. Jānis Briesmīgais bija uzcēlis skansti Daugavas labajā krastā, 19 km lejpus pils. Pēc

Dinaburgas atgūšanas poļu karalis Stefans Batorijs vairs neatjaunoja pili vecajā vietā, bet 1582. gadā sāka celt jaunu pie šīs skanst. Jaunās pils aizsardzībā novietojās arī pilsētiņa — tagadējā Daugavpils cietokšņa vietā. Tai pašā 1582. gadā Stefans Batorijs piešķīra pilsētai Magdeburgas tiesības, kas deva pilsētas iedzīvotājiem plašas pašvaldības tiesības. Pilsētas iedzīvotāji, izņemot garīdzniekus, muižniekus un zemniekus, bija atsvabināti no karaļa stārošas pārvaldīšanas un tiesāšanas: šīs tiesības piekrita maģistrātam, ko ievēlēja pilsētas iedzīvotāji; amatniekiem bija tiesība nodibināt cunftes.

XVII g. s. Livonijas likteņos iejaucās zviedri un Daugavpils, kā ievērojams stratēģisks centrs, stipri cieta. 1600. gadā Zīdermanlandes hercogs Kāriis ielenca Daugavpili, ko aizsargāja poļu karaspēks Fērensbacha vadībā. Zviedriem pēc vairākiem uzbrukumiem izdevās Daugavpili ieņemt, bet poļu vojevodas Kristapa Radzivila pulki tos sakāva pie Cēsīm un pēc tam Daugavpili atbrīvoja. 1625. gadā Daugavpili ieņēma zviedru karaļa Gustava Ādolda karapulki, bet 1626. gadā to atkal atguva poļi, kam tā palika arī pēc savstarpējā miera līguma, ko poļi un zviedri noslēdza 1635. gadā Štumsdorfā. Par piemiņu laimīgām kara beigām ar Zviedriju Smoļenskas vojevoda Aleksandrs Korvīns-Gonsevskis uzcēla Daugavpilī dievnamu — tagadējās garnizona baznīcas priekštecī.

Pēc Latgales pievienošanas Polijai te savu darbību uzsāka jezuiti. 1630. gadā tie nodibināja Daugavpilī kolēģiju, pie kuŗas 1631. gadā atklāja pirmmācības skolu — pirmo skolu Latgalē. Kolēģijas loceklis Juris Elgers sastādīja vairākas grāmatas latgaļu dzīvē. Skola pastāvēja vēl XVIII

Zemes sadalījums pēc kultūrveidiem Daugavpils apriņķī.

gadu simtenī: 1761. gadā to pārvērtā ģimnaziju, bet 1767. gadā pie tās atvērtā loģijas klasi katoļu garīdznieku sagatāšanai.

XVII gadu simteņa vidū Daugavpilij ja liela nozīme arī tirdzniecībā: še poļi mtoja preces, ko sūtīja uz Rīgu. Sevišķi strji Daugavpils attīstījās un uzplauka i poļu karaļa Vladislava IV dekrēta, ko izdeva 1647. gadā. Dekrēts noteica Daugavpili par labības un citu preču noliktavu sam Daugavas transportam, jo Rīga atdās zviedru rokās.

1654. gadā izcēlās karš starp krieviem poļiem Mazkrievijas dēļ. Izmantodama Polijas grūto stāvokli, karā iejaucās Zviedrija. Zviedru feldmaršals grāfs Levenhaups 1655. gadā ieņēma Daugavpili, pili izlaboja un uzcēla jaunus apcietinājumus. 1656. gadā krievu cars Aleksejs Mihailevičs Daugavpili zviedriem atņēma un pārdēvēja par Borisoglebsku. Vēlāk ar 1677. gada Andrusovas līgumu krievi Daugavpilotomēr atstāja poļiem, kas uzsāka pils atjaunošanu un nostiprināšanu. Ar 1660. gada Olivā līgumu Polijai pilnīgi pievienojās Daugavpils, Rēzeknes, Ludzas un Viļakas stārasejas ar Infantu vojevodas nosaukumu. Poļu karalis Jānis Kazimīrs 1677. gadā deva Latgalei kņazistes nosaukumu un Varšavas seims paplašināja Latgales tiesības, un šai laikmetā Daugavpils kļuva par visa apgabala laicīgās un garīgās pārvaldes centru.

Pēc Polijas sadalīšanas 1772. gadā Latgalē līdz ar Daugavpili pārgāja Krievijas īpašumā. Šai pašā gadā tika izdota pirmā pavēle celt Daugavpilī cietoksni. 1778. gadā krievu ķeizariene Katrīna II apstiprināja Daugavpils pilsētas plānu. Jaunparedzētā pilsētas vieta apmēram sakrīt ar tagadējo Vecprieķspilsētu. 1795. gadā poļu dumpja laikā poļu karaspēks kņaza Oginska vadībā nodedzināja Daugavpili, bet tūlī atkāpās. Ugunsgrēkā gāja bojā visi pilsētas arhīvi.

1810. gadā krievu valdība sāka celt Daugavpils cietoksni. Par 300.000 rbļ. valdība nopirka jezuitiem piederošo klosteri un baznīcu ar to zemes gabaliem un atpirka par 50.061 rbļ. ēkas un gruntsgabalus no pilsētas iedzīvotājiem, kas vēlāk bija spiesti pārceļties uz cietokšņa priekšpilsētu. 1812. gadā karā ar Napoleonu franču ģenerālis Rikardo ieņēma Daugavpili un pavēlēja norakt apcietinājumus. Pēc kara un Napoleona atkāpšanās cietokšņa izbūves darbus atjaunoja. 1817. gadā ierīkoja pie cietokšņa ostu upes kuģiem. 1826. gadā pārcēla no

Drujas uz Daugavpili galveno pasta ceļu, kas veda uz Vīni. Ar to sākās Daugavpils kā satiksmes mezgla uzplaukums. 1829. gadā uznāca lieli plūdi, kas izskaloja cietoksņa uzberumus. Lai aizsargātos turpmāk pret plūdiem, sāka celt 6 km garu aizsargu dambi, ko pabeidza 1841. gadā. Šai pašā gadā atklāja arī cietoksņa šoseju, kas pa daļai gāja pa dambi. 1843. gadā pabeidza jaunu postu tiltu pār Daugavu. 1860. gadā caur Daugavpili izbūvēja divas dzelzceļa līnijas — Pēterburgas - Varšavas un Rīgas - Orlas un izvilka šoseju, kas savienoja Pēterburgu ar Kauņu. 1873. gadā izbūvēja dzelzceļu no Daugavpils uz Šauļiem. Daugavpils ar to kļuva par dzelzceļu mezglu un strāuji uzplauka: 1886. gadā Daugavpili bija 69.029 iedzīvotāji. 1892. gadā atklāja tvaikoņu satiksmi pa Daugavu starp Daugavpili un Vitebsku. 1893. gadā pilsētu pārdēvēja par Dvinsku.

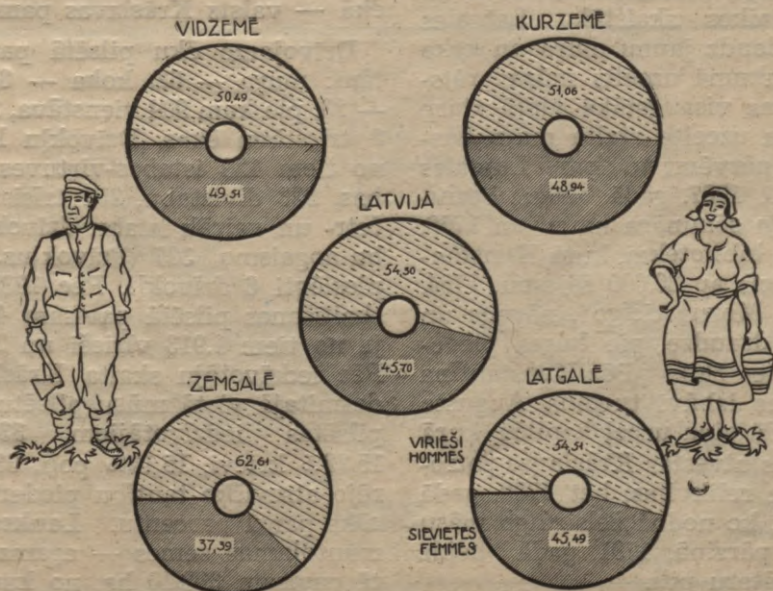
XX gadu simteņa sākumā Daugavpils bija stipri apcietināts cietoksnis un dzīvs tirdzniecības centrs. Pasaules kara laikā vācu lidmašīnas bieži apšaudīja Daugavpili un vācu armija 1918. gada februārī ieņēma pilsētu. Tā paša gada decembrī Daugavpils pārgāja lielinieku rokās. Ar 1920. gada miera līgumu Daugavpils palika pie Latvijas. Pēc pasaules kara Daugavpils senākais saimnieciskais svars lielā mērā samazinājies, jo satiksmes ceļi, kuru mezglā pilsēta uzplauka, zaudējuši senāko nozīmi un pieder dažādām valstīm. Daugavpili tomēr paliek sava nozīme kā Latgales saimnieciskam, administratīvam un kultū-

rālam centram. No kara un revolūciju postījumiem Daugavpils maz pamazām jau atkopusies. Saspridzinātais tilts atjaunots, ielikot vienu jaunu posmu. 1935. gada 23. novembrī atklāts jauns dzelzs tilts pār Daugavu ar nosaukumu «Vienības tilts».

Daugavpili ir savi kūrorti — vasarnīcu rajoni: Stropi, 7 km no pilsētas uz Lielā un Mazā Stropu ezera krasta, un Mežciems, 7 km leņpus pilsētas Daugavas krastā.

Pavisam 1935. gadā Daugavpili reģistrēti 4.803 dažāda lieluma gruntsgabali, no kuriem 3.759 (vai 78,26%) bijuši apbūvēti, bet 1.044 (21,74%) neapbūvēti. No apbūvētiem gruntsgabaliem 3.344 (vai 88,96%) bijuši apdzīvoti, bet 415 (11,04%) neapdzīvoti. Pēc pilsētas valdes ziņām Daugavpili ir pavisam 4.742 ēkas, no kurām 1.127 (vai 23,77%) mūra, 3.521 (74,25%) koka un 94 (1,98%) jaukta materiāla.

Pilsētā pavisam 9.919 dzīvokļi, no kuriem 328 atrodas pagraba stāvā, 7.573 — pirmajā stāvā, 1.576 — otrajā stāvā, 225 — trešajā stāvā, 13 — ceturtajā stāvā un 204 — bēniņos. No dzīvokļiem 533 ir istabas - virtuves, 1.273 — vienistabas, 3.193 — divistabu, 3.118 — trīsistabu, 1.165 — četrstabu, 457 — piecistabu un 183 seš- un vairāk istabu dzīvokļi. Ar elektrību apgaismo 5.769 (58,16%) dzīvokļus. Centrālā apkurināšana ierīkota 56 (0,56%) dzīvokļos. Ūdensvadā tieši pieslēgti 3.759 (vai 37,90%) dzīvokļi, bez tam vēl 610 (6,15%) dzīvokļi tādi, kur pa vairākiem kopā ir viens ūdensvads.

Mēneša strādnieki 1935. g. atsevišķos valsts apgabalos pēc dzimuma (procentos).

Pēc 1935. gada tautas skaitīšanas Daugavpilī pavisam 45.160 iedzīvotāju, no tiem 22.556 vīrieši un 22.604 sievietes. Pēc iedzīvotāju skaita Daugavpils stāv trešajā vietā mūsu pilsētu sarakstā. No pilsētas iedzīvotājiem 15.158 (vai 33,57%) latvieši, 9.214 (20,40%) krievi, 11.106 (24,59%) žīdi, 8.198 (18,16%) poļi, 508 (1,12%) vācieši, 300 (0,66%) leiši, 32 (0,07%) igauņi un 644 (1,43%) pārējo tautību piederīgie.

Krāslava. Vieta, kur atrodas tagadējā Krāslavas pilsēta, bijusi apdzīvota jau aizvēsturē, par ko liecina divi senie pilskalni, kas paceļas pilsētas vistuvākā apkārtnē. Šokolādes kalns — ap 1 km uz ziemeļiem un otrs pilskalns — ap 2 km uz vakariem. Kad viduslaikos slavi iekarājuši Dienvidlatgali, tie pilis nopostījuši. Pēc nostāstiem Krāslavā savā laikā valdījusi kņaze Ragne- da Goreslava, kuŗu vēlāk apprecējis slavu kņazs Vladimirs Svētais, kas slavas ievēda kristīgo ticību. XVI gadu simtenī Krāslava nonāk zem Livonijas ordeņa virsvaldības: 1558. gadā ordeņa mestrs Firstenbergs atdod Krāslavu ar visu novadu savam bruņiniekam Engelbrechtam Plumperam, bet 1569. gadā to iegūst Kurzemes hercogistes kanclers Miķelis de Brunavs, kuŗš starp 1580.—1590. gadu uzceļ še pirmo katoļu koka dievnamu. Brunavs 1636. gadā pārdod Krāslavu de Lundingšazonu — Vol- fu dzimtai. Viens no šīs dzimtas locekļiem, jezuīts Juris, uzceļ 1676. gadā Krāslavas katoļu draudzei lielu, gan arī tikai koka baznīcu. Pēc Krāslavas pāriešanas Plāteru dzimtas īpašumā 1729. gadā grāfs Jānis - Ludvigs Plāters to tai pašā gadā apstiprina par miestu, bet viņa dēls Konstantīns to izbūvē par tais laikos skaistāko Latgales miestu, uzceļot daudz jaunu mūŗa un koka namu: tirgus laukumā uzcelts mūŗa rāts- nams, bet pilsētas visaugstākā vietā starp 1755.—1767. gadu uzcelta stalta mūŗa baz- nīca ar nodomu pārvērst to par Latgales bīskapa katedrāli. 1757. gadā blakus bazni- cai uzcelts katoļu sēmināra nams un 1759. gadā sevišķa ēka bibliotēkai, kuŗā Konstan- tīns Plāters savācis ap 20.000 sējumu. 1764. gadā uzcelta arī Mozus ticīgo sināgoga un nodibināta žīdu draudze, pie kuŗas pieder- rējuši visi Latgales žīdi. Pēc Konstantīna Plātera Krāslavas izbūvi turpina Auguste Plātere. 1778. gadā viņa uzceļ kapliču, kuŗā novieto no Romas atvestās Krāslavas patro- na Svētā Donāta relikvijas, bet 1789. gadā uzbūvē slimnīcu, ko nodod želsirdīgo māsu ordeņa mūķeņu pārziņā. 1791. gadā beidz izbūvēt grāfu Plāteru pili.

XVIII gadu simtenī Krāslava, atrada-

mās pie Rīgas - Pliskavas tirdzniecības ce- ļa, attīstījusi plašu tirdzniecību un rūpnie- cību. Plāteri daudzus amatniekus ievēdusi no Vācijas un Varšavas un Krāslava tai lai- kā ieguvusi slavu ar saviem paklājiem, sam- ta, vilnas un kokvilnas audumiem, ieročiem, ratiem, zelta un sudraba izstrādājumiem.

Krāslava izvērtās arī par apkārtnes ga- rīgo centru; 1811. gadā jezuīti pār- cēla savu ģimnaziju no Daugavpils uz Krāslavu, kur tā palika līdz 1915. gadam, bet 1814. gadā Krāslavā uzcelta un iekārtota aprīņķa skola, ko uz- turējuši katoļu misionāru ordeņa mūķi.

Vēl grāfienes Augustes Plāteres laikā Krāslava no Polijas virsvaldības pāriet Krievijas pavalstniecībā. Krievijas valdība Krāslavu 1811. gadā ieskaita par ārštāta pilsētu, par kādu tā skaitās līdz 1822. ga- dam. 1820. gadā visas aprīņķa iestādes pār- celtas uz Krāslavu, kur atradušās 3 gadus.

1826. gadā izcēlās liels ugunsgrēks, kas nopostīja pus pilsētiņas. Pēc tam Krāslava vairs neatgūst agrāko stāvokli. Līdz ar pārkrievošanās tieksmēm krievu valdība 1842. gadā slēdz katoļu sēmināru. 1854. ga- dā pārceļ no Krāslavas uz Rēzekni aprīņķa skolu un 1864. gadā slēdz katoļu klosteri. Krāslavas saimnieciskā dzīve sāk straujāk uzlaboties tikai pēc Daugavpils - Vitebskas dzelzceļa līnijas izbūves, kad 1865. gadā uzcelta Krāslavas dzelzceļa stacija, 1920. gada janvārī Krāslava pievienota Latvijai, bet 1922. gada 7. septembrī Krāslavas mies- tam piešķirtas pilsētas tiesības. 1923. gadā grāfu Plāteru pili atvērta Valsts Krāslavas ģimnazija, bet 1925. gadā bij. bibliotēkas ēkā — valsts Krāslavas pamatskola.

Dzīvojamo ēku pilsētā pavisam 929, no tām: mūŗa — 62, koka — 844 un jauktas — 23, pie kam 904 vienstāva, 23 divstāvu un 2 trīsstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 1099, no tiem 129 istabas-virtuves, 250 vienista- bas, 323 divistabu, 251 trīsistabu un 140 četr- un vairāk istabu dzīvokļi. Ar elektri- bu apgaismo 327 dzīvokļus. Ūdensvadām pieslēgti 6 dzīvokļi. Pēc 1935. gada tautas skaitīšanas pilsētā pavisam 4.276 iedzīvotā- ji, no tiem 1.913 vīrieši un 2.363 sievietes. Pēc iedzīvotāju skaita Krāslava stāv div- desmitajā vietā mūsu pilsētu sarakstā. No pilsētas iedzīvotājiem 33,26% latvieši, 15,22% krievi, 15,13% poļi, 33,77% žīdi. Pā- rējo atsevišķo tautību piederīgo skaits ma- zāks par 1 procentu. Lauksaimnieciski iz- mantojamas zemes — aŗamzemes — pilsē- tā pavisam 303,10 ha, no kuŗiem 96,59 ha aizņemti ar graudu labību un pākšaugiem.

88,01 ha ar kartupeļiem, 45,25 ha — sakņaugiem, 15,81 ha — augļu un ogu dārziem.

Krustpils. Vieta Daugavas labajā krastā, kur tagad atrodas Krustpils pilsēta, ir stratēģiski izdevīgs punkts un kā tāds bijusi apdzīvota jau aizvēsturē, par ko liecina daudzie pilskalni Krustpils apkārtnē. Krustpili nodibināja Rīgas bīskaps Nikolajs de Magdeburgs, uzceldams 1237. gadā «Kreutzburg» pili. Šī ir pirmā pils, ko vācu iekaŗotāji uzcēla Latgalē. Jau 1297. gadā starp ordeni un virsbīskapu izcēlās strīds, par pils piederību. Ordeņa karaspēks patvaļīgi ieņēma pili, bet 1318. gadā bija spiests to atdot virsbīskapam atpakaļ un pēc ilgākas prāvošanās pils 1359. gadā galīgi piešķirta virsbīskapam. Ordeņa karaspēks vēl reiz 1485. gadā aplencis pili, bet, šķiet, bez panākumiem. Virsbīskapa lēņu grāmatā Krustpils jau 1511. gadā apzīmēta par miestu. Livonijas kara laikā 1577. gadā Krustpili ieņēma krievu cars Jānis Briesmīgais, bet poļi krievus no tās drīz izdzina un poļu karalis Stefāns Batorijs 1585. gadā atdāvināja Krustpili Nikolajam Korfam. Šīs ģimenes dzimtsīpašumā Krustpils novads atradās līdz pat pasaules karā. Zviedru - poļu kara laikā 1626. gadā pie Krustpils norisinājās asiņainas kaujas, kurās dalību ņēma arī pats zviedru ķēniņš Gustavs Ādolfs: šē kādā kaujā zem viņa nošāva zirgu. Polijas valsti sadalot, 1772. gadā Krustpili līdz ar pārējo Latgali ieguva Krievija. Krustpils attīstību lielā mērā veicinājušas to skaŗošās dzelzceļu līnijas: Rīgas - Orlas, kas atklāta 1861. gadā, un Ventspils - Maskavas, kas atklāta 1904. gadā. Miests, pēc nostās-

tiem, vairāk reizes nededzis: pirmo reizi 1559. gadā, tad 1705. gadā un beidzamo reizi 1900. gadā. Pasaules karā Krustpils atkal stipri cietusi: 1917. gada septembrī to atkāpdamies nopostīja un nodedzināja krievu karaspēks, tā paša gada oktobrī okupēja vācu karaspēks, bet 1918. gada oktobrī ieņēma lielinieki. No tiem Krustpils atbrīvota 1919. gada 6. jūnijā. Pilsētas tiesības Krustpilij piešķirtas 1920. gada 10. jūnijā. 1924. gadā pilsētai pievienota Zilānu biezi apdzīvotā vieta, kas tomēr 1929. gadā atkal no pilsētas robežām izslēgta, bet pilsētai pievienota Krustpils stacijas daļa.

Dzīvojamo ēku pilsētā pavisam 547, no tām: mūra — 56, koka — 483 un jauktas — 8, pie kam 525 vienstāva, 21 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kapskaits 824, no tiem 214 istabas-virtuves, 269 vienistabas, 204 divistabu, 103 trīsistabu, 24 četristabu un 10 piec- un vairāk istabu dzīvokļi.

Ar elektrību apgaismo 327 dzīvokļus. Ūdensvadām pieslēgti 26 dzīvokļi. Pēc pēdējās tautas skaitīšanas datiem Krustpilī 3.658 iedzīvotāji, no tiem 1.943 vīrieši un 1.715 sievietes. Pēc iedzīvotāju skaita Krustpils stāv divdesmitceturtajā vietā mūsu pilsētu sarakstā. No pilsētas iedzīvotājiem 61,29% latvieši, 28,52% žīdi, 7,05% krievi, 1,45% poļi. Pārējo atsevišķo tautību piederīgo skaits mazāks par 1%.

Aŗamzemes pilsētā 134,50 ha, no kurām 39,82 ha izmanto graudu labībai un pākšaugiem, 36,61 ha — kartupeļiem, 26,52 — sakņaugiem, 16,65 ha — augļu un ogu dārziem.

Līvāni. Vietā, kur tagad atrodas Līvā-

Zirgu skaits 1935. g. uz 100 ha lauks. izmantojamas zemes.

ni, jau XVI gadu simteņa sākumā radās pastāvīga nometne, kādēļ 1533. gadā zemes īpašnieki Līveni tur nodibināja miestniņu, ko arī nosauca Līvenu vārdā. XIX gadu simteņa sākumā Līvāni bija jau tik lieli, ka ieguva miesta tiesības (1824. gadā). XIX gadu simteņa II pusē, kad izbūvēja dzelzceļu pa Daugavas labo krastu un Līvānos ierīkoja dzelzceļa staciju, iedzīvotāju skaits strauji pieauga. 1868. gadā Līvānos bija 363 iedzīvotāji, 1882. gadā — 1,140, 1937. gadā — 2,614, 1905. gadā — 4,500, bet 1914. gadā gan vairs tikai 3,600 iedzīvotāju. Pēc kara, 1920. gadā, iedzīvotāju skaits bija noslīdējis līdz 1,888 personām. 1926. gadā Līvāni ieguva pilsētas tiesības.

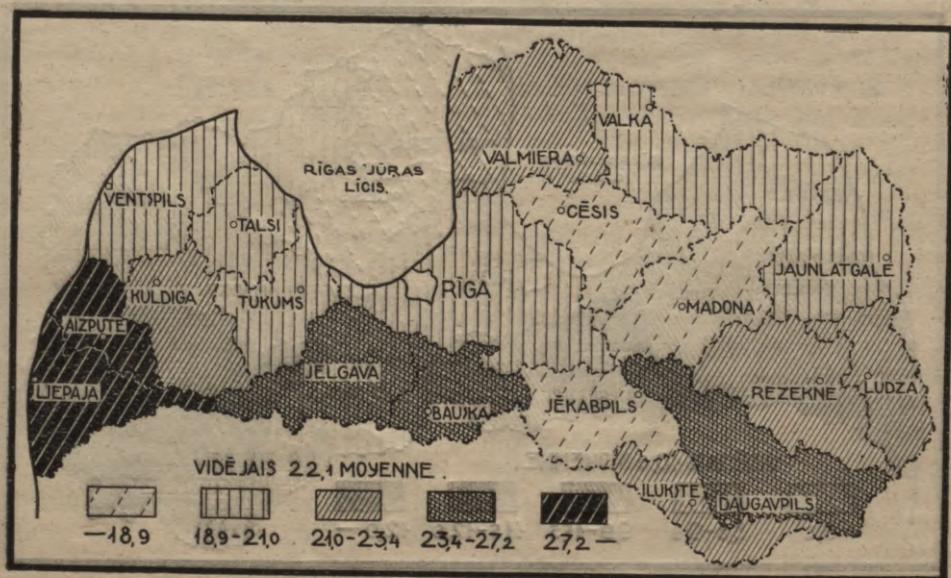
Dzīvojamo ēku pilsētā 636, no tām: mūra — 35, koka — 595, jauktas — 6, pie kam 576 vienstāva un 60 div- un vairāk stāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 979, no tiem 343 istabas - virtuves, 341 vienistabas, 182 divistabu, 82 trīsistabu un 33 četr- un vairāk istabu dzīvokļi. Ar elektrību apgaismo 339 dzīvokļus. Centrālā apkurināšana ierīkota 7 dzīvokļos un ūdensvads 10 dzīvokļos.

Iedzīvotāju pilsētā — 3.527, no tiem 1.640 vīr. un 1.887 sievietes. Pēc iedzīvotāju skaita Līvāni stāv divdesmitpiektajā vietā mūsu pilsētu sarakstā. 63,34% no pilsētas iedzīvotājiem — latvieši, 27,81% žīdi, 6,55% krievi, 1,25% poļi.

Arauzemes pilsētā — 176,64 ha, pie kam 44,21 ha izmanto graudu labībai un pākšaugiem, 90,53 ha — karpupeļiem, 22,58 ha sakņaugiem, 5,52 ha — augļu un ogu dārzēm.

Preiļi. 1382. gadā Preiļi minēti kā Borču īpašums. No 1472. gada Preiļos rezidēja Livonijas ordeņa mestrs Bernds fon de Borchs. 1563. gadā poļu karalis Sigismunds Augusts apstiprināja Preiļus par Borču īpašumu. 1825. gadā grāfs Borchs lūdz Preiļiem piešķirt miesta tiesības, bet lūgumu noraidīja. 1852. gadā Preiļiem ir miesta nosaukums un tajā skaitās jau 85 sētas, ka toļu dievnams un krogs. 1868. gadā Preiļi piederēja Anglijas pavalstniekam Johanam Fredereksam. 1873. gadā Preiļi pāriet muižnieka J. Molla īpašumā. Tā kā Molls bija poļis, kuram nebija tiesības iegādāties nekustamus īpašumus, tad Preiļi pirkti uz barona Ungern-Šternberga vārdu. 1891. gadā īpašums pārgāja muižnieka Gulkēviča rokās, kurš to 1910. gadā pārdeva Gippiusam. 1928. gada 11. februārī Preiļiem piešķirtas pilsētas tiesības.

Dzīvojamo ēku pilsētā 327, no tām: mūra — 7, koka — 317, jauktas — 3, pie kam 307 vienstāva un 20 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 448, no tiem 104 istabas - virtuves, 114 vienistabas, 134 divistabu, 58 trīsistabu un 12 četr- un vairāk istabu dzīvokļi. Iedzīvotāju kopskaits 1,662, no tiem 738 vīrieši un 924 sievietes. Pēc iedzīvotāju skaita Preiļu pilsēta stāv trīsdesmitdevītajā vietā mūsu pilsētu sarakstā. No iedzīvotājiem 26,35% latvieši, 50,97% žīdi, 17,93% krievi, 3,85% poļi. Arauzemes pilsētā — 119,06 ha, pie kam 49,57 ha izmanto graudu labībai un pākšaugiem, 41,90 ha karpupeļiem, 11,38 ha sakņaugiem, 2,12 ha augļu un ogu dārzēm.

Cūku skaits 1935. g. uz 100 ha lauks. izmantojamas zemes.

Gostiņi. Par Gostiņu pilsētu pārdēvēts Glazmankas jeb Trentelberģes miests, netālu no Aiviekstes ietekas Daugavā. Miests nodibinājies XIX gadu simteņa pirmajā pusē (ap 1830. gadu) uz bij. Krustpils īpašnieka barona Korfa zemes, un tā izcelšanās vedama sakarā ar bij. Krievijas likumu, kur žīdiem bija noliegts iegūt īpašumus un tirgoties Vidzemes un Kurzemes guberņās. Miestu apdzīvoja pa lielākai daļai žīdi, jo Gostiņi ģeografiski atradās bij. Vitebskas guberņas vistālākajā nostūrī, kas kā ķilis iespiedās starp bij. Vidzemes un Kurzemes guberņām. Bez tam pie Gostiņu izveidošanās sava loma piekrit arī divu ūdensceļu satekai: agrāk starp miesta iedzīvotājiem bija daudz enkurnieku, kas vadīja plostus pār krācēm. Pasaules karā miests stipri cieta: krievu kaņaspēks atkāpdamies to izlaupīja un nodedzināja. Sākot ar 1920. gadu, miests atkal atkopās, jo atrodas ērtos satiksmes vārtos starp Latgali un Vidzemi. Pilsētas tiesības un Gostiņu vārds miestam piešķirti 1933. gadā.

Dzīvojamo ēku Gostiņos 258, no tām: mūra — 26, koka — 232, pie kam 252 vienkārtu un 6 divkārtu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 315, no tiem 81 istaba - virtuve, 103 vienistabas, 61 divistabu, 69 trīs- un vairāk istabu dzīvokļi. Ar elektrību apgaismo 104 dzīvokļus. Iedzīvotāju kopskaits 993, no tiem 447 vīrieši un 546 sievietes. Pēc iedzīvotāju skaita Gostiņi stāv piecdesmitceturtajā vietā mūsu pilsētu sarakstā. No iedzīvotājiem 44,72% latvieši, 50,75% žīdi.

Lauksaimnieciski izmantojamas zemes — aņamzemes — pilsētā tikai 29,90 ha.

Bez minētām pilsētām Daugavpils apriņķī ir vēl deviņi ciemi.

Dagdas ciems — Dagdas pagastā — sācis izveidoties jau ap 1700. gadu uz Dagdas muižas zemes (poļu muižnieka Hilzena laikos); ciems vairākkārt nodedzis un atkal atjaunots. Tuvākā dzelzceļa stacija Skaista — 29 km. Ir autobusu satiksme ar Daugavpils pilsētu un Skaistas staciju. Ciemā 223 mājas ar 1,104 iedzīvotājiem (486 vīr. un 618 siev.) resp. 335 atsevišķām ģimenēm. No iedzīvotājiem 42,12% latvieši, 53,35% žīdi.

Indras ciems — Piedrujas pagastā — izveidojies pēdējos gados pie Indras dzelzceļa stacijas (Latvijas - Padomju Savienības robežstacija). Ciemā 53 mājas ar 294 iedzīvotājiem (136 vīr. un 158 siev.) resp. 90 atsevišķām ģimenēm. 56,80% iedzīvotāju latvieši, 21,43% krievi, 15,65% žīdi, 4,42% poļi.

Kalupes ciems — Kalupes pagastā — izveidojies pagasta nama apkārtnē, kur zeme

sadalīta atsevišķos apbūves gabalos. Tuvākās dzelzceļa stacijas Vabole un Medupe — 10 km. Ciemā 37 mājas ar 201 iedzīvotāju (91 vīr. un 110 sievietes) vai 50 atsevišķām ģimenēm. 87,56% iedzīvotāju latvieši, 5,97% poļi, 3,98% žīdi.

Piedrujas ciems — Piedrujas pagastā — agrāk saukts «Pridruisk» un «Druja», nodibinājies drīz pēc pasaules kara uz Daugavas labā krasta. Tuvākā dzelzceļa stacija Indra — 14 km. Ciemā 78 mājas ar 329 iedzīvotājiem (144 vīr. un 185 siev.) resp. 98 atsevišķām ģimenēm. 22,49% iedzīvotāju latvieši, 44,07% žīdi, 27,66% krievi, 5,78% poļi.

Mežciems (Poguļanka) — Liksnas pagastā — nodibinājies jau ap 1880. gadu, kad tur uzceltas pirmās ēkas. Tagad ciems skaitās kā Daugavpils vasarnīcu rajons un kūrorts. Tuvākā dzelzceļa stacija Nometne — 2,5 km. Ciemam ir autobusu satiksme ar Daugavpils pilsētu. Ciemā 71 māja ar 306 iedzīvotājiem (1935. gada ziemā), no tiem 152 vīr. un 154 sievietes. Pavisam ciemā Pastāvīgi dzīvo 91 atsevišķa ģimene. No iedzīvotājiem 66,99% latvieši, 29,41% krievi, 2,29% poļi un 1,31% žīdi.

Somersetas ciems — Aglonas pagastā. 1883. gadā bij. Kapiņu (tagad Aglonas) pagasts. Novij-Dvor muižas īpašnieks Nikolajs Roseters vienu zemes gabalu pie Cirišu ezera ziemeļu krasta sadalīja apbūves gabalos, lai dibinātu ciemu, un devis tam nosaukumu «Somerset» resp. nosaucis savas sievas dzimts uzvārdā. Iedalītie apbūves gabali iznomāti uz 12 gadiem ar noteikumu, ka nomniekam nomātais objekts jāapbūvē. Nomas līgumi pagarināti, un tā tas turpinājies līdz Latvijas valsts nodibināšanai, kad Somersetas ciema apbūves gabali ieskaitīti valsts zemes fondā un piešķirti agrākajiem nomniekiem īpašumā. Vienu no pirmajām ēkām Somersetā cēlis pats muižas īpašnieks Nikolajs Roseters un šai mājā ievietots pasta kantoris, kas pastāv līdz šim laikam. 1935. gadā Somersetas ciems paplašināts ar jauniem apbūves gabaliem, kas pa lielākai daļai piešķirti atbrīvotājiem. Tuvākā dzelzceļa stacija Aglona — 10 km. Ciemā 63 mājas ar 282 iedzīvotājiem (135 vīr. un 147 siev.) resp. 95 atsevišķām ģimenēm. 56,74% iedzīvotāju latvieši, 20,21% žīdi, 16,31% poļi un 6,74% krievi.

Spoģu ciems atrodas Višķu pagastā. Apmēram 50 gadus atpakaļ bij. Višķu muižas īpašnieks Molls pārdevis divas dārzu vietas, kur novietojušās divas pilsoņu ģimenes un šo vietu nosaukušas par Spoģiem. Nedaudz gadus vēlāk Spoģu administratīvās robežās

esošo zemi muižnieks nodevis vairākiem zemniekiem dzimtnomā. Tādā kārtā iedzīvotāju skaits šē pieaudzis un dažus gadus atpakaļ Spoģiem piešķirtas ciema tiesības. Jāpiezīmē, ka pirmie Spoģu iemītnieki ir bijuši muižas ļaudis. Tuvākā dzelzceļa stacija Višķi — 0,5 km. Ciemā pavisam 30 mājas ar 168 iedzīvotājiem (85 vīr. un 83 siev.) resp. 48 atsevišķām ģimenēm, 51,19% iedzīvotāju latvieši, 25,00% krievi, 10,71% poļi.

Višķu ciems — Višķu pagastā — atrodas 4,5 km attālumā no pagasta nama un 5 km no tuvākās dzelzceļa stacijas Višķi. Ciemam ir autobusu satiksme ar Daugavpili. Ciemā 158 mājas ar 750 iedzīvotājiem (354 vīr. un 396 siev.) resp. 175 atsevišķām ģimenēm. No ciema iedzīvotājiem 31,33% latvieši, 56,40% žīdi, 11,33% krievi.

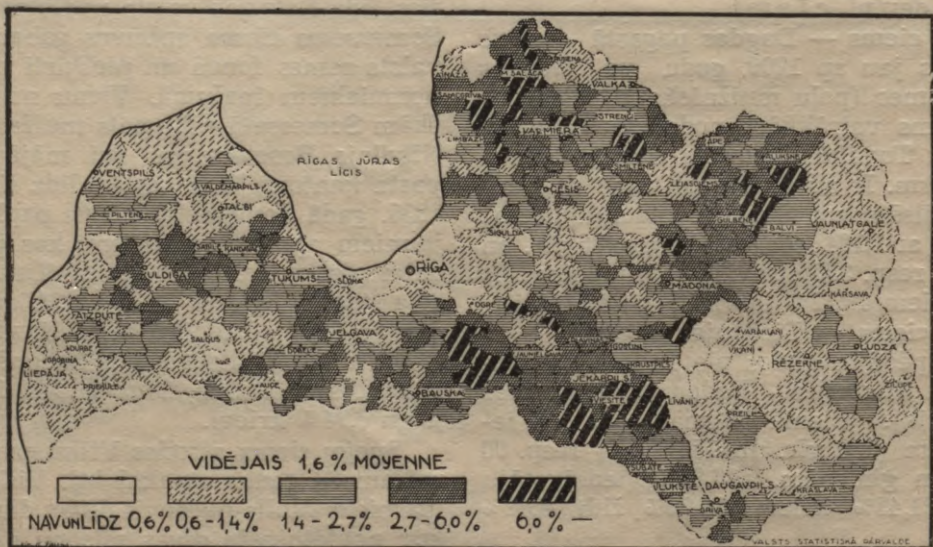
Zilānu ciems — Krustpils pagastā. Izbūvējot Ventspils - Maskavas dzelzceļu, ap 1900.—1904. g. Zilānu stacija sāka apbūvēties; līdz pasaules kaņam tā izveidojās par ciemu ar plašām dzelzceļu darbnīcām un vairākām tirgotavām. Pēckaņa laikā, likvidējot Zilānus kā mezgla staciju, ciems nīkulo. Ciemā 62 mājas ar 294 iedzīvotājiem (126 vīrieši un 168 sievietes) resp. 92 atsevišķām ģimenēm. 76,19% iedzīvotāju latvieši, 9,87% poļi, 10,88% krievi, 2,38% žīdi.

Pēc dzimuma Daugavpils apriņķa iedzīvotāji sadalās — 102.569 vīrieši (no tiem uz laukiem 73.332) un 110.099 (80.060) sievietes, tā tad uz katriem 1000 vīriešiem 1.073 sievietes. Uz 1000 vīriešiem ir sievietes:

	1935. g.	1930. g.
Daugavpils apr.	1.073	1.079
Rēzeknes apr.	1.103	1.104
Ludzas apr.	1.083	1.082
Jaunlatgales apr.	1.079	1.082
<hr/>		
Latgalē	1.084	1.086
Latvijā	1.139	1.144

Kā no tabulas redzams, valsts apmērā sieviešu skaita pārsvars uz 1000 vīriešiem no 1930. līdz 1935. gadam samazinājies par 5, tāpat tas samazinājies arī Latgales apriņķos, izņemot Ludzas apriņķi, kur nedaudz pieaudzis. No Latgales apriņķiem vismazākais sieviešu skaita pārsvars ir Daugavpils apriņķī. Daugavpils apriņķa laukos uz katriem 1000 vīriešiem ir 1.092 sievietes, bet pilsētās — 1.027 sievietes. Jāatzīmē, ka vispārīgi samērā vismazākais sieviešu skaita pārsvars ir valsts austrumu daļā. Tas izskaidrojams ar to, ka šī valsts daļa mazāk cietusi no pasaules kaņa un šai daļā straujāks iedzīvotāju dabiskais pieaugums, pie kam dzimušo skaitā zēni ir pārsvarā.

Pēc tautībām Daugavpils apriņķa iedzīvotāji sadalās: latvieši — 134.589 (63,28%), vācieši — 650 (0,31%), krievi — 46.594 (21,91%), žīdi — 17.604 (8,28%), poļi — 11.589 (5,44%) un 1.652 (0,78%) pārējo tautību piederīgie. Uz laukiem, atskaitot pilsētas, dzīvo 112.651 (73,43%) latvieši, 76 (0,05%) vācieši, 35.935 (23,43%) krievi, 1.679 (1,09%) žīdi, 2.571 (1,68%) poļi un 480

Graudnieku saimniecību skaits % 1935. g. no kopplatības.

(0,32%) pārējo tautību piederīgie. Kā redzams, laukos latviešu procents stipri palielinās, turpretim samazinās žīdu un poļu procents. Piecu gadu starplaikā, t. i. no 1930. līdz 1935. gadam latviešu procents Daugavpils apriņķī pieaudzis par 8,48, turpretim samazinājies krievu (par 3,82), poļu (par 4,00) un žīdu (par 0,57) proc.

Vislatviskāmais pagasts Daugavpils apriņķī ir Asūnes pagasts, kur latviešu ir 93,91%, no šī pagasta iedzīvotāju kopskaita. Tikai nedaudz mazāk (93,86%) latviešu ir Krustpils pagastā. Savukārt visvairāk cittautībnieku ir Biķernieku pagastā, kur to pavisam 96,76% no iedzīvotāju kopskaita. Šo cittautībnieku starpā vairums krievu — 96,60%. Tāpat ļoti daudz cittautībnieku (49,38%) ir Višķu pagastā, galvenā kārtā krievi (42,11%),

Ev.-luterāņu Daugavpils apriņķī ir samērā ļoti maz — tikai nedaudz vairāk par vienu desmito daļu (23,125 iedzīv. vai 10,87%) no iedzīvotāju kopskaita. Starp lauku iedzīvotājiem ev.-luterāņu procentuāli ir vēl mazāk — 12.856 vai 8,38%. Vairāk nekā puse no iedzīvotājiem (59,35% vai 126.229 iedzīvotāji) ir Romas katoļi (laukos 68,78% resp. 105.496 iedz.). Samērā daudz apriņķī ir vecticīgo — pavisam 34.791 vai 16,36% no iedzīvotāju kopskaita (laukos — 28.683 vai 18,70%). Pareizticīgo ir 10.205 vai 4,80% (laukos — 4.494 vai 2,93%) un Mozus ticīgo — 17.623 vai 8,29% (1.686 vai 1,10%). Pārējo atsevišķo ticību piederīgo skaits ir mazs.

Daugavpils apriņķa iedzīvotājus **vecuma un ģimenes stāvokļa** sadalījumā raksturo tabula:

Vecuma grupas	Neprecējušies		Precējušies		Atraitņi		Šķirti		Nezināmi		Kopā	
	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
0—9	45311	38,29	—	—	—	—	—	—	—	—	45311	21,31
10—14	21677	18,32	—	—	—	—	—	—	—	—	21677	10,19
15—19	13706	11,58	237	0,30	2	0,01	1	0,19	2	0,93	13948	6,56
20—29	24419	20,64	11892	15,16	106	0,70	52	9,85	36	16,67	36505	17,16
30—39	6646	5,62	21408	27,29	716	4,73	192	36,36	42	19,44	29004	13,64
40—49	2692	2,27	18147	23,13	1883	12,44	164	31,06	25	11,57	22911	10,77
50—59	1792	1,51	13978	17,82	3384	22,35	72	13,64	19	8,80	19245	9,05
60 g. u. v.	1998	1,69	12725	16,22	8993	59,39	46	8,71	26	12,04	23788	11,19
Nezināmi	89	0,08	66	0,08	57	0,38	1	0,19	66	30,55	279	0,13

Kopā 118330 100,00 78453 100,00 15141 100,0 528 100,0 216 100,00 213668 100,00

Sadalot visus Daugavpils apriņķa iedzīvotājus trīs vecuma grupās — bērnos (līdz 14 gadiem), darba spējīgos (no 15—59 gadiem) un vecos iedzīvotājos (60 gadu veci un vecāki), redzams, ka bērnu ir 31,50% no

iedzīvotāju kopskaita, darba spējīgo 57,18% un veco iedzīvotāju 11,32%.

Pēc ģimenes stāvokļa 55,64% neprecējušies, 36,89% — precējušies, 7,12% — atraitņi un 0,21% šķirti.

1935. gadā Daugavpils apriņķī noslēgtas 1.639 laulības, kas ir 9,95% no visa noslēgto laulību skaita valstī un 36,05% no noslēgto laulību skaita Latgalē. Dzimuši (bez nedzīvi dzimušiem) 2.624 zēni un 2.413 meitenes, uz 100 meitenēm dzimuši 108,74 zēni. Tā tad Daugavpils apriņķis ir viens no tiem apriņķiem, kur dzimušo skaitā zēni ir pārsvarā. No Latgales apgabala apriņķiem tikai Ludzas apriņķī piedzimušas vairāk meitenes nekā zēni. No minētā skaita — 5.037 dzimušiem — ārlaulībā dzimuši — 282. Tā tad no katriem 100 dzīvi dzimušiem — ārlaulībā dzimuši 5,60. Ar ārlaulībā dzimušo skaitu Daugavpils apriņķis ir zem visas valsts caurmēra un arī zem Latgales caurmēra. Latgalē šis caurmērs ir 5,63 un visā valstī — 9,17.

Tai pašā laikā pirmajā dzīvības gadā miruši 297 zēni (10,63 no 100 dzīvi dzimušiem) un 192 meitenes (7,96), vidēji — 9,35. No ārlaulībā dzimušiem pirmajā dzīvības gadā apriņķī miruši 38. Zīdaiņu mirstība Daugavpils apriņķī ir ļoti augsta un šajā ziņā Daugavpils apriņķis stāv IV vietā visu pārējo apriņķu starpā. Caurmērā visā valstī no 100 dzīvi dzimušiem pirmajā dzīvības gadā miruši 7,89 un Latgalē — 9,26. Kā jau iepriekš aizrādīts, pavisam 1935. gadā Daugavpils apriņķī dzimuši 5.037, bet tai pašā laikā miruši 2.919, sakarā ar ko dabiskais iedzīvotāju pieaugums 1935. g. ir

2.118. Citos Latgales apriņķos dabiskais iedzīvotāju pieaugums ir daudz zemāks (Rēzeknes +1.859, Ludzas +860 un Jaunlatgales +1.024). Izirušas un šķirtas 1935. gadā apriņķī 70 laulības, kas ir 3,64% no visā val-

stī un 45,75% no Latgalē škirto laulību kopskaita.

Pēc veselības departamenta ziņām ar **lipīgām slimībām** Daugavpils apriņķī 1935. gadā saslimuši 644 cilvēki, kas ir 4,97% no visā valstī ar lipīgām slimībām saslimušiem. Salīdzinot 1935. gadu ar iepriekšējo gadu, saslimšanas gadījumu skaits par 11,90% samazinājies. Visvairāk 1935. gadā slimojuši ar šarlaku (170) un elpošanas orgānu tuberkulozi (140).

1935. gadā Daugavpils apriņķī darbojušās 12 slimnīcas un sanātorijas ar 1.448 gultām. Gada laikā minētajās slimnīcās ārstējušās 13.610 personas, kas tur pavadījušas 457.769 slimnieku dienas. Uz 1935. g. 31. decembri apriņķī skaitījās 100 ārstu (no tiem 36 uz laukiem), 48 (12) zobārsti, 59 (34) vecmātes, 31 (13) ambulances un veselības kopšanas punkti, 14 (4) kalnu saules kabineti, 3 (1) ķīm.-bakt. laboratorijas, 8 (1) Rentgena aparāti. Tai pašā laikā Daugavpils apriņķī darbojušās 48 aptiekas un 18 drogu veikali. Aptiekās gada laikā izsniegtas par maksu zāles pēc 178.647 receptēm.

1935. gadā dažādās tiesu instancēs notiesātas 1.285 personas, kas savus noziegumus izdarijušas Daugavpils apriņķī, pie kam 768 personas noziegumus izdarijušas uz laukiem un 517 — pilsētās. Salīdzinot ar iepriekšējo, 1934. gadu, notiesāto skaits par 10,27% samazinājies. Daugavpils apriņķa notiesāto skaits sastāda 10,19% no visā valstī un 35,48% no Latgales apgabalā notiesāto skaita.

Izglītības iestādes Daugavpils apriņķī. 1935.-36. mācības gadā visā apriņķī darbojušās 247 pamatskolas, no tām 35 darbojušās pilsētās, bet 212 uz laukiem. Pamatskolu tīkls Daugavpils apriņķī ir samērā plašs, jo uz vienu skolu ir 864 iedzīvotāji, kurpretim visā Latvijā šis caurmērs ir 1.024 un Latgalē — 797. Pamatskolās minētajā 1935.-36. mācības gadā bijuši 1.054 skolotāji un 30.218 skolēni (pilsētu — 8.809 un lauku — 21.309). 9 pamatskolas ar 3.235 skolēniem uzturējusi valsts, 234 pamatskolas ar 26.716 skolēniem — pašvaldības, 3 pamatskolas ar 243 skolēniem — organizācijas un 1 skolu ar 24 skolēniem — privātas personas. No minētām 247 pamatskolām bijušas: latviešu — 168 ar 20.123 skolēniem, krievu — 42 ar 4.311 skolēniem, leišu — 1 ar 22 skolēniem, poļu — 5 ar 480 skolēniem, židu — 13 ar 2.469 skolēniem un 18 — pārējās jauktu valodu pamatskolas ar 2.813 skolēniem. Tai pašā laikā apriņķī darbojušās 8 latviešu vidusskolas ar 1.269 skolēniem, 1 židu vidusskola ar 157 skolēniem un 1 jauk-

tu tautību vidusskola ar 397 skolēniem. Bez tam vēl strādājušas 2 divgadīgās lauksaimniecības skolas ar 73 skolēniem, 1 dārzkopības skola ar 34 skolēniem un 1 mājturības skola ar 41 skolēnu.

1935. gadā apriņķī darbojušās 56 vispārēja tipa bibliotēkas, no tām 20 pilsētās un 36 uz laukiem, 14 bibliotēkas piederējušas pašvaldībām, 39 privātām organizācijām un 3 bibliotēkas — privātpersonām. Kopējais sējumu skaits minētajās bibliotēkās uz 1936. gada 1. janvāri bijis 75.417, no tiem lauku bibliotēkās — 24.080 sējumi. No visiem sējumiem — 37.380 bijuši latviešu valodā un 38.037 svešvalodās. Bibliotēku skaitā ziņā vislabāk nostādīts Krustpils (8 bibliotēkas) un Dagdas (3 bibl.) pagasts. Dažos pagastos, kā Biķernieku, Preiļu, Pustiņas un Višķu — vēl nav nevienas bibliotēkas. Visās bibliotēkās 1935. gadā izsniegti lasīšanai 72.648 sējumi, no tiem uz laukiem — 18.425 sējumi. Lasāmības koeficients Daugavpils apriņķī (17,4) ir zemāks par lasāmības koeficientu visā valstī (21,5), bet pārsniedz lasāmības koeficientu caurmērā Latgales apgabalā (15,6). Jāatzīmē, ka Daugavpils apriņķī ir augstākais lasāmības koeficients no Latgales apriņķiem. Daugavpils apriņķī 1935. gadā izdoti 2 žurnāli, no kuriem 1 latviešu un 1 krievu. Tāpat iznācis 1 latviešu un 1 krievu laikraksts.

Daugavpils apriņķa zemesceļu kopgarums ir 2.593,5 km, no tiem 89,5 km šosejas, 25,1 km bruģi un 848,9 km I šķ. grantēti zemesceļi. Visi šie ceļi ar kopējo 963,5 km garumu atrodas valsts labošanā. Turpretim II šķiras — 398,8 km un III šķiras — 1.231,2 km zemesceļi labojami kļaušu kārtā.

Daugavpils apriņķa lauku apdzīvotās vietas.

Daugavpils apriņķī 1935. gadā bijušas pavisam 30.904 lauku apdzīvotās vietas (dzīvojamās ēkas), kas ir 13,68% no visas valsts lauku apdzīvoto vietu kopskaita. Starp minētām 30.904 lauku apdzīvotām vietām — 25.177 (vai 81,47%) ir vecsaimniecību dzīvojamās ēkas, 3.545 (11,47%) jaunsaimniecību dzīvojamās ēkas, 715 (2,31%) mazmājas un atsevišķas kalpu mājas, 112 (0,36%) apdzīvotas skolu ēkas un 1.355 (4,39%) dažādas pārējās ēkas.

Daugavpils apriņķī visvairāk ir vienistabu (telpu) lauku apdzīvoto vietu — 15.826 (vai 24,66% no visu vienas telpas apdzīvoto vietu skaita valstī), tad seko 10.305 (17,50%) divistabu apdzīvotās vietas, 2.977 (7,48%) trīsstabu apdzīvotās vietas, 978 (3,23%) četrstabu apdzīvotās vietas, 351

(1,93%) seš- un vairāk istabu apdzīvotās vietas un 333 (2,45%) piecistabu apdzīvotās vietas.

Jāatzīmē, ka Daugavpils apriņķī nepilnas trīs ceturtdaļas no apdzīvoto vietu apsaimniekotājiem ir latvieši. Tā latvieši apsaimnieko 22.743 (vai 73,59%) un krievi 6.658 (21,54%) apdzīvotās vietas.

Visvairāk apriņķī (27.978 vai 90,59%) ir tādu apdzīvoto vietu, kurās dzīvo tikai viena ģimene, daudz mazāk (1.606 vai 5,20%) jau no divām ģimenēm aizņemtu apdzīvoto vietu.

Apgaismošana. 30.511 (vai 98,73%) lauku apdzīvotās vietas apriņķī apgaismo ar petroleju un tikai 321 (vai 1,04%) apdzīvotās vietās ir iekārtota elektriskā apgaismošana. No Latgales apriņķiem Daugavpils apriņķī ir visvairāk ar elektrību apgaismo to lauku apdzīvoto vietu (Rēzeknes apriņķī tikai 0,28%, Ludzas — 0,33% un Jaunlatgales apriņķī — 0,71%).

Daugavpils apriņķa lauku apdzīvoto vietu apgaismošanas veidi:

Pagasti	Ar elektrību apgaismoto vietu		Ar petroleju apgaismoto vietu	
	skaitis	%	skaitis	%
Aiviekstas . . .	44	11,03	354	88,72
Asūnes . . .	1	0,07	1.461	99,39
Aulejas . . .	—	—	1.403	—
Bīķernieku . . .	—	—	866	—
Dagdas . . .	1	0,07	1.438	99,86
Izvaltas . . .	—	—	1.485	—
Jāsmuižas . . .	4	0,30	1.338	99,63
Kalupes . . .	1	0,09	1.116	99,91
Kapiņu . . .	51	2,04	2.437	97,00
Krāslavas . . .	3	0,18	1.636	99,82
Krustpils . . .	35	2,40	1.417	97,39
Liksna . . .	—	—	2.255	—
Līvānu . . .	4	0,26	1.528	99,61
Naujenes . . .	1	0,08	1.209	99,92
Piedrujas . . .	21	1,49	1.378	97,59
Preiļu . . .	1	0,05	1.808	99,67
Pustiņas . . .	—	—	827	—
Rudzētu . . .	2	0,31	653	99,69
Skaistas . . .	—	—	1.423	—
Ungurmuižas . . .	22	3,12	677	95,89
Vārkavas . . .	—	—	1.470	—
Vīpes . . .	2	0,42	472	99,37
Višķu . . .	128	6,44	1.860	93,51

No minētajiem skaitļiem redzams, ka relatīvi visvairāk apdzīvoto vietu ar elektrisko apgaismošanu ir Aiviekstas un Višķu pagastā, kurpretim dažos pagastos 1935. gadā vēl nebija nevienas ar elektrību apgaismo tas lauku apdzīvotas vietas.

Ūdensapgāde. Dzeņamo ūdeni 25.318 (vai 81,92%) lauku apdzīvotās vietas apriņķī ņem no akām, 111 (0,36%) no ūdenssūkņiem, 3.906 (12,64%) no upēm un ezeriem un 24 (0,08%) apdzīvotās vietās ierīkots ūdensvads. Kā redzams, Daugavpils apriņķa lauku apdzīvotās vietas ļoti vāji apgādātas ar ūdenssūkņiem. Relatīvi Daugavpils apriņķī ir vismazāk ar ūdenssūkņiem apgādātu lauku apdzīvoto vietu.

Lauku saimniecības. Daugavpils apriņķī 1935. gadā bijušas pavisam 35.558 dažāda rakstura lauku saimniecības, kas ir 12,90% no visa saimniecību kopskaita valstī. Pēc lieluma grupām minētās 35.558 saimniecības sadalās:

Saimniecību skaits un zemes kopplatība 1935. gadā.

Līdz	Saimniecību skaits	%	Zemes koppl. tība ha	
			ha	%
1 ha . . .	4.829*	13,58	1.217,33	0,31
1— 2 ha . . .	927	2,61	1.465,06	0,38
2— 5 ha . . .	3.281	9,23	12.287,48	3,17
5— 10 ha . . .	10.332	29,06	78.916,62	20,38
10— 15 ha . . .	7.653	21,52	94.735,04	24,46
15— 20 ha . . .	4.372	12,29	75.276,26	19,44
20— 30 ha . . .	2.880	8,10	68.638,14	17,73
30— 50 ha . . .	1.045	2,94	38.533,58	9,95
50—100 ha . . .	224	0,63	14.315,01	3,70
Pāri par 100 ha . . .	15	0,04	1.860,92	0,48
Kopā:	35.558	100,00	378.245,44	100,00

*) Šai skaitā 450 saimniecības tikai ar mājlopiem (bez zemes).

Pēc saimniecību zemes kopplatības 1935. gadā vislielākie pagasti Daugavpils apriņķī ir Kapiņu ar 29.615,00 ha lielu saimniecību zemes platību, Preiļu — 25.649,69 ha un Līvānu — 24.885,67 ha. Turpretim vismazākie — Aiviekstas — 5.093,41 ha, Bīķernieku — 8.223,59 ha un Vīpes ar 8.575,64 ha lielu saimniecību zemes platību.

Zemes kultūrveidi. Daugavpils apriņķī zemes sadalījums pēc kultūrveidiem (1929. g): aļamzeme (ieskaitot augļu un sakņu dārzus) — 177.211,92 ha (vai 40,97% no visas zemes kopplatības), pļavas — 66.482,43 ha (15,37%), ganības — 52.797,73 ha (12,20%), meži un krūmi — 58.303,26 ha (13,48%) un pārējā zeme un ūdeņi — 77.774,92 ha (17,98%). Samērā visaugstākais aļam- un dārzus zemes procents 1929. gadā bija Skaistas (55,29%), Piedrujas (54,67%), Naujenes (53,02%) un Višķu (52,79%) pagastā, kurpretim viszemākais — Līvānu (19,70%), Ungurmuižas (23,17%),

Vīpes (29,14%) un Aiviekstas (31,50%) pagastā. Pļavu procents visaugstākais ir Vīpes (26,81%), Aiviekstas (26,19%) un Krustpils (24,12%) pagastā. Maz pļavu Līksnas (8,75%), Kalupes (10,33%), Krāslavas (11,94%) un Naujenes (11,96%) pagastā. Ganību visvairāk Aiviekstas (20,76%), Vīpes (20,18%), Krustpils (18,65%) un Vārkavas (16,37%) pagastā. Maz ganību Asūnes (4,97%) un Izvaltas (6,69%) pagastā. Mežu un krūmāju visvairāk saskaitīts Līksnas (30,36%), Ungurmuižas (23,34%), Kalupes (23,28%) un Krāslavas (21,53%) pagastā. Samērā maz mežu Višķu (5,91%) un Piedrujas (6,42%) pagastā.

Salīdzinot 1935. un 1929. gadā lauksaimniecībā izlieto to zemi, redzams, ka tā 1935. gadā palielinājusies par 6,98% un uzrāda 317.178,23 ha pret 296.492,08 ha 1929. gadā. Par 12,17% palielinājusies aņamzemes un dārzu platība (198.785,03 ha — 1935. gadā), pļavu platība palielinājusies par 7,00% (71.136,06 ha 1935. gadā). Turpretim par 10,49% samazinājusies dabisko ganību platība un 1935. gadā ir 47.257,14 ha. Zemāk minētā tabula rāda iedzīvotāju skaitu uz 100 ha aņamzemes Daugavpils apriņķa atsevišķos pagastos:

Pagasti	Iedzīvotāju skaits uz 100 ha aņamzemes
Aiviekstas	95,17
Asūnes	64,40
Aulejas	104,02
Bīķernieku	104,71
Dagdas	98,50
Izvaltas	96,06
Jāsmuižas	64,66
Kalupes	60,53
Kapiņu	90,87
Krāslavas	77,64
Krustpils	77,07
Līksnas	102,76
Līvānu	74,22
Naujenes	94,85
Piedrujas	74,58
Preiļu	67,77
Pustiņas	61,28
Rudzētu	48,21
Skaistas	62,03
Ungurmuižas	77,40
Vārkavas	62,90
Vīpes	69,18
Višķu	93,20

Kā redzams, vislielākais iedzīvotāju skaits uz 100 ha aņamzemes ir Aulejas un Bīķernieku, bet vismazākais — Rudzētu pagastā.

Visā apriņķī (bez pilsētām) caurmērā uz 100 ha aņamzemes ir 77,71 iedzīvotājs.

Sējumu platība.

Daugavpils apriņķa laukaugu sējumu platība 1936. gadā bijusi (1000 hektaros): rudziem (ziemas un vasaras) 36,2 (vai 21,97% no visas sējumu kopplatības), ziemas kviešiem — 4,0 (2,43%), vasaras kviešiem — 6,1 (4,19%), miežiem — 20,6 (12,50%), auzām — 27,1 (16,44%), mistram — 3,7 (2,24%), zirņiem un citiem pākšaugiem — 7,1 (4,31%), āboliņam u. c. tīruma zālājiem (ieskaitot sēklas āboliņa platību) — 29,1 (17,78%), kartupeļiem — 14,5 (8,80%), sakņaugiem — 3,2 (1,94%), liniem — 10,1 (6,43%) un pārējiem laukaugiem (ieskaitot cukurbiešu sējumu platību) — 1,6 (0,97%).

Salīdzinot 1936. un 1935. gadu atsevišķu laukaugu sējumu platības Daugavpils apriņķī, redzams, ka 1936. gadā palielinājusies auzu (par 0,74%), vasaras kviešu (par 1,47%), miežu (par 0,49%), mistra (par 27,59%), āboliņa u. c. tīruma zālāju (par 17,20%), linu (par 2,91%) un pārējo laukaugu (par 14,29%) sējumu platība. Turpretim samazinājusies rudzu (par 0,55%), ziemas kviešu (par 23,08%), zirņu un citu pākšaugu (par 1,39%), kartupeļu (par 1,36%) un sakņaugu (par 5,88%) sējumu platība.

Apskatot atsevišķo laukaugu sējumu platības 1936. gadā Latgales apgabala apriņķos un caurmērā visā Latgalē, un salīdzinot tās ar šo laukaugu sējumu platībām 1935. un 1934. gadā, redzams, ka **rudzu (ziemas un vasaras) sējumu platība:**

	1936. g.		1935. g.		1934. g.	
	ha	%	ha	%	ha	%
Daugavpils apr.	36,2	99,45	36,4	100	35,3	100
Rēzeknes apr.	26,5	95,32	27,8	100	27,8	100
Ludzas apr.	17,1	93,44	18,3	100	17,4	100
Jaunlatg. apr.	15,6	85,25	18,3	100	17,9	100

Latgalē	95,4	94,64	100,8	100	98,4	100
Latvijā	257,9	95,38	270,4	100	268,2	100

visos Latgales apgabala apriņķos, 1936. gadā samazinājusies. Daugavpils apriņķī rudzu lauku platība 1936. gadā ir par 0,55% mazāka nekā 1935. gadā un no visas rudzu lauku kopplatības sastāda 14,04%. Samazinājusies rudzu sējumu platība arī Latgalē (par 5,36%) un caurmērā visā valstī (par 4,62%). No Latgales apriņķiem vislielākās rudzu lauku platības ir Daugavpils un Rēzeknes, bet mazākās Jaunlatgales apriņķī.

Vairāk nekā trešā daļa (36,99%) no visas rudzu sējumu platības atrodas Latgalē.

Kviešu (ziemas un vasaras) sējumu platība:

	1936. g.		1935. g.		1934. g.
	1000		1000		1000
	ha	%	ha	%	ha
Daugavpils apr.	10,9	90,83	12,0	100	7,2
Rēzeknes apr.	6,5	91,55	7,1	100	5,9
Ludzas apr.	5,7	105,56	5,4	100	4,7
Jaunlatgales apr.	4,2	95,45	4,4	100	5,0

Latgalē . . .	27,3	94,46	28,9	100	22,8
Latvijā . . .	129,0	91,81	140,5	100	142,0

Ziemas un vasaras kviešu sējumu platības 1936. gadā samazinājušās, izņemot Ludzas apriņķi, visos Latgales apriņķos: Daugavpils apriņķī par 9,17%. Apskatot atsevišķi ziemas un vasaras kviešu sējumu platības, redzams, ka 1936. gadā samazinājušies vienīgi ziemas kviešu sējumu platība (Daugavpils apriņķī par 23,08%, Latgalē par 23,97% un caurmērā visā valstī par 30,79%), turpretim vasaras kviešu sējumu platība viscaur palielinājusies (Daugavpils apriņķī par 1,47% proc, Latgalē par 13,29% un caurmērā visā valstī par 26,53%), tomēr ne tik lielos apmēros, kādos notikusi ziemas kviešu lauku samazināšanās, līdz ar ko kopējā kviešu lauku platība 1936. gadā ir mazāka nekā 1935. gadā. No visas kviešu lauku kopplatības Daugavpils apriņķī 1936. gadā bija 8,45% un Latgalē — 21,16%. Vislielākā kviešu sējumu platība Latgalē ir Daugavpils, bet vismazākā Jaunlatgales apriņķī.

Miežu sējumu platība:

	1936. g.		1935. g.		1934. g.
	1000		1000		1000
	ha	%	ha	%	ha
Daugavpils apr.	20,6	100,49	20,5	100	21,0
Rēzeknes apr.	20,1	102,03	19,7	100	20,0
Ludzas apr.	11,5	100,88	11,4	100	10,5
Jaunlatgal. apr.	15,8	107,48	14,7	100	15,0

Latgalē . . .	68,0	102,56	66,3	100	66,5
Latvijā . . .	189,3	98,03	193,1	100	180,1

Latgales apgabala apriņķos miežu aizņemtā platība 1936. gadā viscaur palielinājusies, turpretim caurmērā visā valstī tā par 1,97% samazinājusies. Daugavpils apriņķī miežu sējumu platība 1936. gadā ir par 0,49% lielāka nekā 1935. gadā un no visas miežu sējumu kopplatības Daugavpils apriņķī ir 10,88% un Latgalē — 35,92%, tā tad vairāk nekā trešā daļa no visas miežu sējumu kopplatības. Daugavpils apriņķī ar miežiem aizņemtā platība ir lielāka nekā jebkurā citā apriņķī.

Auzu lauku platība:

	1936. g.		1935. g.		1934. g.
	1000		1000		1000
	ha	%	ha	%	ha
Daugavpils apr.	27,1	100,74	26,9	100	21,8
Rēzeknes apr.	21,2	103,92	20,4	100	18,2
Ludzas apr.	10,1	103,06	9,8	100	8,8
Jaunlatgal. apr.	22,4	102,75	21,8	100	22,0
Latgalē . . .	80,8	102,41	78,9	100	70,8
Latvijā . . .	339,2	102,02	332,5	100	300,2

1936. gadā auzu lauku platība visos Latgales apriņķos ir lielāka nekā 1935. gadā, tāpat tā ir lielāka caurmērā visā valstī un arī Latgalē. Salīdzinot 1934. gadu, tā viscaur palielinājusies diezgan jūtami. No Latgales apgabala apriņķiem vislielāko auzu lauku platības palielināšanos uzrāda Rēzeknes (par 3,92%) apriņķis, bet vismazāko Daugavpils (par 0,74%) apriņķis. No kopējās auzu lauku platības Daugavpils apriņķī ir 7,99% un Latgalē — 23,82%. Visvairāk auzas sēj Daugavpils, bet vismazāk Ludzas apriņķī.

Mistra lauku platība:

	1936. g.		1935. g.		1934. g.
	1000		1000		1000
	ha	%	ha	%	ha
Daugavpils apr.	3,7	127,59	2,9	100	5,0
Rēzeknes apr.	1,5	93,75	1,6	100	2,5
Ludzas apr.	1,0	90,91	1,1	100	0,6
Jaunlat. apr.	0,5	125,00	0,4	100	0,7
Latgalē . . .	6,7	111,67	6,0	100	8,3
Latvijā . . .	77,1	109,36	70,5	100	71,8

Mistra aizņemtā platība 1936. gadā palielinājusies caurmērā visā valstī, Latgalē un arī Daugavpils un Jaunlatgales apriņķos, turpretim Rēzeknes un Ludzas apriņķī tā samazinājusies. Salīdzinot ar 1934. gadu, mistra sējumu platība 1936. gadā palielinājusies vienīgi Ludzas apriņķī, bet pārējos Latgales apriņķos samazinājusies. No visas mistra sējumu kopplatības Latgalē ir 8,69% un Daugavpils apriņķī 4,80%. No visiem apgabaliem Latgalē ir vismazākā mistra sējumu kopplatība. Vislielākie mistra lauki ir Daugavpils apriņķī, bet vismazākie Jaunlatgales apriņķī.

Zirņu lauku platība:

	1936. g.		1935. g.		1934. g.
	1000		1000		1000
	ha	%	ha	%	ha
Daugavpils apr.	7,1	98,61	7,2	100	9,4
Rēzeknes apr.	4,7	88,68	5,3	100	6,5
Ludzas apr.	3,6	83,72	4,3	100	4,9
Jaunlatg. apr.	1,0	71,43	1,4	100	2,3
Latgalē . . .	16,4	90,11	18,2	100	23,1
Latvijā . . .	39,4	94,03	41,9	100	44,1

Zirņu lauku platība 1936. gadā Kurzemē un Zemgalē ir nedaudz lielāka nekā 1935. gadā, bet Vidzemē un Latgalē mazāka. Samazinājusies (par 5,97%) tā arī caurmērā visā valstī. No Latgales apriņķiem Daugavpils apriņķī vērojama vismazākā zirņu lauku platības samazināšanās — par 1,39%, kurpretim pārējos apriņķos tā samazinājusies ļoti jūtami. No visas zirņu kopplatības valstī — Latgalē ir 41,62% un Daugavpils apriņķī 18,02%. Daugavpils apriņķī ir vislielākā zirņu lauku platība (no visiem apriņķiem), turpretim Jaunlatgales apriņķī vismazākā.

Linu lauku platība:

	1936. g.		1935. g.		1934. g.
	1000 ha	%	1000 ha	%	1000 ha
Daugavpils apr.	10,6	102,91	10,3	100	6,4
Rēzeknes apr.	13,1	106,50	12,3	100	7,6
Ludzas apr.	8,7	104,82	8,3	100	5,3
Jaunlatg. apr.	18,0	103,45	17,4	100	13,0
Latgalē . .	50,4	104,35	48,3	100	32,3
Latvijā . .	67,2	98,97	67,9	100	46,3

Linu lauku platība 1936. gadā palielinājusies vienīgi Latgalē (par 4,35%, kurpretim visos pārējos apgabalos un arī caurmērā visā valstī — samazinājusies. Palielinājusies tā visos Latgales apgabala apriņķos — Daugavpils apriņķī par 2,91%. No visas linu 1936. gada kopplatības valstī —

Latgalē ir 75,00% un Daugavpils apriņķī 15,77%. Jaunlatgales apriņķī ir vislielākā linu aizņemtā platība.

Kartupeļu lauku platība:

	1936. g.		1935. g.		1934. g.
	1000 ha	%	1000 ha	%	1000 ha
Daugavpils apr.	14,5	98,64	14,7	100	11,4
Rēzeknes apr.	10,6	101,92	10,4	100	9,2
Ludzas apr.	6,6	101,54	6,5	100	4,8
Jaunlatgales apr.	6,6	95,65	6,9	100	5,8
Latgalē . .	38,3	99,48	38,5	100	30,3
Latvijā . .	119,8	96,85	123,7	100	107,6

Kartupeļu lauku platība 1936. gadā vienīgi Rēzeknes un Ludzas apriņķī ir nedaudz lielāka nekā 1935. gadā, Cēsu apriņķī tā palikusi tāda pat, kurpretim visos pārējos apriņķos un arī caurmērā visā valstī samazinājusies. Daugavpils apriņķī kartupeļu lauku platība 1936. gadā ir par 1,36% mazāka nekā 1935. gadā, tomēr tā jūtami palielinājusies attiecībā pret 1934. gadu. No kopējā kartupeļu lauku platības Latgalē ir 31,97% un Daugavpils apriņķī 12,10%.

Apskatot atsevišķo laukaugu caurmērā un kopražas apmērus Latgales apgabala apriņķos, Latgalē un caurmērā visā valstī, salīdzinot ar caurmēra un kopražas apmēriem agrākos gados, redzams, ka ziemas rudzu:

	Raža no 1 ha/kv.				Kopražā 1000 kvint.					
	1936. g.	% (1935. =100)	% (1934. =100)	1935. g.	1934. g.	1936. g.	% (1935. =100)	% (1934. =100)	1935. g.	1934. g.
Daugavp. apr.	8,94	83,01	74,07	10,77	12,07	319,2	82,78	75,77	385,6	421,3
Rēzeknes apr.	9,25	81,50	77,67	11,35	11,91	238,6	78,44	74,47	304,2	320,4
Ludzas apr.	6,64	65,68	53,90	10,11	12,32	108,2	62,58	51,67	172,9	209,4
Jaunlatg. apr.	8,26	60,60	53,92	13,63	15,32	127,2	51,29	47,18	248,0	269,0
Latgalē . .	8,51	74,98	67,22	11,35	12,66	793,2	71,41	64,98	1110,7	1220,7
Latvijā . .	11,15	82,41	72,31	13,53	15,42	2830,9	78,59	69,41	3602,0	4078,3

caurmēra raža 1936. gadā visos Latgales apriņķos ir stipri zemāka nekā 1935. gadā (salīdzinot ar 1934. gadu tā ir vēl zemāka) un līdz ar to samazinājusies arī ziemas rudzu kopražas apmēri. No Latgales apgabala apriņķiem vislabākās ziemas rudzu caurmēra ražas 1936. gadā bijušas Daugavpils un

Rēzeknes apriņķī, bet visvājākās Ludzas apriņķī. Daugavpils apriņķī, ievācot caurmēra no 1 ha 8,94 kvintālus, pavisam ražoti 319,2 tūkstoši kvintālu ziemas rudzu, kas no visas ziemas rudzu kopražas valstī sastāda 11,28% un no šī laukaugu kopražas Latgalē — 40,24%.

Vasaras rudzi:

	Raža no 1 ha/kv.				Kopraža 1000 kvint.					
	1936. g.	%		1935. g.	1934. g.	1936. g.	%		1935.g.	1934.g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	5,81	75,65	59,71	7,68	9,73	2,9	63,04	74,36	4,6	3,9
Rēzeknes apr.	5,94	65,56	64,99	9,06	9,14	4,2	46,67	51,22	9,0	8,2
Ludzas apr.	4,26	54,41	47,47	7,83	9,05	3,4	36,17	94,44	9,4	3,6
Jaunlatg. apr.	6,86	76,82	61,91	8,93	11,08	1,4	155,56	42,42	0,9	3,3
Latgalē . .	5,38	65,13	56,45	8,26	9,53	11,9	49,79	62,63	23,9	19,0
Latvijā . .	7,15	81,25	67,26	8,80	10,63	29,2	79,13	74,30	36,9	39,3

Arī vasaras rudzu caurmēra ražas pagājušā gadā visos Latgales apgabala apriņķos ir zemākas nekā 1935. gadā. Samērā augstākās caurmēra ražas ievāktas Jaunlatgales un Rēzeknes apriņķī, zemākās — Ludzas apriņķī. Salīdzinot ar 1934. gadu, 1936. gadā caurmērā no 1 ha ievākts vēl daudz mazāk

vasaras rudzu. Daugavpils apriņķī caurmērā no 1 ha ievākti tikai 5,81 kvintāli vasaras rudzu, kas pavisam devuši 2,9 tūkst. kvint. kopražas. Daugavpils apriņķī vasaras rudzi sastāda 9,93% no visā valstī ievāktās vasaras rudzu kopražas.

Ziemas kvieši:

	Raža no 1 ha/kv.				Kopraža 100 kvint.					
	1936. g.	%		1935. g.	1934. g.	1936. g.	%		1935.g.	1934.g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	9,67	100,00	77,05	9,67	12,55	38,7	76,94	81,13	50,3	47,7
Rēzeknes apr.	9,19	84,54	78,88	10,87	11,65	18,4	58,41	71,88	31,5	25,6
Ludzas apr.	6,33	65,33	46,82	9,69	13,52	17,1	55,16	74,35	31,0	23,0
Jaunlatg. apr.	8,42	70,94	56,78	11,87	14,83	20,2	51,53	46,98	39,2	43,0
Latgalē . .	8,50	81,65	64,69	10,41	13,14	94,4	62,11	67,77	152,0	139,3
Latvijā . .	13,08	93,50	76,76	13,99	17,04	770,6	64,70	53,32	1191,0	1445,2

Ziemas kviešu caurmēra raža (no 1 ha) 1936. gadā visos Latgales apriņķos, izņemot Daugavpils apriņķi un arī vidēji visā valstī ir zemāka nekā 1935. gadā. Kaut gan caurmēra ražas neuzrāda sevišķu samazināšanos, tomēr ziemas kviešu kopražas 1936. gadā samazinājušās ļoti jūtami. Daugavpils apriņķī ziemas kviešu caurmēra raža bijusi tāda pati kā 1935. gadā un no 1 ha 1936.

gadā ievākts 9,67 kvintāli ziemas kviešu, kurpretim viss ziemas kviešu ievāktais daudzums ir tomēr par 23,06% mazāks nekā 1935. g. un par 18,87% mazāks nekā 1934. gadā. 1936. gadā Daugavpils apriņķa ziemas kviešu kopraža sastāda 41,00% no Latgalē un 5,02% no visā valstī ievāktās ziemas kviešu kopražas.

Vasaras kvieši:

	Raža no 1 ha/kv.				Kopraža 1000 kvint.					
	1936. g.	%		1935. g.	1934. g.	1936. g.	%		1935.g.	1934.g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	6,97	78,67	65,63	8,86	10,62	48,1	79,77	133,24	60,3	36,1
Rēzeknes apr.	5,95	62,30	53,70	9,55	11,08	26,8	66,83	65,37	40,1	41,0
Ludzas apr.	4,22	44,66	39,92	9,45	10,57	12,7	61,06	40,06	20,8	31,7
Jaunlatg. apr.	7,41	78,08	61,24	9,49	12,10	13,3	127,88	52,36	10,4	25,4
Latgalē . .	6,23	67,72	56,64	9,20	11,00	100,9	76,67	75,19	131,6	134,2
Latvijā . .	9,47	89,85	72,62	10,54	13,04	664,2	113,81	89,05	583,6	745,9

Vasaras kviešu caurmērā no 1 ha 1936. gadā visos Latgales apriņķos un arī visā valstī ražots mazāk nekā 1935. gadā. Salīdzinot ar 1934. gadu, vasaras kviešu caurmēra raža 1936. g. ir vēl zemāka. Vienā Latgales apriņķī — Jaunlatgales — vasaras kviešu kopražas apmēri 1936. gadā tomēr ir lielāki nekā 1935. gadā — sakarā ar šī laukaugu sējumu platības palielināšanos. Daugavpils apriņķī caurmērā no 1 ha ievākti

6,97 kv. (par 21,33% mazāk nekā 1935. g.) vasaras kviešu, kas kopsumā devuši 48,1 tūkst. kvintālus pret 60,3 tūkst. kvint. 1935. gadā un 36,1 tūkst. kvint. 1934. gadā. Tātad kopražas apmēri Daugavpils apriņķī 1936. g. ir par 20,23% mazāki nekā 1935. g., bet par 33,24% lielāki nekā 1934. g. Daugavpils apriņķa 1936. g. vasaras kviešu kopražas sastāda 47,67% no Latgales un 7,24% no visas valsts vasaras kviešu kopražas.

Mieži:

	Raža no 1 ha/kv.				Kopražas 1000 kvint.					
	1936. g.	%	%	1935. g.	1934. g.	1936. g.	%	%	1935. g.	1934. g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	6,04	70,15	59,86	8,61	10,09	124,4	70,48	58,71	176,5	211,9
Rēzeknes apr.	5,45	55,73	51,22	9,78	10,64	109,6	56,88	51,50	192,7	212,8
Ludzas apr.	3,42	36,62	36,93	9,34	9,26	39,3	36,90	40,43	106,5	97,2
Jaunlatg. apr.	7,67	75,49	65,84	10,16	11,65	121,2	81,18	69,34	149,3	174,3
Latgalē . .	5,80	61,51	55,34	9,43	10,48	394,5	63,12	56,62	625,0	696,7
Latvijā . .	8,72	82,26	72,13	10,60	12,09	1650,4	80,66	75,79	2046,2	2177,5

Miežu caurmēra raža un līdz ar to arī kopražas apmēri 1936. gadā Latgales apriņķos un arī caurmērā visā valstī ir mazāki nekā 1935. gadā un vēl daudz jūtāmāk tie samazinājušies, salīdzinot ar miežu caurmēra un kopražas apmēriem 1934. g. Daugavpils apriņķī 1936. g. caurmērā no 1 ha ie-

vākti 6,04 kvintāli miežu (par 29,85% mazāk nekā 1935. g.), kas pavisam devuši 124,4 tūkstošus kvintālu (par 29,52% mazāk) kopražas, 1936. gadā Daugavpils apriņķa miežu kopražas sastāda 31,53% no Latgales un 7,54% no visas valsts miežu kopražas.

Auzu raža:

	Raža no 1 ha/kv.				Kopražas 1000 kvint.					
	1936. g.	%	%	1935. g.	1934. g.	1936. g.	%	%	1935. g.	1934. g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	6,42	70,86	66,32	9,06	9,68	174,0	71,40	82,46	243,7	211,0
Rēzeknes apr.	5,39	53,69	50,95	10,04	10,58	114,3	55,81	59,35	204,8	192,6
Ludzas apr. .	3,91	45,52	44,23	8,59	8,84	39,5	46,91	50,77	84,2	77,8
Jaunlatg. apr.	7,85	64,93	62,75	12,09	12,51	175,7	66,69	63,88	263,6	275,2
Latgalē . .	6,23	61,74	58,28	10,09	10,69	503,6	63,24	66,56	796,3	756,6
Latvijā . .	8,38	72,18	64,76	11,61	12,94	2844,1	73,70	73,19	3859,1	3885,7

Auzu caurmēra raža un arī kopražas 1936. gadā visos Latgales apgabala apriņķos, Latgalē un vidēji visā valstī ir zemāka par tādā 1935. gadā. Salīdzinot ar 1934. gadu, tā samazinājusies vēl daudz jūtāmāk. Daugavpils apriņķī 1 ha devis 6,42 kvint. auzu (par

29,14% mazāk nekā 1935. gadā) un pavisam apriņķī ražots 174,0 tūkst. kvintālu auzu (par 28,60% mazāk). Daugavpils apriņķī auzu kopražas sastāda 34,55% no Latgales un 6,12% no visas valsts auzu kopražas.

Mistra raža:

	Raža no 1 ha/kv.					Kopraža 1000 kvint.				
	1936. g.	%		1935. g.	1934. g.	1936. g.	%		1935.g.	1934.g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	7,14	70,28	64,56	10,16	11,06	26,4	89,49	47,74	29,5	55,3
Rēzeknes apr.	6,25	55,80	54,68	11,20	11,43	9,4	52,51	32,87	17,9	28,6
Ludzas apr.	3,70	36,13	38,07	10,24	9,72	3,7	32,74	63,79	11,3	5,3
Jaunlatg. apr.	8,73	72,57	73,48	12,03	11,88	4,3	89,58	51,81	4,8	8,3
Latgalē . .	6,55	61,91	58,80	10,58	11,14	43,8	68,98	44,69	63,5	98,0
Latvijā . .	11,06	80,14	74,18	13,80	14,91	852,7	87,62	79,64	973,2	1070,7

Visos Latgales apriņķos 1936. gadā caurmērā no 1 ha ražots mazāk mistra nekā 1935. gadā. Arī mistra kopražas apmēri 1936. g. visos Latgales apriņķos ir mazāki. Daugavpils apriņķī mistra caurmēra raža samazinājusies par 29,72% un no 1 ha ievākti

7,14 kvint., kas kopsumā devuši 26,4 tūkst. kvint. mistra (par 10,51% mazāk nekā 1935. g.) Daugavpils apriņķa mistra kopraža ir 60,27% no Latgales un 3,10% no visas valsts mistra kopražas.

Zirņu raža:

	Raža no 1 ha/kv.					Kopraža 1000 kvint.				
	1936. g.	%		1935. g.	1934. g.	1936. g.	%		1935.g.	1934 g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	6,28	68,48	76,77	9,17	8,18	44,6	67,58	58,00	66,0	76,9
Rēzeknes apr.	5,50	54,95	67,32	10,01	8,17	25,9	48,78	48,78	53,1	53,1
Ludzas apr.	3,40	39,44	42,88	8,62	7,93	12,2	32,88	31,36	37,1	38,9
Jaunlatg. apr.	7,32	73,57	72,48	9,95	10,10	7,3	52,52	31,47	13,9	23,2
Latgalē . .	5,49	58,78	65,99	9,34	8,32	90,0	52,91	46,85	170,1	192,1
Latvijā . .	8,26	80,74	86,13	10,23	9,59	325,6	75,97	76,97	428,6	423,9

Visos Latgales apgabala apriņķos caurmēra zirņu raža (no 1 ha), 1936. g. samazinājusies, tāpat tā samazinājusies Latgalē un vidēji visā valstī. Arī kopražas apmēri visos Latgales apriņķos ir mazāki nekā 1935. gadā. Daugavpils apriņķī zirņu caurmēra raža 1936. gadā samazinājusies par 31,52% un

no 1 ha ievākti 6,28 kvintāli zirņu, kas kopsumā devuši 44,6 tūkst. kvintālu (par 32,42% mazāk nekā 1935. g.). Visa Daugavpils apriņķa zirņu kopraža sastāda 49,56% no Latgales un 13,70% no visas valsts zirņu kopražas.

Kartupeļu raža:

	Raža no 1 ha/kv.					Kopraža 1000 kvint.				
	1936. g.	%		1935. g.	1934. g.	1936. g.	%		1935.g.	1934.g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	117,42	115,55	94,44	101,62	124,33	1702,6	113,98	120,13	1493,8	1417,3
Rēzeknes apr.	104,92	102,05	92,92	102,81	113,77	1112,2	104,02	106,26	1069,2	1046,7
Ludzas apr.	82,28	79,95	84,26	102,92	97,65	543,1	81,18	120,90	669,0	449,2
Jaunlatg. apr.	122,52	116,75	109,64	104,94	111,75	808,6	111,67	129,21	724,1	625,3
Latgalē . .	108,78	105,86	94,67	102,76	114,90	4166,5	105,32	117,73	3956,1	3539,0
Latvijā . .	134,51	113,88	100,00	118,12	134,37	16114,6	110,29	111,46	14611,6	14458,0

Kartupeļu caurmēra raža un arī kopraža, izņemot Ludzas apriņķi, 1936. gadā bijusi augstāka nekā 1935. gadā. Daugavpils apriņķī caurmērā no 1 ha ievākts par 15,55% vairāk kartupeļu nekā 1935. gadā un līdz

ar to arī kartupeļu kopraža par 13,98% palielinājusies. Daugavpils apriņķī ražoti 40,86% no Latgalē un 10,57% no visā valstī ražotā kartupeļu daudzuma.

Linu šķiedras raža:

	Raža no 1 ha/kv.				Kopraža 1000 kvint.					
	1936. g.	%	%	1935. g.	1934. g.	1936. g.	%	%	1935.g.	1934.g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	2,97	80,93	82,73	3,67	3,59	31,5	83,33	136,96	37,8	23,0
Rēzeknes apr.	2,47	66,40	71,18	3,72	3,47	32,3	70,52	122,35	45,8	26,4
Ludzas apr.	1,72	50,00	56,95	3,44	3,02	15,0	52,63	93,75	28,5	16,0
Jaunlatg. apr.	2,76	80,47	85,71	3,43	3,22	49,7	93,25	118,90	59,7	41,8
Latgalē . .	2,55	71,63	76,81	3,56	3,32	128,5	74,80	119,87	171,8	107,2
Latvijā . .	2,76	75,62	79,08	3,65	3,49	185,4	74,73	114,59	248,1	161,8

Linu šķiedras caurmēra raža 1936. gadā samazinājusies visos Latgales apriņķos, tāpat vidēji Latgalē un visā valstī. Tas pats sakāms par linu šķiedras kopražu. Daugavpils apriņķī no 1 ha ievākti 2,97 kvint. linu

šķiedras (par 19,07% mazāk nekā 1935. g.), kas kopsumā devuši 31,5 tūkst. kvint. (par 16,67% mazāk). Daugavpils apriņķī 1936. g. ražotais linu šķiedras daudzums sastāda 16,99% no visā valstī ražotā daudzuma.

Linsēklu raža:

	Raža no 1 ha/kv.				Kopraža 1000 kvint.					
	1936. g.	%	%	1935. g.	1934. g.	1936. g.	%	%	1935.g.	1934.g.
		(1935. =100)	(1934. =100)				(1935. =100)	(1934. =100)		
Daugavp. apr.	2,76	78,86	77,09	3,50	3,59	29,2	81,11	127,51	36,0	22,9
Rēzeknes apr.	2,61	80,31	79,33	3,25	3,29	34,2	85,50	136,80	40,0	25,0
Ludzas apr.	1,72	59,31	61,21	2,90	2,81	15,0	62,24	100,67	24,1	14,9
Jaunlatg. apr.	2,73	118,18	96,13	2,31	2,84	49,1	122,14	133,06	40,2	36,9
Latgalē . .	2,53	87,24	81,88	2,90	3,09	127,5	90,88	127,88	140,3	99,7
Latvijā . .	2,74	90,43	83,79	3,03	3,27	184,2	89,42	121,50	206,0	151,6

Linsēklu caurmēra raža 1936. gadā visos Latgales apriņķos un arī Latgalē ir zemāka nekā iepriekšējā, 1935. gadā. Vidēji visā valstī 1936. gadā no 1 ha ievākti par 9,57% mazāk linsēklu nekā 1935. gadā. Linsēklu kopražas apmēri samazinājušies, izņemot Jaunlatgales apriņķi, visos Latgales apriņ-

ķos — Daugavpils par 18,89%. Daugavpils apriņķī 1936. gadā ražotais linsēklu daudzums — 29,2 tūkst. kvintālu sastāda 15,85% no visas linsēklu kopražas valstī.

Cukurbiešu raža (par 1936. gadu ziņas vēl nav sakopotas).

	Raža no 1 ha/kv.			Kopraža kvintālos		
	1935. g.	%	1934. g.	1935. g.	%	1934. g.
		(1934.=100)			(1934.=100)	
Daugavpils apr.	182,8	78,62	232,5	182.784	92,15	198.355
Rēzeknes apr.	164,3	72,09	227,9	82.169	99,60	82.499
Ludzas apr.	178,4	83,76	213,0	199.668	110,87	180.084
Jaunlatgales apr.	149,0	80,72	184,6	6.703	60,85	11.015
Latgalē . .	176,9	79,68	222,0	471.324	99,87	471.953
Latvijā . .	192,0	82,47	232,8	2.927.446	86,49	3.384.641

Kā redzams, cukurbiešu caurmēra raža un arī kopraža 1935. gadā samazinājušies. Daugavpils apriņķī no 1 ha ievākti par 21,38% mazāk cukurbiešu nekā 1934. gadā un šī laukaugu kopraža par 7,85% mazāka

par tādu iepriekšējā gadā. 1935. g. no kopējā ražotā cukurbiešu daudzuma Daugavpils apriņķī ražots 6,24% cukurbiešu un no Latgalē ražotā daudzuma — 38,78%.

Āboliņa siena raža:

	Raža no 1 ha/kv.		Kopražā 1000 kvint.	
	1936. g.	% (1935.=100)	1935. g.	1936. g.
Daugavp. apr.	26,59	104,77	25,38	749,8
Rēzeknes apr.	22,68	89,89	25,23	460,4
Ludzas apr.	19,05	69,60	27,37	222,9
Jaunlatg. apr.	26,08	94,36	27,64	899,8
Latgalē	24,63	93,19	26,43	2.332,9
Latvijā	29,57	113,16	26,13	15.835,7

Āboliņa siena caurmēra raža 1936. g. Daugavpils apriņķī ir nedaudz lielāka, bet Rēzeknes, Ludzas un Jaunlatgales apriņķī mazāka nekā 1935. gadā. Latgalē tā samazinājusies par 6,81%, bet visā valstī par 13,16% palielinājusies. Daugavpils apriņķī caurmērā no 1 ha ievākti 26,59 kvintāli (par 4,77% vairāk nekā 1935. gadā) āboliņa siena, kas kopumā devuši 749,8 tūkst. kvintālu kopražas (4,73% no visas āboliņa siena kopražas).

Ļāvu siena raža:

	Raža no 1 ha/kv.		Kopražā 1000 kvint.	
	1936. g.	% (1935.=100)	1935. g.	1936. g.
Daugavp. apr.	19,09	85,87	22,23	1.357,3
Rēzeknes apr.	17,93	78,16	22,94	1.117,1
Ludzas apr.	16,21	67,26	24,10	619,2
Jaunlatg. apr.	18,47	85,23	21,67	657,5
Latgalē	18,10	79,77	22,69	3.751,1
Latvijā	19,85	93,90	21,14	17.829,1

Ļāvu siena caurmēra raža 1936. gadā visos Latgales apriņķos un arī vidēji visā valstī ir mazāka par tādu 1935. gadā. Daugavpils apriņķī ļāvu siena caurmēra raža 1936. g. samazinājusies par 14,13%, Latgalē par 20,23% un visā valstī par 6,10%. Pavisam 1936. g. Daugavpils apriņķī ievākti 1357,3 tūkst. kvintālu ļāvu siena, kas ir 36,18% no Latgalē un 7,61% no visā valstī ražotā ļāvu siena daudzuma.

Jāatzīmē, ka **ziemāju labības** (rudzu un kviešu) **lauku stāvoklis** 1936. gada novembrī, pēc lauksaimniecības korespondentu ziņojumiem, raksturojas šādi («4» labs, «3» vidējs, «2» zemāks par vidēju):

	Ziemas rudzu		Ziemas kviešu	
	1936. g. nov.	1935. g. nov.	1936. g. nov.	1935. g. nov.
Daugavpils apr.	3,34	3,92	3,23	3,65
Rēzeknes apr.	3,34	3,63	3,31	3,21
Ludzas apr.	3,23	3,85	3,13	3,42
Jaunlatg. apr.	4,00	2,67	3,81	2,40

Kā redzams, 1936. gada novembrī ziemas rudzu, kā ziemas kviešu lauku stāvoklis Daugavpils apriņķī nedaudz sliktāks par tādu iepriekšējā, 1935. gada novembrī.

Mājlopi.

Mājlopu skaits Daugavpils apriņķī atsevišķos gados bijis (tūkstošos):

	1035. g.	1929. g.
Zirgi	40,53	35,95
Govslopi	106,80	67,17
To starpā:		
slaucamas govīs	70,74	52,97
Cūkas	73,81	24,98
Aitas	132,76	93,55

Salīdzinot 1935. un 1929. gadu, redzams, ka visstraujāk Daugavpils apriņķī pieaudzis (par 195,48%) cūku skaits un 1935. gadā apriņķī ir 9,19% no visu cūku kopskaita valstī. Govslopu skaits pieaudzis par 59,00% un 1935. gadā apriņķī ir 8,38% no visu govslomu skaita. Slaucamo govju skaits pieaudzis par 33,55% (8,08% no slaucamo govju kopskaita). Aitu 1935. gadā ir par 41,91% vairāk nekā 1929. gadā un tās sastāda 9,86% no visu aitū kopskaita valstī. Vismazāko pieaugumu (12,74%) uzrāda zirgu skaits, tomēr no visu zirgu skaita valstī Daugavpils apriņķī ir 10,54% zirgu. Uz 100 ha lauksaimnieciski izmantotas zemes 1935. gadā Daugavpils apriņķī bijuši 12,78 zirgi, 33,67 govslopi (22,30 slaucamas govīs), 23,27 cūkas un 41,86 aitas.

Zemāk minētā tabula rāda mājlopu skaitu 1935. gadā atsevišķās Daugavpils apriņķa pašvaldībās uz 100 ha aņamzemes un caurmērā uz 1 saimniecību:

Salīdzinot 1936. un 1935. gada atsevišķu mājlopu skaitu Daugavpils apriņķī — zirgu kopskaits 1936. gadā par 2,16% pieaudzis un pavisam to ir 41.402, pie kam pēc vecuma grupām tie sadalās: kumeļi līdz 1 g. v. — 2.600 (vai 6,28%), no 1—3 g. v. — 3.582 (8,65%), ķēves, zirgi un ērzeļi vecumā no 3—15 g. — 29.646 (71,61%), 15 gadu veci un vecāki par 15 gadiem — 5.574 (13,46%). Jāatzīmē, ka zirgu skaits pēdējos trijos gados pakāpeniski pieaudzis, pie kam sacītais attiecās uz visiem valsts apgabaliem, izņemot vienīgi Kurzemi, kur zirgu skaits 1936. g. ir nedaudz mazāks nekā 1935. un 1934. gadā. Govslopu skaits apriņķī pēdējā gadā pieaudzis par 0,16% un tagad ir 106.969, no kuriem tēļi līdz 1 g. v. — 16.752 (vai 15,66%), teles 1 g. v. un vecākas — 15.566 (14,55%), slaucamas govīs — 72.265 (67,56%), buļļi un vērsi no 1—2 g. v. — 1.573 (1,47%), 2 g. v.

	Zirgi		Govslopi		To starpā: slauc. govīs		Aitas un jēri		Cūkas un sivēni	
	uz	uz	uz	uz	uz	uz	uz	uz	uz	uz
	100 ha ařamz.	1 s-bu	100 ha ařamz.	1 s-bu	100 ha ařamz.	1 s-bu	100 ha ařamz.	1 s-bu	100 ha ařamz.	1 s-bu
Aiviekstes pag.	24,55	0,98	85,86	3,43	59,00	2,36	55,86	2,23	51,71	2,07
Asūnes „	21,21	1,54	53,61	3,90	31,89	2,32	79,22	5,76	36,51	2,65
Aulejas „	21,44	0,99	51,93	2,41	35,48	1,65	65,95	3,06	35,25	1,44
Biķernieku „	19,90	1,06	47,84	3,56	33,17	1,77	33,61	1,80	25,80	1,33
Dagdas „	19,45	1,00	55,24	2,83	35,46	1,81	60,72	3,11	34,32	1,75
Izvaltas „	20,86	1,03	51,40	2,54	35,40	1,75	47,92	2,37	33,87	1,67
Jāsmuižas „	18,78	1,39	48,82	3,61	32,36	2,39	77,76	5,75	34,15	2,53
Kalupes „	18,62	1,63	44,04	3,86	28,47	2,50	82,14	7,21	42,38	3,72
Kapiņu „	20,53	1,11	54,10	2,92	35,38	1,91	62,95	3,40	33,47	1,81
Krāslavas „	20,44	1,21	52,93	3,15	34,37	2,04	61,92	3,68	31,54	1,83
Krustpils „	20,41	1,12	71,69	3,93	50,68	2,78	70,97	3,89	43,35	2,33
Līksnas „	24,23	1,11	58,21	2,66	38,04	1,74	80,64	3,68	53,37	2,44
Līvānu „	20,33	1,32	62,55	4,07	43,83	2,85	82,39	5,36	40,78	2,63
Naujenes „	21,55	1,10	48,60	2,49	33,80	1,73	51,66	2,64	31,09	1,57
Piedrujas „	20,57	1,30	50,97	3,23	31,21	1,98	55,42	3,51	35,93	2,27
Preiļu „	18,54	1,37	49,95	3,70	34,08	2,53	63,18	4,68	35,02	2,60
Pustiņas „	20,12	1,68	51,52	4,30	31,44	2,62	72,28	6,03	37,67	3,14
Rudzētu „	16,40	1,74	48,98	5,21	32,95	3,51	74,27	7,90	36,49	3,88
Skaistas „	17,97	1,36	49,11	3,71	29,97	2,26	59,62	4,51	32,43	2,45
Ungurmuiž. „	22,04	1,27	78,69	4,53	51,24	2,95	74,59	4,29	43,15	2,48
Vārkavas „	18,78	1,51	49,49	3,98	32,84	2,64	76,56	6,16	38,28	3,00
Vīpes „	21,96	1,50	65,61	4,48	42,49	2,90	82,95	5,66	36,23	2,47
Višķu „	20,30	1,11	47,35	2,53	32,35	1,76	53,27	2,90	30,22	1,65
Krāslavas pils.	36,29	0,17	50,15	0,23	44,54	0,21	3,30	0,02	67,73	0,32
Krustpils „	64,68	0,24	77,32	0,29	75,84	0,29	9,67	0,04	108,55	0,41
Līvānu „	56,61	0,16	74,73	0,21	73,03	0,20	3,96	0,01	203,80	0,57
Preiļu „	49,55	0,21	92,39	0,39	89,87	0,38	—	—	61,31	0,26
Gostiņu „	207,36	0,38	143,81	0,26	140,47	0,26	6,69	0,01	250,84	0,46
Daugavpils „	66,00	0,24	97,26	0,35	86,00	0,31	6,82	0,02	90,91	0,32
Kopā	20,39	1,14	53,73	3,00	35,59	1,99	66,79	3,73	37,13	2,08

un vecāki — 813 (0,76%). Govslopu skaits 1936. gadā vienīgi Zemgalē ir nedaudz lielāks (par 0,78%) nekā iepriekšējā, 1935. gadā, kurpretim visos pārējos apgabalos mazāks. Aitu kopskaits Daugavpils apriņķī 1936. gadā ir par 2,40% lielāks un pavisam apriņķī skaitās 135.951 aita, no tām jēri no 1 g. v. — 76.807 (56,50%), aitas, teķi un auni 1 g. v. un vecāki — 59.144 (43,50%). Cūku kopskaits 1936. gadā diezgan jūtami samazinājies (par 19,90%) un apriņķī bija — 59.123 cūkas, no tām sivēni līdz 2 mēnešiem veci — 19.452 (vai 32,90%) no 2—6 mēn.

veci — 21.080 (35,65%) vaislas cūkas un kuļi 6 mēn. veci un vecāki — 7.743 (13,11%) un pārējās cūkas 6 mēn. vecas un vecākas — 10.843 (18,34%). Cūku skaits 1936. gadā visos valsts apgabalos ir jūtami mazāks.

Lauksaimniecības mašīnas un darba rīki.

Pēdējās ziņas par lauksaimniecības mašīnām un darba rīkiem ir no 1929. gada vispārīgās lauksaimniecības skaitīšanas, pie kam to bija:

	skaitis	Daugavpils apr.	Latgalē	Latvijā
		uz 100 ha aŗamzemes	uz 100 ha aŗamzemes	uz 100 ha aŗamzemes
Tvaika maŗinas (lokomobiles)	20	0,01	0,02	0,12
Motori (iekŗdedzes un vŗja)	91	0,05	0,05	0,07
Traktori	2	—	—	0,02
Darba rati: koka	23567	14,08	13,47	7,33
dzelzasu	9154	5,47	5,15	9,47
Ragavas un kamanas	38521	23,01	22,37	19,57
Arkli: spŗtu	20136	12,03	10,47	9,26
vienlemeŗa	31647	18,91	18,99	13,14
2- un vairāķ lemeŗu, spec.	228	0,14	0,06	1,05
Ecŗŗas un kultivātori, koka, dzelzs tap.	33823	20,21	19,22	15,37
atspeŗu ecŗŗas	11556	6,90	7,42	7,31
spec. dzelzs un kultiv.	284	0,17	0,17	1,33
Sŗjas maŗinas	117	0,07	0,06	0,42
Labŗbas pļaujmaŗinas	334	0,20	0,18	1,04
Zāles pļāvŗji	423	0,25	0,35	1,53
Zirģu grābekļi	236	0,14	0,17	1,29
Kartupeļu racŗji	18	0,01	0,01	0,20
Kuļmaŗinas ar tv. un mŗch. dzin. sp.	102	0,06	0,07	0,18
Zirģu kŗlŗji (ģŗpeļi)	3838	2,29	1,66	0,74
Vŗtijamāŗ maŗinas	4241	2,53	2,86	2,06
Graudu ŗķirotāģi	214	0,13	0,12	0,31

Kā no minŗtiem skaitļiem redzams, Daugavpils apriņķa lauksaimnieķi, salŗdzinot ar citu apriņķu lauksaimnieķiem, 1929. gadā bijuŗi samērā ļoti vāģi apģadāti ar uzlabotām lauksaimniecŗbas maŗinām un darba rŗkiem.

Lauķstrādnŗeku skaits.

Lauķstrādnŗeku skaits Daugavpils apriņķī (saimniecŗbāŗ, lielākāŗ par 1 ha) 1935. gadā — 5.029 (1929. gadā — 4.614). No minŗtiem 5.029 lauķstrādnŗekiem 594 (1929. gadā — 674) gada strādnŗeki (ieskaitŗti arŗ tehniskais personāls un deputātnŗeki), 741 (734) gada strādnŗieces, 439 (445) vasaras puiŗi, 448 (345) vasaras meitas, 2.429 (2.121) gani un 378 (295) mŗneŗa strādnŗeki. Salŗdzinot 1929. un 1935. gadu, redzams, ka Daugavpils apriņķī pieaudzŗis gada strādnŗeŗu (par 0,95%), vasaras meitu (par 29,86%), ganu (par 14,52%) un mŗneŗa strādnŗeku (par 28,14%) skaits. Samazināģies gada strādnŗeku (par 11,87%) un vasaras puiŗu (par 1,35%) skaits. Starp minŗtiem Daugavpils apriņķa lauķstrādnŗekiem 1935. gada 26. jŗnijā bija 348 āŗzemnieķi.

Kas attiecas uz lauķstrādnŗekiem maksātam algām, tad tās raksturo pieminŗtais pāŗskats:

	Gada	Gada	Vas.	Vas.	Ganu
	puiŗu	meitu	puiŗu	meitu	alģa
	Ls	Ls	Ls	Ls	Ls
Daugavpils apr.					
1936. g.	284	215	193	149	89
1935. g.	253	196	181	145	89
Rŗzeknes apr.					
1936. g.	279	218	192	153	90
1935. g.	254	200	187	150	88
Ludzas apr.					
1936. g.	278	211	180	139	87
1935. g.	248	188	183	143	80
Jaunlatģales apr.					
1936. g.	266	209	185	146	97
1935. g.	254	198	177	141	94
Latģalē					
1936. g.	279	213	189	148	92
1935. g.	253	197	182	145	89
Latvijā					
1936. g.	340	260	230	176	114
1935. g.	330	250	220	170	113

Kā redzams, gada puiŗu algu norma 1936. gadā, salŗdzinot ar iepriekŗŗeģo, 1935. gadu, Daugavpils apriņķī ir par 12,25% palielināģusies. Gada meitu algas norma palielināģusies Daugavpils apriņķī par 9,69% un Latģalē par 8,12%. Vasaras puiŗu alģa 1936. gadā bijusi lielāķa nekā 1935. gadā Daugav-

pils aprīņķi par 6,63%, bet Latgalē par 3,85% lielāka. Vasaras meitas 1936. gadā Daugavpils aprīņķi saņēmušas par 2,76% vairāk algas nekā 1935. gadā un Latgalē par 2,07% vairāk. Ganu algas norma 1936. gadā Daugavpils aprīņķi palikusi tāda pati kā 1935. gadā, bet caurmērā Latgalē par 3,37% palielinājusies.

Rūpniecības - amatniecības uzņēmumi.

1935. gadā (pēc skaitīšanas datiem) Daugavpils aprīņķi darbojušies pavisam 3399 rūpniecības - amatniecības uzņēmumi ar 9067 nodarbinātiem, no kuŗiem 4743 algoti strādnieki. No minētā uzņēmumu skaita 33,13% (vai 1126 uzņēm. ar 1764 nodarb.) atrodas uz laukiem un 66,87% (2273 uzņēm. ar 7303 nodarb.) pilsētās. Salīdzinot Daugavpils aprīņķi darbojošos uzņēmumu skaitu ar Latgalē un visā valstī strādājošo uzņēmumu skaitu, izrādās, ka Daugavpils aprīņķa uzņēmumu skaits ir 41,24% no Latgales un 6,83% no visas valsts uzņēmumu kopskaita (uz laukiem šie procenti attiecīgi ir 23,82% un 4,86%).

Daugavpils aprīņķa rūpniecības - amatniecības uzņēmumu skaits pēc saimniecības nozarēm:

Saimniecības nozāres:	Uzņēmumu skaits		Nodarbināto skaits		Tai skaitā algoti strādnieki	
	Pavisam	No tiem uz lauk.	Pavisam	No tiem uz lauk.	Pavisam	No tiem uz lauk.
Raktuves un akmeņlauztuves	2	1	293	201	267	200
Keramika, akmens izstr. u. t. t.	61	31	191	122	103	68
Metalapstr. un mašīnbūves	463	244	1787	271	1113	5
Ķīmiskā rūpniecība	28	16	60	23	25	3
Ādu rūpniecība	50	17	148	25	86	3
Tekstilrūpniecība	100	41	442	49	302	4
Kokrūpniecība	321	124	559	146	207	12
Poligrafiskā rūpniecība	52	6	95	7	32	—
Papīrrūpniecība	2	—	11	—	9	—
Pārtikas u. garšvielu rūpn.	314	161	1431	384	934	205
Apģērbu, apavu, tualet. un galanterijas pieder. rūpniec.	1464	323	2134	355	409	4
Būvrūpniecība	534	159	1808	178	1179	14
Gāzes, elektr. u. ūdensv. iest.	8	3	111	3	77	3
Kopā	3399	1126	9067	1764	4743	521

Kā redzams, visvairāk uzņēmumu 43,07% ir apģērbu, apavu, tualetes un galanterijas piederumu rūpniecībā, no kuŗiem 22,06% darbojušies uz laukiem. Šajā saimniecības nozarē pirmo vietu ieņem drēbnieku darbnīcas — 693 ar 1039 nodarbinātiem (uz laukiem — 199 darbnīcas ar 222 nodarb.). Tad seko kurpnieku darbnīcas — 606 ar 780 nodarbinātiem. (110 uzņēm. ar 115 nodarb.),

adītavas un trikotāžas audumu darbnīcas — 34 ar 66 nodarb. (4 uzņēm. ar 6 nodarb.), veļas šuvēju darbnīcas — 35 ar 44 nodarb. (2 uzņēm. ar 2 nodarb.), virsu taisītāju darbnīcas — 43 ar 69 nodarb. (5 uzņēm. ar 5 nodarb.). Pārējās šīs saimniecības nozares nodarbēs uzņēmumu samērā maz.

Otrā lielākā saimn. nozare ir būvniecība (15,71% no visu uzņēmumu kopskaita), pie kam vairāk kā ceturtdaļa (29,78%) šo uzņēmumu strādā uz laukiem. Visvairāk būvniecībā ir namdaŗu uzņēmumi — 167 ar 189 nodarbinātiem (77 uzņēm. ar 82 nodarbinātiem), mūrnieku un podnieku uzņēmumu — 166 ar 182 nodarb. (48 uzņēm. ar 53 nodarb.), būvgaldnieku uzņēmumi — 65 ar 67 nodarb. (20 uzņēm. ar 20 nodarb.), būvkrāsotāju uzņēmumi — 58 ar 69 nodarbinātiem, (3 uzņēm. ar 3 nodarb.), stiklīnieku uzņēmumi — 32 ar 32 nod. (7 uzņēm. ar 7 nodarb.).

Trešā lielākā saimniecības nozare ir metalapstrādāšana un mašīnbūvju rūpniecība (13,62% no visu uzņēmumu kopskaita), pie kam vairāk kā puse (52,70%) šo uzņēmumu ir uz laukiem. Visvairāk šajā nozarē ir kalves (smēdes) — 286 ar 354 nodarb. (225 uzņēmumu ar 251 nodarb.), samērā mazāk ir

atslēdznieku un mēchaniskās darbnīcas — 58 ar 88 nodarb. (5 uzņēm. ar 5 nodarb.), pulksteņu darbnīcas — 34 ar 34 nodarb. (7 uzņēm. ar 7 nodarb.), dzelzs skārda izstrād. darbnīcas — 43 ar 84 nodarb. (6 uzņēm. ar 7 nodarb.).

Ceturtdā lielākā saimniecības nozare ir kokrūpniecība. Šīs saimniecības nozares uzņēmumu ir 9,44% no visu uzņēmumu kop-

skaita, pie kam tikai nepilnas divas piektdaļas (38,63%) šo uzņēmumu strādā uz laukiem. Galveno lomu kokrūpniecībā spēlē mēbeļu galdniecības uzņēmumi — 208 ar 365 nodarb. (74 uzņēm. ar 82 nodarb.), planku un dēļu zāgētavas — 32 ar 88 nodarb. (22 uzņēm. ar 33 nodarb.), ar ratu, ragavu, kamanu un riteņu izgatavošanu nodarbināti 24 uzņēm. ar 28 nodarb. (12 uzņēm. ar 12 nodarb.), koka traukus izgatavo 16 uzņēm. ar 17 nodarb. (7 uzņēm. ar 7 nodarb.). Tad vēl 17 uzņēmumi ar 29 nodarb. strādā pie kurvju un suku izgatavošanas (visi tie atrodas pilsētās).

Pārtikas un garšvielu rūpniecībā

(9,24%) no uzņēmumu kopskaita, kur 51,27% uzņēmumu nodarbināti laukos, galvenā loma piekrīt maizniecām — 89 ar 273 nodarb. (10 uzņēm. ar 16 nodarb.), tad dzirnavām — 72 ar 198 nodarb. (62 uzņēm. ar 143 nodarb.), labības kuļgarnitūrām — 66 ar 62 nodarb. (visi laukos), 24 uzņēm. ar 181 nodarb. strādā pie piena pārstrādāšanas (19 uzņēm. ar 144 nodarb.).

Tekstilrūpniecībā

(2,94%) galveno lomu spēlē vilnas rūpniecības uzņēmumi — 50 ar 108 nodarb. (23 uzņēmumi ar 31 nodarb.), apretūras, veltuves, krāsotavas — 24 ar 31 nodarb. (10 uzņēm. ar 10 nodarb.).

Keramikas un akmens izstrādājumu rūpniecībā strādā 1,80% uzņēmumu, pie kam 50,82% no tiem atrodas uz laukiem. Visvairāk šai nozarē ir betonizstrādājumu uzņēm. — 13 ar 17 nod. (3 uzņēm. ar 4 nod.), māla fajansa un porcelāna izstrādājumu uzņēmumi — 12 ar 30 nodarb. (6 uzņēm. ar 6 nodarb.), ķieģeļcepli — 12 ar 95 nodarb. (visi tie atrodas uz laukiem).

Poligrāfiskā rūpniecībā (1,53%) visvairāk ir fotografu darbnīcas — 34 ar 41 nodarbināto (5 uzņēm. ar 6 nod.), tipo-litografijas — 10 ar 44 nodarb. (1 uzņēm. ar 1 nodarb.).

Ādu rūpniecībā (1,47%) pirmajā vietā ir ādu mīcētavas — 26 ar 107 nodarbinātiem (16 uzņēm. ar 24 nodarb.), tad segliņu darbnīcas — 19 uzņēm. ar 26 nodarb. (1 uzņēm. ar 1 nodarbin.).

Pārējās saimniecību nozarēs uzņēmumu skaits ir mazs — ķīmiskās rūpniecības uzņēmumu — 0,82% no visu uzņēmumu kopskaita, papīrrūpniecības uzņēmumu — 0,06%, elektrības un ūdensvadu iestādes — 0,24%, raktuves un akmeņlauztuves — 0,06%.

Tirdzniecības uzņēmumu skaits, kā to rāda zemāk minētie skaitļi, Daugavpils apriņķa atsevišķos pagastos ir ļoti dažāds:

Pagasti	Pārtikas preču tirgot.	Daž. pārējo tirg. skaits
Aiviekstes	6	1
Asūnas	13	6
Aulejas	12	1
Bīķernieku	9	—
Dagdas	61	52
Izvaltas	12	4
Jāsmuižas	4	6
Kalupes	3	9
Kapiņu	43	19
Krāslavas	8	2
Krustpils	3	3
Līksnas	31	6
Līvānu	15	1
Naujenes	9	2
Piedrujas	28	23
Preiļu	11	2
Pustiņas	—	6
Rudzētu	8	1
Skaistas	9	2
Ungurmuižas	4	2
Vārkavas	13	3
Vīpes	2	5
Višķu	42	26

Spriežot pēc tirgotavu skaita, visdzīvākā tirdzniecība norit Dagdas un Višķu pagastā.

Pagastu pašvaldību budžeti.

Daugavpils apriņķa 25 pagastu pašvaldību budžetu kopsūma, salīdzinot pa gadiem, sevišķu svārstību neuzrāda. 1923.-24. saimniecības gadā Daugavpils apriņķa pagastu pašvaldību budžetu kopsūma bija 0,563 milj. ls, nākošos gados tā pakāpeniski pieaug un 1930.-31. s. g. uzrāda 1,229 milj. ls lielu budžeta sumu, tādējādi sasniedzot visaugstāko tā laika budžeta sumu līmeni. Nākošajā 1931.-32. s. g. budžeta kopsūma jau samazinās un 1932.-33. s. g. saimnieciskās krīzes iespaidā noslīd uz 0,930 milj. ls lielu budžeta kopsūmu. Sākot ar 1933.-34. s. g. budžeta sumas atkal pieaug, un šī palielināšanās turpinās visus turpmākos gadus. 1936.-37. s. g. Daugavpils apr. pagastu pašvaldību budžetu kopsūma ir 1,329 milj. ls, sasniedzot visaugstāko budžeta sumu līmeni. Daugavpils apriņķa pagastu pašvaldību budžetu kopsūma ir 8,61% no visu mūsu pagastu pašvaldību budžetu kopsūmas un caurmērā uz 1 iedzīvotāju ir 8,67 ls. Ar caurmēra budžeta sumu uz 1 iedzīvotāju Daugavpils apriņķis stāv otrā vietā Latgales apriņķu starpā (pirmais — Jaunlatgales apr. ar 9,23 ls).

Latgales apgabalā — uz 1 iedzīvotāju ir 8,65 ls pagasta pašvaldību budžeta suma un caurmērā visā valstī — 12,45 ls. Apskatot 1936.-37. s. g. Daugavpils apriņķa pagastu pašvaldību budžetu sumu sadalījumu, redzams, ka 17,50% no budžetu kopsumas (vai 232.577 ls) paredzēti izglītībai, 11,51% (153.019 ls) — veselības aizsardzībai, 6,10% (81.080 ls) — sociālai apgādei un 64,89% (862.586 ls) sastāda pārējie izdevumi.

Kā redzams no tabulas, Daugavpils apriņķa atsevišķos pagastos 1936.-37. saimn. gada budžeta sumas uzrāda diezgan lielu nevienādību.

Pagasti	Budžeta suma Ls	Budžeta suma uz 1 iedzīvotāju Ls
Aiviekstes . . .	15.000	9,35
Asūnes . . .	51.400	7,51
Aulejas . . .	54.191	7,39
Biķernieku . . .	36.200	7,38
Dagdas . . .	55.000	7,75
Izvaltas . . .	48.000	6,55
Jāsmuižas . . .	56.000	8,45
Kalupes . . .	50.500	8,42
Kapiņu . . .	48.000	—
Krāslavas . . .	56.670	7,13
Krustpils . . .	67.785	10,47
Līksnas . . .	54.315	—
Līvānu . . .	87.000	11,16
Naujenes . . .	46.910	7,60
Piedrujas . . .	57.000	8,39
Preiļu . . .	79.600	8,37
Pustinas . . .	35.000	8,19
Rudzētu . . .	51.900	15,47
Skaistas . . .	71.000	10,46
Ungurmuižas . . .	32.763	10,28
Vārkavas . . .	77.233	10,27
Vīpes . . .	32.164	13,59
Višķu . . .	84.760	8,29
Aglonas . . .	60.000	—
Nīcgales . . .	20.871	—
Kopā . . .	1.329.262	8,67

Kā redzams, Rudzētu pagastā ir lielākās, bet Izvaltas — mazākās budžeta sumas uz 1 iedzīvotāju.

Nodokļi.

Daugavpils apriņķī uz 1 iedzīvotāju ir caurmērā 7,02 ls nodokļu. Atsevišķos pagastos 1936.-37. s. g. uzlikti nodokļi:

Pagasti	Nodokļu suma Ls	Nodokļu suma uz 1 iedzīvotāju Ls
Aiviekstas . . .	12.940	8,06
Asūnes	37.430	5,47
Aulejas	37.004	5,04
Biķernieku . . .	30.526	6,23
Dagdas	48.837	6,88
Izvaltas	32.992	4,50
Jāsmuižas . . .	49.179	7,42
Kaupes	45.542	7,60
Kapiņu	35.666	—
Krāslavas	43.008	5,41
Krustpils	58.120	8,97
Līksnas	51.965	—
Līvānu	52.635	6,75
Naujenes	42.995	6,97
Piedrujas	51.961	7,65
Preiļu	57.993	6,10
Pustiņas	28.653	6,70
Rudzētu	37.729	11,25
Skaistas	66.980	9,87
Ungurmuižas . . .	31.435	9,87
Vārkavas	59.838	7,95
Vīpes	24.316	10,28
Višķu	76.695	7,50
Aglonas	41.786	—
Nīcgales	20.681	—
Kopā	1.076.906	7,02

Pavisam Daugavpils apriņķa pagastos 1936.-37. s. g. uzlikti nodokļi par 1.076.906 ls. Uz 1936. gada 1. aprīli no iepriekšējiem gadiem palikuši nenomaksāti nodokļi — 681.337 ls vai 4,44 ls uz 1 iedzīvotāju.

Parādi.

Daugavpils apriņķa pagastu pašvaldību parādu kopsuma uz 1936. gada 1. aprīli bija 777.337 ls, kas uz 1 iedzīvotāju ir 5,07 ls parāda. Kā no tabulas redzams, atsevišķu pagastu pašvaldību parādu sumas ļoti dažādas:

Pagasti	Parādu	Parādu suma
	suma	uz 1 iedzīvotāju
	Ls	Ls
Aiviekstes	21.867	13,62
Asūnes	16.443	2,40
Aulejas	16.713	2,28
Biķernieku	14.306	2,92
Dagdas	52.865	7,44
Izvaltas	7.867	1,07
Jāsmuižas	8.153	1,23
Kalupes	12.883	2,15
Kapiņu	22.569	1,81
Krāslavas	29.203	3,68
Krustpils	42.852	6,62
Liksnas	109.686	10,19
Līvānu	27.086	3,47
Naujenes	68.369	11,08
Piedrujas	38.662	5,69
Preiļu	4.001	0,42

Pustinas	7.614	1,78
Rudzētu	30.482	9,09
Skaistas	3.175	0,47
Ungurmuižas . . .	38.580	12,11
Vārkavas	64.145	8,53
Vīpes	780	0,33
Višķu	139.036	13,59
Kopā	777.337	5,07

Uz 1 iedzīvotāju vislielākās parādu sumas ir Aiviekstes (13,62 ls) un Višķu (13,59 ls), kurpretim mazākās — Vīpes (0,33 ls) un Preiļu (0,42 ls) pagastā. No Daugavpils apriņķa pagastu pašvaldību parādu kopsomas 16,86% (131.040 ls) ir Zemnieku kredītbankai, 1,51% (11.779 ls) — Zemes bankai, 0,65% (5.098 ls) — Hipoteku bankai, 12,77% īstermiņa aizņēmumi un 68,21% (530.184 ls) dažādi citi maksājumi.

Daugavpils apriņķa dzīve un darbs skaitļos

(Pēc Latvijas Lauksaimniecības kameras sakopotiem datiem)

Daugavpils apriņķī pārsvarā ir labas un saturīgas māla augsnas. Smilts augsnas aizņem 96.100 ha lielu kopplatību jeb 22,3% no apriņķa kopplatības. Biezas apdzīvotības dēļ arī šīs mazauglīgās augsnas izmanto 30—40% apmērā kā aļamzemi. Ražas smilts augsnās ir ļoti zemas un smilts augsnu uzlabošanai jāpiegriež vislielākā uzmanība.

Augsnu sadalījums pēc tipiem redzams ievietotā kartogramā (31. l. p. pēc zemes pētnieka J. Vītiņa datiem).

Zemes bagātības. Zemes bagātības Daugavpils apriņķī maz izpētītas. Dzelzs rūdas slāņi konstatēti Daugavpils tuvumā, bet mazā dzelzs satura dēļ pagaidām saimnieciski neatmaksājas tos izmantot.

Dolomīta slāņi atrodas Daugavas krasos un tos izmanto būvniecībai. Apriņķī konstatēta arī krāsviela. Avota kaļķis atrasts Kapiņu pagasta Gorodkas ciema robežās un Naujenes pagasta Jezupovas muižas apkārtnē. Daugavpilī atrodas visdziļākais zemes urbums Latvijā 636 m, kas sasniedz silūra kārtas un izverd sāļu ūdeni. Apriņķa purvos daudz dedzināmās un pakaišu kūdras.

Zemes kultūru sadalījums apskatīts Valsts statistiskās pārvaldes sakopotās ziņās par Daugavpils apriņķi. Atsevišķu pagastu kultūru sadalījums redzams no diagramas (35. l. p.).

Daugavpils apriņķa meži. Daugavpils apriņķī vismazāk mežu Latvijā — 58.500 ha

jeb 13,48% no apriņķa kopplatības. Visvairāk mežu Līvānu, Ungurmuižas un Kalupes pagastā, bet vismazāk — Višķu, Piedrujas un Pustiņas pagastā. Mežu sastāvs stipri dažāds — sastopami sili, priedulāji, riesti, purvāji, pried-eglāji un eglāji. Gar Daugavu stiepjas silu un priedulāju josla, kas rada divus lielus nozarojumus Daugavpils virzienā uz Rušonu ezeru un Krustpils un Līvānu. Valstij pieder 42.000 ha. Valsts mežu gadskārtējā izmantošanas norma 98.000 kub. m, bet 1934.-35. gadā izcirsti 132.000 kub. m. Šai gadā apmežoti 260 ha un izrakti 125 km grāvju.

Meža likuma pārkāpumu bijis 920. Valsts mežos ganās 170 lauksaimnieku zirgi, 2650 govīs un 1400 aitas. Valsts iznomā savos mežos 250 ha pļavu. Kurināmā trūkums apriņķī liels. Mežu departaments ierīkojis malkas laukumus Līvānos, Daugavpilī un Krāslavā.

Lauksaimnieku mežu ap 16.500 ha vai 28% no mežu kopplatības un 4,6% no lauksaimnieku zemju kopplatības. Vienā saimniecībā caurmērā 0,5 ha meža. Lauksaimnieku mežu pieaugumu pēc šīgada cenām var rēķināt uz 280.000 ls.

Agronomiskā palīdzība Daugavpils apriņķī apskatīta Rēzeknes novada vecākā agronoma rakstā.

Laukstrādnieku jautājums. Pēc 1935. g. lauksaimniecības skaitīšanas ziņām Daugavpils apriņķī nodarbināto iedzīvotāju

skaits lauku saimniecībās, lielākās par 1 ha, neieskaitot saimnieka ģimenes locekļus līdz 15 gadiem, ir šāds:

	1935. g.	1929. g.
Saimnieks un viņa ģimenes locekļi	86.123 94,48%	89.035 95,07%
Algoto strādnieku skaits (bez dienas strādņ.)	5.029 55,52%	4.614 4,93%
Kopā	91.152	93.649

Šie skaitļi rāda, ka Daugavpils apriņķī nodarbināto saimnieka ģimenes locekļu skaits 5 gadu laikā samazinājies par 2912 personām, bet algoto strādnieku skaits tai pašā laikā pieaudzis par 2497 personām. Nodarbināto iedzīvotāju skaits 5 gadu laikā kopsūmā samazinājies par 415 personām.

Nodarbināto algoto strādnieku skaits sadalās:

	1935. g.		1929. g.	
		%		%
Gada strādnieki	1335	26,55	1408	30,52
Sezonas strādņ.	887	17,64	790	17,12
Gani	2429	48,30	2121	45,97
Mēneša strādņ.	378	7,51	295	6,39
Kopā	5029	100,00	4614	100,0

No šiem skaitļiem redzams, ka no 1929. līdz 1935. gadam gada strādnieku skaits samazinājies par 73 personām, vai 5,18% no gada strādnieku kopskaita. Tai pašā laikā sezonas strādnieku skaits pieaudzis par 97 personām, vai 12,28% no sezonas strādnieku kopskaita. Ganu skaits šai laikā pieaudzis par 308 personām, vai 14,52% no ganu kopskaita. Mēneša strādnieku skaits pieaudzis par 83 personām, vai 28,14% no mēneša strādnieku kopskaita.

No algotiem strādniekiem ārzemju laukstrādnieku skaits gadu no gada aug. Tā, 1933. g. 1. oktobrī 139 ārz. laukstrādnieki
1934. g. " 304 " "
1935. g. " 566 " "
1936. g. " 783 " "

1936. gada 1. oktobrī nodarbināto ārzemju laukstrādnieku skaits Daugavpils apriņķī ir 15,57% no algoto strādnieku kopskaita.

Pēc pavalstniecības ārzemju laukstrādnieki sadalās: Lietuvas — 69, Polijas — 658 un bezpavalstnieku — 56.

No nodarbinātiem ārzemju laukstrādniekiem 477 vīrieši un 306 sievietes.

No 1933. līdz 1936. gadam ārzemju laukstrādnieku skaits apriņķī pieaudzis par 644 personām.

Daugavpils apriņķī 1935. gadā nodarbināts 351 deputāta strādnieks, vai 6,98% no

algoto strādnieku kopskaita (visā valstī 6,31%). No pilsētu darba meklētājiem bez dzamos gados izgājuši uz laukiem 3 deputāta strādnieki, vai 0,66% no izgājušo kopskaita.

Dažāda lieluma saimniecībās nodarbinātais šāds strādnieku skaits (neieskaitot saimnieka ģimenes locekļus līdz 15 gadu vecumam):

	Saimnieks un viņa ģim. locekļi	Algoto strādņ. skaits	Saimn. u. viņa ģim. loc. %	Algoto strādņ. %
Saimniecībās līdz 30 ha:				
1935. g.	82.463	3.481	95,95	4,0
1929. g.	84.655	3.349	96,19	3,8
Saimniecībās no 30 ha un vairāk:				
1935. g.	4.660	1.548	75,06	24,0
1929. g.	4.380	1.265	77,59	22,4

No skaitļiem redzams, ka saimniecībās līdz 30 ha saimnieka ģimenes locekļu skaits 5 gadu laikā samazinājies, bet lauksaimniecībā nodarbināto algoto strādnieku skaits tai pašā laikā pieaudzis. Saimnieka ģimenes locekļu skaits saimniecībās, lielākās par 30 ha, pieaudzis un arī audzis algoto strādnieku skaits.

Kopsavilkumā jākonstatē, ka Daugavpils apriņķī no lauksaimniecībā strādājošiem pārsvarā ir saimnieka ģimenes locekļi, bet algoto strādnieku skaits samērā mazs. Gada skaits no 1929. līdz 1935. g. audzis, ka izskaidrojams ar sādžu sadalīšanu viensētās. Bēdīga parādība, ka gada strādnieku skaits samazinājies, bet sezonas strādnieku skaits tai pašā laikā pieaudzis.

Laukaugu ražas. Laikā no 1923. gada laukaugu ražas Daugavpils apriņķī ir cēlušās. Galveno laukaugu ražas kvintālos mēģinājumi ir šādas:

	5 g. caurm. ražas (1923.—27. g.)		5 g. caurm. ražas (1931.—35. g.)	
	kv./ha	%	kv./ha	%
Rudzi	6,99	100,0	9,27	132,6
Kvieši:				
ziemas	7,95	100,0	9,83	123,0
vasaras	7,01	100,0	9,31	132,8
Mieži	6,54	100,0	8,47	129,5
Auzas	5,90	100,0	8,36	141,7
Mistrs	6,64	100,0	9,57	144,1
Zirņi	6,97	100,0	8,71	125,0
Kartupeli	65,05	100,0	103,28	158,6
Linsēklas	3,51	100,0	3,25	92,6
Linu šķiedra	3,80	100,0	3,27	86,1
Āboliņa siens	—	—	28,06	—

Šie skaitļi rāda, ka caurmēra ražas no 1931. līdz 1935. gadam, salīdzinot ar caurmēra ražām no 1923. līdz 1927. gadam, augušas apaļos skaitļos: rudziem — 33,0%, ziemas kviešiem — 24%, vasaras kviešiem — 33%, miežiem — 30%, auzām — 42%, mistram — 44%, zirņiem — 25%, kartupeļiem — 59%, bet linsēklu ražas samazinājušās par 7% un linu šķiedras raža par 14%.

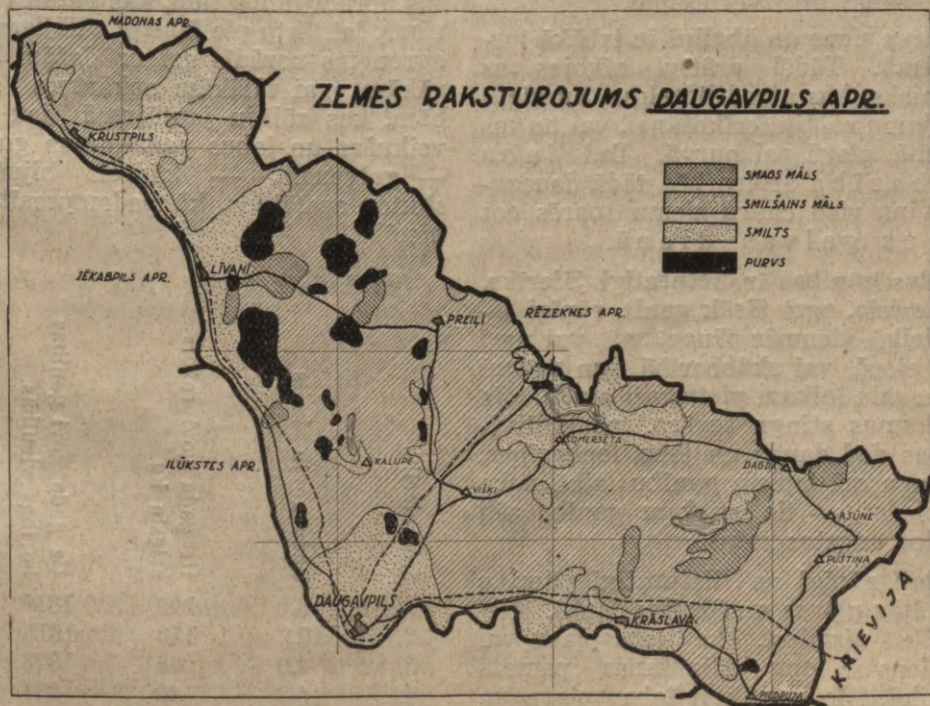
Salīdzinot Daugavpils apriņķa ražas ar Latgales caurmēra ražām un Madonas apriņķa ražām, redzam, ka, izņemot cukurbietes, linsēklas, linu šķiedru un āboliņa sienu, tās ir zemākas par Latgales caurmēra ražām: rudziem — par 9%, kviešiem, ziemas — par 8%, kviešiem, vasaras — par 3%, miežiem — par 7%, auzām — par 10%, mistram — par 5%, zirņiem — par 4%.

Salīdzinot Daugavpils apriņķa ražas ar Madonas apriņķa caurmēra ražām, ražu starpība ir daudz lielāka. Rudzu raža apriņķī ir zemāka par Madonas apriņķa ražām par 22%, ziemas kviešu — par 20%, vasaras kviešu — 18%, miežu — 21%, auzu — 25%, mistra — 18%, zirņu — 9%, kartupeļu — 21%, āboliņa siena — 7%. Vienīgi cukurbietu raža (3-gadu caurmērs) apriņķī pārsniedz Madonas apriņķa ražas — par 13% un linsēklu raža — 12%.

Izsekojot laukaugu ražām atsevišķos gados, redzam, ka tās ir stipri svārstīgas, bet tomēr ar noteiktu tendenci pieaugt. Kā

galvenais apstākļi lielām ražas svārstībām ir nenokārtotais zemes mitruma jautājums. No 176.144 ha aņamzemes ar vaļējiem grāvjiem nepietiekoši nosusināti 18.500 ha vai 10,5%. Ar drenām nosusināti tikai 350 ha vai 0,2%. No 66.205 ha pļavu ar vaļējiem grāvjiem nosusināti 3600 ha vai 6,0%, bet ar drenāžu 150 ha, vai 0,3%. No 53.532 ha ganību nosusināti 2340 ha vai 4,5%. Beidzamos gados vērojams, ka interese par meliorācijas jautājumiem apriņķī pieaug.

Ražu celšanā ļoti svarīgs apstākļi ir zemes mēslošana, kur pirmā vietā izvirzās kūts mēsli. Pēc grāmatvedības datiem kūtsmēsļu vērtību 1935. gadā var aprēķināt 5.832.249 ls. Pie nepareizas kūtsmēsļu uzglabāšanas un iestrādāšanas zudībā iet ap 60 proc. no kūtsmēsļu vērtības, ja atskaita zudumu, tad faktisko kūtsmēsļu vērtību var rēķināt 2.342.900 ls. Daudzās apriņķa saimniecībās vēl maz vērības piegriezts labības šķirņu uzlabošanai. Ar uzlabotām labības šķirnēm, piemērotām vietējiem apstākļiem, ir iespējams celt ražas. Grāmatvedības dati rāda, ka augstās ražas arvien ir lētākas kā zemās, un pie augstām ražām lauksaimnieks iegūst lielāku tīrienesi. Apriņķa lauksaimniekiem vēl ļoti daudz jāstrādā pie piemērotu darba rīku un mašīnu apgādāšanas saimniecībā. Ir sastopamas saimniecības, kur labību vēl pļauj ar sirpjjiem. Pakāpeniski sirpju vietā jāieved izkaptis un izkapšu vietā — mašīnas. Vēl daudz jāstrādā pie dažādu saimniecību lab-

ierīcību ieviešanas, lai lauku darbu padarītu ražīgāku un arī patīkamāku.

Ražas jāceļ ne tikai laukos, bet arī pļavās un ganībās. Ienesīgas lopkopības pamats ir labas ganības un labi zālāji. Kāda nozīme ir labiem zālājiem, rāda minētie piemēri.

Lopbarības ražošana.

Lopu ražība un ienesība Daugavpils apriņķa caurmēra saimniecībās ir ļoti zema. Zemai lopkopības ražībai pamatā ir sliktā un trūcīgā lopu ēdināšana. Pārsvarā ir tās saimniecības, kur pamatlopbarība ir šāda: vasarā — krūmāju, atmatu, noru, purvu un meža ganības, ziemā — sliktas siens, salmi un pelavas.

Labas (kultivētas) ganības vasarā un laba rupjā barība ir ienesīgas un tagadējiem saimniekošanas apstākļiem atbilstošas lopu ēdināšanas pamats.

Labas ganības ir lētākais, drošākais un labākais vērtīgas lopbarības avots. Pārrēķināta barības vienībās, ganībās ražotā lopbarība ir vairākkārt lētāka kā citos barības līdzekļos. Tādēļ prātīgi rīkojas tas lauksaimnieks, kas atrod līdzekļus un arī vietu labu ganību ierīkošanai. Labas ganības ir drošs ienākumu avots katrā saimniecībā. Neizmantot šo ienākumu avotu ir rupja saimniekošanas kļūda. Un tādēļ vislielākā vērtība katrā saimniecībā turpmāk jāveltī labu ganību ierīkošanai un izvērtēšanai.

Labs pļavu siens un āboliņš ir labākā lopbarība ziemā. Tādēļ prātīgi rīkojas tas lauksaimnieks, kas atrod līdzekļus un vietu labu pļaujamo zālāju ierīkošanai, vai nu tas būtu tīrumā, pļavā vai purvā. Tad laba rupjā barība arvien būs tādā daudzumā, ka viņu visu cauru ziemu varēs dot 6—10 kg uz galvas dienā.

Kultivētas ganības ir lietpratīgi jāierīko, kārtīgi jāmēslo, agri jāsāk ganīt, rūpīgi jākopj un laikā vienmēr jānogana, vai agri jānopļauj sienā vai skābbarībā un rudenī jāļauj līdz sala laikam pietiekoši atzelt. Ja šos noteikumus stingri ievēro, tad kultivētās ganības dod daudz un lētas lopbarības, tad nevajaga arī lopiem ganību laikā neko ganībās piedot, — tie iztiek ar ganību zāli vien un dod augstas ražas!

Tāpat ļoti rūpīgi un lietpratīgi jāierīko arī kultivētās pļavas un āboliņa lauki. Nekad nedrīkst aizmirst, ka labs pļavu vai āboliņa siens ir lopu ēdināšanas pamats ziemas laikā. Jo vairāk ir laba pļavu un

āboliņa siena lopiem ko dot, jo drošāk var arī augstāku ražu sasniegšanai dot spēkbarību. Kultivētās pļavas un āboliņš jāpļauj agri un pļautā masa rūpīgi jāvējama kokos, lai iegūtu vērtīgu, olbaltumbagātu lopbarību. Bet lai būtu agrāk arī ko pļaut, tad labas pļavas un āboliņa lauki jau agri pavasarī mēslojami ar vajadzīgiem minerālmēsliem.

Valdība no savas puses dara un darīs arī turpmāk visu vajadzīgo un iespējamo, lai sekmētu to lauksaimnieku darbu, kas, klausīdami laika aicinājumam, pārkārto savu saimniecību un saimniekošanu laikmetam atbilstoši. Tādēļ arī katram lauksaimniekam ir iespējams tikt pie labākām ganībām un pļavām. Bet vispirms vajaga vairāk ticības pašam sev, saviem spēkiem! Vairāk vajaga ticēt lietpratīgas darbības sekmēm un neatlaidīgi sekot derīgiem jauninājumiem. Īsi sakot — jāmaina līdzšinējais novecojušais saimniekošanas veids pret jaunāku, derīgāku un laikmetam piemērotāku.

Ja līdzšinējā saimniekošanā izvedis vajadzīgās pārmaiņas, tad nebūs neiespējama lieta arī pārvilkt krustu sliktām ganībām un pļavām! Kā tas vislabāk, drošiem un samērā mazākiem līdzekļiem panākams, par to katram lauksaimniekam ir iespējams tikt skaidrībā. Labākais padomdevējs ir Latvijas Lauksaimniecības kamearas rajona agronoms, kas, pazīdams vietējos apstākļus un iespējamības, var dot diezgan drošus norādījumus tam, kas darāms un kā darāms, lai tiktu pie labiem zālājiem. Rajona agronoms norādīs arī uz dažām labām tuvākām vai tālākām apkārtnes saimniecībām, kas zālāju jautājumā jau daudz ko veikušas un labus panākumus guvušas, un — galvenais, — kādreiz bijušas līdzīgi sliktos apstākļos, kā padomprasītāja saimniecība.

Tabula 1.

Saimniecība	Gada govju skaits	Uz gada govi ražots sviesta kg	Uz gada govi ganības barības vienības	Ganību dienas
1.	3,0	193	1330	160
2.	17,2	158	1316	182
3.	4,0	46	873	193
4.	6,2	40	831	185

Tabula 2.

Izēdinātā rupjā barība uz gada govi kg.

Saimniec.	Siens ¹⁾	Āboliņš ²⁾	Salmi ³⁾	Pelavas	Pavisam izēdināts rupjās barības	Lopu caurdzīvsvars mēra
1.	1412*	—	529*	—	1941	500
2.	1280*, 522**	36**	495*	12	2845	463
3.	496***	42**	1180*, 500**	—	2218	376
4.	—	—	673*, 954**	—	1627	300

Apzīmējumu paskaidrojumi: 1) siens labs*, vidējs**, slikts***, 2) āboliņš labs*, vidējs**, slikts***, 3) salmi vasarāju*, ziemāju**.

Tabula 3.

Izēdinātā barība barības vienību %.

Saimniecība	Rupjā barība	Pirkā spēkbarība	Saimniecībā ražotā spēkbarība	Pavasari izēdināts spēkbarības	Ganības	Zaļbarība	Skābbarība	Sakpaugi	Visa izēdinātā barība
1.	28,3	—	12,1	12,1	49,0	1,5	—	9,1	100
2.	29,9	6,8	0,5	7,3	38,7	1,3	11,8	11,0	100
3.	42,2	—	—	—	57,8	—	—	—	100
4.	29,7	—	—	—	69,1	—	—	1,2	100

Tagad paskatīsimies, kā ir rikojušies 2 Daugavpils apriņķa lauksaimnieki, lai iegūtu augstāku lopkopības ražību un ienesību, un novērtēsīm viņu rīcību vērtīgākas lopbarības ražošanā. Salīdzinājuma pēc apskatīsim arī 2 Daugavpils apriņķa lauksaimnieku sekmes, kas cieši turas pie iegājušās un no „likteņa“ nolemtās kārtības. Visas minētās saimniecības ir lopkopības pārraudzībā.

Pirmās divās saimniecībās ir labas ganības, un tādēļ viņās lopu no ganībām ir guvuši daudz un lētu lopbarību. Saimniecībā Nr. 1 no ganībām ir iegūts, uz gada govi rēķinot, 1330 barības vienības, saimniecībā Nr. 2 — 1316 b. vienības!

Saimniecībā Nr. 3 ganībās ir iegūts tikai 873 b. v., saimniecībā Nr. 4 — 831 b. v. Ja atskaitām par 180—190 ganību dienām uztura barību (550—600 b. v.), tad ražošanai paliek tikai 250—300 b. v. Viena litra piena (ar 4% t.) ražošanai vajaga tuvu pie pus barības vienības. Lai katrs pats parēķina, cik piena var ražot no 250 līdz 300 b. vienībām! Tādēļ arī nav ko brīnīties ja saimniecībā Nr. 1 no gada govsturpat 5 reizes lielāka sviesta ražākā saimniecībā Nr. 4 (193 kg:40 kg).

Ļoti pamācoši ir skaitļi par labas un vidēja labuma rupjās barības daudzumiem, kādi ir bijuši katrā no minētām saimniecībām lopu ēdināšanai. Saimniecībā Nr. 1 to varēja pasniegt apm 6½ kg uz galvas dienā, saimniecībā Nr. 2 — 8 kg, saimniecībā Nr. 3 un Nr. 4 — labas un vidēja labuma rupjās barības nemaz nav. Visbēdīgāki ir saimniecībā Nr. 4, proti: visa lopu ēdināšana ziemas mēnešos pastāv no vasarāju un ziemāju salmu „pasniegšanas“! Tādēļ arī lopiņi šai saimniecībā (to ir veselas 8 „slaucamas“ govīs!) ziemas laikā piena nemaz nedod, bet tikai vasarā, ganību laikmetā. Kāda atmaksāšanās šeit var būt no lopkopības?!

Ēdini lopiņu labi un bagātīgi, — viņš tev bagātīgi atmaksās pieliktās pūles un ieguldītos līdzekļus. Ražo labu un lētu lopbarību savā saimniecībā!

Nemērdē lopiņu badā — tad viņš tev ir smags slogs, kas smagi gulstas uz saimniecības labklājību.

Slikta lopbarība vēl nekad un nekur nav devusi labus panākumus lopkopībā, un to ražot, nav nekāda saimnieciska aprēķina, — viņas ražošana ir pārāk dārga un tās vērtība pārāk niecīga.

Tādēļ arī katram Daugavpils apriņķa

lauksaimniekam jāraisās vaļā no sīktām ganībām un pļavām, t. i. jātiek pie kultivētām pļavām, labiem āboliņa laukiem un labām kultivētām ganībām.

Jo to kāds ātrāk izdarīs, jo labāk!

Lopkopība. Pirmās lopkopības pārraudzības biedrības Daugavpils apriņķī nodibinātas 1923. gadā. Pašreiz apriņķī darbojas 28 lopkopības pārraudzības biedrības, kurās apvienotas 464 saimniecības ar 2362 slaucamām govīm vai 3,3% no slaucamo govju kopskaita. Apriņķī darbojas 3 lopkopības rajona instruktori: Daugavpilī, Līvānos un Krāslavā. Pārraudzības biedrībās apvienoto saimniecību un govju skaits ir samērā mazs, bet interese par pārraudzības biedrībām gadu no gada vairojas. Līvānu rajonā ir sastopami jau labi tirsugas lopu ganāmpulki un lopu ēdināšana nokārtota samērā labi. Sviesta ražas zem pārraudzības atrodošās saimniecībās gadu no gada aug.

Tā:

Gadi	Gada govju skaits	Piena kg	Tauku %	Sviesta kg
1926.-27.	733	1867	3,88	83
1927.-28.	828,5	1914	4,04	89
1928.-29.	900,5	1731	4,07	81
1929.-30.	1386,7	1959	3,95	89
1930.-31.	1290,7	2218	3,96	101
1931.-32.	1387,2	2223	3,99	102
1932.-33.	1505,0	2212	4,01	102
1933.-34.	1512,9	2091	3,99	96
1934.-35.	1723,1	2239	4,00	103

Ražīgākās govīs:

1. Izidora Bikaunieka saimniecībā — Līvānu Apaļos:

1. Briede KB 426 5651 kg piena, 4,02% t., 261 kg sviesta.

2. J. Dyura saimniecībā — Liksnas Ķipurēs:

18. Vitra LB 4286, 5401 kg piena 4,13% t., 257 kg sviesta.

3. Ign. Dabara saimniecībā — Līvānu Jaundabaros:

Elga LB 15, 5315 kg piena, 4,17% t., 256 kg sviesta.

Ražīgākie ganāmpulki.

1. J. Bērziņam — Ungurmuīzas Bērzkrogā — 4,0 g. g. 3641 kg piena, 4,72% t., 199 kg sviesta.

2. A. Miltam — Līvānu Lācišos — 3,0 g. g. — 4350 kg piena, 3,87% t., 193 kg sviesta.

3. Donātam Ancānam — Līvānu Mālnalnos — 3,6 g. g. — 4011 kg piena, 4,02% t., 186 kg sviesta.

Vaislas bulļu stacijas. Vaislas bulļu stacijas Daugavpils apriņķī sāka dibināt 1920. gadā. 1935.-36. gadā apriņķī darbojās 62 vaislas bulļu stacijas, no kurām Latvijas Lauksaimniecības kamera ierīkojusi 19. Vaislas bulļu staciju skaits pēc gadiem šāds:

1926.-27. gadā	22
1927.-28. „	16
1928.-29. „	18
1929.-30. „	27
1930.-31. „	30
1931.-32. „	35
1932.-33. „	45
1933.-34. „	44
1934.-35. „	61
1935.-36. „	62

Desmit gados vaislas bulļu staciju skaits apriņķī trīskāršojies. Pirmā vietā vaislas bulļu staciju skaita ziņā stāv Rīgas apriņķis ar 95 stacijām, bet sestā vietā — Daugavpils apriņķis ar 62 stacijām. Latgales vaislas bulļu staciju skaita ziņā Daugavpils apriņķis ieņem pirmo vietu. Dažos Daugavpils apriņķa pagastos ir vairākas vaislas bulļu stacijas: Krustpils — 8, Līvāni — 7, Asūnes, Rudzētu un Višķu katrā pa 6. Kapiņu pagastā vēl nav nevienas vaislas bulļu stacijas.

Vaislas bulļu stacijas Daugavpils apriņķī izmanto samērā labi. Lai uzlabotu ganāmpulkus, vaislas bulļu staciju tīkls vēl jāpaplašina, un stacijās novietotie bulļi jālabāk jāizmanto.

Piensaimniecība. No 35.558 apriņķa saimniecībām pienotavās apvienotas 324 saimniecība vai 10,54%, atskaitot saimniecības līdz 1 ha. No 70.800 apriņķa slaucamām govīm pienotavās nodod pienu no 11.890 govīm vai 16,79% no slaucamo govju kopskaita. 1935. gadā koppienotavā ražots: 397.811 kg sviesta vai caurmērā vienotā apvienotā saimniecību 123 kg. Caurmērā ražots sviesta uz 1 pienotavā apvienotu slaucamu govi 33 kg. Labāko sviestu apriņķī ražojusi Baltiņu koppienotava — 81,8% I šķiras sviesta. Lētākie apstrādāšanas izdevumi — 27 sant. uz kg sviesta ir bijuši Anspoku piensaimnieku sabiedrībai „Straume“. Par koppienotavās ražoto sviestu lauksaimnieki ieņēmuši apaļos skaļos ap 800.000 ls. Privātā tirgū pārdotā sviesta vērtību var aprēķināt uz 2 milj. ls.

Cūkkopība. Cūku skaita ziņā Daugavpils apriņķis ieņem pirmo vietu Latgalē.

Cūku skaits šāds: 1933. gadā	48.600
1934. „	57.800
1935. „	73.900

Cūku skaits 1935. gadā, salīdzinot ar 1934. gadu, pavairojies par 16.100 galvām vai 27,8%. Cūku pieaugums, salīdzinot ar caurmēra pieaugumu valstī, jāatzīst par lielu. Pārskatu par cūkkopības stāvokli aprīņķī rāda minētie skaitļi:

	Uz 1 kv. km	Uz 1000 iedzīv.	Uz 100 ha lauks. izm. zemes
Daugavpils apr.	15,42	347	24,9
Valmieras apr.	13,53	746	22,94
Madonas apr.	10,47	573	18,12
Visā valstī	12,02	512	22,06

Daugavpils aprīņķī uz 1 kv. km vairāk cūku kā caurmērā visā valstī un arī Valmieras aprīņķī. Uz 1000 iedzīvotājiem cūku skaits ir uz pusi mazāks kā Valmieras aprīņķī. Uz 100 ha lauksaimnieciski izmantojamas zemes cūku skaits Daugavpils aprīņķī ir lielāks nekā visā valstī. Visrosīgākie cūkkopības rajoni Daugavpils aprīņķī: Līvānu, Liksnas un Indras. 1934.-35. gadā A.-S. „Bekona Eksports“ iepircis Daugavpils aprīņķī 8146 cūkas par 460.273 ls, vai 60,6% no Latgalē iepirkto cūku kopskaita un 6,4% no visā valstī iepirkām cūkām.

1936. gada pirmajos 9 mēnešos iepirkts:

12.375 cūkas par 892.815 ls, vai 55,2% no Latgalē iepirkām cūkām un 11,3% no visā valstī iepirkām cūkām.

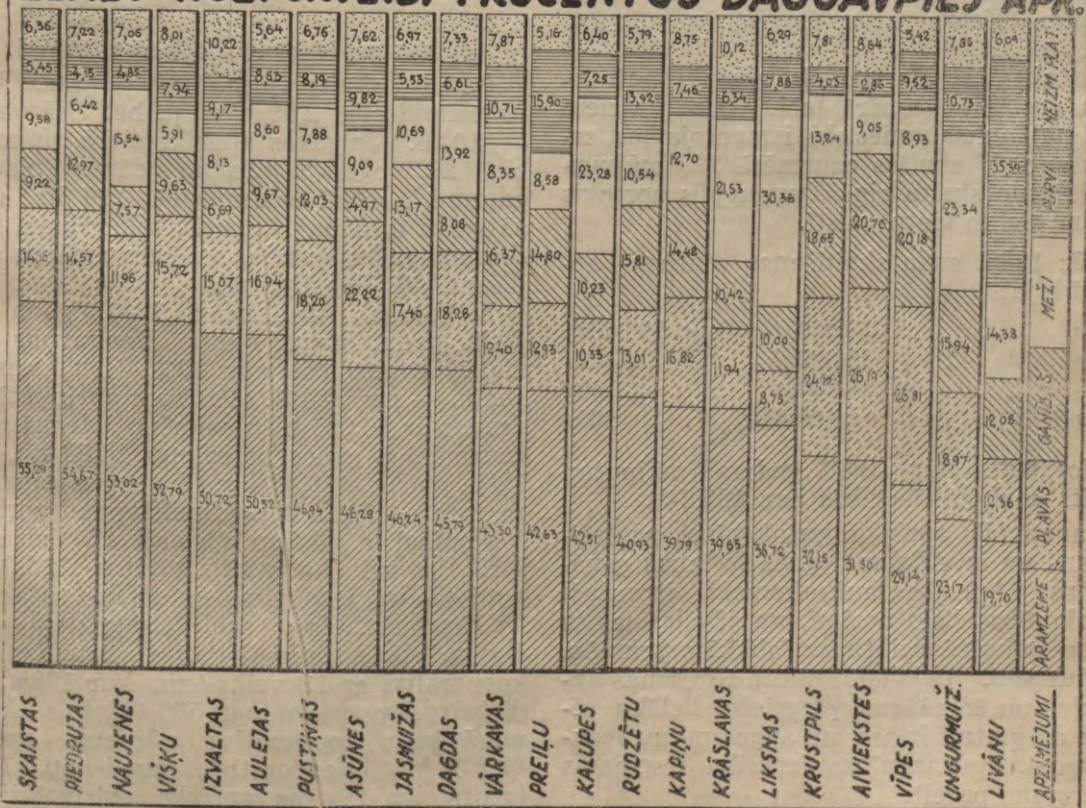
Ienākumus no cūkkopības gadā var aprēķināt uz 1,3 milj. ls. Par liellopiem, teļiem un ādām Daugavpils aprīņķī gadā ieņemts ap 0,5 milj. ls.

Aitkopība. Daugavpils aprīņķī aitu skaits aug, un aitu skaita ziņā Daugavpils aprīņķis ieņem pirmo vietu Latgalē un arī visā valstī. Aitu skaits uz 100 ha lauksaimnieciski izmantojamas zemes ļoti augsts — virs 39,4 galvas. Caurmēra nocirpums no aitas 2,26 kg un no jēra — 1,29 kg. 1935. gadā Daugavpils aprīņķī ražots 235.542 kg vilnas par 643.029 ls. Lai apgērbtu aprīņķa iedzīvotājus ar pašražotu vilnu, vilnas produkcija jāpaceļ par 56%.

Aprīņķī darbojas ar valdības pabalstu ierīkotas 34 vaislas teķu stacijas. Stacijas izmanto vidēji. No stacijas teķa nocirpts gadā 4,8 kg un no tīrsugas aitas — 4,7 kg vilnas. Aprīņķī darbojas aitu audzētava Višķu mājturības skolas saimniecībā. Lai celtu vietējo aitu ražību, jāuzlabo aitu sugas, jāierīko kultivētas ganības un jāuzlabo aitu turēšanas apstākļi.

Zirgkopība. Pirms pasaules kara Dau-

ZEMES KULTŪRVEIDI-PROCENTOS DAUGAVPILS APR.

gavpils aprīņķī zirgu skaitu aprēķināja uz 31.000 galvu. 1920. gadā aprīņķī bija tikai 27.000 zirgu, bet 1921. gadā — 33.000. Zirgu skaits vēl turpina augt un 1936. gadā aprīņķī bija 41.402 zirgi.

Zirgu skaita ziņā Daugavpils aprīņķis ieņem pirmo vietu valstī.

Pēc zirgu vecuma grupām tie sadalās:

	1935. g.	1936. g.
Kumeļi līdz 1 g. vec.	2516	2600
Jaunzirgi no 1—3 g.	3521	3582
Zirgi no 3—15 g.	28272	29646
Vecāki par 15 gadiem.	6218	5574
Kopā	40527	41402

Kumeļu skaits aprīņķī tuvinās ideālam stāvoklim, ka uz 10 pieaugušiem zirgiem ir viens kumeļš.

1936. gadā vaislas zirgu izlasē reģistrēti 137 I šķiras vaislas ērzeļi, to skaitā 26 uzņemti no jauna. Ciltsrakstos uzņemtas 82 ķēves un 170 vaislas II šķiras ērzeļi. Pēc zirgu sugām rikšotāji un to krustojumi ir pārsvarā — 83% (181 īpatnis), bet smagākā tipa zirgu — 8% no zirgu kopskaita. Zirgu materiāls nav tik vienmērīgs kā pārējā Latgalē. 1936. gadā aprīņķī darbojas 23 vaislas ērzeļu stacijas: 4 tirsugas rikšotāji, 14 rikšotāju krustojumi un pa vienam Oldenburgas krustojuma un ardēņu sugas ērzelim. Valsts vaislas ērzelus izmanto ļoti labi.

Putnkopība. Daugavpils aprīņķī putnkopība nostādīta samērā labi. Uz katriem 100 ha lauksaimnieciski izmantojamas zemes aprīņķī skaitās caurmērā 129 mājputni. Putnu skaita ziņā Daugavpils aprīņķis ieņem piekto vietu valstī.

Pēc 1935. gada skaitīšanas datiem aprīņķī bija:

Vistas	355.600 (1929. g. 125.600)
Zoisī	11.900 („ 4.400)
Pīles	10.200 („ 3.100)
Titari	5.400 („ 900)

No 1929. līdz 1935. gadam mājputnu skaits aprīņķī pieaudzis par 185,8%.

Daugavpils aprīņķis putnkopības paplašināšanā un izveidošanā guvis ļoti labus panākumus. Aprīņķa lauksaimnieki izpratuši putnkopības lielo nozīmi, un jāvēlas lai šo darbu nākotnē veiktu ar labākām sekmēm kā līdz šim. Uzlabojot putnu turēšanas apstākļus un ēdināšanu, piegriežot lielāku vērtību mājputnu izlasei un sugas putnu ieaudzēšanai, putnkopības ienesību iespējams ievērojami pacelt.

Daugavpils aprīņķī ar valsts pabalstu ir rikotas 68 vaislas sugas putnu audzētavu, bet olu vākšanai 40 olu savāktuves.

Zivkopība un zvejniecība. Daugavpils aprīņķī ir 148 ezeri, kuŗu kopplatība 14.710 ha. Nozvejoto zivju vērtība apmēram 74.875 ls. Dīķu kopplatība — 59 ha, izaudzēto zivju vērtība 5900 ls.

Dārzkopība. Daugavpils aprīņķī aug un sakņu dārzu platība ir lielāka nekā caurmērā visā valstī. Augļu un sakņu dārzu ziņā aprīņķī aizņem 2,37% no kopplatības (visā valstī 1,60%). Augļu koku skaits ziņā Daugavpils aprīņķis stāv iepakaļ nekā zeknes un Ilūkstes aprīņķiem. Daugavpils aprīņķī uz 1 saimniecību 8,6 augļu kokus jeb uz 100 ha aŗamzemes — 100,1. Rēzeknes aprīņķī 1 saimniecībā ir 10,22 augļkoki, Ilūkstes — 17,10 un caurmērā visā valstī 16,19. Augļu koku skaita ziņā Daugavpils aprīņķis stāv tālu iepakaļ citiem aprīņķiem.

Pēc 1929. gada skaitīšanas datiem, augļu koku skaits aprīņķī ir šāds:

	Kas nes augļus	Kas nenes augļus
Ābeles	131.132	37.304
Bumbieŗes	10.408	3.902
Plūmes	44.680	20.058
Ķirši	32.701	17.042
Kopā	218.921	78.306

Aprīņķī pavisam 297.227 augļu koki.

Ogulāju skaits aprīņķī stipri mazs. Visā valstī saimniecībā 2,59 ogulāji, bet visā valstī — 10,28. Jelgavas aprīņķī vienā saimniecībā 26,9 ogulāji. Sakņu dārzu platība caurmērā vienā saimniecībā 0,16 ha. (Visā valstī 0,15 ha). Augļu koku skaits beidzamos gados audzis, bet jaunu dārzu sīdīšana vēl jāpastiprina.

Biŗkopība. Salīdzinot 1935. gadu ar 1929. gadu, dravju skaits Daugavpils aprīņķī pavairojies par 79%, bet saimnieciskais skaits — par 134%. Pavisam aprīņķī 230 dravas ar 10.965 biŗu saimēm. Medus raŗa caurmērā 5 gados no saimes 14,08 kg, bet 1936. gadā — 19,38 kg. Vīdzemes caurmērā raŗa — 14,22 kg. Daugavpils aprīņķī biŗkopībai ir sliktāki apstākļi kā Vidzemē, ierīkojot mākslīgas biŗu ganības un labi kopjot bites, iespējams celt medus raŗas.

Kopdarbība un sabiedriskie pasākumi. Daugavpils aprīņķī darbojas 9 patērētāju kooperatīvi ar 13 veikaljiem, kur 1935. gadā pārdotas preces par 560.452 ls. Caurmērā katrs kooperatīvs pārdevis preces 62.272 ls. Kooperatīvos apvienoti 155 biedri jeb 1% no aprīņķa iedzīvotājiem.

No kopbilances 199.666 ls kooperātiviem pašiem pieder 51,3%, jeb caurmērā katram kooperāтивam 11.400 ls. Uz katra aprīnķa iedzīvotāja no kooperāтиву apgrozījuma krīt 3,60 ls.

Krājaizdevu sabiedrības — 62 ar 24.799 biedriem, kas iztaisa 16% no aprīnķa iedzīvotājiem. No aizdevumu kopsumas 3.415.147 ls katrs kooperāтивs caurmērā aizdevis 380.000 ls, bet katram biedram caurmērā aizdoti 138 ls. Noguldījumi uz katru biedru 40 ls.

Apdrošināšanas biedrības — 7 ar 3257 biedriem. Apdrošinājumu suma 1182.122 ls; no tās caurmērā uz biedrību 168.875 ls. Katra biedra caurmērā apdrošinājumi 366 ls. Biedrībās apvienoti 2,1% iedzīvotāju.

Piensaimnieku sabiedrības — 17 ar 137 krejotavām. 1000 kg piena apstrādāšanas izdevumi 18,28 ls.

Aprīnķī vēl darbojas 16 mašīnu koplietošanas biedrības, 2 dārzkopības biedrības, 2 zvejnieku kooperāтиви un 1 kūdras ražošanas sabiedrība.

Lauksaimnieku ienākumi. Minētos ienākumos ietilpst realizētas ražas daudzumi, kā arī daudzumi, kas patērēti uzturam un citām vajadzībām.

Aptuvis ienākumi no lauksaimniecības Daugavpils aprīnķī 1935. gadā brutto summās:

Laukkopība:	Milj. ls
rudzi	3,2
kvieši	1,3
mieži	0,9
auzas	0,2
zirņi un pākšaugi	0,5
linu šķiedra un sēkla	4,7
kartupeli	2,4
cukurbietes	0,6
āboliņa sēklas	0,1
Kopā	13,9

Lauksaimniecība:	Milj. ls
Laukkopība	13,9
Lopkopība	16,9
Mājputni	1,7
Augļkopība, biškopība un sakņkopība	2,3
Kopā	34,8

Ienākums uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto 331 ls.

Nav viegli aprēķināt visa aprīnķa lauksaimnieku ienākumus skaidrā naudā, bet aptuvis zināmus aprēķinus varam taisīt. Daugavpils aprīnķī 1935./36. gadā lauksaimnieki pārdevuši labības birojam 3753 tonnas labības par 506.797 ls. Uzpirkts la-

bības: rudzi — 2159 to, kvieši — 472 to, mieži — 122 to, auzas — 998 to.

1936./37. saimniecības gadā no 22. augusta līdz 10. februārim aprīnķī labības birojs uzpircis 657 tonnas labības par 96.619 ls. Uzpirkts labības: rudzu 471 to, kviešu — 134 to, miežu — 0,4 to, auzu — 51 to.

Koppientavās ražotā sviesta vērtība ap 0,8 milj. ls, bet privātā tirgū pārdotā sviesta vērtība ap 2 milj. ls.

1934./35. gadā A./S „Bekona Eksports“ iepircis cūkas par 460.273 ls, bet 1936. g. pirmajos 9 mēnešos — par 892.815 ls. Ienākumus no cūkkopības gadā var rēķināt uz 1,3 milj. ls. Par pārdotiem liellopiem, teļiem un ādām gadā ieņem ap 0,5 milj. ls.

Aprīnķī darbojas 3 spirta dedzinātavas: Līvānos, Naujenē un Preiļos. 1935./36. spirta dedzināšanas periodā nodoti 30.880 kvint. kartupeļi par 94.677 ls.

No linkopības aprīnķa lauksaimnieki ieņem gadā ap 4,7 milj. ls.

1934./35. gadā 1558 cukurbiešu audzētāji nodevuši 19.835 tonnas cukurbietes par 674.407 ls.

1935./36. gadā 1689 cukurbiešu audzētāji nodevuši 18.278 tonnas cukurbietes par 621.452 ls.

Kā blakus ienākumus aprīnķa lauksaimniekiem dod mežu izstrādāšanas darbi. 1934./35. gadā par meža sagatavošanas un izvešanas darbiem aprīnķī samaksāts 79.354 ls.

1936. g. izbraukuši darbos uz pārējiem Latvijas apgabaliem 10.700 strādnieku, kuru izpeļņa aptuveni 2,5 milj. latu.

Ka Latgales strādnieki darbos ārpus Latgales nopelna prāvas sumas, rāda skaitļi:

Latgales strādnieku nopelnītās algas kopsumas laikā no 1929.—1936. g. ieskaitot.

Gadi	Laukstrādnieki, vīrieši Milj. ls	Laukstrādnieces, sievietes Milj. ls	Laukstrādnieku izpeļ- nītās algas kopsumas Milj. ls	Pārējo kategoriju strādnieki, Milj. ls	Nopelnītās algas kopsumas Milj. ls
1929.	1,9	1,6	3,5	4,7	8,2
1930.	1,8	1,3	3,1	4,5	7,6
1931.	1,4	1,1	2,5	1,7	4,3
1932.	1,1	0,9	2,0	0,8	2,8
1933.	1,1	0,9	2,0	1,1	3,1
1934.	1,4	1,0	2,4	1,9	4,3
1935.	1,3	1,0	2,3	1,8	4,0
1936.*)	1,3	1,0	2,3	1,9	4,2
Kopā	11,3	8,8	20,1	18,4	38,5

*) Dati iepriekšējie.

Lai salīdzinātu Daugavpils apriņķa lauksaimnieku ražošanas spējas ar citiem novadiem, visas laukaugu ražas, izņemot salmus, pārrēķinātas barības vienībās. Ražotā linu šķiedra pārvērsta pēc vērtības barības vienībās. Nav aprēķināta barības vienībās ābolīņa sēklu ražas vērtība naudā.

Izdarot attiecīgus aprēķinus, dabūjam šādus skaitļus:

	Barības vienības uz 1 lauksaimniecībā strādājošo
Daugavpils apriņķī	1570
Ilūkstes apriņķī	2356
Rēzeknes apriņķī	1649
Latgalē	1613
Visā valstī	2637
Zemgalē	3928
Kurzemē	3033
Vidzemē	2929

Pārrēķinot ražoto pienu barības vienībās uz lauksaimniecībā strādājošiem, dabūjam:

	Barības vienības uz 1 lauksaimniecībā strādājošo
Daugavpils apriņķī	375
Ilūkstes apriņķī	623
Rēzeknes apriņķī	364
Latgalē	371
Vidzemē	1062
Zemgalē	833
Kurzemē	784

Barības vienības nav aprēķinātas gaļai, vilnai, medum un t. t.

Daugavpils apriņķa iedzīvotāju noguldījumi pasta krājkasē 1937. gada 1. janvārī:

	Noguldītāju skaits	Noguldītā suma
Daugavpilī	3.297	1.849.792
Daugavpils apr. pilsētās un ciemos	3.496	1.388.462
Kopā	6.793	3.238.254

	Noguldītāju skaits	Noguldītā suma
Noguldītāji pēc viņu ienākumu avota:		
Juridiskas personas	138	2,0%
Fiziskas personas:		
Lauksaimniecībā nodarb.	1722	25,3%
Apstrādājošā rūpniecībā nodarbinātie	671	9,9%
Tirdzniecībā nodarb.	563	8,3%

Satiksmē un transportā nodarbinātie	247	3,6%
Valsts un komūnālietādēs nodarbinātie	809	11,9%
Brīvās profesijās nodar- binātie	104	1,5%
Publiskā higiēnā nod.	153	2,4%
Apkalpotāji	144	2,1%
Mazgadīgie, skolnieki, mājsaimn. nodarbinātie (namamātes) un nenodar- skaidrotas nodarb.	2242	33,0%
Kopā	6793	100,0%

Daugavpils apriņķa dzelzceļi un to pārvadājumi. Daugavpils apriņķī 279 km dzelzceļa līniju jeb 5,8 km uz 100 kv. km (visā valstī 5 km). Apriņķī 37 stacijas un pieturas. No tām 26 stacijas ar personālu un 11 — bez personāla uz vietas.

1935.-36. budžeta gadā no apriņķī esošajām stacijām izbrauca 813.919 pasažieru. Šajā skaitā no Daugavpils 317.000, Krustpils — 105.910, Līvāniem — 43.891, Krāslavas — 38.752, Aglonas — 33.412. Vidēji uz 1 iedzīvotāju iznāk 3,8 braucieni gadā.

Preču apgrozījums Daugavpils apriņķa stacijās 1935.-36. budžeta gadā (tonnās):

	Izsūtīts	Pienācis	Kopā
Krustpils	56.737	111.269	168.006
Daugavpils I	19.469	63.356	82.825
Daugavpils II	7.359	16.269	23.628
Līvāni	12.571	5.549	18.114
Krāslava	6.032	5.581	11.613
Indra	6.219	3.588	9.807
Nīcgale	7.700	1.522	9.222
Agloņa	5.200	3.983	9.183
Višķi	3.014	1.864	4.878
Līksna	3.841	258	4.099
Trepe	2.842	763	3.605
Skaista	2.292	867	3.159
Jersika	2.799	191	2.990
Izvalta	2.079	694	2.773
Naujene	1.373	727	2.100
Pārējās stac.	2.059	1.552	3.611
Kopā	141.586	218.033	359.613

No Daugavpils apriņķa nosūtīts 68,4% (2638 tonnas) no melases pārvadājumiem un 43,6% (33,983 tonnas) no cukurbiešu grauzījumiem, kuņus dod Krustpils cukurfabrika. Zirņu nosūtīts 1176 tonnas jeb 56,4% no zirņu pārvadājumiem visā valstī. Daugavpils apriņķis pārvadājis pa dzelzceļu 39,2% (2051 ton.) no dārzājiem, 31,7% (13.563 ton.) no cukura sūtījumiem, 30,3% (298 ton.) no kaulu pārvadājumiem, 28,7%

(3099 ton.) no dārzaugļu pārvadājumiem. Galvenās ābolu nosūtītājas stacijas ir Daugavpils (694 tonnas), Skaista (535 to), Aglona (529 ton.), Krāslava (326 ton.), Indra (296 ton.) un Krustpils (133 ton.).

Daugavpils aprīņķis dod dzelzceļiem 27,3% (1802 tonnas) no siena pārvadājumiem, galvenām kārtām nosūta no Nīcgales, Aglonas, Višķu un Skaistas rajoniem. Aprīņķis dod 25,5% (400 tonnu) no neizstrādātu ādu sūtījumiem, 25,2% (1908 ton.) no kūdras pakaišu un smeltnes, 24,6% (412 tonnas) no kartupeļu miltu un cietes, 23% (1748 tonnas) no linsēklu, 21,8% (339 ton.) no olu un 20,2% (191 ton.) no darvas un deguta sūtījumiem. Neizstrādātas ādas visvairāk nosūta no Daugavpils, kūdru un kūdras pakaišus un smeltni — no Līvāniem, kartupeļu miltus — no Krustpils un Daugavpils, linsēklas — no Līvāniem, bet olas — no Krāslavas.

No Daugavpils aprīņķa nosūtīts 42.900 gab. cūku jeb 19,3% no cūku kōppārvadājumiem. No Daugavpils II nosūtīts uz ārzemēm 17.364 cūkas, kuņas pievestas no citu aprīņķu stacijām.

Pārvadāts 18% (3371 ton.) linu un linu stiebrīņu. Lielākās linu nosūtītājas stacijas ir Aglona (910 ton.), Līvāni (462 ton.), Nīcgale (452 ton.), Daugavpils (395 ton.), Indra (331 ton.), Krāslava (303 ton.).

Pa dzelzceļu nosūtīts 1719 tonnas kartupeļu jeb 16,9% no kartupeļu pārvadājumiem valstī. Kartupeļus galvenā kārtā nosūta no Daugavpils (587 ton.), Liksnas (276 ton.), Krustpils (176 ton.), Krāslavas (134 ton.).

Koloniālpreces nosūtītas 630 ton. jeb 13,2% no pārvadājumiem valstī.

Kūdras 868 ton. jeb 13,1%, sāls 1779 ton. jeb 12,9%, stikla izstrādājumi 462 ton. jeb 10,7%, koka izstrādājumi 502 ton. jeb 9,5%, zirgi 313 gab. jeb 9,3%, filtrpreskaļķi 998 ton. jeb 8,8%, māla izstrādājumi 506 ton. jeb 8,7%, alus 195 ton. jeb 3,4%, rūpniecības mašīnas 249 ton. jeb 8%, gaļa 529 ton. jeb 7%, metali un to izstrādājumi 2633 ton. jeb 7%, labība 10.380 ton. jeb 6,3% no attiecīgās preces kopējā pārvadātā daudzuma valstī. No nosūtītās labības rudzu nosūtīts 5702 tonnas jeb 6,3%, kviešu 2286 ton. jeb 4,9%, auzu 2665 ton. jeb 13,2%, miežu 357 ton. jeb 2,3%. Lielākās labības nosūtītājas stacijas ir Daugavpils 5261 ton., Indra — 953 ton., Krāslava — 835 ton., Līvāni — 752 ton. un Aglona — 607 ton. Aitu nosūtīts 944 gab. jeb 6,1% no visām pa dzelzceļu pārvadātām aitām. Lauksaimniecības mašīnas 349 ton. jeb 5,8%, sviests 743 ton. jeb 4,5%, spirts 523 ton. jeb 4,4%, cukurbietes 8924

ton. jeb 3,8% no pārvadājamām cukurbietēm. Visvairāk cukurbietes nosūta no Līvāniem (1417 ton.), Liksnas (1380 ton.), Trepes (1359 ton.). Liellopu nosūtīts 1631 galva jeb 3,7% no kopskaita. Visvairāk liellopu nosūta Krustpils, Līvānu un Krāslavas stacija. Galvenās malkas nosūtītājas stacijas ir Nīcgale (4605 ton.), Līvāni (2123 ton.), Liksna (1549 ton.), Jersika (1449 ton.). Ķieģeļu nosūtīts 868 ton. jeb 1,9% un kaļķu 194 ton. jeb 1,2%.

Pa dzelzceļu Daugavpils aprīņķa stacijās pienākušas 428 tonnas stādu eļļas (46,8%), gumijas izstrādājumi 405 ton. (43,9%), rudzu miltu 1834 ton. (43,3%), kviešu miltu 4142 ton. (40,5%), cukurbietes 81.009 ton. (34,5%), audumi un drānas 507 ton. (32,2%), izstrādātas ādas 374 ton. (30,2%), silķes 1203 ton. (26,6%), alus 545 ton. (23,6%), stikls un spoguļi 316 ton. (22,6%), tabaka un tabakas preces 215 ton. (21%), dažādas koloniālpreces 943 ton. (19,6%), putraini 281 ton. (18%), sāls 3834 ton. (16,8%), cementa 7534 ton. (16,3%), ķīmikālijas un aptiekas preces 628 ton. (15,6%), akmeņogles 7482 ton. (14,8%), degvīna 1128 ton. (14,6%), malka 46.993 ton. (12%), petroleja 2973 ton. (11,8%), ķieģeļi 4727 ton. (10,6%), lauksaimniecības mašīnas 691 ton. (10,4%), mākslīgie mēsli 6707 ton. (6,2%). Visvairāk mākslīgo mēslu saņem Daugavpils, Krustpils, Līvānu, Krāslavas, Aglonas, Indras un Višķu stacijas. Mazāk svarīgas preces nav uzskaitītas.

Daugavpils aprīņķī pienāk cukurbiešu graizījumi 2808 tonnas (3,6%), ābolu 358 tonnas (3,3%), linu 881 ton. (3%).

Daugavpils aprīņķī darbojas šādas auto līnijas: Daugavpils - Mežciems, Daugavpils - Daugavpils cietoksnis, Daugavpils - Dagda, Daugavpils - Stropi, Krāslavas pilsēta - Krāslavas stacija, Skaistas stacija - Dagda, Līvānu stacija - Preiļi, Preiļi - Aglona un Krustpils - Daugavas pārceltuve.

Bez tam aprīņķa robežas skaŗ 7 autobusu līnijas.

1935. gadā pa autobusu līnijām aprīņķī pārvadātas 236.846 personas.

Pasta un telegrafa resora iestāžu darbība. Daugavpils aprīņķī 124 atsevišķas pasta un telegrafa iestādes, no kuŗām:

pasta un telegrafa kantoŗi	15
pasta un telefona palīgnodaļas	26
telefona palīgnodaļas	8
pasta palīgnodaļas	50
sarunu vietas	16
sarunu vietas ar pasta nodaļām	9

1935.-36. budžeta gadā aprīņķa iedzīvotā-

ji nosūtījuši 2.859.990 vēstules, bet saņēmuši 2.969.810 vēstules jeb katrs aprinķa iedzīvotājs nosūtījis 13 vēstules un saņēmis 14. Lauku iedzīvotājs nosūtījis gadā tikai 4 vēstules un saņēmis 5. Pa pastu saņemti 882.730 laikraksti. Nosūtītas 23.215 pakas, 617 vērtsvēstules, 74.882 naudas pārvedumi, 9128 telegramas, bet saņemtas 7674. Telefona sarunas 4.096.359 jeb 19 sarunas uz 1 aprinķa iedzīvotāju (uz lauku iedzīvotāju gadā iznāk tikai 3 telefona sarunas). Ieņemts no aprinķa iedzīvotājiem par pasta un telegrafa resora iestāžu pakalpojumiem aprinķī 727.744 ls jeb 3,42 ls no aprinķa iedzīvotāja (no 1 lauku iedzīvotāja 1,01 ls, bet no pilsētu iedzīvotāja 9,81 ls).

1935. g. 28. janvāra draudzīgais aicinājums. Sekojot Valsts un Ministru Prezidenta Dr. K. Ulmaņa 1935. gada 28. janvāra draudzīgam aicinājumam, Daugavpils aprinķis saņēmis tieši no dāvinātājiem 7617 grāmatas 5129 sējumos un naudā 8.509 ls, 2 radio aparātus, 67 gleznas, 15 medikamentu skapīšus, 1 foto aparātu, 27 ģimetnes, 5 ģeografijas kartes un c. mācības līdzekļus. Bez tam Kultūras fonda dome piespriedusi 565 ls radio aparātu iegādei. Kultūras fonda nodaļa nosūtījusi vēl 7942 grāmatas. Šai skaitā ietilpst 660 grāmatas, kas iegādātas no tieši skolām ziedotās naudas, bet pārējās Kultūras fonds piešķīris no saviem līdzekļiem.

«Latvijas Lauksaimnieku» no 100 saimniecībām Daugavpils aprinķī abonē 0,68, bet Dārzkopības un biškopības žurnālu 0,6.

Lauksaimniecības literātūru Daugavpils aprinķī lasa vēl ļoti maz un Daugavpils aprinķis literātūras lasīšanā ieņem Latgalē priekšpēdējo vietu.

Skaitļi par Daugavpils aprinķi rāda, ka lauksaimniecības ienākumi uz vienu strādājošo Daugavpils aprinķī ir vēl zemi un tikai par 8 ls pārsniedz Latgales caurmēra ienākumus. Lauksaimniecības ienesības celšanai jāveltī vislielākā uzmanība. Ienākumus būs iespējams celt, ja pacelsim lauksaimniecisko ražošanu. Pie ražošanas celšanas mums tomēr nav jāplešas plašumā, bet gan jāiet dziļumā, cenšoties celt atsevišķu laukaugu ražas un ražas no mājlopiem. Ļo-

ti svarīgs faktors pie augstu un drošu ražu iegūšanas ir zemes meliorācija. Zemes meliorēšana jāveic pakāpeniski, piemērojoties saimniecības līdzekļiem. Lai celtu ražas lauki labāki jāmeslo un šeit galvenā loma piekritīs kūtsmēsliem. Kūtsmēsļu daudzums un arī labums jāuzlabo. Šeit lielu atbalstu dod kūdras pakaiši. Vieglās smilts augsnās jāizmēģina arī zālmēslošana. Daudzās saimniecībās ražas būs iespējams celt, iegādājoties uzlabotas labības šķirnes. Daugavpils aprinķī vēl ļoti daudz jāstrādā un būs jāizdod līdzekļu, lai apgādātu saimniecības ar labākiem darba rīkiem un mašīnām. Mašīnas ne tikai cels darba ražību, bet padarīs lauku darbu patīkamāku un darbus arī arvien būs iespējams veikt īstā laikā. Lauksaimniecības ražošanas pastiprināšanai pašlaik nav šķēršļu. Valdība visiem galveniem lauksaimniecības ražojumiem ir garantējusi cietas cenas. Arī nokārtota lauksaimnieku apgādāšana ar visiem ražošanas līdzekļiem, kā mākslīgiem mēsliem, lauksaimniecības mašīnām, spēkbarību, būvmateriālu un t. t. par lauksaimniecības ienesībai atbilstošām cenām.

1927. gadā Ženēvā noturētā Pasaules saimnieciskā konferencē tika pieņemts atzinums, ka visas cilvēces dzīvības jautājums ir nodrošināt ražošanu lauksaimniecībā, nodrošinot pašai lauksaimniecībai tādus ienākumus un peļņu, kas būtu saskaņā ar ieguldīto kapitālu un ražošanā ielikto darba daudzumu.

Šis atzinums mūsu valstī nav palicis tikai uz papīra, bet valdība ar visiem līdzekļiem cenšas to izvest dzīvē, lai celtu mūsu tautas labklājību.

Mēs gūsim jo lielākus panākumus saimnieciskā laukā, ja negaidīsim, lai tikai valdība visu ko dara un atbalsta lauksaimniecību, bet pašpalīdzības ceļā veidosim kopīgus pasākumus, kas palīdzēs augstāki izvērtēt lauksaimniecības ražojumus.

Sekosim valdības norādījumiem un rīkojumiem, strādāsim katrs savu darbu pēc labākās sirdsapziņas, tad darba sekmes neizpaliks.

Dzive Daugavpils aprīņķi

Daugavpilī, 14. martā notiek zemnieku diena. Šeit pulcēsies zemes arāji no visa aprīņķa, no visattāklākiem apr. novadiem un stūrišiem. Ieradīsies Latvijas Lauksaimniecības kameras vadība, agronomiskie darbinieki, pašvaldību amatpersonas un visu ministriju un resoru pārstāvji.

Līdz ar šo sanākumi atļaujos sniegt šo apcerējumu par aprīņķa lauksaimniecības, zemturu stāvokli un pašvaldību darbību.

Daugavpils aprīņķis ir 4790 kv. kilometru liels, ieņem otro vietu, bet ar 166.000 iedzīvotājiem, neieskaitot Daugavpili. — pirmo vietu valstī. Aprīņķis iedalīts 25 pagastu pašvaldību vienībās un bez Daugavpils aprīņķī pastāv vēl 5 pilsētas. Aprīņķī mazākais ir Aiviekstes pagasts ar 1620 iedzīvotājiem un 462 saimniecībām, bet lielākais — Višķu ar 10.230 iedzīvotājiem un 2477 saimniecībām.

Runājot par lauksaimniecības sasniegumiem, pašreizējo stāvokli dažādās nozarēs, ir jāapstājas pie dažādiem apstākļiem, kas sasniegumus lauksaimniecībā ceļ un kas kavē. Labi ceļi, ērta satiksme, pilsētu un tirdzniecības centru tuvums ir stiprs lauksaimnieka atbalsts viņa ienākumu vairošanai un saimniecības stāvokļa celšanai. Bet ne vienmēr mēs to redzam īstenībā. Gadās, ka pagasts, kuŗam gandrīz netrūkst neviena no šeit minētiem apstākļiem, bet šī pagasta lauksaimnieki visumā nav tikuši daudz uz priekšu, izņemot, protams, atsevišķas saimniecības. Pēc zemes virsmas izskata, saimniekošanas veida, atsevišķu saimniecību zemes platības, zemturu uzņēmības un turības aprīņķi varētu iedalīt divās galvenās daļās. Ziemeļrietumos no līnijas Daugavpils-Preiļi zemes virsma līdzēnāka, zemes struktūra māls, mālaina smilts. Daudz purvu, no kuŗiem daži vairāk 1000 ha lieli. Smilšainas zemes šeit nedaudz. Šinī aprīņķa daļā zemturiem lielākas zemes platības, zemturi turīgāki, mazākas ģimenes, intensīvāks saimniekošanas veids. Aprīņķa šīs daļas pagastos jau jūtamus ienākumus lauksaimniekiem dod piensaimniecība. Arī lopu pārraudzības biedrības šeit gūst labākus panākumus. Noteiktā virziena lopu gan vēl sastopami nedaudzās saimniecībās. Tāpat cukurbiešu un līnu kultūru šeit vairāk izplatīta. Visvairāk cukurbietes kultivē Krustpils pagasts, bet līnus vairāk sēj Preiļu, Vārkavas, Rudzētu, Līvānu, Jāsmuižas, Līksnas un Kalupes pagasti. Kartupeļus visvairāk ražo Līvānu pagasts.

Kas veicinājis un vēl tagad sekmē lauksaimniecības kultūrālā līmeņa celšanu šinī aprīņķa daļā? Jāmin — izdevīgāks dzelzceļu tīkls un satiksme. Tad Daugavpils, Preiļu, Līvānu, Krustpils un Gostiņu pilsētas, kas devušas zemturiem iespēju labāk

Daugavpils apr. pašv.
vecākais A. Švirksts.

izvērtēt savus ražojumus. Šinī aprīņķa daļā atrodas arī divas spirta dedzinātavas (Preiļos un Līvānos), cukurfabrika Krustpili. Nevar neminēt arī mūsu galvas pilsētu — Rīgu, kuŗa atstāj iespaidu uz zemnieka ražojumu cenām. Visi šie apstākļi cēlušī zemturu materiālo labklājību, bet pēdējā devusi iespēju celt garīgo kultūru. Ne par velti šinī aprīņķa galā nesalīdzināmi vairāk saimniecību, kur racionāls un intensīvs saimniekošanas veids, kultivētas pļavas, mākslīgas ganības, plaši āboliņa lauki. Šeit sastopam daudz vairāk lauksaimniecības mašīnu un rīku. Daudz labāk tiek apstrādāta zeme, vairāk pielieto mākslīgos mēsļus, plašāki tiek meliorēta zeme, gan vaļēju grāvju, gan drenu veidā. Vairums saimniecību savu zemi apkopj ar savu darba spēku; tad otrā vietā nāk saimniecības, kas spiestas ņemt algotu darba spēku, un tikai trešā vietā nāk ģimenes, kam ir darba roku pārpalikums, kuŗu tās sūta peļņā uz citiem valsts apgabaliem. Tāpat šinī aprīņķa novadā daudz labāk apmeklē skolas, vairāk lasa laikrakstus, vairāk interesējas par valsts dzīvi. Apdzīvo šo rajonu galve-

nā kārtā latvieši — 82 proc., krievu un citu tautību iedzīvotāju nedaudz, tie sastāda 18 proc.

Dienvidaustrumos no līnijas Daugavpils-Preiļi aprīņķi zemes virsma augstāka, nelīdzena, kalnaina. Apgabals bagātīgi apveltīts dabas skaistuma ziņā ar neskaitāmām birstalām, daudziem skaistiem kalniem un ezeriem, kas ikgadus pievelk tūkstošiem tūristu. Zemes struktūra galvenā kārtā — smilšains māls un smilts zemes, lai gan, kā, piemēram, Asūnes pagastā, ir pat stipra māla augsna. Šis aprīņķa novads daudz biezāki apdzīvots. Saimniecības sīkas, pa lielākai daļai ar 1 zirgu un 2—3 slaucamām govīm. Lauksaimniecībā galvenos ienākumus dod graudkopība, cūkkopība, linkopība, piens, zirgkopība un putni.

Nemot vērā mazās saimniecību platības un lielās ģimenes, paliek daudz brīva darba spēka, kas parasti katru pavasari dodas uz citiem valsts nov. kā algādži un rudenos algriežas atpakaļ pie saviem piederīgiem. Pagājušā gadā no visa aprīņķa izbraukuši lauku darbos apm. 10.500 cilvēki. Skolu šīnī novadā apmeklē jau vājāk. Ģimenes dzīvo trūcīgāki nekā aprīņķa otrā galā. Laikrakstus lasa maz. Ēkas celtas mazas, parasti ar salmu jumtiem, koka guļbūves. Ugunsdrošas ēkas jau šeit ļoti reti gadījums.

Daudzie šķēršļi, kas agrākos partiju laikos neļāva pašvaldībām brīvi saimniekot un pienācīgi veikt ar likumu uzliktos pienākumus, tika novērsti. 1934. gada 15. maijs radīja pilnīgi jaunus darba apstākļus. Laba daļa — kā amatpersonu, tā darbinieku, — kuri visādi jauca un ārdīja pašvaldību darbu, pašvaldības atstāja. Palika tikai tie, kam pašvaldību darbs bija sirdslieta. Nāca daudzi jauni, krietni un spējīgi darbinieki klāt. Kristalizējās kā amatpersonu sastāvs, tā viss pašvaldību darbs. Pašvaldību darbs līdz ar viņu darītājiem tika celts godā. Pazuda aģitācija par nodokļu nemaksāšanu, izzuda ieskats, ka nav jāgaida viss no augšas — no Rīgas, no valdības dažādu pabalstu veidā. Iedzīvotāji sāka pāraugt savos ieskatos un pārliecībā, ka katram jābalstās uz savu godīgo un kārtīgo darbu, ka nevar visu gaidīt tikai no valsts, bet valstij nekā nedot. Un viss tas, kopā ņemts, bija izšķirošais kā pašvaldību darbības ievirzīšanai pavisam citā jaunā gultnē, tā šīs darbības panākumos.

Nodokļu parādi tagad samazinājušies par 733.657 ls, nesegti maksājumi samazinājušies par 349.587 ls, bet noguldījumi pieauguši par 200.652 ls.

Neskatoties uz to, ka 1936. gadā raža bija sliktāka, tomēr tekošā gada nodokļi ir labāk. Te rezultāti par 10 proc. labāki nekā gadu iepriekš.

Celtniecību darbā pašvaldības izrādījis lielu interesi un pierādījušas, ka vienā pašvaldībā un vienoti lauku ļaudis var veikt tādus darbus, par kuriem agrākajos laikos daudzi pat nevarēja sapņot. Par 15. maija 1934. gada uzceltas daudzas jaunas celtnes pagastnamiem un skolām. Skaitis sniedzas jau pilnai trešai desmiti, lai gan aprīņķī caurmērā likmes no nekustamās mantas 1,20 proc. vietā bijušas tik 1,14 proc., tā tad jau jūtami zemākas.

Pašvaldības darba sekmes stipri un galvenā kārtā atkarājas no viņa darītāja amatpersonas. Visumā jāsaka, ka pagas amatpersonas ir uzpurējušas pašvaldību un sabiedriskam darbam. Nav žēlots laiks, ne pūliņi, nedz veselība, lai tikai darbam būtu labāki panākumi.

Lai pašvaldību darbība būtu sekmīgāka un lauku iedzīvotājiem ērtāki savas darības pagastos nokārtot, jāsadala lielie pagasti. Te darbs jau ievirzīts.

Kas attiecas uz skolu namu celtniecību, tad te stāv priekšā pašvaldībām liels un nopietns darbs, kas prasīs vēl daudzus gadus. Pēc izstrādātā projekta un jaunā skolu tīkla aprīņķī vēl jāuzceļ apmēram 60 jaunas celtnes. Ar to tiktu galīgi izveidots skolu tīkls. Visas skolas atrastos pašvaldību ēkās. Skolu skaits reizē ar to samazinātos. Bez skolu celtnēm pašvaldībām nāksies būvēt, kā dažos vecājos tā visos jaunajos pagastos pagastnamus. Ir nepieciešama arī pēc tautas nāmiem, bet tos pagastnamam nav iespējams celt līdzekļu trūkuma dēļ. Tuvākos gados sanāksmēm, priekšsījumiem izmantojamas jaunās skolas, kas apvienojot vairākas klases, iespējams radīt telpas apm. 200—300 personām. Tā daudz par pašvaldību darbības turpmākiem nodomiem.

Zīmējoties uz kultūrālo un sabiedriskā dzīvi, tad te pašvaldībām paveras visplašākais darba lauks. Jārūpējas un jāatbalsta telefona, pasta tīkla paplašināšana, radioierīkošana skolās. Jāpaceļ iedzīvotājos interese vairāk lasīt laikrakstus, grāmatas izmantot kūdru, kā kurināmo, tā pakāiski jāizdaiļo apkārtnē lauku sētām, sabiedriskām celtnēm, baznīcām, kapsētām, jāatstāda ceļi. Mežu maz. Jāaicina katrs lauksaimnieks sēt, dēstīt mežu savās saimniecībās, — tas taču prasa ļoti maz zemes un savu mežu var ieaudzēt pat vismazākā saimniecībā. Visādi atbalstāma Latvijas Lauksaimniecības kameras darbība agron-

miskās palīdzības ziņā, dodot līdzekļus pie maksu veidā vaislas materiālu iegādei. Visciešākie sakari jāpatur ar mazpulkiem, aizsargiem un tie visādi jāatbalsta. Aktīviem jābūt pie jauno lauksaimniecības biedrību darbības organizēšanas un izveidošanas.

Daudz jau panākts, bet nākotnē vēl vairāk panāksim. Mūsu nelielās saimniecības, nelielās zemītes var dot mums tik daudz un lielas bagātības, kuŗas šodien mēs nevaram aplēst. Un te, lūk, vārds mums pašiem. Te darbs mūsu galvām, rokām, un sirdij. Ja ies darbā mūsu galva, rokas un sirds

vienprātīgi, saskaņotas, apsvērtas un neatlaidīgas, tad mums nekā netrūks.

Mūsu tautas Vadonis, nacionālā valdība tik daudz rūpējas un dara zeltu labā, ka viss pārējais atkarājas tikai no mums pašiem. Tamdēļ paceltām galvām, drošu prātu, dedzīgām sirdīm, visi saskaņoti turpināsim darbu savā personīgā saimniecībā, pašvaldībā, aizsargos, mazpulkos, lauksaimniecības biedrībā, skolā, kooperatīvā. Labas sekmes!

A. ŠVIRKSTS.

Daugavpils apriņķa pagastu pašvaldību sadarbības apvienība

nodibināta 1936. gada 23. janvārī. Par biedriem ir visas 25 Daugavpils apriņķa pagastu pašvaldības. Savu darbību sadarbības apvienība uzsāka tā pašā gada 7. maijā. Šī sadarbības apvienība ir viena no lielākām visā valstī un tā uztur 5 slimnīcas, 1 sanātoriju, 1 aptieku un 1 nespējnieku patversmi.

Sadarbības apvienības valde sastāv no 5 personām. Valde sēdes notur apmēram 1 reizi mēnesī. Revīzijas komisija sastāv no 3 personām. Uzņēmumu revidēšanai un kancelejas darbu veikšanai pie apvienības darbojas viens pastāvīgs ierēdnis — sekretārs.

Sadarbības apvienība augstāk minētos uzņēmumus nomā no lauku pašvaldību fonda pārvaldes. Pašas sadarbības apvienības budžets līdzsvarots uz 13.118 ls, bet 5 slimnīcu, 1 sanātorijas, 1 aptiekas un 1 nespējnieku patversmes budžetu kopsuma sastāda 407.370 ls.

Apriņķa slimnīcās viena gulta iznāk uz 760 iedzīvotājiem, jo Daugavpils apriņķī, neieskaitot Daugavpils pilsētu, ir 166.000 iedzīvotāju. Šeit jāpiebilst, ka Daugavpils apriņķa dziedznieciskās iestādēs ārstējas ne tikai sava apriņķa pilsoņi, bet ļoti daudz arī citu apriņķu iedzīvotāji.

Visas apvienības uzturamās slimnīcas ir pietiekoši apgādātas ar inventāru un instrumentiem. Daugavpils un Līvānu slimnīcās darbojas Rentgena staru aparāti, bet

tuvākā nākotnē apvienība ir paredzējusi Rentgena staru aparātus iegādāt arī Preiļu un Krāslavas slimnīcām.

Daugavpils slimnīcā, kur strādā ārsti-speciālisti dažādās slimībās, pagājušā gadā stacionāri ārstējās 2302 slimnieki. Tālāk nāk Līvānu slimnīca, kur ārstējušies 965 slimnieki, Preiļu slimnīcā — 846 slimnieki, Krāslavas slimnīcā — 520 slimnieki, Krāslavas sanātorijā 104 slimnieki.

Vispār jāsaaka, ka visas no sadarbības apvienības uzturamās slimnīcas darbojas bez piemaksām. Tas pats sakāms arī par sanātoriju Krāslavā.

Arī apriņķa aptieka darbojas teicami un uz to liktās cerības piepildās, jo katru gadu aptiekas budžets noslēdzas ar atlikumu resp. peļņu.

Nespējnieku patversmē pašlaik atrodas 56 nespējnieki. Par nespējnieku uzturēšanu patversmē pašvaldības maksā 20 ls mēnesī par katru nespējnieku. Bez tam pie patversmes ir saimniecība 31 ha kopplatībā, no kuŗas lielākā daļa produktu tiek izlietota patversmes vajadzībām.

Nepilna gada darbība rāda, ka visi uzņēmumi darbojas teicami un sadarbības apvienība šai laikā ir jau paguvusi izvest kapitālremontu Randaukas nespējnieku patversmē un lielākus remontus Daugavpils apriņķa un Preiļu slimnīcās.

Agronomiskā palīdzība Daugavpils apriņķī

Daugavpils apriņķis vislielākais Latgalē un visapdzīvotākais Latvijā — iedalīts 8 agronomiskos rajonos. Krustpils rajonā ietilpst Krustpils, Ungurmuižas un Aiviekstes

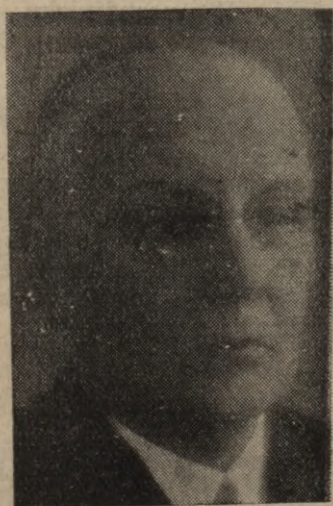
pagasts ar 2665 saimniecībām; Līvānu rajonā — Līvānu, Vīpes un Rudzātu pag. ar 2540 saimniecībām; Daugavpils rajonā — Liksnas, Niegales, Kalupes, Višķu, Biķer-

nieku un Naujenes pag. ar 7589 saimniecībām; Preiļu rajonā — Preiļu, Jāsmuižas un Varkavas pag. ar 4949 saimn.; Aglonas rajonā — Aglonas, Aulejas un Kapiņu pag. ar 3975 saimn.; Krāslavas rajonā — Krāslavas, Izvaltas un Kaplavas pag. ar 3760 saimn.; Indras rajonā — Skaistas, Pustiņas un Piedrujas pag. ar 3835 saimn. un Daugavpils rajonā — Asūnes, Dagdas, Bukmuižas un Andrupenes pag. ar 6281 saimniecību.

Vislielākais ir Daugavpils rajons, kuŗā bez rajona agronoma darbojas arī viens agronoma palīgs. Pašlaik rajonu dala divos rajonos, pēc kam visi Daugavpils apr. rajoni, izņemot Dagdas rajonu, darba plašuma ziņā savstarpēji būs vairāk vai mazāk līdzīgi.

Agronomiskās palīdzības darbā ar dzīves vietu Daugavpili vēl strādā 1 mazpulku inspektors, 1 kooperācijas instruktors — revīdents, 3 lopkopības instruktori, 1 putnkopības, 1 dārzkopības, 1 biškopības, 1 zivkopības un 1 lauksaimniecības mašīnu instruktors, 2 mājturības instruktore un 1 lauksaimniecības strādnieku darba apgādes punktu vadītājs.

Ar dzīves vietu ārpus Daugavpils apriņķa viņā pēc vajadzības veic savus darbus vēl 1 lopkopības inspekt., 1 mazpulku inspektore, 1 zirgkopības, 1 sīklopu un 1 dārzkopības un biškopības instruktors. Ar Lauksaimniecības kameras atbalstu Daugavpils apriņķī mājturības, lopkopības un dārzkopības pacelšanā pie attiecīgām pārraudzības biedrībām darbojas 1 mājturības instruktore, 1 lopu pārraugis un 2 dārzkopības pārraugi.

Lauksaimniecības kameras
Daugavpils nov. vec. agr.
J. Treigūts.

Jūtamu atbalstu lauksaimniecības veicināšanas darbā sniedz apriņķa lauku pašvaldību vecākais un pagastu pašvaldības, kas šīn budžetā gadā savos budžetos uzņēmušas vairāk par 20.000 ls agronomiskai palīdzībai. Pagastu pašvaldības arī bieži sekmējušas dažādus lauksaimniecības sarīkojumus, dodot šķūtis lektoru, kā arī lauksaimniecības rīku un mašīnu pārvešanai un palīdzot kārtot sarīkojumu saimnieciskos izdevumus. Lauksaimniecības un mājturības kursu un priekšlasījumu organizēšanā bieži aktīvi piedalās Daugavpils aizs. pulks ar savām nodaļām, robežsargi, lauksaimniecības rakstura organizācijas, kā arī lauksaimniecības pamatskolu pārzīņi un šo mācības iestāžu pārējie paidagogi.

Daugavpils apriņķī arī atzīmējama rūpniecības nozīme lauksaimnieku ieņēmumu vairošanā. Sevišķi liela nozīme ir Krustpils cukurfabrikai, Līvānu kūdras fabrikai un trim apriņķa spirta dedzinātavām.

Daugavpils apriņķa lielākā daļa ietilpst Latgales augstienē un tikai sākot ar Daugavpils pilsētas apkārtni, ziemeļrietumu virzienā Latgales augstienes grēdas pakāpeniski pāriet Līvānu līdzenumā. Apmāz zemes virskārtā pārsvarā mālainas smilts un smilšaina māla augsnes; retāki sastopams smagais māls.

Vissliktākie dabiskie apstākļi lauksaimniecībai ir Līvānu pagastā, kur mežu un purvu platība sasniedz ap 50 proc. no visas pagasta zemes platības, un tomēr Līvānu pagasts, pateicoties galvenām kārtām savām priekšrocībām ērtu tirgu un ceļu ziņā, ir viens no visattīstītākajiem Daugavpils apriņķī. Šeit lauksaimnieki biežāk griežas pie agronomiskiem darbiniekiem un plaši izmanto un pielieto viņu padomus ražošanas palētināšanas darbā visās lauksaimniecības nozarēs, bet it īpaši lopkopības pacelšanas darbā, kuŗā Līvānu un apkārtējos pagastos jau saskatāmi ievērojami panākumi.

Neērtie satiksmes ceļi un tirgi ir galvenie iemesli tam, ka Dagdas, Aulejas un Kapiņu pagasti lauksaimniecības attīstībā nav sasnieguši Daugavpils apriņķa labāko pagastu līmeņus.

Pagastiem ar zemāku lauksaimniecības attīstību jāpieskaita vēl Biķernieku, Izvaltas un pa daļai Naujenes un Krāslavas pagasts, neskatoties uz to, ka tie satiksmes un tirgus ziņā atrodas, samērā labvēlīgos apstākļos. Šīnīs pagastos pa daļai vājāka zeme un saimniecības pārāk sadrumstalotas. Ar gandarījumu var vērot, ka arī krievu un poļu tautības lauksaimnieki pēdējos gados sāk atzīt mūsu valsts kultūras centienus, kā arī panākumus saimnieciskās dzīves celša-

nas darbā un labprāt sāk vairot vienota darba darītāju rindas. Galvenos ienākumus lauksaimnieki gūst no graudkopības un cūkkopības, bet lopkopība vēl maz attīstīta.

Lai parādītu, ka agronoma dotie norādījumi un padomi ir lietderīgi un tos izdevīgi pielietot lauku sētās, agronomi ar dažu centīgu lauksaimnieku piekrišanu palīdz viņu saimniecību izkopšanas darbā un to uzdevums ir kļūt par paraugsaimniecībām, no kurām kaimiņu lauksaimnieki mācīsies saskatīt arī savu saimniecību vajadzības.

Daugavpils apriņķī paraugsaimniecību sagatavošanas darbi ievirzīti 32 saimniecībās. Daudz uzmanības piegriezts labam sēklas materiālam un pakāpeniski noorganizē šo materiālu vairotājas uz vietas — sēklaudzēšanas saimniecības. Ar kameras atbalstu rajonu agronomi šogad 18 saimniecībās ierīkojuši kultivēto zālāju, pļavu un ganību un zāļu sēklu audzēšanas laucīņus. Kultivēto zālāju propaganda sāk attaisnoties, jo ar katru gadu lēnām, bet noteikti vairojas to lauksaimnieku skaits, kas paši ar saviem līdzekļiem un tikai ar agronoma padomu pāriet savā saimniecībā pie koptiem zālājiem un zāļu sēklas ražošanas.

Rajonu agronomi pagājušā gadā apmeklējuši pavisam 2289 saimniecības. Konsul-

tācijās pavadītas 537 dienas, kuŗās 5782 lauksaimnieki saņēmuši padomus. Ierīkoti dažādi izmēģinājumi 68 saimniecībās, izdarīta 161 sējumu apskate, 175 sēklas, zemes un botaniskas analīzes. Sarīkotas 7 ekskursijas ar 226 dalībniekiem. Pasniegtas papildu skolās 384 stundas. Agronomi piedalījušies 8 zemnieku dienās pagastos, palīdzot tās noorganizēt un piedalīties tajās ar referātiem. Sasauktas 12 mazpulku vadītāju sanāksmes ar 109 dalībniekiem. Noturētas 15 dažādas sacīkstes. Sarīkotas dažādu lauksaimniecības rīku un mašīnu demonstrēšanas 31 vietā. Sarīkoti dažādi kursi 44 vietās ar 1544 apmeklētājiem un noturēti 252 priekšlasījumi ar 12,556 klausītājiem.

Daugavpils apriņķī vairs nav daudz to lauksaimnieku, kas agronomisko darbinieku aicinājumus nebūtu sadzirdējuši. Lauksaimniekos arvien vairāk aug pārliecība, ka viņu darba augļi, galvenā kārtā atkarīgas no viņiem pašiem, no viņu spējām, gribas celt un attīstīt savu pašdarbību un kopdarbību. Viņos aug un stiprinājas apziņa, ka labi padomdevēji un palīgi šinī darbā ir agronomiskie darbinieki.

J. TREIGŪTS,

Latvijas Lauks. kameras Daugavpils nov. vec. agronoms.

Valsts zemes bankas aizdevumi Daugavpils apriņķī

Lauksaimnieku zemes īpašumi. Pēc 1929. g. lauksaimniecības skaitīšanas datiem, papildinātiem ar Zemkopības ministrijas datiem par iedalītām jaunsaimniecībām, Daugavpils apriņķī ir 32.030 lauksaimnieku zemes īpašumi 373.655 ha kopplatībā, no tiem 28.360 vecsaimniecības — viensētas un 3670 jaunsaimniecības. Pēc lauksaimnieku zemes īpašumu skaita Daugavpils apriņķis ir lielākais apriņķis Latvijā, un viņā atrodas septītā daļa no visu lauksaimnieku zemes īpašumu kopskaita Latvijā. Rēzeknes apriņķī, kas pēc lauksaimnieku zemes īpašumu skaita ieņem otro vietu Latvijā, lauksaimnieku zemes īpašumu ir vairāk kā par 5000 mazāk nekā Daugavpils apriņķī. Uz 1937. gada 1. janvāri banka kreditējusi Daugavpils apriņķī 19.688 saimniecības vai vairāk par trīs piektām daļām (61,5 proc.) no lauksaimnieku zemes īpašumu kopskaita apriņķī, un kreditēto saimniecību zemes kopplatība līdzinās 223,8 tūkst. ha, kas nozīmē, ka trīs piektās daļas vai 60 proc. no visas lauksaimnieku zemes apriņķī ir ieķīlātas bankā.

Bankas aizdevumi. Uz 1937. g. 1. janvāri Daugavpils apriņķa lauksaimniekiem skaitās 11 milj. ls liela bankas aizdevumu kopsuma, kas dod caurmērā 560 ls uz katru kreditēto saimniecību vai 49 ls uz 1 ha ieķīlātās zemes kopplatības. Šīs caurmēra sumas iznāk mazākas nekā citos apriņķos, un tas izskaidrojams galvenā kārtā ar to, ka Daugavpils apriņķī lielākam skaitam saimniecību līdz šim pārņemta tikai izpirkšanas maksa par piešķirtiem zemes piegriezumiem, bet aizdevumus ēku pārceļšanai no ciema uz viensētu vai ēku jaunbūvei tās vēl nav pieprasījušas, jo Daugavpils apriņķī arī ciemu zemju sadalīšana viensētās pabeigta vēlāk nekā pārējos Latgales apriņķos. Ciemu zemju sadalīšana viensētās, jaunsaimniecību iedalīšana un zemes piegriezumu piešķiršana lielam skaitam saimniecību arī ir tie faktori, kas noteikuši izsniegto aizdevumu sadalījumu pēc vajadzībām. Vairāk par trīs ceturtdaļām vai 77 proc. no aizdevumu kopsumas izsniegta ēku jaunbūvei vai pārceļšanai no ciema uz viensētu un izpirkšanas maksas

pārņemšanai par piešķirto zemi. Būvniecības aizdevumus saņēmušas 13.000 saimniecības 6 milj. ls kopumā, kas sastāda vairāk par pusi vai 55 proc. no aizdevumu kopsomas, bet izpirkšanas maksa pārņemta 15.000 saimniecībām par 2,5 milj. ls. Pārējām vajadzībām kopā skaitās 2,5 milj. ls liela aizdevumu suma vai 23 proc. no kopsomas. No pārējām vajadzībām lielākās sumas izsniegtas: privāto istermiņa parādu pārjaunošanai 2550 saimniecībām 1,2 milj. ls un zemes pirkšanai 550 saimniecībām 1 milj. ls.

Bez šīm sumām, kādas skaitās uz 1937. g. 1. janvāri, no bankas izsniegto aizdevumu kopsomas Daugavpils apriņķa saimniecībām dzēsti 2,5 milj. ls, saskaņā ar likumu par 300 ls dzēšanu katrai saimniecībai, kas izsniegto aizdevumu lietderīgi izlietojusi noteiktai vajadzībai. Ar aizdevuma daļas dzēšanu Daugavpils apriņķī pilnīgi atbrīvotas no parāda bankai ap 1500 saimniecības, kuŗām aizdevumu kopsoma nepārsniedza 300 ls. Pieskaitot arī dzēstās sumas, bankas izsniegto aizdevumu kopsoma Daugavpils apriņķa saimniecībām sastāda 13,5 milj. ls, kas dod caurmērā 690 ls uz katru kreditēto saimniecību vai 60 ls uz 1 ha ieķīlātās zemes kopplatības.

Bankas iegūtās un pārdotās saimniecības. Bezzemnieku apgādāšanai ar zemi banka ieguvusi Daugavpils apriņķī 72 zemes īpašumus 2795 ha kopplatībā par 561.800 ls, maksājot caurmērā 201 ls par 1 ha zemes kopplatības vai 213 ls par 1 ha derīgas zemes. Iegūto zemes īpašumu skaitā ir 13 bij. muižu īpašnieku neatsavināmās daļas, kuŗas banka tagad sadalījusi parastā lieluma lauku saimniecībās un pārdevusi bezzemniekiem. Visi iegūtie objekti sadalīti 180 saimniecībās, caurmērā 15,8 ha katra, kas pārdotas bezzemniekiem ar nelielu iemaksu, atstājot pārējo pirkšanas sumu par ilgtermiņa aizdevumu ar deldējumu 41 gada laikā. Lielāko objektu Daugavpils apriņķī banka ieguvusi Pustiņas pagastā 326 ha kopplatībā, kas sadalīts 14 atsevišķās saimniecībās.

Pienotavas. Līdzīgi pārējiem Latgales apriņķiem, arī Daugavpils apriņķī saimnieciskie apstākļi nav bijuši labvēlīgi lopkopības un piensaimniecības plašākai attīstībai. Ar bankas izsniegto aizdevumu palīdzību Daugavpils apriņķī bija ierīkotas 29 pienotavas. Pēc pienotavu tīkla pārkārtošanas un pienotavu apvienošanas tagad palikušas 13 patstāvīgas pienotavas, bet pārējās 16 pienotavas pievienotas citām un pārvērstas par krejošanas punktiem, lai racionālizētu un lietderīgāki nostādītu pienotavu darbī-

bu. Pienotavas apvienojot, no izsniegto aizdevumu kopsomas tām dzēsti 187.000 ls vai vairāk par pusi (54,5%) no aizdevumu kopsomas, un bankas aizdevumu atlikums pienotavām tagad sastāda tikai 151.000 ls. Daugavpils apriņķa pienotavas 1936. gadā ražojušas 6507 mucīņas sviesta, vai tikai 1,5% no visa pienotavās ražotā sviesta daudzuma Latvijā. Tomēr pārējo Latgales apriņķu starpā Daugavpils apriņķis ar ražoto sviesta daudzumu ieņem pirmo vietu, jo pārējos Latgales apriņķos ražots tikai 995—5020 muc. sviesta. Lielākās pienotavas Daugavpils apriņķī ir Krustpils pienotava, kas ražojusi 1377 muc. sviesta, un Latgales piensaimnieku sabiedrību apvienība Daugavpilī, kas ražojusi 1094 muc. sviesta. Pārējās 11 pienotavas ražojušas mazāk par 1000 muc. sviesta, no tām 9 pienotavas pat mazāk par 500 muc. sviesta katra.

Sviesta izstrādāšanas izmaksa Daugavpils apriņķa pienotavās vēl iznāk samērā augsta — caurmērā 39,9 sant. par kilogramu sviesta, un vēl augstāka tā iznāk vienīgi Rēzeknes apriņķī — 41 sant. par kilogramu sviesta. Visas Latvijas caurmērā sviesta izstrādāšanas izmaksa 1936. gadā iznāk 26,8 sant., bet Latgalē caurmērā 38,3 sant. par kilogramu sviesta. Augstās sviesta izstrādāšanas izmaksas Latgalē izskaidrojamas galvenā kārtā ar samērā nelielo piena daudzumu, kādu pārstrādā Latgales pienotavas. Kamēr ievērojami nepavairošies pienotavās nodotais piena daudzums, grūti sagaidīt sviesta izstrādāšanas izmaksas ievērojamāku samazināšanos Latgalē. Tomēr jāatzīmē, ka vēl tikai 1931. gadā visā Latvijā no 397 pienotavām tikai 42 pienotavās sviesta izstrādāšanas izmaksa iznāca zem 40 sant., bet 1936. gadā no 260 pienotavām jau 78 pienotavās, kas ražo 41 proc. no visa sviesta, izstrādāšanas izmaksa iznāk zem 25 sant. par kilogramu sviesta. Arī Daugavpils apriņķī Krustpils pienotavā sviesta izstrādāšanas izmaksa 1936. gadā iznāk tikai 24,8 sant., un līdz šādai normai jācenšas samazināt sviesta izstrādāšanas izmaksu arī pārējām pienotavām.

Dzirnavas. Daugavpils apriņķī ir 80 dzirnavas, no tām 44 ūdens dzirnavas, 21 tvaika vai motora un 15 vēja dzirnavas. Lielāku dzirnavu ar valčiem un pilnīgu iekārtu visiem malšanas veidiem ir 9, bez tam 18 dzirnavās ierīkota arī koku apstrādāšana, 5 dzirnavās arī vilnas apstrādāšana, un 6 dzirnavās — Aglonā, Višķos, Krāslavā, Preiļos, Līvānos un Gostiņos — ražo arī elektrības strāvu un piegādā to tuvākai apkārtnē. Dzirnavu iekārtošanai Daugav-

pils aprīņķī banka izsniegusi aizdevumus 200.000 ls kopsumā, ieskaitot arī izpirkšanas maksu par piešķirtiem objektiem no valsts zemes fonda. Lai gan dzirnavu skaits Daugavpils aprīņķī samērā liels, tomēr to novietojums nav visai izdevīgs. Ir apvidi, kur dzirnavu pārāk daudz, bet ir arī tādi apvidi, kur lauksaimniekiem līdz dzirnavām jāveic samērā liels attālums. Zināms pārkārtojums dzirnavu tīklā arī Daugavpils aprīņķī būtu vēlams.

Saimniecību izsoles. Daugavpils aprīņķī 1936. g. izsolēs pārdotas 86 saimniecības ar zemes kopplatību 601 ha par 114.400 ls. Samērā ar ļoti lielo saimniecību kopskaitu aprīņķī, pārdoto saimniecību skaitu nevar uzskatīt par sevišķi augstu — tas sastāda tikai 0,27% no saimniecību kopskaita aprīņķī. No pārdotām saimniecībām 9 mazākas par 2 ha, 37 saimniecības 2—10 ha lielas, 36 saimniecības 10—30 ha lielas un 4 saimniecības lielākas par 30 ha. Banka nosolījusi 15 saimniecības 284 ha kopplatībā par 40.580 ls, no tām 1 saimniecību lielāku par 50 ha, kuŗu pēc sadalīšanas, bet pārējās nesadalītas, pārdos bezzemniekiem. Dažādas kredītiestādes savu prasījumu segšanai paturējušas 8 saimniecības, bet 63 saimniecības nosolījušas privātpersonas, no tām 22 bijušo īpašnieku radnieki. Izsolēs pārdotas tikai tās saimniecības, kuŗas nav bijušas dzīves spējīgas savu līdzšinējo īpašnieku rokās, ko rāda sekojošie dati par pārdošanas iemesliem: 10 gadījumos īpašnieks miris un mantinieki nav interesējušies par saimniecību, 6 gadījumos īpašnieks nav saimniecību apsaimniekojis, 17 gadījumos parādi ievērojami pārsnieguši saimniecības vērtību, un te arī ar parādu pārjaunošanu vairs nevarēja līdzēt, bet 44 gadījumos īpašnieks nav kārtojis privātos parādus un nav arī vēlējis tos pārjaunot.

Līdzīgi pārējiem aprīņķiem, arī Daugavpils aprīņķī lielu atbalstu lauksaimniekiem devusi privāto īstermiņa parādu pārjaunošana, pārvedot tos kārtēji deldējamās bankas ilgtermiņa aizdevumos. Daugavpils aprīņķī banka pārjaunojusi privātos parādus 2550 saimniecībām par 1,2 milj. ls, ar ko šīs saimniecības pasargātas no pārdošanas izsolēs. Privātie parādi pārjaunoti visām saimniecībām, kuŗām vien tas bijis iespējams, un Latgalē parādu pārjaunošana attiecas pat uz plašāku parādu grupu nekā pārējā Latvijā: Latgalē pārjaunoti arī tie parādi, kas cēlušies no sumām, ko vietējās kredītiestādes izsniegušas lauksaimniekiem no Latvijas bankas piešķirtiem valsts rezerves fonda līdzekļiem, kamēr pārējā Latvijā šādus parā-

dus pārjaunot nevarēja. Ar pēdējos gados izdarīto privāto parādu pārjaunošanu lauku saimniecību stāvoklis tagad nostiprināts, un tas var mierīgi un ar palāvību raudzīties nākotnē.

Lielā agrārā reforma skārusi Latgali daudz plašākos apmēros nekā pārējo Latviju. Latgalē ne tikai iedalītas ap 13.000 jaunas saimniecības un piešķirti zemes piegriezumī daudziem tūkstošiem sīksaimniecību, bet Latgalē likvidēta arī ciemu šņoru zemju iekārta un ap 4750 sādžas sadalītas pāri par 73.000 viensētās. Šie skaitļi runā pietiekoši skaidru valodu par agrārās reformas apmēriem Latgalē — tā skārusi gandrīz visas Latgales saimniecības. Ar ciemu zemju sadalīšanu viensētās novērsts lielākais un galvenais šķērslis, kas traucēja lauksaimniecības attīstību Latgalē, un tagad Latgale lielā mērā tuvināta pārējiem Latvijas apvidiem. Saimnieciskai attīstībai Latgalē tagad pavērts brīvs ceļš. Jau tagad Latgales saimnieciskā iekārta pārveidojusies pašos pamatos, un Latgales iedzīvotāji paši vislabāk zina, ka tā vairs nav tā nebriivā un nospīstā Latgale, kāda tā bijusi gadu simteņiem ilgi, kad tā bija atrauta no pārējās Latvijas un padota svešu varu virskundzībai. Latgales zemnieks saprot un apzinās sava darba vērtību un nozīmi, un ja tas no savas saimniecības nelielās zemes platības pratis iegūt līdzekļus savas ģimenes uzturam smagos apstākļos, tam jo vieglāki izdosies gūt sasniegumus jaunos, pilnīgi pārveidotos un nesalīdzināmi labākos apstākļos. Latgales saimnieciskā pārveidošanās iet lieliem soļiem uz priekšu. Daudz darba jau padarīts samērā ļoti īsā laikā, bet daudz darba arī vēl priekšā, un šai lielajā darbā savu palīdzību Latgalei sniegs arī banka.

Svešo varu laikā Latgale daudz cietusi arī no bijušo Krievijas zemnieku agrārbanķu nesaudzīgās rīcības. Daudzos Latgales apvidos latviešu zemnieki, kas tur dzīvojuši un apstrādājuši savu zemi no senseniem laikiem, bez kādas žēlastības padzīti no zemes, un viņu vietā noņemti krievu kolonisti. Kā sevišķi spilgts piemērs te noder bij. Krustpils muižas zeme, kas aizņēma ap 45.000 ha lielu platību un sniedzās no Pļaviņām līdz pat Līvāniem. Visu šo lielo platību tīrā latviešu apvidū ieguva bij. Krievijas zemnieku agrārbanķa, sadalīja to atsevišķās saimniecībās un noņemtiņā tur vienīgi tikai krievu tautības ieceļotājus, bez mazākas žēlastības padzenot no zemes visas latviešu zemnieku ģimenes, kas te bija zemi iekopušas un savās mājās nodzīvojušas

no seniem laikiem, bet nebija paspējušas iegūt savas iekoptās mājas dzimtīpašumā. Šādu piemēru Latgalē ļoti daudz, par ko liecina veselas krievu sādžas, kas izkaisītas kā salas tiros latviešu apvidos. Atzīmētais Krustpils piemērs ir tikai viens no lielākiem un samērā jaunākiem.

Daugavpils apriņķis pirmais saņem Daugavas ūdeņus un aizvada tos līdz pat Rīgas

apriņķa robežām. Gar Daugavpils apriņķi Daugava veido savu gaļāko ceļu Latvija, apskalodama otrā pusē sākumā nelielu Polijas teritorijas daļu un pēc tam Ilūkstes un Jēkabpils apriņķus. Vienmēr arī jāpatur prātā, ka Daugavpils un Daugavgrīva ir divi svarīgi punkti ar izšķirīgu nozīmi Latvijas ģeografiskajā vēsturē.

H. DZELZĪTIS,

Valsts zemes bankas pārvaldnieks

Elektriskās enerģijas piegāde Daugavpils apriņķī

Lielākais elektrības uzņēmums Daugavpils apriņķī ir **D a u g a v p i l ī**; uzņēmums pieder pilsētai. Centrāle ierīkota jau agrākās Krievijas laikā šai vajadzībai izbūvētā ēkā, no kuņas mašīnas kara laikā evakuētas. Latvijas laikā centrāle atjaunota, uzstādot sākumā 400 kW lielu turboģenerātoru. Vēlāk jauda pakāpeniski palielināta un sasniedz pašlaik 3740 kW. Kā kurināmo spēka mašīnām izlieto ogles. Centrāle apkalpo Daugavpils pilsētu un Ilūkstes apriņķī Grīvas pilsētu; pēdējās tīkls ieiet Lauceses pagastā. Uzņēmuma augstsprieguma tīkls ir ap 17 km, zemsprieguma — ap 66 km gaŗš. Centrāle nodevusi 1936. gadā 7200 patērētājiem Daugavpili 3.569.825 kW-stundas, no tām lielu daļu spēka vajadzībām. Grīvas pilsētai un patērētājiem Lauceses pagastā nodotas kopā 46.051 kW-stundas elektriskās enerģijas.

Elektrības tarīfi Daugavpili ir — apgaismošanai 38 un 40 sant., mājturībai — 20 sant., spēkam atkarībā no patēriņa daudzuma 30—12 sant. par kW-stundu; lielākiem patērētājiem ir speciāli tarīfi.

Daugavpils pilsēta ražo elektrību vienīgi savas pilsētas un dažu lieluzņēmēju vajadzībām; pilsētas tīkls laukus pagaidām vēl neskaŗ. Jāsapņūda, ka šis stāvoklis turpmāk mainīsies. Paredzēts, ka Daugavpils pilsētas centrāle nākamībā apgādās ar elektrību arī Rēzeknes pilsētu. Šinī nolūkā jāizbūvē starp abām pilsētām augstsprieguma līnija un tā dos iespēju saimniecībām, kas atradīsies līnijas skārtā rajonā, pieslēgties pie elektriskā tīkla.

Lai neradītu pārpratumu, tūlīt jāuzsver, ka ar augstsprieguma līniju vien laukiem nav līdzēts, jo no tās tieši nevar saņemt tādu elektrību, ko saimniecībā var lietot. Augstsprieguma elektrība papriekš jāpārveido zemsprieguma elektrībā, ko izdara transformatori; tad tikai elektrību var tālāk aizvadīt pa zemsprieguma līnijām elektrības tiešiem patērētājiem. Jāizved, kā redzams, vēl jaunas būves, jāiegulda vēl

jauni kapitāli, un to var darīt tikai tad, ja ir izredzes nodot elektrību lielākā daudzumā; ar citiem vārdiem sakot, tikai tad, ja elektriskās enerģijas gribētāju ir vairāk.

Krāslavas pilsētas elektrības centrāle izbūvēta 1928. gadā. Kā spēka mašīnas darbojas sūcģāzes motors un dīzelmotors; elektrisko ģenerātoru jauda ir 86 kW. Ir tikai zemsprieguma tīkls, kuņas gaŗums 12 km. Centrāle nodevusi 1936. gadā 534 patērētājiem pilsētā 59.312 kW-stundas enerģijas, no kuņas apmēram viena septītā daļa izlietota spēka vajadzībām. Pilsētas tīkls ieiet arī Krāslavas pagastā, kur pieslēgta viena lauksaimniecība; pusgada laikā tā patērējusi 33 kW-stundas enerģijas. 1935. gadā pilsētā ar savu tīklu krustojusi Daugavu un iegājusi ar 2,5 km gaŗu pievadlīniju Priedaines ciemā, Ilūkstes apriņķī. Priedainē 1,5 km gaŗš tīkls apkalpo 19 patērētājus, kas kopā noņēmuši 1500 kW-stundas enerģijas. Pilsēta pārdod elektrību gaismai par 45 sant. un spēkam, atkarībā no patēriņa daudzuma, no 30—15 sant. par kW-stundu. Tie paši tarīfi ir spēkā arī Priedainē un Krāslavas pagastā.

A./s-ba „Aiviekste“, kuņas centrāle atrodas Jaunkalsnavā, Madonas apriņķī, ienāk ar savu tīklu arī Daugavpils apriņķī. 20 km gaŗa augstsprieguma līnija novada ar ūdensspēku ražoto enerģiju Krustpils pilsētas teritorijai, kuņas patērētāji noņēmuši kopā apaļi 155.000 kW-stundas enerģijas; bez tam nodota papildus enerģija Krustpils cukurfabrikai 16.000 kW-stundu apmērā. Kampanjas laikā cukurfabrika ražo elektrību savām vajadzībām pati. Augstāk minētā augstsprieguma līnija tālāk krusto Daugavu un piegādā elektrību vēl Jēkabpils pilsētā Jēkabpils apriņķī. Jaunkalsnavas-Krustpils līnija iet Daugavpils apriņķī pa Aiviekstes, Ungurmuizās un Krustpils pagastiem, kuņas izbūvēti nozarojumi tieši lauku vajadzībām, kopā 3 km gaŗumā. Minētos pagastos pie apm. 10 km gaŗa zemsprieguma tīkla pieslēgts ap 100 siku

lauksaimniecību, kas kopā patērē ap 5000 kW-stundas enerģijas galvenā kārtā apgaismošanai. Tomēr 10 saimniecības izmanto elektrību arī ūdens piegādei un pa daļai malkas zāģēšanai. 2 saimniecības izlieto elektrisko enerģiju vēl kulšanai. Saimniecības maksā par elektrību gaismai 30 sant. un spēkam 15 sant. par kW-stundu.

Krustpils pilsēta pati izdala no „Aiviekstes“ centrāles pirktu enerģiju savas pilsētas iedzīvotājiem pa apm. 0,5 km garu augstsprieguma un 7,3 km garu zemsprieguma tīklu. Patērētāju pilsētā ir 363 un tiem nodots 47.340 kW-stundas enerģijas, no tām spēkam 6603 kW-stundas. Ārpus pilsētas robežām pilsēta elektrību neizdala. Tarifi Krustpils pilsētā bija 1936. gadā gaismai 45 sant. un spēkam 20 sant. par kW-stundu. Sākot ar 1. janvāri 1937. gadu tie pazemināti uz 41 sant. gaismai un 20 sant. spēkam par kW-stundu.

Līvānu ražošanas biedrības „Straume“ elektriskā centrāle strādā kā blakus nozare pie biedrības vilnas apstrādāšanas uzņēmuma un dzirnavām. Uzņēmums strādā ar ūdensspēku; kā rezerve ir lokomobile, to apkurina ar zāģu skaidām, kūdru un malķu. Centrāles jauda ir 190 kW un tā apkalpo Līvānu pilsētu, kurā izbūvēts 12,5 km garš zemsprieguma tīkls. Pilsētas 360 patērētāji noņēmuši 1936. gadā 53.903 kW-stundas enerģijas, no tām spēkam 4871 kW-stundu. Pilsētā 5 patērētāji izlieto elektrību arī ūdens piegādei. Biedrības tīkls sniedzas arī Līvānu pagastā, kur 16 patērētājiem nodots ap 3000 kW-stundas; tajā skaitā ir 9 lauksaimniecības ar patēriņu 858 kW-stundas. Tālāk minams, ka biedrība pagājušā gadā ar 4 km augstsprieguma līniju krustojusi Daugavu un iegājuši Jēkabpils aprīņa Dignājas pagastā. Šinī pagastā uzsākta zemsprieguma līnijas izbūve, pie kuras jau pievienoti 3 patērētāji. Biedrības tīklam līdz šim pievienotās lauksaimniecības izlietojušas elektrisko enerģiju vienīgi apgaismošanas vajadzībām. Maksu par elektrisko enerģiju biedrība ņem atkarībā no patērētā daudzuma — gaismai 40—28 sant., spēkam 25—18 sant. par kW-stundu; pilsētas iestādēm pazemināts tarifs, ielu apgaismošanai 6500 kW-stundas par brīvu. Tāpat biedrība dod elektrību Līvānu rom.-kat. un ev.-lut. baznīcām par brīvu.

Gostiņos elektrisko enerģiju ražo N. Kļaviņa centrāle, kas ierīkota pie kokzāģētavas un dzirnavām. Centrāle strādā ar sūcģāzes motoru un lokomobili; pēdējo kurina ar zāģu skaidām. Centrāles elektriskā jauda ir 22 kW. Tīkls tikai zemsprieguma, pilsētas robežās izbūvēts 4,5 km, Krustpils un

Aiviekstes pagastos 2,5 km garš tīkls. Kopā 144 patērētājiem nodots 26.708 kW-stundas enerģijas, no tām ap 11.000 kW-stundas spēka vajadzībām. Tīras lauksaimniecības pieslēgtas 12, un tās kopā patērējušas tikai ap 300 kW-stundu enerģijas. Elektrības tarifi vienādi pilsētā un pagastos un ir — gaismai 40 sant. un spēkam 25 un 20 sant. par kW-stundu.

Katoļu izglītības biedrībai ir divas elektriskās centrāles. Viena Jaunaglonā, Aglonas pagastā, ar 40 kW ģeneratora jaudu, otra tā paša pagasta Aglonas dzirnavās, ar 60 kW jaudas. Abas centrāles strādā ar ūdensspēku un apkalpo biedrības 8 km garo augst- un 7 km garo zemsprieguma tīklu. Centrāles izbūvētas galvenā kārtā Aglonas un Jaunaglonas ģimnaziju vajadzībām; elektrību nodod arī Somersetas ciema iedzīvotājiem. Kopā ir 43 patērētāju, no tiem 5 tīras lauksaimniecības; dažas saimniecības pielieto elektrību kulšanai. Patērētāji saņēmuši pavisam 77.736 kW-stundas enerģijas. No tās izlietots spēkam, gandrīz vienīgi pašas biedrības vajadzībām, 25.800 kW-stundas; 25.586 kW-stundas izlietotas abu augšā minēto ģimnaziju papildu apsildīšanai. Te jāpiezīmē, ka vispār telpu apsildīšana ar elektrību izmaksā tik dārgi, ka par to nav ko domāt. Biedrībai tas iespējams tādēļ, ka viņa ražo elektrību ar ūdensspēku; ja ūdens ir vairāk, nekā tas vajadzīgs elektrības ražošanai gaismas un spēka vajadzībām, tad ūdens pārpalikums, kas citādi paliktu neizmantots, izejot caur turbīnu, ražo elektrisko enerģiju, varētu teikt, gandrīz par brīvu. Somersetas ciemā strāvu izdala privātuzņēmēji, pārdodot enerģiju iedzīvotājiem par 35 sant. par kW-stundu; pārējiem patērētājiem strāvu pārdod pati biedrība, rēķinot 30 sant. par kW-stundu.

Višķu pagastā A. Vembrim piederošās Podgurjes dzirnavās ierīkota ar ūdensspēku strādājoša centrāle ar jaudu 38,5 kW. Pie centrāles pieslēgts 11 km garš augstsprieguma un 4,4 km garš zemsprieguma tīkls. Patērētājiem kopā nodots 16.388 kW-stundas enerģijas. Pavisam ir 107 patērētāju, galvenā kārtā Višķu ciemā. Tīras lauksaimniecības ir 16 un tās patērējušas gaismai 1825 kW-stundas. 3 saimniecības elektrību izmantota kulšanai, patērējot šai vajadzībai 2310 kW-stundas enerģijas, šo saimniecību platība kopā ir ap 120 hektaru. Ūdens apgādei strādā tikai 1 elektromotors Višķu dārzkopības un mājturības skolā, izlietodams gadā ap 500 kW-stundu enerģijas. Jāaizrāda, ka tīrām lauksaimniecībām ūdens apgādei pietiek mazāks enerģijas daudzums, atkarībā no saimniecības lieluma

un lopu skaita var rēķināties ar 50 līdz 200 kW-stundām gadā. Višķu centrāles tarifi ir visiem vienādi un, proti, 40 sant. gaismai un 30 sant. spēka vajadzībām.

Preiļu pilsētā elektriskā centrāle ierīkota M. Vaisbordam piederošās dzirnavās. Uzņēmums strādā ar sūcgāzes motoru; centrāles jauda ir 37,5 kW. Centrāle apkalpo 80 patērētājus, no tiem 1 Preiļu pagastā, patērētājiem kopā nodots 8000 kW-stundas enerģijas, enerģiju izlieto tikai apgaismošanas vajadzībām. Tikls, tikai zemsprieguma, apm. 5 km garš. Pārdošanas cena ir 50 sant. par kW-stundu.

Dagdas ciemā 1936. gada pašās beigās atjaunota vairākus gadus atpakaļ nodegušā centrāle E. Sedana dzirnavās. Centrāle tagad uzstādīts 20 kW liels mainstrāvas ģenerators, ko piedzen sūcgāzes motors. Izbūvēts jau ap 3 km garš zemsprieguma tikls un jau pieslēgts ap 60 patērētāju, kas 2 mēnešu laikā noņēmuši ap 1000 kW-stundu enerģijas. Elektrisko enerģiju pārdod gaismai par 50 sant. un spēkam par 30—20 sant. par kW-stundu.

Bez tam Daugavpils apriņķī ir vairākas ūdensdzirnavas, kurās uzstādīt ielektriskie ģeneratori strāvas ražošanai pašu uzņēmumu apgaismošanas vajadzībām. Šādas

centrāles ir: Aglonas pagasta Salenieku un Ancverīņu dzirnavās, Višķu pagasta Antanu un Škivišķu dzirnavās, Izvaltas pagasta Pilskalnes dzirnavās, Jasmuižas pagasta Gornojašu dzirnavās, Krāslavas pagasta Balticas dzirnavās un vēl dažās citās vietās.

Kā redzams, Daugavpils apriņķī uzņēmumu, kas ražo un pārdod elektrisko enerģiju, ir samērā daudz. Lielākā tiesa tomēr darbojas pilsētās un pilsētu iedzīvotāju vajadzībām. Lauki skārti samērā maz, un varētu teikt, no apriņķa 25 pagastiem elektrīha pieietama tikai daļai lauku iedzīvotāju 6 pagastos. Jāsagaida, ka apstākļi ar laiku uzlabosies un uzņēmumi, izkopjot tālāk savus tīklus pilsētās, uzsāks vairāk kā līdz šim ar saviem tīkliem iziet arī laukos. Jāskaitās arī ar to, ka līdz ar elektriskās enerģijas patēriņa pieaugumu pilsētās un ciemos iestāsies brīdis, kad uzņēmumiem mazākās pilsētās vairs neatmaksāsies pašiem ražot elektrību, ka iznāks lētāki to pievadīt no Daugavpils centrāles. Tad rāsies augstsprieguma līnijas starp pilsētām un līdz ar to jauns un svētīgs posms Daugavpils apriņķa lauku elektrifikācijā.

K. VEJIŅŠ,
elektrības uzņēmumu inspektors.

Daugavpils apriņķa linkopība

Linu sējumi Daugavpils apriņķī pēdējos gados strauji pieauguši. 1932. gadā ar līnēm bija apsēti 4700 ha, 1933. gadā — 6000 ha, 1934. gadā — 6400 ha; 1935. g. — 10300 ha un 1936. gadā — 10600 ha. Pagājušā gada sējumu platība salīdzinot ar 1932. gadu pieaugusi par 225 proc. Linu lauku platības ziņā Daugavpils apriņķis apgabalā ieņem trešo vietu pēc Jaunlatgales un Rēzeknes apriņķiem.

Pēc 1935. gada lauksaimniecības skaitīšanas linu sējumi apriņķī aizņem 5,21 proc. no apriņķa aņamzemes kopplatības, kamēr Jaunlatgales apr. — 12,40 proc.; Ludzas apriņķī — 8,54 proc.; Rēzeknes apr. — 8,00 proc.; visā valstī — 3,20 proc.

Apriņķa caurmēra linu ražas ir diezgan zemas. Tās ir gan nedaudz augstākas par pārējo Latgales apriņķu un valsts caurmēra ražām, bet kristnī zemākas par Vidzemes linu ražām. 1931. g.—1935. g. Daugavpils apriņķī caurmērā no 1 ha ražots 3,27 kv. linu šķiedras, kamēr Jaunlatgales apr. — 3,07 kv.; Rēzeknes apr. — 3,22 kv.; Ludzas apr. — 2,77 kv.; Latgale — 3,10 kv.

un visā valstī — 3,24 kv. Pēdējos gados linu ražas apriņķī uzrāda augošu tendenci: 1932. gadā — 2,79 kv. 1933. g. — 3,01 kv.; 1934. gadā — 3,59 kv. un 1935. g. — 3,67 kv. Jāatzīmē, ka šīs ražu pieaugums, līdzīgi citos apriņķos, nav noteikts un pastāvīgs, bet 1936. g. nelabvēlīgo augšanas un mērcešanas apstākļu iespaidots, strauji samazinājies.

Zemo linu ražu celšanai un šķiedras labuma uzlabošanai Daugavpils apriņķa lauksaimniekiem, sevišķi apriņķa dienvidus — rīta daļā, turpmāk būs jāpieiet ar vislielāko nopietnību un darba gribu, lai tagadējo zemo un slikto ražu vietā sasniegtu, augstākas, pastāvīgākas, tik daudzī no augšanas apstākļiem neatkarīgas, linu šķiedras ražas. Lai to sasniegtu, lai padarītu linkopību ienesīgāku, kuŗa dotu lauksaimniekiem par viņu grūto darbu lielāku un drošāku peļņu, ar kuŗu varētu rēķināties katru gadu, linu kulturas izkopšanai un pacelšanai ir jāiet tie paši ceļi, jāatrisina tie paši jautājumi, pie kuŗiem jau ķērušies kaimiņu apriņķu linu audzētāji.

Viens no jautājumiem, kuŗam ienesīgas linkopības izveidošanā jāpiegriež ļoti liela vēriba ir laba sēklas materiāla pielietošana linu sējai.

Ja lauksaimniekam priekš pavasara linu sējas vēl nebūtu augstražīga, laba linu sēkla, tad tādu katrā ziņā vajaga iegādāties no sava kaimiņa, vai pasteigties pieprasīt no Zemkopības ministrijas, pieteicot vajadzīgo sēklu daudzumu vietējā pagasta valdē.

Pielietosim visas iespējas labas sēklas iegādāšanā un sējas laikam pienākot, savos tīrumos sēsīm tikai, labu, augstražīgu linu sēklu. Ar to būsīm tikuši labu soli uz priekšu pretim ienesīgai linkopībai.

Nākošais, viens no vissvarīgākiem jautājumiem linu ražu pacelšanā ir sējas laika jautājums. Linu sējas laika ziņā, lauksaimnieki pielaiž visvairāk kļūdu. Citās lauksaimniecības kulturās, jau sen esam guvuši atziņu, ka labākās ražas dod agrā sēja, kamēr linkopībā, tīri kā par brīnumu, vienmēr vēl cenšamies palikt pie parastās vēlās sējas. Uzskats par vēlās sējas priekšrocībām ir pilnīgi nepamatots. Sējas laika salīdzinājumi rāda, ka vienmēr augstākās un vērtīgākās šķiedras ražas ir devusi agrā sēja. Linu sējas laiku nevar noteikt pēc kalendāra, bet sēšana jāizdara tiklīdz to atļauj pati daba. Ja zeme sagatavota, pietiekoši iesilusi, lini tūlī sējami. Pareizais sējas laiks vienmēr iekrīt maija mēneša pirmā pusē, vai ap mēneša vidu. Nekādā ziņā linus nevajaga sēt jūnijā, jo bieži, neskatoties uz to, ka vēlūs sētielini izaug pietiekoši gari, taču šķiedras satura dēļ stiebrīņos, šķiedras ražas un labuma ziņā pārāki ir agri sētie lini. Agrai sējai ir vēl citas priekšrocības. Agri sētie lini vasaru ātrāk plūcam, pirms citu steidzamo vasaras darbu sākšanās. Arī mērcēšana iekrīt siltā laikā, kad mirkšanas apstākļi labvēlīgāki un mērcēšanas darbi ērtāki, nekā vēlā rudenī, kad ūdens palicis auksts. Agri sētie lini ir daudz izturīgāki pret slimībām, veldrēšanas.

Svarīgs jautājums ir linu izsējas daudzums vai sējas biežums. Šinī lietā Daugavpils apriņķa lauksaimnieki pielaiž daudz trūkumu. Izsējas daudzums — 55—80 kg uz 1 ha, (kādu izsējas daudzumu plaši pielieto) ir par daudz mazs apmierinošu linu ražu sasniegšanai. Bieži var gadīties, ka retai sējai pievienojas vēl citi nelabvēlīgi apstākļi — slihta sēkla, vēla sēja, nezāļaina zeme u. t. t., tad nav brīnums,

ka dažās saimniecībās iegūst ļoti zemas un sliktas linu ražas. Izmēģinājumi rāda, ka izdevīgākais izsējas daudzums mūsu apstākļos ir 100—120 kg labas, augstvērtīgas sēklas uz 1 ha. Sējot labu sēklu, istā laikā, vajadzīgā daudzumā, labi un laikā sastrādātā zemē — iegūsim nevien augstas linu ražas, bet arī labu peļņu. To visu nākošu pavasari atcerēsimies! Ne tikai atcerēsimies, bet arī darīsim!

Tālāk paceļas jautājums par linu zemes mēslošanu. Kamēr mums nav pienācīgi nokārtoti jau minētie jautājumi (sēklas materiāls, izsējas daudzums un sējas laiks) ar mēslošanu vajadzēs šopavasari būt atturīgiem. Atsevišķās saimniecībās, kur zemē nokārtoti mitruma apstākļi, lauki tīri no nezālēm, linu mēslošana var dot labas sekmes. Ieteicams mēslošanas lietā aprunāties ar vietējo rajona agronomu.

Linu mērcēšanā daudz neskaidrības un trūkumi. Tos tuvāki un plašāki apskatīšu citu reizi. Tagad gribu aizrādīt uz galveniem trūkumiem, ko lauksaimnieks pats pielaiž linu mērcēšanā: 1) linus laikā nedomērc, bet atstāj tos noplūktus vairākas dienas uz lauka, 2) mārķus pārlietu pārblīvē un pārsloga, caur ko mirkšanas process tiek traucēts, tas norit nekārtīgi un dabūjam šķiedru ar sliktām īpašībām.

Liels traucējums tālākā linu apstrādāšanā daudz apvidos ir linu žāvēšanai vajadzīgo riju jeb kalšu trūkums. Salabojamas un uzturamas kārtībā esošās rijas. Vietās, kur riju trūkums vislielākais būtu jāceļ jaunas kaltes, piemērotas arī citu lauksaimniecības ražojumu žāvēšanai. Šajās kaltēs varētu novietot linu laužamās mašīnas.

Linu kulstīšanā stāvoklis ir apmierinošs. Apriņķī sastopami labi, iestrādājušies linu kulstītāji, kuŗi lielāko tiesu ziemas nodarbošanos atrod linu apstrādāšanā.

Vēl reizi jāpasvīturo, ka Daugavpils apriņķa lauksaimniekiem turpmākos gados daudz darba un labas gribas jāpieliek, lai tagadējā linkopība, kuŗa lielāko tiesu dod zaudējumus, patiešām kļūtu ienesīga, un linu audzētāji saņemtu to pašu peļņu, ko viņu kaimiņi citos apriņķos. Ka patiešām šeit daudz jāstrādā, to rāda kāda rajona agronoma ziņojums par vietējā rajona linkopības stāvokli: „Lauksaimnieki rajonā linus sēj: 25 proc. maija mēneša otrā pusē, 60 proc. jūnija mēneša pirmā pusē un 15 proc. jūnija mēneša otrā pusē. Izsēj 55—80 kg uz 1 ha izklaid-sējā vietējo linsēklu. Šinī gadā (t. i. 1936. gadā) no 1 ha ražots 1.96 kv. šķiedras, kuŗu linu pieņemšanas punktā izvērtē 4 šķ.“ Lo-

ti skumja un sāpīga patiesība. Bet šī asā patiesība lai mums dod jaunus spēkus, jaunas atziņas, ka tālāk iet pa līdzšinējo ceļu vairs nav iespējams, bet turpmāk ir jāmeklē jauns ceļš, kurš ved pretim labklājībai un turībai.

Linu monopols par iepirkto šķiedru maksājis šādas caurmēra cenas: 1932.—33. g. (neieskaitot valsts prēmijas) 60 sant. par 1 kg (Jaunlatgalē — 66 sant.); 1933.—34. gadā (neieskaitot valsts prēmijas) — 79 sant. (91 sant.); 1934.—35. gadā — 107 sant. (113 sant.) 1935.—36. gadā — 110 sant. (116 sant.).

Daugavpils apriņķī caurmēra linu iepirkšanas cenas ir zemākās visā Latgales apgabalā.

Linu monopols par iepirkto šķiedru maksājis: 1932.—33. gadā (bez prēmijām) par 637421 kg — 383113 latu; 1933.—34. g. (bez prēmijām) par 791550 kg — 628547 ls. 1934.—35. g. — par 1.343.157 kg — 1.434.290 latu un 1935.—36. gadā par 2.482.392 kg — 2.741.071 ls.

Pievēstie skaitļi rāda, ka lauksaimnieki par linu monopolam nodoto šķiedru pēdējos gados ir saņēmuši krietnus ieņēmumus, kuri arī ar katru gadu ir kļuvuši lielāki. Turpmākā darbā pielietojot pareizos paņēmumus linu audzēšanā, ar tiem pašiem izdevumiem, ar to pašu darba spēku, paceļot linu ražas un uzlabojot šķiedras kvalitāti, gūsim vairākkārt lielākus ieņēmumus kā līdz šim.

Agr. V. ZEIBOTIS
LLK link. noz. vadītājs

Meliorācijas sabiedrības Daugavpils apriņķī

Pirms 1925. g., kad tika izdoti noteikumi par meliorācijas sabiedrībām, lauksaim-

niekiem ar lielām grūtībām bija iespējams izrakt kopējos novadgrāvjus un tikai retos gadījumos visi dalībnieki varēja apvienoties kopējā darbā. Augšminētie noteikumi deva iespēja izvest plašus novadgrāvju tīklus, sākot pie kopīgiem darbiem arī tos zemes īpašniekus, kuri labprāt negribēja piedalīties šo darbu izvešanā. Sākot ar 1925. g. līdz šim laikam Daugavpils apriņķī nodibinātas 208 meliorācijas sabiedrības. Ar šo skaitu apriņķis stāv otrā vietā, jo tikai Rīgas apr. sabiedrību skaits ir lielāks.

Visvairāk nodibinātas meliorācijas sabiedrības Līvānu pag., skaitā 29, bet vismazāk Izvaltas pag., tikai 3. Jāuzsver, ka meliorācijas sabiedrībām piekrīt liels un svarīgs darbs, t. i. gādāt par to, lai atsevišķā saimniecībā tiktu piedoti novadgrāvji un lai šo saimniecību īpašniekiem būtu dota iespēja savu zemi tālāk nosusināt un kultivēt.

Meliorācijas sabiedrību nopietns uzdevums ir gādāt par izrakto novadgrāvju kārtībā uzturēšanu. Jāpastrīpo, ka šis uzdevums izpildāms sevišķi rūpīgi, jo tikai tie novadgrāvji, kuri pilnīgi izpilda savu uzdevumu, dod attiecīgo labumu pieguļošām zemēm.

Inž. V. ŠNAKENBURGS.

Meliorācijas darbu 4. raj. pārzinis inž. V. Šnakenburgs.

Cukurbiešu kultūra un cukurrūpniecība Daugavpils apriņķī

Daugavpils apriņķī cukurbietes sāktas audzēt jau ar 1926. gadu. Šinī gadā ar cukurbietēm apsētā platība bijusi 3 ha, bet no

šīs platības iegūtas un Jelgavas cukurfabrikā pārstrādāšanai nodotas 63 tonnas cukurbiešu. Ar cukurbietēm apsētā platība un

iegūtās ražas, līdz Krustpils cukurfabrikas izbūvei un darbības uzsākšanai — 1932. gadam, kāpušas lēnām.

Vēl 1931. gadā ar cukurbietēm apsētā platība bijusi tikai 17 ha un iegūtā biešu tonnaža 341. Sākot ar 1932. gadu, ar Krustpils cukurfabrikas darbības uzsākšanu, šī aina krasi mainās.

Cukurfabrikas blakus ražojumu — grauzījumu un melases nozīmi lauksaimnieki ar katru gadu vairāk izpratuši, par ko liecina šo produktu ātrā noņemšana.

Kas attiecas uz filtrkaļķi, tad, diemžēl, to nevar teikt un šinī ziņā mūsu lauksaimniekiem būtu jāņem piemērs no Vācijas, kurā netikvien kā izmanto savā zemē ražoto, bet atrod pat par iespējamu un nepieciešamu ievest filtrkaļķi arī no Latvijas.

Pagājušā gadā no Krustpils cukurfabrikas vien Vācija noņēmusi 131 vagonu filtrkaļķa. Filtrkaļķi fabrika dod par brīvu, tikai noņēmējiem jāsedz iekraušanas izdevumi vagonos. Filtrkaļķis sevišķi nepieciešams visām skābajām zemēm.

Zemes ceļi Daugavpils apriņķī

Daugavpils apriņķī šoseju un zemes ceļu kopgarums ir 2678 km, no kuŗiem 90 km šoseju, 25 km bruģu, 835 km I šķ., 408 km II šķ. un 1320 km III šķ. grants ceļu.

Valsts ceļi. No visa ceļu tīkla kopgaruma — 2678 km — valsts savā labošanā un uzturēšanā līdz šim pārņēmusi 950 km ceļu.

Valsts uzturēšanā pārņemtie kļaušu ceļi atradās satiksmei neapmierinošā stāvoklī: neiztaisnoti — ar asiem līkumiem, ar lieliem kāpumiem un maz grantēti. Šo trūkumu novēršanai valsts izdevusi daudz līdzekļu, lai ceļus izbūvētu piemērotus satiksmes prasībām. No visiem valsts uzturēšanā pārņemtiem kļaušu ceļiem vēl dažus gadus atpakaļ 60 proc. bija tādi, pa kuŗiem satiksme pavasaros un rudenos bija apgrūtināta; pašlaik ceļu stāvoklis ir stipri uzlabots un sliktāko ceļu vairs ir tikai ap 20 proc.

Pēdējos gados, strauji attīstoties valsts saimnieciskai un kulturālai dzīvei, darīts viss iespējama ar ceļu tīkla uzlabošanai. No lielākiem izpildītiem darbiem minami šādi: uzbūvēts Vienības tilts pār Daugavu Daugavpilī; šis tilts ir viens no lielākiem tiltiem Latvijā un savieno Zemgali ar Latgali.

Izbūvēti jauni ceļi: Līvāni - Preiļi I šķ. ceļš, zemes darbi visā ceļa garumā un šoseja 4 km garā gabalam; Krāslava - Dagda I šķ. ceļš, zemes darbi visā ceļa garumā un šoseja 8,5 km garā gabalam; Aglonas stac. — Aglona I šķ. ceļš, zemes darbi 6 km garumā un šoseja 4 km garumā; betona šoseja Krustpilī; Rušoni - Preiļi I šķ. ceļš 2,5 km garumā, zemes darbi un šoseja; Krustpils - Atašiene I šķ. ceļš 9 km garumā, zemes darbi un vieglā sega; Trepes st. — Mežāre I šķ. ceļš 1,5 km garumā, zemes darbi un vieglā sega; pievedceļš pie Sauleskalna tūristu vajadzībām; Ksavero-

vas - Kelavas III šķ. ceļš un Galvāni - Kondrati III šķ. ceļš.

Pēdējo triju gadu laikā nostiprinātas ceļu braucamās daļas, izbūvējot vieglās segas

5. raj. inženiera v. i.
inž. J. Rozītis.

ar oļiem un akmens šķembām, kopgarumā ap 120 km; uzbūvēti 42 gab. jauni koka un dzelzbetona tilti, no kuŗiem kā lielākais minams 36,60 m garais dzelzbetona tilts pār Neretas upi, uz Rīgas - Daugavpils I šķ. ceļa, pie Dreimaņiem; un iebūvētas 453 gab. dzelzbetona caurtekas mazo koka tiltiņu vietā.

Kļaušu ceļi. Daugavpils apriņķī ir 1728 km kļaušu ceļu, kuŗus uztur un labo pagastu pašvaldības. Ne tikai valsts ceļu izbūvei un labošanai piegriezta liela vēriba, bet arī pie kļaušu kārtā labojamo ceļu uz-

turēšanas un izbūves pielikts daudz darba un pūļu.

Lai atvieglotu zemturiem ceļu klaušas, šoseju un zemesceļu departaments, līdzekļu robežās, iet talkā pag. pašvaldībām, izbūvējot jaunus klaušu ceļus, uzlabojot sevišķi sliktās ceļu vietas, planējot ar motorplanētājiem klaušu ceļus pret nelielu pag. valžu piemaksu un izsniedzot pagastu valdēm tiltiņu būvēm caurules par puscenu.

Pēdējos gados klaušu ceļu labotāji, kuŗu aprīņķī ir pavisam 30.372, sāk vairāk saprast labu ceļu nozīmi un cītīgāki pildīt ceļu labošanas darbus. To zināmā mērā raksturo par klaušu ceļu nelabošanu sodīto zemturu skaits, kuŗš ar katru gadu samazinās, bet tomēr šobrīd vēl ir samērā liels,

kas redzams no divu pēdējo gadu datiem 1935.-36. b. g. sodīti 4387 zemturi ar kopsumu 8789,50 ls; 1936.-37. b. g. 3094 zemturi ar kopsumu 7708 ls. Kā redzams, sodīto zemturu skaits samazinājies par 14,5 proc. 1935.-36. b. g. uz 10,2 proc. 1936.-37. b. g.

Atliek tikai vēlēties, — tādas pazīmes jau ir, ka tas tā tiešām arī būs, — lai visi Latvijas pilsoņi, un it sevišķi zemturi, pilnā mērā izprastu labu ceļu lielo nozīmi un svarīgo lomu valsts saimnieciskā un kulturālā dzīvē un izlietotu visus līdzekļus klaušu ceļu labošanai un nāktu talkā arī valstij katrs pēc savām spējām.

Inž. J. ROZĪTIS,
5. rajona inženiera v.

Agrārreformas darbs Daugavpils aprīņķī

Ar agrārreformas likuma I daļas izdošanu (2. oktobrī 1919. g.) tika nodibināts plašs valsts zemes fonds, kuŗa taisnīgai un sekmīgai sadalīšanai un izlietošanai apmēram 1 gadu vēlāk tika nodibinātas laukos un arī centrā (Rīgā) zemes ierīcības komitejas (Likums pieņemts Satversmes Sapulcē 17. sept. 1920. g.), kuŗas tad arī stājās pie svarīgākas reformas valstī, respekt., agrārās reformas izvešanas dzīvē. 1921. g. agrā pavasarī uz Daugavpils aprīņķī jau komandēja 39 mērniekus darba faktiskai izvešanai. Darbs bija grandiozs, jo valsts zemes fondā atradās ap 100.000 ha dažādu, sadalīšanai lemtu zemju. Lai paātrinātu muižu sadalīšanu, tika izmantoti veci krievu laikā sastādīti plāni un citi materiāli un tikai kur tas citādi nebija iespējams, izveda uzmērīšanu. Ap šo agrārās reformas izvešanas paātrināšanu uz vietām stipri cīnījās politisko partiju vīri, nākdami ar dažādiem priekšlikumiem un iejaukdamās gluži tehniskos jautājumos. Sevišķi krasi uzstājās kreiso partiju deputāti, norādīdami, ka zemi esot iespējams un vajagot sadalīt vienā vasarā, ka priekš tādas sadalīšanas nevajagot sastādīt nekādus projektus, bet pietiekot mērniekam iziet dabā un ar roku norādīt robežas. Protams, ka pie tādiem apstākļiem vienam otram mērniekam radās šaubas, vai tikai viņš pareizi rīkojas, izpildīdams ministrijas instrukcijas un rīkojumus, ja apveltīti ar tautas uzticību vīri atzīst citus darba paņēmienus. Tomēr pienākuma apziņa, agrāko gadu prakse, zemes arāja prasība pēc noteiktām un skaidrām robežām dabā un tehniskas vadības norā-

dījumi no centra neļāva uzvarēt šiem runātājiem un agrārā reforma visā visumā ir izvesta bez kļūdām un bez „Mērnieku laikiem“. Daugavpils aprīņķī līdz 1. janvārim 1937. g. ir iedalītas: 1) 3154 jaunsaimniecības, 2) 35 dārzsaimniecības, 3) 444 amatnieku saimniecības, 4) 2 zvejsaimniecības, 5) 14.438 piegriezumū siksaimniecībām, 6) 340 gab. sabiedriskām un kulturālām vajadzībām, 7) 179 gabali valsts vajadzībām, 8) 34 gab. rūpniecības vajadzībām, 9) par likvidētām servitūtu tiesībām 163 gab., 10) 328 gab. dažādām citām vajadzībām, 11) ierādītas 130 neatsavināmas daļas uz 8199 ha. Pavisam sadalīts 103.014 ha valsts fonda zemes.

Bez tam agrārās reformas likuma kārtībā sadalītas un piešķirtas dzimts nomas (čīnšu) zemes 6 pilsētās un 8 ciemos, iedalot pavisam 5379 gabalus.

Paralēli ar šo agrārās reformas darbu uz valsts fonda zemēm, Daugavpils aprīņķī jau no pašiem pirmiem valsts pastāvēšanas gadiem norisinājās arī sādžu šņoru zemju sadalīšana viensētās, jo šie valsts uzbūves darbi bija cieši viens ar otru saistīti un viens otru papildināja. Te jāatzīmē, ka zemnieku piešķirtās šņoru zemes sastāda ap 50 proc. no visas aprīņķa teritorijas.

Sādžu zemju sadalīšana viensētās notiek uz 2. oktobra 1924. g. Noteikumu par zemes ierīcību un viņu papildinājumu pamata. Šie noteikumi ir paredzējuši 6 gadu laikā sadalīšanas darbus izvest uz sādžu mājsaimnieku vairākuma ierosinājuma un vēlēšanas pamata, bet vēlāk piespiedu kārtā. Tomēr jākonstatē, ka noteikumu par piespie-

du pārvešanu uz viensētām nav pienācies izlietot, — tik liela ir pilsoņu apziņa par viensētu saimniecību izdevīgumu un vēlēšanos ātrāk sadalīties nav pat bijis iespējams laikā apmierināt.

No Latvijas valsts nodibināšanas līdz 1. janvārim 1937. g. Daugavpils apriņķī ir sadalītas 1746 sādžas, iedalot 24.982 viensētas ar zemes kopplatību 244.972 ha; vidējās viensētās zemes platība ir ap 10 ha.

Neskatoties uz visu to lielo agrārās reformas un zemes ierīcības veikto darbu, kura noslēgums paredzams tuvākos pāris ga-

dos, nevar vēl sacīt, ka viss nepieciešamais un maksimālais jau būtu sasniegts. Tādēļ vēl nāk 28. jūlija 1931. g. no valsts prezidenta izsludinātais likums par lauku nekustamas mantas kadastru.

Šī likuma galvenais mērķis ir izvest īpašumu taisnīgu novērtēšanu. Kadastra darbu sākums Daugavpils apriņķī atkarīgs no iepriekšējo ģeodēzisko pamatdarbu izvešanas, kurus visā valstī plānveidīgi vada zemes ierīcības departamenta mērniecības daļa.

J. SILIŅŠ,

Daugavpils - Ilūkstes apr. mērnieks,
valsts zemju inspektora v. i.

Lauksaimniecības mašīnu pielietošana

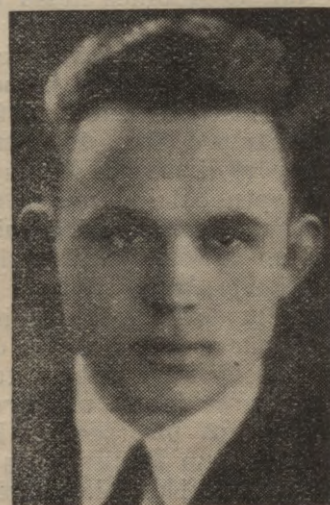
Latgales lauksaimnieku galvenais uzdevums — pacelt saimniecību ienesību. Šai ziņā redzama vieta agronomiskā darbā ierādīta lauksaimniecības teknikai, kas māca un rāda, kā lauku darbus iespējams uzlabot, atvieglot un paātrināt.

Nav vietā izsacītie pārmetumi, ka Latgale, lūk, vieta, kur plauj vēl ar sirpjiem. Apstākļu pazinējs zinās, ka sirpjus pielieto vairs tikai galīgi trūcīgās saimniecībās un to skaits ir ļoti mazs.

Nemot vērā to, ka zirgu grābeklis lielākai daļai lauksaimnieku nav pieejams, tad tā vietā sāk pielietot koka slīdgrābekļus. Radušies daži amatnieki, kas slīdgrābekļus gatavo pārdošanai. Pēdējos gados pieaudzis arī plaujmašīnu skaits.

Mašīnu koplietošanas punktu Daugavpils apr. 67. No minētā skaita 13 punktos atrodas tikai viena mašīna — Triumfs. Trijeņu skaits 38. Ir 4 pagasti, kur nav vēl neviena trijeņa, kādēļ labības tīrīšana nenokārtoja. Āboliņa berzes nodarbina 18 punktus. Lielākā daļa iegādātās šķirojamās mašīnas nodarbinātas vairāk kā 12 gadu un noliegtas. Mašīnas izmantotas labi, sevišķi tajos punktos, kas atrodas biezi apdzīvotās vietās, miestos un dzelzceļu staciju tuvumā. Pagājušā gadā atsevišķos punktos izšķīrots līdz 850 kv. labības, izmantojot punktu 300 saimniecībām. Uzlabojumi redzami arī labības kulšanas darbā. Ja nesen vēl kūla ar gēpeļiem, kurus tagad pielieto īpašnieki vienīgi savās saimniecībās, tad pēdējos gados iegādājās vienīgi tīrkūļejus. Linu kulstīšanas darbā propagandē ar kāju darbīnāmo ratu. Mašīnu koplietošanas punktos novietotie rati noder kā paraugs to tālākai gatavošanai. Lauksaimnieku atsauksmes par ratiem labas. Linu audzēšanas rajonos

vairāki lauksaimnieki ratus jau pagatavojuši un pielieto. Kārto jautājumu, lai rata galvenās daļas dabūtu pirkt Daugavpilī, kas

Lauksaimniecības kameras
Daugavpils novada mašīnu
instr. A. Grinbergs.

atvieglotu ratu gatavošanu. Lielākai daļai saimniecību ierīkotas cementa grodu akas. Pumpju ierīkošanu lielākās saimniecībās vēl kavē saimniecības ēku izbūves nobeigšana. Lielu interesi lauksaimniekos radījusi skābbarības tvertņu ierīkošana. Paredzams, ka šīnī vasarā vairāk desmit saimniecību ierīkos tvertnes. Šīm vajadzībām novada rīcībā atrodas dzelzs veidņi. Līdzšīnēji ierīkotās tvertnes izmaksā ap 20 ls, neieskaitot darbu.

Vasaras sezonā sarīkoti zibens novadītāju

ierīkošanas kursi. Pēc šiem kursiem tik lieli pieprasījumi, ka grūti tos kārtot.

Rajonos, kur nosusināto purvu un grāvju ir lielākas platības, lauksaimnieki apsver jautājumu — iegādāt traktoru.

Lielu atbalstu lauksaimniecības tehnikas un lauku labierīcību propagandēšanā sniedz mazpulki. Dažos gadījumos mazpulki Lija pirmie, kas atsaucās uz zināmiem ierosinājumiem un vienu otru labu un vērtīgu lietu ienesa dzīvē. Mazpulkos sarīkotos amat-

niecības kursus gatavojam tikai propagandējamās darba rīkus, kas varētu noderēt par paraugu plašai apkārtni. Šai nozarē sasniegumus rādījām Rēzeknes izstādē.

Pašreiz aprīņķī tiek sarīkoti ap 25 lauksaimniecības tehnikas un labierīcību kursi, kur lauksaimnieki iepazīstas ar dažādiem uzlabotiem darba rīkiem.

A. GRINBERGS,
Daugavpils novada mašīnu
instruktors.

Būvniecība Daugavpils aprīņķī

Mēs, daugavpīlieši, droši varam runāt par lieliem sasniegumiem celtniecībā, pat vairāk — par pilnīgi jauna ceitniecības laikmeta sākumu. Šis laikmets pie mums pārveido visu apkārtni, radot tai jaunu izteiksmīgu un īpatnēju seju. Pietiek šeit minēt mūsu visu lepnumu Vienības namu. Ja mēs vēriģi ieskatāmies mūsu un aprīņķa pilsētās, tad grūti būs atrast tādu pagastu, vai pilsētu, kur nebūtu beidzamos pāris gados pacēlusies kāda jauna celtniecība: skola, pagasta nams, baznīca, vai kāda cita sabiedriska rakstura ēka. Šo celtnu skaits jau sniedzas pāri divdesmit. Jaunajās būvēs ir ieguldīts, aptuveni kalkulējot, apmēram 2.000.000 ls liels kapitāls. Šādā veidā radīti jauni, droši un gaiši mājokļi latviskai kultūrai. Ir sagādāts darbs simtiem cilvēku.

Mūsu pilsētu dažkārt šaurās ieliņas un laukumi tiek pārveidoti. Kur vēl dažus gadus atpakaļ gājēji stīga dubļos, tur šodien jau stiepjas jaunas ietnes un bruģi. Sāk zaļot jaunas alejas un parki. Krustpils, Krāslava, Līvāna un Preiļi pāris gados ir kļuvuši it kā gaišāki un pievilcīgāki.

Arī šis gads solās būt ne mazāk rosīgs būvniecībā. Pašlaik tiek veikti priekšdarbi 6 lielu skolas ēku būvdarbiem aprīņķī, un jau agrā pavasarī, domājams, ka darbi tiks iesākti.

Šī celtniecības darba strāva ir skārusi ne tikai mūsu pašvaldības un sabiedriskās iestādes, bet arī visu mūsu lauku un pilsētu privāto būvniecību. Valdības izdotie likumi un rīkojumi jau manāmi skāruši visu mūsu celtniecību pašos pamatos ievadot to jaunā virzienā.

Šiem likumiem ir liela audzinoša un pamudinoša nozīme. Minēsim kaut vai likumu par sagrauvušu ēku nojaukšanu, vai atjaunošanu, kuŗš skaŗ Daugavpils aprīņķī 1000 dažādas ēkas. Šis likums daudziem kūtrajiem atgādina to pienākumu ņemt savu īpašumu un visu apkārtni; kā arī atbrīvo mūsu laukus un pilsētas no visa tā, kas bojāja to skatu un izteiksmi. Rīkojums par ēku projektēšanu un darbu vadību ievada šinī darbā jaunus spēkus ar speciālām zināšanām, izņemot no apgrozības visus gadījuma rakstura cilvēkus, kuŗiem pati būvēšanās nebija sirdslieta, bet tikai izmantošanas objekts. Mūsu ēkas gūst jaunu īpatnēju latvisku izteiksmi, atbrīvojās no visa mums svešā, neistā un mazvērtīgā. Par to runā pārlicinošu valodu līdz šim iesniegtie projekti un jau uzceltās būves.

**Daugavpils aprīņķa būvinspektors,
būvinženieris**

A. MAKULIS.

Mājturība Daugavpils rajonā

1935. gada aprīļa mēnesī lauksaimniecības kamera nodibināja Daugavpils mājturības rajonu, kuŗā ietilpst Daugavpils un Ilūkstes aprīņķi, kā arī seši pagasti no Rēzeknes aprīņķa. Sākumā rajonā strādāja viena mājturības instruktore, bet darbam

pieaugot, kamera pieņēma vēl otru instruktori A. Rēķi. Bez tam Līvānos pie mājturības biedrības darbojas mājturības instruktore V. Kokars.

Daugavpils mājturības rajons ar dažādiem ierosinājumiem un sarīkotiem kur-

siem, priekšlasījumiem un padomu došanas dienām iekarojis plašu sabiedrības interesi mājsaimniecības jautājumos. To pierāda ļoti lielais dažādu sarikojumu pieprasījumu skaits, tā kā instruktorēm pat grūti tos apmierināt. Kursus un priekšlasījumus sarīko pie aizsardžu pulciņiem, mazpulkiem, skolām un citām sabiedriskām organizācijām. Kursos galvenā vērība veltīta mājas uzkopšanai, ēdiena gatavošanai un rokdarbiem. Priekšlasījumos apskatīti jautājumi par latviskās mājas iekārtošanu, izdaiļošanu, tautas tērpiem. Padomu došanas dienas parasti izziņo kursu laikā un viņās dod padomus tieši praktiskā darbā.

Par mājturības jautājumiem un kursu sarīkošanu visvairāk rūpējas aizsardžu pulciņi un mazpulku dalībnieces. Kursu apmeklētājās pārsvarā jaunatne. Pie mazpulkiem nodibinātas vairākas mājsaimniecības grupas, kurām padomus un norādījumus sniedz mājturības instruktore. Rajonā mājsaimniecību veicina arī robežsargu brigāde, rīkojot kursus pierobežas pagastos, no satiksmes ceļiem nomaļus esošās vietās. Rosīgi darbojas arī Daugavpils latviešu biedrības mājturības sekcija, kas sarīkojusi daudzus kursus un vērtīgus priekšlasījumus par dažādiem sievieti interesējošiem jautājumiem. Sekcija iegādājusi arī augļu pārstrādājamās ierīces, kuŗas pagaidām gan vairāk izmanto tikai pašas biedrenes.

Redzamus panākumus Daugavpils rajona mājturības nīces guva Latgales apgabala

Dārzkopības stāvoklis Daugavpils apriņķī

Daugavpils apriņķī dārzkopībai bijusi, ir tagad un būs arī nākotnē liela nozīme. Agrāk, pirms Latvijas valsts nodibināšanas, augļi vagoniem sūtīti uz Pēterpili un tā agrākajos muižu centros un lielākās saimniecībās atradās 5—10 ha plaši augļu dārzi ar eksportam piemērotām šķirnēm. Vecos dārzos koki stādīti tādā atstātumā (ābeles un bumbieres 9—10 m., ķirši 5 m. un plūmes 6 m.), ka apakš augļu kokiem zemi var apstrādāt un to arī apstrādā. Augļu koki aug spēcīgi un ražo apmierinoši. Lielākos dārzos tiek pielietota arī cīņa ar dārza kaitekļiem. Nevēlama paraša, ka dārzu īpašnieki paši augļus nesūta tirgū, bet ražu kokos pārdod uzpircējiem un tālāk daudz zaudē no kopējiem ienākumiem. Dārzos

izstādē. Rēzeknē, kur par izstādītiem audumiem ieguva I godalgu.

Cerams, ka Daugavpils rajona iedzīvotāju interese mājsaimniecības jautājumos ne-

Lauksaimniecības kameras
Daugavpils raj. mājturības
instr. Austra Apsīte.

mazināsies un tikko iesāktais mājturības izveidošanas darbs ies ne tikai plašumā, bet arī dziļumā. Tad zilo ezeru zemes saimniecības sasniegumi ar pilnu tiesību kļūs līdzvērtīgi citiem mūsu valsts apvidiem, kur mājsaimniecības darbs plašāk izveidots.

AUSTRA APSĪTE,

Lauks. kam. Daugavpils raj. māj. instr.

pārsvarā ir eksportam noderīgas šķirnes starp kuŗām galveno vietu ieņem Antonovka, kuŗu no Daugavpils apriņķa vien eksportē ap 40—50 proc. no kopējā augļu eksporta.

Pēc izcelšanās no ciemiem viensētās, lauksaimnieku māju dārzi ar nepareizu koku pārstādīšanu un trūkstot vienprātībai starp kaimiņiem, tika iznīcināti, un tikai retās vietās uzglabājušies. — Pirmos gados lauksaimniekiem daudz enerģijas bija jāpieliek, lai saceltu ēkas, kas sevišķi te, kur mežu maz, sagādāja lielas grūtības un rets, kas pacentās ierīkot augļu dārzus. Pēdējos gados lauksaimnieki dārzkopībai piegriež lielu vērību un tā kailās lauku sētas gadu no gada vairāk ietērpjas koku zaļumā.

Zemnieku māju apstādīšana pagājušā pavasarī lielu ierosmi deva I Dagdas robežsargu bataljons, dāvinot vairākiem pierobežas lauksaimniekiem dažus augļu kociņus. Augļu kociņi tika dārzkopības instruktora vadībā iestādīti un pieņēmas labi tā modinot ne tikai to īpašniekiem, bet arī citiem lauksaimniekiem interesi par koku stādīšanu. Nākošā pavasarī darbu turpinās un cerams, tas dos vēl lielākus panākumus.

Svētīgu darbu dara Daugavpils zemes banka organizēdama no viņas iepirkto saimniecību apstādīšanu un mežu departaments dāvinādams katrā pagastā dažiem trūcīgiem lauksaimniekiem augļu kociņus.

Pēdējos gados ierīkotas vairākas kokaudzētavas, kuŗas laiž tirgū labu stādāmo materiālu. Vecākās un plašākās kokaudzētavas ir S. Pabeža Ambeļos un Višķu dārzkopības skolai.

Daugavpils raj. dārzkopības instr. A. Galiņš.

Lielu kultūras darbu veic mazpulku saime, audzējot dārzaugus pēc agronomisko darbinieku norādījumiem, ar ko arī vecākai paaudzei rodas pārliecība par noderīgu šķirņu, audzēšanas paņēmieni un labāku darba rīku pielietošanu.

Daugavpils apriņķī darbojas Ambeļu, Aglonas un Līvānu dārzkopības pārraudzības biedrība. kuŗas rūpējas par labāku dārzkopības nostādīšanu biedru saimniecībās.

Daugavpils dārzkopības rajona centrs atrodas Daugavpilī un katru piektdienu vecākā agronoma birojā sniedz konsultācijas dārzkopībā. Vēl ir pieņemamas vietas noorganizētas Krāslavā rajonu agronoma birojā katra mēneša pirmā trešdienā un Preiļos katra mēneša trešā trešdienā rajona agronoma telpās.

Pie Daugavpils dārzkopības rajona ietilpst daļa no Ilūkstes apriņķa un Daugavpils apriņķis — izņemot Vīpes, Ungurmuižas, Krustpils un Aiviekstes pagastu. Par laiku no 1936. gada 1. janvāra līdz 1937. gada 1. februārim rajonā noturēti 23 dārzkopības kursi, kuŗos noklausījās 1359 apmeklētāju, nolasīti 15 priekšlasījumi dārzkopībā, kuŗus apmeklēja 1770 apmeklētāju. Kursu apmeklētāju caurmēra skaits 59 un priekšlasījumu — 118. Konsultācijas dienās sniegtas kopā 1178 konsultācijas dārzkopībā. Apmeklētas 211 saimniecības sniedzot padomus dažādos dārzkopības jautājumos. Ņemta dalība koku un krūmu stādīšanā 50 saimniecībās, iestādot 719 augļu kokus, 200 ogulājus un 1180 dekoratīvo koku un krūmu. Sanitārā kontrole izdarīta 10 kokaudzētavās.

A. GALIŅŠ,

Daugavpils rajona dārzkopības instruktors.

Cūkkopība un aitkopība Daugavpils apriņķī

Cūkkopības attīstība Daugavpils apriņķī sākās 1926. g., kad Latgalē ierīkota pirmā cūku audzētava pie Ig. Dabara Līvānu Jaundabaros. Vēl trīs cūku audzētavas — pie M. Aparnieka Krāslavas Aparnieku dzirnavās, Ot. Krumberga Piedrujas Kuļbovā un pie P. Freivalda Krustpils Alkos — ierīkotas 1927. g.

Šīs pirmās 4 cūku audzētavas darbojās ar ļoti labiem panākumiem, izplatot rupjo jorkšīras tipa materiālu visā Latgales apgabalā un pa daļai arī Zemgalē. Minēto audzē-

tavu labos panākumus raksturo sivēnu metienu svars 3 un 6 nedēļu vecumā. Daugavpils apriņķis šai ziņā uzstāda Latgales rekordu, kur metiena svars 3 nedēļu vecumā sasniedza 75—78 kg, bet 6 nedēļu vecumā — 210 kg.

Šīs cūku audzētavas nevarēja apmierināt plašos pieprasījumus pēc labiem vaislas sivēniem, kuŗu cenas pastāvēja augstas (no 3—5 ls par kg). kāpēc turpmākos 3 gados cūku audzētavu skaits Daugavpils apriņķī tiek paplašināt vēl par 12 audzētavām, ku-

ras tāpat kā 4 pirmās ierīkotas ar vaists pabalstu.

Jaunierīkotās 12 cūku audzētavās jau darbojas ar mazāk apmierinošiem rezultātiem, jo vaislas sivēnu cenas pakāpeniski krita, noslidot no 5 līdz 1 ls par kg.

Zemās vaislas sivēnu cenas galīgi iznīcināja vietējo neuzlaboto cūkkopību, jo tās deva iespēju plašai mazturīgākai lauksaimnieku masai lēti iegādāt augstvērtīgu vaislas materiālu. Lielās baltās anġļu cūkas izplatīšanos un vietējās neuzlabotās cūkas iznīcināšanu bez jau minētiem apstākļiem vēl ļoti lielā mērā sekmēja vaislas kuiļu iepirkšana ar vaists pabalstu un novietošana stacijās. — Pastāvot zemajām vaislas sivēnu cenām un vēlāk arī sivēnu pieprasītāju trūkuma dēļ, visas 15 Daugavpils aprinġa cūku audzētavas savu darbību ļoti sašaurināja, jeb pat uz laiku pārtrauca. Vaislas cūku tirgum uzlabojoties, tās savu darbību gatavas atkal atjaunot kuŗā katrā laikā.

Bez minētām cūku audzētavām Daugavpils aprinġī darbojas 17 vaislas kuiļu stacijas, kuŗas tiek izmantotas ļoti intensīvi. Līvānu rajonā Rudzētu Rupuvīdos pašlaik darbojas oficiāla cūku audzētava ar Valmieras izmēġināšanas stacijā pārbaudītu materiālu. Šī audzētava pēc vajadzības spējīga apġādāt ar labu vaislas materiālu ļoti plašu apġabalu, jo saimniecības apstākļi (zemes platība — 100 h) to atļauj.

Pie cūkkopības trūkumiem būtu mināmi: nopietnas izlases trūkums, dzīvnieku vaists olbaltuma minimuma trūkums; zidītāju cūkas nepietiekoša ēdināšana un nevienmērīga eksportmateriāla piegādāšana tirġu. Pēdējais stāv sakarā ar to, ka ġaļas

ražošana rudenī vizizdevīġāka un tās pašizmaksa ir ap 10—20 sant. uz kg lētāka, kamdēļ audzētāji cūku nobaŗošanu un pārdošanu iekārto vairāk rudenī. — Šo trūkumu nolīdzinās jaunais cenu tarifa likums, kas rēġulēs cūku cenas pa ġada ceturkšņiem.

Aitkopības attīstības ziņā Daugavpils aprinġis ieņem sevišķu vietu, jo uz 1. janvāri 1937. ġ. tur darbojas 10 vaists vaislas aitu audzētavas ar tīrsuġas šropšīriem, 9 tīrsuġas un 32 krustojumu teķu stacijas.

Daugavpils aprinġī notetovēti 84 tīrsuġas un 135 krust. jēri. Tīrsuġas jērus, sevišķi teķišus, audzētāji pārdo novietošanai pa rajoniem, bet krustojumi paliek uz vietām — tuvākā apkārtnē — vietējās aitas uzlabošanai.

Daugavpils aprinġī vēl darbojas ar labiem panākumiem vietējo baltġalvaino aitu audzētava, kuŗa Latġales apġabala izstādē Rēzeknē sacentās ar ārzemniekiem — šropšīriem, iegūstot I ġodalġu.

Visumā aitkopības attīstība Daugavpils aprinġī uzskatāma samērā par ļoti apmierinošu, jo aitu un jēru mirstības procents nieġs.

Kā trūkumi aitkopībā tomēr būtu jāmin — nepieaġušu ailiņu aplecināšana, nepietiekoša un nepareiza zidītāju un grūsnu aitu un jēru ēdināšana; nepiemēroti aitu mitekļi, (aitas mitinās kopā ar liellopiem). un radniecīġa pārošana (izslēdzot audzētavas).

A. PRIEDITS,

Latġales novada cūkkopības un aitkopības instruktors.

Daugavpils aprinġa putnkopība

Daugavpils aprinġim kā lielākam Latġalē vairāk ir arī mājputnu 383.100 ġab. Uz 1 kv. klm. iznāk 80 (visā valstī 60) mājputnu; uz katras lauku saimniecības 10,7, bet uz katra aprinġa iedzīvotāja 1,3 mājputna. Tomēr tas ir zem Latvijas caurmēra 11,2 un 2,1. Visumā tas līdzīġs pārējiem Latġales aprinġiem. Olu pārpalikums ir arī šinī aprinġī.

Ar valdības vispusīġo atbalstu olu tirġus kārtošanā, olu sūtījumi no Daugavpils apr. ir daudzkārt pavairojušies.

Ja nu aprēġinām no Krāslavas stac. 10 proc. Ilūkstes apr. Kaplavas ġagastam 10 proc. no Daugavpils Ilūkstes apr. vairākiem ġagastiem, kas kopā būtu apm.

400.000 olu, tad tomēr Daugavpils aprinġis uz Rīġu ir nosūtījis 4.482.000 olu. Tas ġan ir mazāk kā Rēzeknes aprinġim par 200.000 olu, bet pati Daugavpils taġu ir trešā lielumā pilsēta, kamdēļ arī olu patēriņš viņā būs krietni lielāks kā Rēzeknē.

Mājputnu raŗības pacelšanai, īpat kā citos aprinġos, notiek vaislas putnu izlases. Līdz šim jau paspēts reġistrēt 96 putnu audzētavās 1378 vaislas īpatņi. Par citiem aprinġiem lielākais skaits, izskaidrojas ar to, ka Daugavpils apr. kā pirmais Latġalē iesāka vaislas putnu audzēšanu. Kauġu ġan no sākuma ġadiem instruktors dzīvoja Rēzeknē un Kārsavā, tomēr Daugavpils apr. zemniekiem būs bijusi lielāka paš-

darbības iniciātīva. Daudzi no šeit gredzenotiem putniem ir gājuši uz citiem aprīņķiem, kuŗi tomēr tur gredzenoto mājputnu skaitā neietilpst.

No sugas putniem aprīņķī audzē: baltais itālietes (Leghorns) un Rodailendas vistas; Pekinas un Ruānas pīles; Tulūzas un Emdenas zosis un Bronzas tītarus.

Iesākumam labu daļu vaislas materiāla ir devušas valsts Višķu dārzk. - mājū. un valsts Dagdas 2 gad. lauks. skolas. Tagad daudziem jau ir uzceltas atsevišķas vistu kūtis un ierīkotas vistu dējības kontrolligzdas. Piem. Līvānu jauns. Izidoram Bikavniekiem Līvānu Apaļo mājās, kā jau priekšzīmīgam zemkopim, ir uzcelta apkurināmā vistu kūts, ierīkotas kontrolligzdas un elektriska apgaismošana. Bet ar zelta medāli godalgotās Rodailendas kopj — viņa meita — 279. Līvānu mazpulka dalībniece.

Ar inkubātoriem apgādājušās 6 saimniecības. Kā rosīgu cāļu perinātāju var atzīmēt K. Lingebērziņu Daugavpils mežniecības 3. apgaitā (pie Stropiem), kuŗam pašlaik ir 100 gab. dējējvistu, izperinātu ar „Belgica“ inkubātoru. Asiņu atjaunošanai savām vistām, viņš iegādājās 2 augstraži-

Latgales novada putnkopības instr. J. Leise.

gus gaiļus no L. U. pētišanas saimn. Rāmava .

Zemkopības ministrijas sarīkojamos olu dēšanas konkursos Daugavpils apr. vienmēr ir bijis reprezentēts ar vairāku saimniecību vistām. Tāpat savus putnus viņi ir citiem rādījuši, gan vietējās, gan Rēzeknes, gan Jēkabpils, gan pašas Rīgas izstādēs, kur sacenšoties ar citiem putnkopjiem, guvuši arī labas sekmes godalgošanā.

Zosis visvairāk audzē Asūnes, Dagdas, Pustinas, Liksnas, Vārkavas, Rudzētu, Līvānu, Jasmuižas un Višķu pagastos. Šeit zosis var sastapt pat prāvos ganāmpulkos un pie tam sugas zosis. Pārējiem mājputniem tādu rajonu nav.

Daudzi mazpulki arī sākuši nodarboties ar putnkopību. Agrāk piem. 502. Ārdavas mazpulka dažiem dalībniekiem sētā ir, vai nu vecāku, vai pašu vistas un pie tam vairākos desmitos, kamdēļ nobrieda doma ierīkot olu savāktuves. 60. Krustpils mazpulks piedalījās Latgales putnkopju lielajā darba parādē Rēzeknē 1936. gada apgabala izstādē, sacenšoties ar pieaugušajiem putnkopjiem. 54. Mežmuižas un 564. Augstkalnes mazpulku dalībnieki jau paspējuši savus sugas putnus reģistrēt kamearas vaislas putnu izlases reģistra grāmatās. 104. Dagdas mazpulka dalībnieki pagājušo vasaru jau apmācījās rīkoties ar drāšu žogu pinamo mašīnu un varēja nopīt pat 10 tekošus metrus stundā. Tas putnu dārzu ierīkošanai, ko tie jau praktizējās tiešā darbā. Šo mazpulku piemēram seko citi mazpulki.

Un kad nu tagad Latvijas lauksaimniecības kamera kopā ar valdību vispusīgi atbalsta un veicina putnkopības ierīkošanu lauku sētās, palīdzot apgādāt un tālāk izkopt mājputnus, rūpējoties par saražoto olu un putnu gaļas tirgu kārtošanu un cērtīgākos putnkopjus kā izstādēs, tā apskatēs godalgojot par viņu darba sasniegumiem, tad šo piemēru pamudināti, arī visi pārējie mājputnu audzētāji ķersies jo nopietni pie ikdienišķā putnkopju darba. Iesākums ir labi veicies, vajaga tikai turpināt un pie šī darba pielikt ne tik daudz miesas spēka, cik smadzeņu spēka.

JĀNIS LEISE,

Latgales nov. putnkopības instr.

Zivkopība-zvejniecība

Ezeru skaita ziņā Daugavpils aprīņķis ieņem otro vietu Latgalē. Ezeru skaits Daugavpils aprīņķī ir 148 ar kopplatību 14.974,95 ha.

Pašreizējā primitīvā ezeru apsaimniekošana Latgalē nelabvēlīgi atsaucas ne tikai uz lomu lielumu, bet arī uz viņu labumu, Latgales ezeros, pateicoties vienpusīgai, nepie-

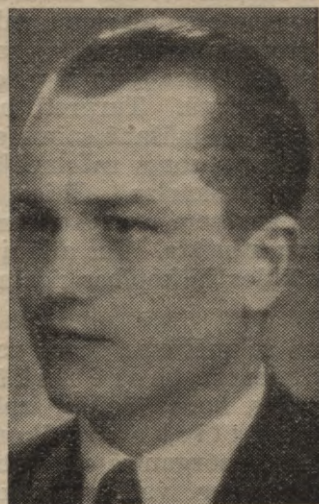
liekoši intensīvai un vispārīgi nemākulīgai apsaimniekošanai, novērojama mazvērtīgo zivju uzkrāšanās uz vairāk vērtīgo zivju rēķina. Bieži vien ezeru lomos ir 70—90 proc. panīkušu raudiņu, mazu asariņu u. c., turpretim citu valstu moderni nostādīto ezeru saimniecību lomos mazvērtīgo zivju lielākais tikai 12 proc. Pēc datiem, kādi mums ir, var spriest, ka mūsu zemās zivju ražas 10—15 kg no ha izskaidrojamas galvenā kārtā ar ezeru neracionālu izmantošanu, bet nevis ar to dabīgām īpašībām. Ezeru zivju saimniecības tiek vestas nenolaižamos dabiskos ūdeņos, tai to zivju sastāva pārvaldīšana pirmā kārtā atkarājas no lielākas vai mazākas apzvejošanas iespējas, no tās intensivitātes pakāpes.

Ar visa ezera daļu intensīvu apzveju mēs tiekam vaļā no mazvērtīgām zivīm, izceļam no ezera laupītāju zivis un vecāko paudžu grupas, kuŗas nerāžīgi iznīcina barības krājumus. Tādā kārtā intensīva un sistēmatiska apzveja ezeru saimniecībās spēlē to pašu lomu, ko diķsaimniecībās diķu nolaišana un to apsēšana ar zivīm. Tāpat visiem spēkiem jā rūpējas par ezeru apzvejas šķēršļu novēršanu.

Zivju sastāvs ezerā jā rada tāds, lai no tā pēc iespējas lielāku ražu iegūtu zivju gaļas veidā ik katru gadu.

Noteicošie apstākļi saimniecības zivju sugu izvēlei ir ezera dabiskās īpatnības, pa daļai arī tirgus prasības. Ezerus nevar kā diķsaimniecības apsaimniekot tikai ar vienas sugas zivīm. Lai gan ezerus iedala zivsaimnieciskos tipos un rūnājam par līdaku, līņu, plaužu, zandartu, siģu, vēžu u. c. ezeriem, tomēr tas nenozīmē, ka vienīgi šīs zivis ir galvenie šo saimniecību objekti. Ezerā ir vairāki zivju barības avoti. Visus šos barības krājumus nav iespējams izmantot tikai ar vienas sugas zivīm. Jau pie laika šādu stāvokli novērst ir viens no svarīgākiem zivsaimniecības uzdevumiem. Ezeru dabisko apstākļu pasliktināšanos izsauc arī līmeņa pazemināšana, sevišķi ar meliorācijas darbu izvešanu, krastu rēgulēšanu, kaitīgu ūdeņu ievadīšanu u. c. Jāsaka, ka ne tikai ezera īpatnības un barības daudzums vien ir noteicošie zivju sastāva kārtošanā, bet arī tirdzniecības izredzes punkti, pārdošanas iespējamības, cenu jautājums. Aiz šī iemesla dažu reizi plašā patērīna zivis saimniecībā jāatvieto ar augstvērtīgākām, kas pie tam zivsaim-

niekam dod lielāku ienākumu, par to gaišu liecību dod grāmatvedība, kuŗa nepieciešama katrā ezera saimniecībā. Tā pēc būtu apsveicama un ļotivēlama lieta, ka mūsu zivsaimnieki apvienotos un dibinātu ko-

Lauksaimniecības kameras
Daugavpils rajona zivkop-
zvejn. instr. J. Sapronovs.

operatīvus pārējos Latgales pilsētu centros, lai tā varētu savus darba roku pūliņus bez sveštautibnieku — uzpircēju starpniecības nodot tieši patērētājam. Kā piemēru varu ņemt Daugavpils zvejniecības sabiedrību „Koperatīvs“, kuŗš Daugavpils zivju tirgū stāv centrā kā cenu rēgulētājs un stabilizētājs, kas arī patērētājus apgādā ar augstākā labuma neviltotu precī vietējo ezeru un jūras zivīm par pieejamām cenām.

Lai veicinātu zivkopību un zvejniecību, Latgalē un Ilūkstes apriņķī konsultēšanas dienas noliktas: Daugavpilī, Daugavpils novada vecākā agronoma birojā, Teātra ielā 4, tālr. 3088, katra mēneša 1. un 3. piektdienā, Rēzeknē, Rēzeknes novada vecākā agronoma birojā, Atbrīvošanas alejā 70, tālr. 81, katra mēneša 2. un 4. piektdienā un Jaunlatgalē, Jaunlatgales rajona agronoma birojā, Poruka ielā 6, tālr. 86, katra mēneša otrā sestdienā. **JĀNIS SAPRONOVS,**

Daugavpils rajona zivkopības-
zvejniecības instruktors.

Biškopība vērtību ražošanā

Mazsaimnieciskajos novados zemnieka darba sīkajām nozarēm vienmēr iespaidīgāka nozīme. Lauksaimniecības vērtību ražošanā starp tām biškopībai piekrit īpatnēja, redzami svarīga un neatmaināma vieta. Citas lauksaimniecības nozares var zināmā mērā viena otru aizvietot, izdevīgākās paplašinot, mazāk ienesīgākās sašaurinot, jēlvielas (salmi, siens, graudi u. c.) izvērtējas arī tieši tirgū. Turpretī biškopības ieviešanā vai paplašināšanā saimniecībā, kuŗas katras citas nozares ražotspējas paliek simtprocentīgi neskārtas. Citiem vārdiem, — **biškopība neatņem un nekonkurē, bet tikai sakrāj un atbalsta.** Tas atļauj sīksaimniecību apstākļos biškopības nozīmi augsti vērtēt.

Biškopības sekmēšanas darbs vests divos galvenos virzienos: teorētiskā kursos, priekšlasījumos, konsultācijās, izplatot literatūru un praktiskos pasākumos, pārbaugot dravas, noorganizējot kontrolsaimnes un mācības dravas, veicinot mākslīgo un veco šūnu lietošanu un izmantošanu, atzītu stropu izplatīšanos. No 1. janvāra 1936. g. līdz 1. februārim 1937. g. Daugavpils biškopības rajonā, kas ietver arī daļu Ilūkstes apriņķa, noturēti 38 kursi 2134 apmeklētājiem un 26 priekšlasījumi 2809 klausītājiem. Pārraudzītas 210 dravas ar 1410 bišu saimēm. Birojā un rajonu punktos padomēti 1144 personīgi, 112 telefoniski un 4 rakstiski. Biškopju ērtākai apkalpei kārtējās padomēšanas dienas noteiktas: Daugavpilī katru piektdienu un mēneša otrā

Daugavpils raj. biškopības instr. Em. Āboliņš.

un ceturtdā trešdienā, Krāslavā — mēneša pirmā trešdienā, Līvānos — mēneša otrā ceturtdienā, Preiļos — mēneša trešā trešdienā. Ar 1. aprīli padomēšanas punkts paredzēts arī Indrā — mēneša pirmā otrdienā. Daugavpils apriņķī darbojas 10 kontrolsaimju rajoni, kuŗos iegūtie praktiskās dzīves statistiskie dati kalpo tālākam biškopības sekmēšanas sabiedriskam darbam un kā pašā dzīvē esošs piemērs pacelt biškopju interesi.

Daugavpils apriņķī biškopības attīstība gājusi, salīdzinot, sekmīgi plašumā un dziļumā: straujāki pavairojušās nevien dravas un saimes, bet arī ražībā pārsniegts valsts mēroga caurmērs. Ir jau bišsaimniecības, kuŗas gūtie līdzekļi sastāda galveno un noteicošo posteni saimniecības budžetā. Pēdējos gados arī izveidojušās 30—40 saimju bišsaimniecības, kuŗas pagājušā gadā varēja jau Rīgas tirgū nodot pāri tonnai pirmklasīga un speciāli pircēju pieprasītās atzītās markas medus. Varam te minēt Vilgertu — Asūnas, Ozoliņu — Dagdas, Siliņu — Krāslavas, Kupālovu — Izvaltas, Romānovu — Naujenes, Kovaļevsku — Stropu, Pabērzu — Višķu, Vitolu, Lodziņu, Ozoliņu, Ķuzminu — Daugavpils, Petroviču — Jasmuižā, Artmani — Kapiņos, Teivānu, Rubeni, Jākobsonu — Līksnas, Starikovu — Varkavas, brāļus Iesalniekus, Veiguru — Līvānu u. c. rajonu bišsaimniekus, kas ik gadus laiž tirgū vairāk desmitiem pudus kvalitātes medus un saimju ražotspējas intensīvi nostādījuši.

Atsevišķie spilgtie racionāli nostādīto bišsaimniecību sasniegumi ceļ rosību arī vienaldzīgākajos un mudina biškopības nozarē piegriezties daudzus jauniesācējus visās iedzīvotāju šķirās.

Neskatoties uz šādu redzami straujāku biškopības attīstību, tomēr vēl Daugavpils apriņķis nav sasniedzis augstākās vietas valstī dravu un saimju biežības ziņā, attiecībā pret zemes platību un saimnieciskām vienībām. Saprotami, šāds stāvoklis ātrā laikā jāizlīdzina, lai sīksaimniecībām pārsvarā esošais Daugavpils apriņķis arī bišu apdzīvotības ziņā sasniegtu dabisko vietu — pārceltos valstī pirmajās vietās, un bišu trūkuma dēļ negaistu ziedu nektara vērtības.

Dabiskās ziedu ganības samērā labas, vietām pat ļoti labas. Samērā plašie viršu rajoni Daugavpils, Līvānu, Krāslavas u. c. rajonos dod iespēju izmantot arī ceļojošas dravniecības priekšrocības. Labvēlīgo stā-

vokli rāda atsevišķo bišsaimniecību sasniegumi, gūstot 30—40 kg caurmēra ražas saimē, ar 5—6, pat 10 klgr. atsevišķu dienas ienesumu un 70—100 klgr. kopsvara pieaugumu rekordiem kontrolsaimēs. Šādi praktiskās dzīves sasniegumi paši par sevi

liecina, ka biškopības attīstības un nākotnes izredzes ir drošas un var iet vēl plašumā un dziļumā.

EM. ĀBOLIŅŠ,

Lauksaimn. kameras Daugavpils rajona biškopības instruktors.

Laukstrādnieki no Daugavpils apriņķa

Darba spēka pārpalikums, galvenā kārtā mazsaimniecību lielās ģimenēs Daugavpils apriņķī rezervē strādnieku kadrus, kas gadu no gada izbrauc lauku darbos uz citiem novadiem. Izbraukšana darbā „bur-lakos“ ir tā iegājusies šejienes iedzīvotājos, ka kļuvusi jau no seniem laikiem par parašu. Pie tam katrā vēlēšanās ir aizbraukt darbā uz citu, attālāku apvidu.

Šāda strādnieku „vēlēšanās“ gan nelabvēlīgi ietekmē vietējos saimniekus, kuņiem vajadzīgie strādnieki tad jāmeklē no citurienes.

Laukstrādnieku izbraukšana darbā norit nepārtraukti cauru gadu. Ziemas periodā izbraucējos gan vairāk vīriešu, bet ar mar-ta mēnesi arī izbraucēju sievietu skaits sāk jau vairoties.

Pēc reģistrācijas laukstrādnieku apgādāšanas punktus, no Daugavpils apriņķa izbraukuši 1936. gadā lauku darbos 10683 laukstrādnieki, no tiem: 6919 puīši, 2945 meitas un 819 gani.

Vairums izbraucēju nāk no Aglonas - Dagdas - Krāslavas rajoniem. Te darbojas 19 laukstrādnieku darba apgādāšanas punkti.

Lai jau laikus varētu noorganizēt laukstrādnieku piegādāšanu tiem lauksaimniekiem, kuņiem nav zināmu laukstrādnieku, tad lauksaimniekiem jāgriežas sava rajona Latv. lauksaimn. kameras darba birojā un ar priekšlīguma parakstīšanu jāpieteic vajadzība pēc strādniekiem. Darba biroji šos priekšlīgumus nosūta attiecīgu novadu punktu vadītājiem: Daugavpilī vai Rēzeknē. Pie kam Kurzemes un Zemgales darba biroji, izņemot Jelgavu, šos priekšlīgumus nosūta Latv. lauksaimniecības kameras Daugavpils novada laukstrādnieku apgādāšanas punktu vadītājam A. Gaņģim Daugavpilī, Teātra ielā 4, tālr. 3088.

A. GAŅĢIS,

Daugavpils novada laukstrād-n. apgādāšanas punktu vadītājs.

Kas jāzina par saslimšanu ar tuberkulozi un tās apkaņošanu

No seniem laikiem zināms, ka tuberkuloze nes cilvēcei vislielāko postu un nelaimi. No saslimšanas ar tuberkulozi nav pasargāts ne jauns un spēcīgs cilvēks, ne arī bagātais. Gandrīz viena septītā daļa no visiem nāves gadījumiem krīt uz tuberkulozi, Ir dažāda veida tuberkuloze, kā rikles, plaušu, gremojamo organu, kaulu un dzimumorganu. Mūs visvairāk interesē plaušu tuberkuloze, kā visvairāk izplatītā, ar kuņi visbiežāk saslimst un kuņa arī prasa visvairāk upuņu, un kuņa saslimušo visātrāki padara darba ne-spējīgu. Ievērojot, ka tuberkuloze ir lipīga slimība, plaušu tuberkulozes slimnieki visvairāk izplata tuberkulozes bacilus, ar ko inficē lielu skaitu to, ar kuņiem saslimušais nāk sakaros (kā ģimenes locekļu, darba

biedru u. t. t.). Varam noteikti apgalvot, jo tas jau noskaidrots, ka galvenais infekcijas avots ir ar tuberkulozi saslimušā cilvēka izklepotās krēpas. Krēpu smalkās daļiņas, iekļūstot vesela cilvēka bronchos un plaušās, var izsaukt saslimšanu ar tuberkulozi.

Ir novērots, ka ne visi cilvēki, kuņi elpojamos organos iekļuvuši tuberkulozes bacīli, katrā ziņā saslimst, jo ne visiem ir vienāda lipīgu slimību dīgļu uzņēmība. Ir cilvēki, kuņi var ilgāku laiku uzturēties kopā ar slimiem, bet paši nenaslimst. Un otrādi, vesels cilvēks saslimst, nemaz nebūdamas biežos un ciešos sakaros ar saslimušiem. Tas izskaidrojams tā, ka gandrīz katram cilvēkam lielākā vai mazākā mērā ir jau no da-

bas dota zināma neuzņēmība pret vienu vai otru lipīgu slimību, bet ir cilvēki, kuņiem trūkst šās slimību neuzņēmības spējas, un viņi jo viegli saslimst. Pirmo, tas ir neuzņēmību, mēs saucam par imunitāti, bet otru, tas ir stipru uzņēmību, par dispozīciju attiecībā uz lipīgām slimībām. Ar stiprām tuberkulozes uzņēmības spējām uzskatāmi bērni, kuņu vecāki, vai viens no viņiem slimo ar plaušu tuberkulozi. Ieskatot to, kā infekcija ar tuberkulozes dīgļiem izplatās gandrīz vienīgi caur gaisu ar vissmalkākām krēpu daļiņām dzīvojamās telpās, visi soļi, kuņi sperti dzīvokļa apstākļu uzlabošanai, uzskatāmi arī par soļiem, kuņi lēni, lai gan pakāpeniski, bet tomēr droši samazina tuberkulozes infekcijas briesmas. Tikpat lietderīga ir slimnīcu un sanātoriju skaita paplašināšana, jo tā rasta iespējamība izolēt lielāku tuberkulozes slimnieku skaitu, vismaz tos slimniekus, kuņi dzīvo nehigiēniskos apstākļos.

Par nožēlošanu, praktiskā dzīvē tuberkulozes slimnieku izolēšanai no vienas puses piegriež ļoti maz vērības, no otras puses sastopamas arī lielas grūtības un dažādi traucējumi, jo, pirmkārt, slimībai ir samērā ilgstošs raksturs un pats slimnieks, kuņš apkārtējiem uzskatāms par slimību izplatītāju, var ilgāku laiku palikt darba spējīgs neizsaukt no apkārtējo puses aizdomas un bažas par viņa slimības bīstamību, kādēļ tuvinieki neuzskata par vajadzīgu slimnieku izolēt. No otras puses, grūti izvest slimnieku izolāciju plašos un pilnīgos apmēros, pietiekošo brīvu vietu trūkumu dēļ slimnīcās un sanātorijās. Ņemot vērā diezgan lielo tuberkulozes slimnieku skaitu, ciņā ar tuberkulozi saistīta ar lielām grūtībām. Nenovēršama nepieciešamība spiež atzīt par lietderīgu noliegt slimiem nodarboties ar tādu arodu, kad slimojošais ar tuberkulozi var būt draudīgs citām personām (skolotāji, kalpones, aukles u. t. t.). No slimojošiem ar plaušu tuberkulozi par visbīstamākiem un apkārtējiem apdraudošiem uzskatāmi

tie slimnieki, kuņi atrodas mūsu vidū, ir vēl darba spējīgi un ar klepu un krēpām izplata tuberkulozes baciļus. Tādi slimnieki ir sevišķi bīstami. Ja slimnieks, šķaudot vai klepojot aizsegta muti ar roku vai kabatas drāniņu, tad gaisa inficēšana mūsu apkārtnē būtu daudz mazāka. Visieteicamākais būtu, ja slimie savas krēpas katrreiz iesplautu speciālos, pārdošanā dabūjamos, trauciņos ar cieši pieguļošu vāciņu, kuri ērti nēsājami kabatā.

Vislielākā nozīme plaušu tuberkulozes apkaŗošanā piekrīt ātrākai slimības noteikšanai, lai būtu iespējams jo ātrāk uzsākt slimnieka ārstēšanu un, vajadzības gadījumā, viņu izolēt. Savlaicīga slimnieka ārstēšanas uzsākšana dod lielākas izredzes uz slimības izārstēšanu.

Beidzot gribu teikt vēl dažus vārdus par to, kādas ir pirmās uzkrītošās un aizdomīgās pazīmes, kas norāda uz varbūtēju saslimšanu ar tuberkulozi. Tas būtu apmēram sekošās: īss klepus ar atdalījumiem, vai arī bez tiem, kuņu lielākā daļa saslimušo un viņu tuvinieki uzskata par saaukstēšanos, ēstgribas trūkums, mazasinīgs izskats, svāra krišana, ātrs nogurums, elpošanas apgrūtinājumi, sevišķi pēc ilgākas staigāšanas, nelielas temperatūras celšanās vakaros, naktīs svišana un pie sievietēm menstruācijas traucējumi.

Beidzamā laikā veselības departaments izvedis un turpina izvest dzīvē lielu darbu tuberkulozes apkaŗošanā; pēc iespējas izolēt slimos; notiekā slimo darbinieku veselības stāvokļa pārbaude un, vajadzības gadījumā, ja darbinieka veselības stāvoklis atrodas draudīgā stadijā, darbinieku atlaiž no dienesta. Paredzēta jaunu tuberkulozes slimnieku izolācijas vietu ierīkošana un pastāvošu paplašināšana.

Daugavpils pilsētā un apriņķī pavisam rēģistrēti 437 slimnieki, kuņi atrodas bīstamā tuberkulozes stāvoklī. **Dr. KRECERS,**
Daugavpils apriņķa ārsts.

Pamatizglītības stāvoklis Daugavpils apriņķī

Arī tālajā dienvidastrumu Latvijas daļā, Daugavpils apriņķī, likums par tautas izglītību tuvojas pilnīgai realizēšanai. Pastāvīgais skolu tīkls ir nosprausts un tiek stabilizēts ar jaunu skolu ēku uzcelšanu. Ar tautas izglītības un audzināšanas līmeņa pacelšanu redzami pieaug tautas apziņa un

ar katru gadu manāmi izdilst vēsturiskās brūces. To pierāda 1935. g. tautas skaitīšanas rezultāti un to pašu apstiprina pašreizējais Daugavpils apriņķa skolu sastāvs. Apriņķī darbojas, neieskaitot Daugavpils pilsētu, 213 tautskolas, kas sadalās šādi:

67 pilnas 6 kl. pamatskolas, 125 1. pak.

pamatskolas un 11 papildskolas. Bez tām vēl pie 13 pamatskolām darbojas latviešu valodas, Latvijas vēstures, ģeografijas un audzināšanas kursi. 5 skolas uztur valsts, bet pārējās — pašvaldības. Pēc tautībām pamatskolas sadalās šādi: 146 latviešu, 18 krievu, 8 žīdu, 1 poļu, 1 lietuvju un 18 jauktu tautību pamatskolas, kas pieejamas visu tautību bērniem. Par jauktu tautību pamatskolām sevišķi pateicīgi ir Piedrujas un Pustiņas pagastu iedzīvotāji, jo šīs skolas palīdz pārtautotiem latviešiem atkal atgriezties pie savas latvju tautas. Pateicotiem minētām skolām drīz zudīs šādi nožēlojami izteicieni: „Man kauns saukties par latvieti, jo nevaru brīvi sarunāties latviešu valodā, bet mani bērni gan ir latvieši.“ šādus izteicienus bieži nākas dzirdēt Piedrujas un Pustiņas pagastos.

Pieci gadi atpakaļ, t. i. 1931.-32. mēc. gadā Daugavpils apriņķī skolu skaits bija vislielākais — 221, no kurām mazākuma tautību skolas bija 67. Skolu tīkla izveidošanā nebija ievērota lietderība un taupība. Vairākas skolas — gan privātas, gan pašvaldību bija atvērtas uz partiju spiedienu. Vienā ciemā darbojās 2, 3 tautību skolas, kas skolēnu tautību pirka ar dažādiem solījumiem un saldumiem. Mazākuma tautību pamatskolās, it sevišķi poļu skolās, mācījās laba daļa neapzinīgu latviešu ģimeņu bērni. Pateicoties 1934. g. 15. maijam un jaunajam tautas izglītības likumam, apstājās latviešu pārtautošana, un arī Daugavpils apriņķa iedzīvotājos atmodās nacionālā apziņa. Daudzi pārtautotie latvieši atgriezās vectēvu tautībā.

Daugavpils apr. skolu valdes priekšsēdētājs un 1. iec. tautskolu insp. J. Kuncāns.

Daugavpils apr. 2. iec. tautskolu insp. un Daugavpils pilsētas skolu valdes priekšsēdētājs K. Streipa.

Skolu tīkls, ievērojot lietderību un iedzīvotāju prasības, pēdējos gados tika pārveidots un skolu skaits sīkazināts no 1931.-32. m. g. 221 pamatskolas uz 1936.-37. mēc. g. 192 pamatskolām. 51 skolai ir doti attiecīgi latviski nosaukumi. Pašreizējais skolu skaits apriņķī vēl ir par lielu un to varēs samazināt ar jaunu piemērotu skolu ēku uzcelšanu. 1936.-37. m. g. uz katriem 2313 iedzīvotājiem iznāk viena pilna 6 kl. pamatskola un uz katriem 1156 iedzīvotājiem — viena 1. pakāpes pamatskola. Pašvaldības no saviem budžetiem izglītības veicināšanai izdod no 17—20 proc. Pašvaldības paredzējušas nākošos 15 gados uzcelt visām skolām savas ēkas. Šinī ziņā jau tika daudz darīts pēc 1934. g. 15. maija. Uzceltas 12 jaunas skolas ēkas: Aulejas pag. Grāveru 6 kl. pamatskolai, Asūnes pag. 6 kl. pamatskolai, Piedrujas pag. 6 kl. pamatskolai, Pustiņas pag. 6 kl. pamatskolai, Aglonas pag. 6 kl. pamatskolai, Krustpils pag. Sūnu 1. pak. pamatskolai, Livānu pag. Jersikas 6 kl. pamatskolai, Nīcgales pag. 6 kl. pamatskolai, Rudzētu pag. 6 kl. pamatskolai, Ungurmuīžas pag. 6 kl. pamatskolai, Višķu pag. 1. pak. pamatskolai un Vārkaņas pag. Sutru 6 kl. pamatskolai. Tuvākā nākotnē paredzēts uzcelt 11 jaunas skolu ēkas: Aiviekstes pag. 6 kl., Vīpes pag. Mežāres 1. pak., Preiļu pag. Priekuļu 6 kl. un Pieniņu 1. pak., Izvaltas pad. Peipiņu 6 kl., Kalupes pag. Rimincānu 6 kl., Dagdas pag. 6 kl., Skaistas pag. Kalniešu 6 kl., Lī-

vānu pag. Buļļu 1. pak., Preiļu pils. 6 kl. un Krāslavas pils. 6 kl. skolai.

Ar mācības līdzekļiem skolas, neieskaitot valsts skolas, diezgan trūcīgi apgādātas; sevišķi tas sakāms par 1. pak. pamatskolām. Pēdējos gados pie mācību līdzekļu sagādāšanas daudz ir strādājuši paši skolotāji ar skolēniem, pagatavodami tos praktisko darbu stundās. Kas attiecas uz bibliotēkām, tad tādas nav vēl vie 22 pamatskolām. Pamatskolu bibliotēkās kopsumā skaitās 74.426 grāmatas, no kuņām 8755 grāmatas ieklūda pateicoties mūsu Prezidenta Dr. K. Ulmaņa draudzīgam aicinājumam. 26 pam atskolās ir radio aparāti un gandrīz katrā 6 kl. pamatskolā — klavieres. Šeit jāatzīmē, ka vispārīgi draudzīgais aicinājums atjaunojis un nodibinājis ciešākas saites starp skolu un sabiedrību, pacelot tādā kārtā skolas respektu.

Šinī mācības gadā skolas gados esošo bērnu aprīņķī ir 25.487, no kuņiem skolas apmeklē 23.261, vai 91,22 proc., ārpus skolas paliek 2226 vai 8,78 proc. Skolēnu skaits, salīdzinot ar 1931.32. m. g., ir pieaudzis par 25 proc. Skolas neapmeklēšanas iemesli galvenā kārtā ir bērnu vecāku trūcīgie materiālie apstākļi, jo Daugavpils aprīņķī ir daudz sīksaimniecību (no 3, 4, 5 ha zemes), no kuņām tiešām grūti uzturēt lielāku ģimeni. Daudz bērnu neapmeklē skolu slimību un fiziska vājuma dēļ. Bet ir arī tādi bērnu vecāki, kas nelaiž bērnus skolā vai neļauj pabeigt pilnu 6 kl. pamatskolu savas neapzinības un bezrūpības dēļ. Vēl līdz šim dažos valda ieskats, ka zemkopjiem nav vajadzīga izglītība un pietiek ar to, ka iemāca rakstīt un lasīt. Gadskārtējais skolēnu pieaugums tomēr iepriecinoši liecina, ka varbūt tuvākā nākotnē neviens bērns vairs nepalikis ārpus skolas.

Pilnu 6 kl. pamatskolu 1935.-36. m. g. beidza 762 skolēni, t. i. 13,50 proc. no 1. klases skolēnu skaita; IV klasi — 35,71 proc.

Pamatskolās, ieskaitot valsts un pilsētu, strādā 557 štāta skolotāji, 49 rezerves darbinieki un 22 papildu skolotāji, kā arī 88 ticības mācības un 11 militārās mācības skolotāji. Uz katru skolotāju, nerēķinot ticības un militārās mācības skolotājus, iznāk 37 skolēni.

Tiek gādāts arī par skolēnu veselību. Pie skolām, kur atļauj to telpas, ir noorganizēta kopēdināšana. Pagaidām gan kop-

ēdināšana noorganizēta tikai 90 pamatskolās (neieskaitot valsts skolas, kur kopēdināšana noorganizēta agrāk); no tām siltas pusdienas izsniedz 14 pamatskolās un pienu, kafiju vai tēju 76 pamatskolās. Kopēdināšanā piedalās 7097 skolēni vai 30,51 proc. no visa skolēnu skaita. Kopēdināšana palielāķai daļai noorganizēta skolēnu pašu līdzekļiem. Kopēdināšanas noorganizēšanu visās skolās traucē līdzekļu, kā arī piemērotu telpu un ierīču trūkums, jo daudzas skolas atrodas irētās telpās un skolas rīcībā ir tikai kļau telpas bez virtuvēm un ģērbtuvēm. Līdzekļu sagādāšanai kopēdināšanas vajadzībām ar valsts prezidenta ierosinājumu nodibināta Daugavpils pils. un aprīņķa pamatskolu kopēdināšanas fonda komiteja un katrā pagastā — apakškomiteja, kas gādās par to, lai visās pamatskolās tiktu izsniegtas skolēniem siltas pusdienas.

Pie skolām skolotāju vadībā darbojas dažādas jaunatnes organizācijas, no kuņām visaktīvākā mazpulki. Mazpulki nodibināti pie 71 pamatskolas. Sekmīgi strādā arī skolēnu kooperātīvi, kas pastāv pie 20 pamatskolām. Bez tam pie 36 pamatskolām darbojas L. J. S. Krusta pulciņi un pie 2 skolām — skolēnu krājķases. Ļoti labu ietekmi uz skolēniem atstāj darbs mazpulkos un praktiskie darbi lauksaimniecībā, kas pieradina skolēnus pie sistēmātiska, pārdomāta darba, ieaudzina viņos mīlestību pret veselīgo fizisko darbu. Vasaras brīvlaikā praktiskie darbi notikuši 122 pamatskolās.

Koķuma dārzi atrodas pie 79 pamatskolām un augļu dārzi — pie 63 pamatskolām; pie 50 skolām ir kokzāģētavas, pie 42 — paraugļauciņi un pie 28 — mazpulku ļauciņi. Pateicoties valdības atbalstam, daudz tika darīts skolas apkārtnes izdaiļošanai. Šim nolūķam 1935.-36. m. g. tika piešķirti 3250 ls un šinī mācības gadā — 3100 ls. Arī sabiedrība ir sniegusi pabalstu šim mērķim, pieliekot darbīgu roku skolu izdaiļošanai sarīķojamās meža dienās.

Raksturojot skolotāju darbību, jāsaķa, ka viņu lielais vairums no visas sirds cenšas pildīt savu uzdevumu un pienāķumu, strādājot ar nesavtīgumu un pašaiļiedzību ne tikai skolā, bet arī sabiedrībā.

J. KUNCANS,
K. STREIPA,
tautskolu inspektori.

Mazpulki Daugavpils apriņķī

Mazpulku kustības attīstība Latgalē sākas vēlāk nekā pārējā Latvijā. Tā piem. 1934. g. 1. I. — visā Latgalē skaitījās tikai 13 mazpulki, no tiem Daugavpils apriņķī bija jau 9 mazpulki, kas liecina par šī apriņķa iedzīvotāju lielāku atsaucību nekā citos apriņķos. Sēvišķi strauja mazpulku attīstība sākās pēc 1934. g. 15. maija. Vienā pašā 1934. g. mazpulku skaits Daugavpils apriņķī no 9 pieauga līdz 69 gada beigās; pieaugums procentuāli izteicams ar neparasti lielu skaitli — 766%.

Pagājušā vasarā Daugavpils apriņķī darbojās 76 mazpulki ar 2096 dalībniekiem, no kuŗiem 60% zēnu un 40% meiteņu. Lielākā apriņķa daļa skaitās Daugavpils novadā, bet 6 pagasti apriņķa ziemeļrietumu daļā ar 17 mazpulkiem un 456 dalībniekiem pievienoti Jēkabpils mazpulku novadam. Patreiz no jauna nodibinājušies 5 mazpulki tā kā visā apriņķī, ieskaitot 6 mazpulkus Daugavpils pilsētā, pastāv 81 mazpulks, kas darbojas pie 87 skolām un pie vienas biedrības. Mazpulku tīkls apriņķī ir tā tad viens no visbiežākajiem visā valstī.

Pieejot tikai no šīs puses, varētu spriest, ka mazpulku kustība šai apriņķī kaut arī lēnāki, tomēr būtu daudz plašāki attīstījusies nekā citur. Bet ja ievērojam, ka Daugavpils apriņķis ir tas laimīgais apriņķis ar vislielāko iedzīvotāju biežību (44,4 iedzīv. uz 1 kv. km.) un dzimstību visā valstī, kļūst skaidrs, ka šai apriņķī dabīgi ir

iespēja un arī vajadzība izveidoties visbiežākam mazpulku tīklam. Ja aprēķina, cik jaunatnes vispāri ir organizēti mazpulkos, aina nav vairs tik iepriecinoša. Daugavpils apriņķī vecumā no 8—21 g., t. i. vecumā, kad mazpulkos var iestāties un aktīvi līdzī strādāt ir ap 54,9 tūkstoši jauniešu, no tiem mazpulkos apvienoti tikai 3,8% (Latvijas valsts mērogā — 6,46%). Daugavpils apriņķī patreiz 1 mazpulks ir uz 678 jauniešiem, bet īstenībā katrā mazpulkā caurmērā ir tikai 27—28 dalībnieku. Pārējās jaunatnes organizācijās vislabākā gadījumā organizēti būtu tikpat daudz kā mazpulkos; pāri tad paliek vairāk kā 92% galīgi neorganizētas jaunatnes. Šie skaitļi rāda, cik daudz vēl jāstrādā, lai šeit sasniegtu vismaz to stāvokli, kāds ir caurmērā Latvijā. Un dzirdot par to, ka dažās zemēs visa jaunatne tiek apvienota valstiskās organizācijās, lai saprotam un aptveram, cik ļoti tālu mēs vēl no tā esam, kaut arī mūsu zemē, it īpaši pierobežas apgabalos tas būtu ļoti vajadzīgi.

Raksturojot mazpulku darbu, pievedīšu skaitļus par tiem 59 mazpulkiem Daugavpils apriņķī, kas iedalīti Daugavpils novadā. Pagājušā vasarā šie mazpulki savos laucīņos pamatkultūras audzējuši kopā 12,70 ha lielā — platībā (1935. g. — 9,40 ha) un pēc grāmatvedība skaitļiem guvuši kopienākumus par 17,800.— ls (11.127.— ls), darbā ieguldījuši izdevumus par 6970 ls (4.913.— ls), kultūru tīrais atlikums devis 10.830.— ls (6.214.— ls) lielu peļņu, bet šai peļņai pieskaitot arī pašu dalībnieku darba vērtību, mazpulku dalībnieku kopējais atlikums izrādās 12.180.— ls). Ļoti nozīmīgs tas skaitlis, kas rāda cik skaidrā naudā dalībnieki saņēmuši par saviem ražojumiem; šogad tas ir ievērojami liels 8.640.— (pagadā — 4.146.— ls). Rekordu šai ziņā uzstādījis 763. Adamovas mazpulks pie Stropiem., kuŗa 26 dalībn. izaudzējuši 23,5 to kartupeļu un par šo «vienkāršo» kultūru, nododot Daugavpils garnizonam, saņēmuši 1.234.— ls. kā jau minēju, šie skaitļi attiecas tikai uz pamatkultūrām, par kuŗām dalībnieki ved grāmatvedību. Daudzos gadījumos dalībnieki ne mazāk iegūst arī no dažādām blakus kultūrām un par ievāktiem un nodotiem ārstniecības augiem. Ar savu praktisko darbu lauksaimniecībā, mazpulki nevien pavairojuši kopējos saimniecības ienākumus, bet veicinājuši arī lauksaimniecības kultūras izplatīšanos, izplatot jaunus

Lauksaimniecības kameras
Daugavpils nod. mazpulku
insp. agr. Fr. Duksis.

darba paņēmienus un arī jaunas kultūras. Tā piemēram 753. Druvānes mazpulks Višķu pagastā pagājušā vasarā izvēlējās audzēt kaņepes. Mazpulka apkārtnē, kur dzīvo krievi, šī kultūra bija galīgi jauna, bet redzot, ka viens otrs no dalībniekiem savā 100 kv. mtr. lauciņā izaudzējis kaņepes par 65 ls, arī vecā paaudze tagad ar cienību skatās gan uz mazpulku, gan arī uz kaņepēm.

Bez praktiskā darba, mazpulki veic arī lielu kuterālu un valstiskās audzināšanas darbu nevien starp mazpulka dalībniekiem, bet visā sabiedrībā, kas nāk ar mazpulkiem sakarā ar viņu sarīkojumos, ražas apskatēs un citur.

Ar pagājušā gada janvāri 18. Daugavpils aizsargu pulks uzsācis visā apriņķī sistemātisku ierindas apmācību mazpulkos. Šai darbā pierobežas pagastos palīdz arī robežapsardzības vienību virsnieki un instruktori.

Liels notikums mazpulku dzīvē pagājušā vasarā bija mazpulku nometnes Krāslavā ar 140 dalībniekiem un Laucesas pagasta „Jeruzalemēs“ pie Daugavpils ar 400 dalībniekiem. Abās nometnēs mazpulki atveda līdz un izstādīja pašu gatavotās lauku labierīcības un jaunākos darba rīkus, kā: līnu kulstāmo ratu, slidgrābekļus, zemes šļūces, koka rāmju ecēšas, drāšu žogu pinamās ierīces, veļas mazgājamās ierīces, augļu šķaidi un spiedes, tāpat arī dažāda lieluma lidmodeļus u. c. izstrādājumus. Redzot šos izstrādājumus un viņu pielietojšanu uz vietas darbā, tas radīja arī interesi apkārtējos lauksaimniekos. Jeruzalemju nometnē bez tam mācības nolūkos bija iekārtota lecektis ar zaļojošiem dēstiem vienā lecektis galā, darbojās celmu un akmeņu ceļamā ierīce «Talcinieks», Daugavpils pilsētas valde uzstādīja ūdens novadišanas ierīci, piemērotu lauku apstākļiem un ar Valsts šifeņu fabrikas dāvātiem šifeņiem bija nojūmsts nometnes pasta paviljons, kas saistīja jo sevišķu nometnes apmeklētāju — lauksaimnieku uzmanību. Pie visa tā nometnes dalībnieki lietpratēju vadībā guva daudz ierosinājumu un norādījumu praktiskam darbam un lauku dzīves apstākļu izveidošanai. Bet piedzīvoja dalībnieki arī daudz skaistu sajūsmiņošu brīžu, kas piešķīra nometnei svētku nokrāsu. Krāslavas nometne par lielu svētku notikumu izvērtās ar Kaŗa skolas apciemojumu, kuŗas kadetu koris sniedza nometnei un tūkstošiem krāslaviešu nedzir-

dēti skaistu un varenu koncertu. «Jeruzalemju» nometnei svinīgu noskaņu pieveda Lietuvas mazpulku vadības apciemojums. Nometnēs dalībniekus — uzvarētājus sacensībās un jaunizvestos diženos daudzie labvēļi iepriecināja ar bagātīgām balvām. Pavisam dalībnieki un arī atsevišķi mazpulki kā vienības „Jeruzalemēs“ saņēma 49 balvas — Ls 706 kopvērtībā. Lielāko tiesu balvu dāvāja Daugavpils garnizons. Nometnes sarīkošanā un vispārī mazpulku dzīves atbalstīšanā ņem līdzdalību daudzas iestādes un labvēļi. Tā piem. pagastu pašvaldības ar aprīņa vecākā A. Švirkssta īpašu gādību tagad paredz savos kārtējos budžetos prāvas sumas mazpulku kustības atbalstīšanai. 1935.-36. b. g. vietas, izņemot vienu pašvaldību, savos budžetos bija paredzējušas šim mērķim 1.255 ls un tekošā budžeta gadā visas pašvaldības kopā pat 2.600 ls. Vietējais aizsargu pulks atbalsta mazpulkus nevien uzņemoties apmācību izvešanu, bet arī daudzējādā citādā veidā, dāvinot vairākiem mazpulkiem karogus, balvas, nododot bezmaksas lietošanā savu auto mašīnu u. citādi.

Arī pilsētu pašvaldības, īpaši Daugavpils un Krāslavas pilsētu valdes saviem mazpulkiem sniegušas lielus atbalstus. Jāsaka, ka atbalsti, ko snieguši neskaitāmie labvēļi, kuŗus visus nevar šē uzskaitīt, bija patiešām nepieciešami, kamēr lūza un izzuda nevajadzīgā neuzticība pret mazpulku lietu no vecāku puses.

Apvidos ar lielāku trūcību taisni materiālas dabas atbalsts visātrāk var lauzt atturību un vēsumu.

Neuzticība pret mazpulkiem šē tomēr nav jāuzskata kā parastā lauku cilvēku atturība un neuzticība pret visu jauno, kā tas sākumā ir novērojams katrā vietā. Daugavpils apriņķī jāsaduŗas vēl ar lielo sveštautiešu daudzumu, kuŗi ir sevišķi uzmanīgi un atturīgi pret katru aicinājumu un jaunievēdumu. Bet arī tas jāuzskata par pārvarētu: jau 23% no dalībniekiem ir sveštautieši.

Mazpulki pamazām tagad nostiprinājas arī materiālā ziņā un ar savu darbu un dzīvi centīsies attaisnot to labvēlību, ko sabiedrība viņiem līdz šim un vēl joprojām parāda. —

Agr. FRICIS DUKSIS,

Lauks. kam. Daugavpils nov. mazpulku inspektors.

Strādāsim rokdarbus!

Rokdarbi ir kulturas vērtība, jo tie atspoguļo sabiedriskās dzīves parašas, tikumus, reliģiskos uzskatus, atdarinātāju raksturu. Pārāk maz vēl strādājam rokdarbus, bet taisni šai nodarbībai ir dziļa iekšēja vērtība. Tagadējā trauksmainā laikmetā tie atstāj nomierinošu iespaidu, raisa nervozo sasprindzinātību un pilda mūs ar klusu prieku, apmierinātību, kādu sniedz ikviens veiksmīgs un skaisti darināts darbs. Bez šiem psihiskiem momentiem rokdarbi vērtīgi arī tūri praktiskā ziņā.

Katrā Latgales mājā auž un auž varbūt vairāk, kā visā pārējā Latvijā. Katrs būsim redzējis Latgalē austās krāšņās segas, jostas, galda segas, dvieļus. Kāda rakstu un krāsu bagātība. Viss tas ir vienkāršs, nemākslots, bet dziļi saskanīgs.

Greznos rokdarbus Latgales sieviete strādā maz. Tos strādājot, ir jāpērk materiāli, nav kompozīciju un arī darbu tehnikas ir svešākas. Ja kādreiz arī mēģina strādāt, tad krāsu saskaņa ne katreiz labi izvēlēta; tāpat tehnika vienotreiz ir pārprasta, vienkāršota un sagrozīta. Gatavojot dažāda veida rokdarbus, darinātājam būtu jāpadomā, kā labāk rīkoties, lai darbs, kas prasa daudz pūļu un laika, tiešām būtu tā vērts. Tad vajadzīga pareiza materiāla, krāsu, tehnikas un kompozīcijas izvēle. Te minami audumi, kas vienkāršās tehnikās, saprātīgi pielietoti, dos visai vērtīgus priekšmetus. Rakstaini austa sega, vai tā nebūs daudz patīkamāka un arī daiļāka, nekā dažādās tehnikās izšūts gulbis, lācis, vai arī it kā atdarināts nepareizs latviskais ornaments. Vienkāršībā skaistums — tā sena patiesība!

Tāpat varētu vēlēties, lai katrā mājā sieviete prastu pagatavot vienkāršākos apģērba un veļas gabalus sev un ģimenei. Prastu pagatavot un lietotu darba apģērbu, par kuŗa nepieciešamību un lietderību lieki runāt.

Varam būt laimīgi, ka mūsu tautai ir tik daudz rokdarbu — šo kulturas vērtību. Tagad tās jāceļ godā un gaismā. Izejmateriā-

li jāgatavo mājās, jo tas palētina priekšmetu izgatavošanu. Tāpat jākrāso mājās ar augu krāsām. Dabūtie toņi vienmēr būs saskanīgi un cels tikai rokdarba vērtību. Celsim godā latviskos rokdarbus un mierīgās, saskanīgās krāsās!

Lauksaimniecības kameras
Daugavpils raj. mājturības
instr. Alma Reķis.

Latgalē piegriežama daudz nopietnāka vērtība meiteņu izglītošanai. Tagad ap 60—70 proc. meiteņu izstājas no pamatskolas to nebeigušas. Par iemeslu tam ne bez pamata dzirdam, ka meitenēm jāmacās lopus barot, šūt, aust, adīt un saimniekot. Papildskolās, kur pasniedz mājturību un rokdarbus, klausītāji sastādās galvenā kārtā no sievietēm un ļoti lielā skaitā. Šī parādība ir ļoti nozīmīga, kas rāda, ka meiteņu izglītošanai Latgalē piegriežama nopietna vērtība.

ALMA REĶIS,
Daugavpils raj. majt. instr.

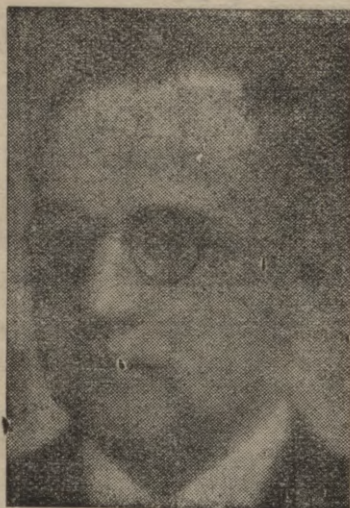
Lauksaimniecība Daugavpils rajonā

Daugavpils agronomiskais rajons atrodas Daugavpils apriņķa dienvidrietumu daļā uz Daugavas labā krasta un tanī ietilpst Līksnas, Nīcgales, Kalupes, Višķu, Biķerņieku un Naujenes pagasti.

Zemes virsma rajonā samērā līdzena, izņemot Višķu un Biķerņieku pagastus, kuŗi kalnaini. Augsnas dažādas. Daļā Līksnas un Naujenes pagastu sastopamas mazauglīgas smilts augsnas, kuŗas lokveidīgi stiep-

jas apkārt Daugavpils pilsētai. Rajonā sastopamas arī mālainās smilts un māla augsnes. Augsnu ražīgumu samazina kaļķa trūkums un skābe reakeija. Skābe tīruma augsnu daudzums ir ap 80 proc.

Rajons aptver 870,3 kv. klm. lielu zemes platību ar 38059 iedzīvotājiem. Rajonā pa-

Lauksaimniecības kameras
Daugavpils raj. agr.
K. Binde.

visam 7589 saimniecības, pa lielākai daļai no sādžām izdalītas viensētās.

Graudu augus audzē pa liel. daļai vietējās neizkoptās šķirnes. Ir divi sēklaudzētāji: J. Diura Ķirupē un A. Svētiņš Līksnas Pļaviņās, bet viņi nespēj pietiekošos daudzumu sarāžot izkoptas labības šķirnes. Sēklaudzēšana neattīstās sīko saimniecību dēļ. Kartupeļus audzē nodošanai spirta brūžiem—Kalkūnes un Jezupovas—cūkkopības vajadzībām un Daugavpils patēriņam.

Pļavas un ganības rajonā lielāko tiesu nekultivētas. Daļa galveno novadgrāvju vēl nav izrakta un tāpēc tālākos darbus nevar uzsākt, bet vietām, kur tas iespējams, ir jau kultivēšanas darbi sākti un lauksaimnieki, kaut arī sākumā uz nelielām platībām, bet kultivētos zālājus ierīko.

Augkopības pacelšanai un kultivēto zālāju ierīkošanai rajonā 1936. gadā 38 reizes apmeklētās paraugsaimniecības, kur noturēti 25 sarīkojumi par tekošiem saimnieciskiem jautājumiem. Apmeklētas arī citas 180 saimniecības. Bez tam noturēti 41 pārējie sarīkojumi, kā: kursi un priekšlasījumi, kurus apmeklējuši 6516 klausītāji; konsultācijas vietās ieradusies 668 apmeklētāji, kuriem sniegti padomi.

Zemes auglības pacelšanai lauksaimnieki cenšas pavairot kūstmēslu daudzumu, pielietojot kūdras pakaišus, kurus dabū no Līvānu kūdras fabrikas un arī paši organizējas kūdras izmantošanai. Tā 1936. g. nodibinātas kūdras ražotāju grupas Līksnas un Kalupes pagastos, bet Daugavpils cietums un Višķu pagasta pašvaldība izmanto kūdras purvus plašākos apmēros Kalupes pagasta robežās pie Kūdraines un Zaļumu dzelzceļa stacijām. Arī atsevišķi lauksaimnieki, sevišķi Bīķernieku pagastā, rok kūdru savu viensētu robežās.

Zirgkopības pacelšanai rajonā novietoti 6 valsts vaislas ērzeļu un 6 privāti rikšotāju sugas. Lopkopības pacelšanai rajonā darbojas 5 lopkopības pārraudzības biedrības, kurās pārzina vaislas bulļu un teķu stacijas un aitu audzētavas.

Rajonā izkopj LB sugas lopus. LM sugas lopus līdz šim izkopa tikai valsts Višķu mājturības - dārzkopības skolas farma, kurā tuvākā nākotnē pāries uz LB sugas lopiem.

Lopu ražības caurmērā zemas. Lopu neizkopti; ēdināšana trūcīga. Bet lopkopības pārraudzības biedrībās lopu izkopšanas darbs iet noteikti uz priekšu.

Cūkkopība apmierinošā stāvoklī, tikai cūku nobarošana jāiekārto visu gadu vienmērīgi.

Aitkopībai piegriež lielu vērību un vietējo aitu vietā parādās šropšīru tirsugas un to krustojumi.

Dārzkopība un sakņkopība Daugavpils rajonā dod ievērojamus ienākumus iedzīvo-

Daugavpils raj. agr. p.
Fr. Vizulis.

tājiem. Daugavpils pilsētas apkārtne audzē lielos vairumos kāpostus, gurķus, galda bietes un tomātus ne tikai vietējam tirgum, bet sūtīšanai uz Rīgu. Biķernieku pagasta lauksaimnieki jau gadus 30 nodarbojas ar zemeņu audzēšanu lauku apstākļos savās viensētās. Zemeņu audzēšanu šeit uzskata par iemīlotu un svarīgu lauksaimniecības blakus nozari un saimnieki ar apm. 10 ha zemes platības zemeņu dārziem ierāda no 0,5—1,0 ha platības. Pēdējā laikā zemo vietējo cenu dēļ zemeņu lauki samazinājušies. Lai šo dārzkopības nozari nostiprinātu, rajonā sarīko kursus šīs nozares izkopšanai un ogu pareizai izvērtēšanai.

Putnkopība Daugavpils rajonā. Ir dažādu sugu mājputni daudzās saimniecībās. Sevišķi Kalupes, Līksnas un Višķu pagastos audzē Tulūzas zosis. Seb. Pabērzs Ambeļos audzē Tulūzas zosis, Bronzas tītarus un Leghornas un Rodailendas vistas. St. Ivbuls Kalupē audzē Tulūzas zosis un viņam ir uzcelta atsevišķa apkurināmā vistu kūts.

Bišķkopība Daugavpils rajonā. Bišķkopība dažās saimniecībās ieņem redzamu vietu un ir atsevišķi bišķkopji, ku-

ŗu dravās šogad ražots pāri pus to. medus, kā. S. Pabērza Ambeļos, K. Teivāna un A. Rubeņa Līksnā, Romānova Naujenes Vecpili, Kupālova Biķernieku Lipinišķos un citi. No šiem piemēriem redzam, kā arī bišķkopība, sevišķi sīksaimniecībās, sniedz ievērojamu atbalstu saimniecību ienākumu vairošanā un bišķkopības paplašināšanas iespējamības ir labvēlīgas.

Turpmāk vēl vispāri ir jāapkopj sētas vieta. Jāiestāda augļu un ogu dārzs. Jaizdaļo tuvākā apkārtnē. Jāmācās zemi pareizi strādāt, mēslojot un kopt. Jāiznīcina tīrumos nezāles, kuŗu sēklu daudz atlicies zemē no tiem laikiem, kad šaurās sloksnēs sadalītās zemes ežmalas ziedēja nezāļu košiem ziediem. Jāieved saimniecībās uzlabots sēklas materiāls, jāpāriet uz pareizu lopkopību.

Bet Latgales zemnieks mostas un nav tukšs sapņotājs, bet ja ko derīgu redz, ķeras tūlīt pie darba un viņš arī zina, ka to dara mūsu vienotai tautai un tēvijai par godu un slavu.

K. BINDE,

Daugavpils rajona agronoms.

Krustpils rajona lauksaimniecība

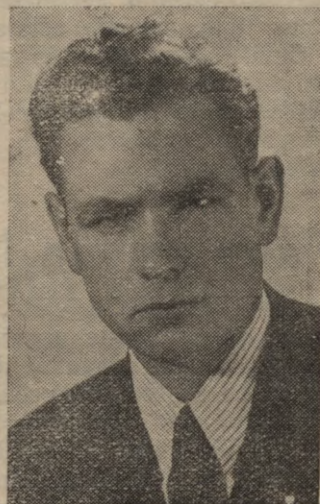
Krustpils rajonu sastāda Krustpils, Ungurmuižas un Aiviekstes pagasti, kas atrodas Daugavpils apriņķa ziemeļvakaru daļā, un robežojas ar Madonas, Rēzeknes, Jēkabpils un Rīgas apriņķiem. Rajona platība 445 km ar 2846 saimniecībām un 11268 iedzīvotājiem. Zemes reljefs nelīdzens, kur uzkalni bieži mainās ar purviem un purvu pļavām, nereti sastopot arī mazākus ezerus, kas liek atcerēties, ka Krustpils rajons pieder pie skaistās Ezeru zemes.

Augsna ļoti dažāda, pat vienā saimniecībā sastopami dažādi augsnas veidi; sākot ar vieglu smilti, līdz stipram mālam.

Rajona lauksaimniekiem galvenie ienākuma avoti ir lopkopība, linkopība, cukurbiešu audzēšana, graudkopība, pa daļai arī dārzkopība. Lopkopības pārraudzība rajonā jauna lieta, pie kuŗas plašākas izveidošanas pašreiz tiek strādāts, jo tikai 3 proc. rajona saimniecību apvienotas pārraudzības biedrībās. Līdz ar to, noteiktā virzienā izkoptus lopus, atrodam nedaudz saimniecībās, kaut gan sākts šis darbs jau ir daudz. Svarīgākais lopkopības paceļšanas darbā, ir labas rupjās barības sagādāšana ziemai un labas ganības vasarai, jau sākts, un daudz

būs tādu saimniecību, kuŗas jau uzrāda ievērojamus panākumus šinī virzienā.

Sliktāks stāvoklis ir zirgkopības jautājumā, kuŗus cenšas vairāk iepirkt nekā sa-

Lauksaimniecības kameras

Krustpils raj. agr. v. i.

P. Skujiņš.

vās saimniecībās izaudzēt, tāpēc šeit veicams vēl liels propagandas darbs.

Aitkopībai dažas saimniecības piegriezušas nopietnu vēribu un ik gadus spēj laist tirgū, vairākus šropširas sugas indi-vidus. Ar labiem panākumiem arī nododas cūkkopībai un uzlabots vaislas materiāls jau atrodas vairākās saimniecībās.

Linu kultura rajonā sen pazīstama un aizņem 50 proc. no aņamzemes.

Graudkopībai, blakus lopkopībai ir da- bīgs pamats un arī līdz šim no pārdotas la- bības par dažiem latiem pavairojušies lauk- saimnieku ienākumi. Lielākas platības aiz- ņem auzas, ziemas rudzi, mieži un vasaras kvieši. Vairāk izplatītas nenoteiktas šķir- nes labības, kāpēc ražas samērā zemas, ko gan lielā mērā iespaido arī augstais grunts- ūdens līmenis. Šo ļaunumu novēršanai ie- rikotas vairākas sēklaudzēšanas saimniecī- bas, kuņas apgādās rajona lauksaimniekus ar uzlabotu sēklas materiālu, un rajonā vesta intensīva sīkās meliorācijas propa- ganda. Daudzi lauksaimnieki pareizi iz- pratuši meliorācijas lielo nozīmi ražas pa- celšanā un, kaut gan lēnām, tomēr noteikti aug to lauksaimnieku skaits, kas ikgadus šķērso savus laukus drenu grāvjiem, darbus galvenā kārtā veicot pašu spēkiem. Dār- zkopība daudzām saimniecībām ievērojams ienākumu avots, kaut gan šie dārzi ir veci un jaunu papildinājumu tiem nav.

Lauksaimniecības būvniecības jautāju- mos liela interese, kaut gan pie darbu uz- sākšanas stājušies vēl nedaudzi. Līdz ar jauniem būvniecības noteikumiem, izbeigu- sies arī tādu ēku celšana, kādas jau ātri pēc to uzcelšanas liekas pašam cēlājam nepie- mērotas. Sevišķi izplatītas Krustpils ra- jonā ir dzīvojamās ēkas ar divi istabām, kuņas neērtības pašu ģimenes locekļiem, bet

pilnīgi neiespējami novietot atsevišķā telpā laukstrādniekus.

Kaut gan Latgale bagāta darba spēka rezervēm un no Latgales ikgadus izbrauc vairāki tūkstoši laukstrādnieku uz Kurzemi un Vidzemi, tomēr Krustpils rajonā vietējo laukstrādnieku nepietiek un ik gadus šie ie- plūst vairāki simti Polijas laukstrādnieku.

Rajonā saimniecību ar zemes platību līdz (10 proc.) 10 ha ir 32 proc., pie tam ar ba- gātām cilvēku darba spēka rezervēm, bet saimniecību pāri 50 ha tikai nedaudzas, kā- pēc laukstrādnieku trūkumam tik lielam nevajadzētu būt. Šeit lielu lomu spēlē da- žādi gadījumu darbi, kā ceļu būves, cukur- fabrika, plostošana, kā arī mazražīgu pur- vu pļavu pļaušana, kas visi saista ievēroja- mu daudzumu darba roku.

Kaut arī darbs vēl tikai sākumā, tomēr nākotnē varam raudzīties gaišu skatu, jo lauksaimnieki pareizi izpratuši valdības gri- bu un cenšas izpildīt lauksaimn. kameras norādījumus.

Nākošā gadā 50 saimniecībās audzēs zāļu sēklas un ir vairākas saimniecības, kuņas nākamā gadā savus lopus varēs izmitināt uz kultivētām ganībām, vairākas saimniecības ierīkojušas skābbarības tvertnes, izmantojot pagastā novietotos veidņus, kas ir labi sa- skatāms pēdējo gadu propagandas sasnie- gums.

Nemot vērā to, ka arvienu skaidrāk lauk- saimnieks saskata savus palīgus grūtajā darbā, arvienu vairāk lauksaimniekos no- briest uzticība agronomisko darbinieku no- rādījumiem, ceru, ka pēc nedaudz gadiem līdzšinējo 30 proc. purvu un purva pļavu vietā redzēsim kupli vilņojošas druvas un biezus siena vālus.

P. SKUJIŅŠ,

lauksaimn. kameras Krustpils rajona agronoma v. i.

Līvānu rajona lauksaimnieciskais stāvoklis

Līvānu rajonā ieskaitīti Līvānu, Vīpes un Rudzētu pagasts. Dabiskie apstākļi visne- labvēlīgākie ir Līvānu pagastā, kur mežu un purvu platība sastāda 50 proc. no visas zemes platības, tad Rudzētu pag. — 24,46 proc. un Vīpes pag. — 18,45 proc. Arī labuma ziņā Rudzētu pagastā ir labāka aņamzeme un labākas pļavas.

Ģeografiskais stāvoklis turpretim labvē- ligāks Līvānu pagastā. Līvānu pagasts aņ- ņem puslokā Līvānu pilsētu, kas ir tirgus centrs ar dzelzceļa staciju un Rīgas - Dau- gavpils lielceļu. Vispār satiksmes jautā-

jums Līvānu pagastā nokārtots apmierino- šī. Vīpes pagasts atrodas pusceļā starp Lī- vāniem un Krustpili pie Trepes stacijas. Arī šeit satiksme laba. Rudzētu pagastam slikti ceļi un attālums līdz Līvāniem 25 km. Uz 100 ha izmantojamas zemes Līvānu pagastā ir 58,89 govslōpu, Vīpes pag. — 60,15 un un Rudzētu pag. 57,48, bet Daugavpils ap- riņķī 55,55.

1934.-35. g. no Līvāniem nosūtīts pa dzelzceļu 211 tonnas sviesta, t. i. 15 proc. no visa sviesta daudzuma, kas nosūtīts no Latgales stacijām, jeb 32,5 proc. no Dau-

gavpils aprīnka. (No šī daudzuma vienu daļu devuši Zemgales pagasti).

1934.-35. g. no Līvāniem nosūtīts 3576 cūkas, t. i. 21 proc. no cūku skaita, kas nosūtīts no Latgales stacijām, jeb 36 proc. no Daugavpils aprīnka.

1934.-35. g. no Līvāniem nosūtīts 340 tonnas linu, t. i. ap 4 proc. no visa Latgales linu daudzuma, jeb 20 proc. no Daugavpils aprīnka.

1934.-35. g. Līvānu rajona lauksaimnieki nodevuši cukurfabrikai 2950 tonnas cukurbiešu. Jāatzīmē arī kartupeļu, vasaras kviešu un rudzu kultūras, kuŗas tāpat Līvānu rajona lauksaimniekiem dod ievērojamus ienākumus.

Minētais būtu tas raksturīgākais Līvānu rajona caurmēra lauksaimnieku sasniegumiem.

Tomēr caurmēra sasniegumi vēl nevar pilnīgi raksturot zināma novada stāvokli. Ir tikpat svarīgi arī atsevišķu centīgāku saimnieku sasniegumi. Sprotams, ka šie sasniegumi rajonam jō vērtīgāki, ja tādus var uzrādīt lielāks skaits saimniecību.

Līvānu rajonā lopkopības pārraudzības biedrībās apvienotas 111 saimniecības ar 646 govīm, t. i. 7,7 proc. no visām rajonā esošām govīm (Latgalē 1,9 proc.). Aitkopībā iepriecinošus panākumus uzrāda D. Ancana saimniecība Līvānu Mālkalnā.

Zirgu audzēšanā centīgi strādā Osv. Rohežnieks Līvānu Robežniekos.

Daudz darīts arī putnkopības pacelšanā.

Uzlabojot lopu kvalitāti un viņu turēšanas apstākļus, līdztekus tam jārūpējas arī par lētas lopbarības ražošanu. Arī šeit panākumi nav noliedzami. Ir ierīkotas kultivētas ganības ar aplokiem, kultivētas pļavas, ražo lopbarības sakņaugus, sagatavo skābbarību. Un tomēr tā ir Līvānu rajona labāko lopkopju vājākā vieta, kas pagaidām neļauj gūt vēl spožākus sasniegumus.

Šeit jaunus ceļus mēģina iet citas saim-

niecības, kas pašlaik nevar lepoties ar savu lopkopību, bet gan ar to, ka ir izbūvējušas tai pamatu, t. i. izveidojušas lieliskus zālājus.

Vispār zālāju kultivēšana ar katru gadu iet plašumā un šinī ziņā līvānieši sacenšas ar citiem Latvijas apvidiem.

Līdztekus tam aug interese par zāļu sēklu audzēšanu un pēc pāris gadiem rajons būs nodrošināts ar pašaudzētām zāļu sēklām pilnos apmēros.

Līvānu rajonā ir daudz purvu un tos lauksaimnieki izmanto ne tikai zālāju un tīrumaugu audzēšanai, bet arī pakaišiem un kurināmam. Līvānos uzcelta un darbojas kūdras fabrika. Fabrikas darbība no vienas puses pacēlusi interesi par kūdras pakaišu lietošanu, bet no otras puses traucējusi vietējo lauksaimnieku pašdarbību. No fabrikas kūdrū varēja dabūt bez lielākiem pūļņiem, bet pašiem ražojot rodas jaunas rūpes un darbs. Tikai beidzamos gados paš lauksaimnieki stājušies pie purvu izmantošanas ar savu darba spēku. 1936. gadā bija ap 30 kūdras ražotāju. Reizē ar kūdras ražošanu aug interese par lietderīgāku kūtsmēslu izmantošanu un komposta sagatavošanu.

Ar visu minēto vēl nebūt nav izsmelti visi rajona lauksaimnieku panākumi.

Agronomisko palīdzību Līvānu rajonā raksturo sekošie skaitļi: sarīkoti 32 priekšlasījumi ar 1769 apmeklētājiem. 1936. gadā Līvānos sarīkota zemnieku diena ar zemkopības ministra piedalīšanos. Apmeklētas 90 saimniecības. Padomēšanu birojā un pagastos izmantoja 576 lauksaimnieki.

Ierosināts noorganizēt divas papildskolas un tur pasniegt lauksaimniecības priekšmetus.

B. KVIESĪTIS,

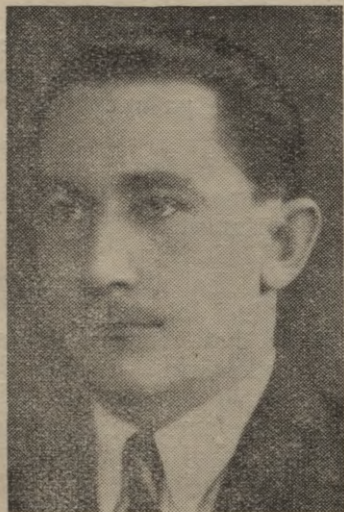
Lauksaimn. kameras Līvānu rajona agronoms.

Lauksaimniecība Preiļu rajonā

Preiļu agronomiskais rajons atrodas Daugavpils aprīnka ziemeļaustrumos, gar pašu Rēzeknes aprīnka robežu. Rajonā ietilpst Preiļu, Jāsmuižas un Vārkavas pagasti. Augsna rajonā, pat atsevišķās saimniecībās, stipri nevienāda, sākot ar samērā smagu mālu, līdz pelēkai jeb dzeltenai smiltij. Vieglo augsnu visvairāk sastop Jāsmuižas pagastā. Lauksaimniecībā izmantojamas zemes rajonā 53.835,27 ha, no kuŗiem aŗamzemes 32.472,19 ha vai 60,05%, bet 39,95 proc. pļavu un ganību. Pļavas

un ganības ar ļoti maz izņēmumiem nekultivētas, nenosusinātas un mazražīgas. Vairāk kultivētu pļavu ir Jāsmuižas pagastā, bet vismazāk Preiļu pagastā. Rajonā pavisam saimniecību 5080. Vidējais saimniecības lielums no 10—11 ha lauksaimnieciski izmantojamas zemes. Pēc kultūrām aŗamzemi rajonā izmanto sekoši: ziemāju (rudzi, kvieši) 6220,87 ha, miežu 3705 ha, auzu 5754,50 ha, linu 3017,08 ha, āboliņa un zaļbarības 4787,67 ha, sakņaugu un kartupeļu 2449,61 ha; pārējo daļu aizņem mistri,

pākšaugi un papuves. Galvenā lauksaimniecības nozare ir laukkopība. Lopkopība maz attīstīta un izkopta. Tomēr pateicoties neatlaidīgai agronomisko darbinieku propagandai, rajona lauksaimnieki sākuši no-

Lauksaimniecības kameras
Preiļu raj. agr. A. Avotiņš.

pietnu vērību piegriezt lopkopības pacelšanai, kā arī tās pamatu nodrošināšanai, t. i. pļavu un ganību kultivēšanai. Kā labākās rajona lopkopības saimniecības, kur audzē LB un LR lopus un dažās arī šropšīru aitas, varētu minēt sekošas: Fr. Kozul-Kažas saimniecība Jāsmuižas Mackeviliškos, V. Vucina saimniecība Jāsmuižas Krauklišos, D. Pizeļa saimniecība Jāsmuižas Babros, J. Volonta saimniecība Preiļu Anspokos, valsts Preiļu lauksaimniecības skolas saimniecība, Natālijas Temmeres saimniecība Vārkavas Znotīnos. Lopu pārraudzība rajonā vēl ļoti maz izplatīta. Pagaidām darbojas tikai 4 lopu pārraudzības biedrības, bet interese pēc tādām ir, jo lauksaimnieki novērojuši un atraduši, ka tanīs saimniecībās, kuŗas apvienotas lopkopības pārraudzības biedrībās, piena ražas stipri lielākas un ar augstāku tauku saturu. Vairākas pārraudzības biedrības atrodas dibināšanas stadijā. Zirgkopībai lauksaimnieki veltījuši samērā pietiekošu uzmanību, pa lielākai daļai izkopjot vieglā tipa rīkšotājus. Tie kā darba zirgi gan paslikti, bet ar I. šķiras labiem valsts vaislas ērzeļiem šis jautājums nokārtosies. Cūkkopībai lauksaimnieki piegriezuši lielu uzmanību un pielikuši daudz pūļu. Rajonā neizkoptā cūka reti kur sastopama. Audzē anģļu jorkšīras un to krustojumus. Arī aitkopībai sākuši piegriezt nopietnu vērību. Audzē šropšīras aitas un to krustojumus. Lielāka audzētava Fr. Kozul-Kažam

Jāsmuižas pagasta Mackevičkos. Laukkopība Preiļu rajonā pagaidām lauksaimniekiem dod vienu no vislielākiem ienākumiem. Daudzās saimniecībās audzē arī šķirņu labības: no ziemājiem visvairāk rudzus, mazāk kviešus, no rudziem Stendes, Sangastes un Tērauda, no kviešiem Sandomiras, no miežiem Dzintara miežus, no auzām Uzvaras. Pateicoties uzlabotai zemes strādāšanai un mēslošanai, ražas stipri cēlušās un tagad labību var pat pārdot. Visos rajona pagastos pienācīga vieta ierādīta linkopībai, tikai linu šķiedras ražas pazemas. Stipri bojā linu šķiedru mērcēšanā. Tipisks linkopības pagasts ir Vārkavas pagasts, kur linu sējumu platība bija 988,97 ha. Rajonā vieglākās augsnās audzē samērā daudz kartupeļu, kuŗus nodod vietējā Preiļu spirta dedzinātavā. Dārkopība rajonā vēl maz attīstīta. Vairāk augļu dārzu ir Jāsmuižas pagastā. Jaunu dārzu ierīkošanā lielu darbu veic jaunie lauksaimniecības darba darītāji — mazpulki, kādu rajonā 12. Meliorācija vēl maz pavirzīta uz priekšu, jo maz nobeigtu novadgrāvju, kāpēc nav iespējams stāties pie sīkās meliorācijas īzešanas. Purvu izmantošana kūdras ražošanai jau ievirzīta labvēlīgi: nodibinātas divas kūdras ražotāju grupas, kuŗas jau vasarā uzsāks darbus. Būvniecībai lauksaimnieki piegriež nopietnu vērību, bet liels kavēklis būvmateriālu trūkums un transporta grūtības. Lai paceltu rajona lauksaimnieku turību, samazinātu ražojumu pašizmaksas un ievestu plānveidīgu saimniekošanu, lauksaimniecības kamera ar saviem darbiniekiem, ar pagastu valžu un lauksaimniecības biedrību atbalstu pagājušā gadā sarīkojusi 17 kursus, kuŗus apmeklējuši kopskaitā 2424 klausītāji, 23 priekšlasījumus ar klausītāju kopskaitu 2402 un 8 demonstrējumus un sarīkojumus ar 179 apmeklētājiem. Lauksaimniekiem padomus rajona agronoms konsultāciju vietās devis: Preiļos 948, Jāsmuižā pag. valdē 104 un Vārkavas pag. valdē 101 lauksaimniekam. No šiem skaitļiem redzams, ka lauksaimnieki rajonā bijuši samērā atsaucīgi un interesējušies par lauksaimniecības pacelšanas jautājumiem, kāpēc arī bijuši panākumi darbā. Daudz rajona lauksaimnieki īsajā laikā sasnieguši, bet milzums darba vēl palicis nedarīts. Lielākai daļai lauksaimnieku vēl jāiztīra un jānosusina pļavas un ganības, jākultivē tīrumi, jāieaudzē labi vērtīgi lopi, jāierīko augļu dārzi, jāizdaiļo mājas un apkārtnē, jāpalielina galvenām kārtām darba ražība. Tā tad pie darba, jo darbs ceļ vīru!

A. AVOTIŅŠ,
Preiļu rajona agronoms.

Lauksaimniecība Krāslavas rajonā

Krāslavas rajonā ietilpst trīs pagasti: Krāslavas, Izvaltas un Kaplavas. Reljefs rajonā kalnains. Augsna stipri nevienāda un samērā mazauglīga. Pārsvārā mālainas smilts augsnas, bet gar Daugavas labo krastu — vieglas, neauglīgas smiltszemes.

Saimniecību skaits rajonā 3760, ar 18.616 iedzīvotājiem. Saimniecību lielums dažāds. Krāslavas un Izvaltas pagastos pārsvārā sīksaimniecības, ar 5—10 ha kopplatību, turpretim, Kaplavas pag. — vidējās, ar 15—25 ha platību. Zemes kopplatība 51.054,58 ha, no tās aŗamzemes 22.297,10 ha — 43,60%, pļavas 6022,30 ha — 11,73%, ganību 4455,70 ha — 8,66%, mežu 9801,10 ha — 19,14%, purvu 3284,47 ha — 6,37%, zem ceļiem, ezeriem u. c. 5193,91 ha — 10,50%.

Līdz 15. maijam lauksaimniecības kultūras pacelšanas darbu lielā mērā traucēja politiskie apstākļi. Atjaunotās Latvijas laikā rajona laukkopībā var saskatīt lielu progresu. Ar katru gadu samazinājas Jāņu papuves platība; zemi daudzās saimniecībās jau pareizi apstrādā un mēslo. Ir vairākas saimniecības, kuŗās audzē augst-ražīgas labības šķirnes. Tīrumu zālāju platība lēni, bet noteikti paplašinājas. 1936. gada rudenī ar rudziem apsēja 4496 ha, ziemas kviešiem — 295 ha, kopā 4791 ha, ziemāju, kas ir 21,49% no aŗamzemes kopplatības. Pārējā aŗamzemes platība 1936. g. bija aizņemta ar sekošām kultūrām: uzām 3041,64 ha — 13,64%, āboliņa 1911,53 ha — 9,50%, kartupeļiem 1844,61 ha — 7,96%, miežiem 1719,36 ha — 7,70%, vasaras kviešiem 1201,23 ha — 5,39%, zirņiem, vīķiem un pupām 828,87 ha, —4,47%, papuves, mists, lini, cukurbietes, sakņaugi u. c., aizņēma 6655 ha — 29,85%.

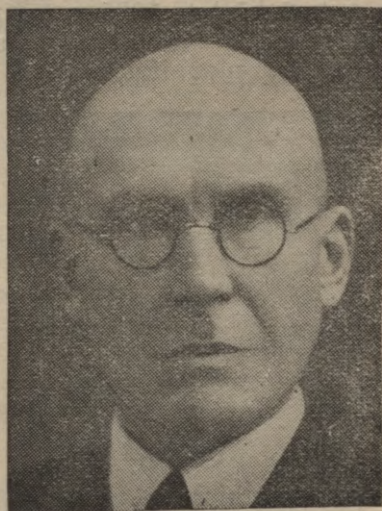
Pļavas un ganības rajonā pa lielākai daļai nekultivētas. Pļavu uzlabošanā beidzamā laikā manāma liela interese. 1936. gadā apm. 40 saimniecībās sastādīti sīkās meliorācijas projekti, lai tuvākā nākotnē uzsāktu pļavu nosusināšanu un apaŗšanu. Lai tiktu ātrāk pie vērtīgām pļavām un ganībām, uzsākta neatlaidīga zāļu sēklu audzēšanas propaganda. 1937. gadā audzēs zāļu sēklas apm. 50 saimniecībās pašu vajadzībām.

Lopkopība vēl maz izkopta. Caurmērā govslōpu raŗas svārstās ap 60—70 kg sviesta gadā, vai 4—5 kg piena izslaukuma no govu dienā. Saimniecībās, kuŗas atrodas pārraudzības biedrībās, piena izslauku-

mi ir stipri augstāki. Rajonā novietoti 6 LB sugas stacijas bulļi. Pārraudzības biedrībās apvienotas 1,84 proc. no visām saimniecībām.

Cūkkopības izkopšanai lauksaimnieki piegriezuši nopietnu vērību. Tagad rajonā agrākā neizkoptā cūka gandrīz nav sastopama. Visvairāk audzē anġļu jorkšīras krustojumus. Cūku un sivēnu kopskaits 7278. Cūkkopība dod daudzām saimniecībām prāvus ienākumus.

Aitkopība maz izkopta un tādēļ ne-

Krāslavas raj. agr. v. i.
A. Undriņš.

ienesīga. Aitu un jēru kopskaits 12.351. Atsevišķas saimniecības audzē šropšīras sugas krustojumus.

Zirgu trūkuma un to augsto cenu dēļ pēdējā laikā sāk piegriezt nopietnu vērību zirgu audzēšanai. Rajonā novietoti 2 vaislas ērzeļi.

Ar labiem panākumiem rajonā darbojas 1 pakaišu kūdras raŗošanas sabiedrība. 1937. gadā pakaišu kūdras izmantošanu uzsāks 3 jaunas lauksaimnieku grupas. Piemērotu purvu skaits rajonā ir mazs.

Lauksaimnieki uzsākuši pastiprinātā kārtā piegriezt vērību ugunsdrošu ēku būvēm. 1937. g. paredzēts izbūvēt 10 jaunas ugunsdrošas kūtis un 2 dzīvojamās mājas. Ēku celšanu stipri ierobeŗo būvkoku trūkums.

Rajonā darbojas 9 mazpulki. Mazpulka pozitīvais iespaids sajūtams visur, viņi paspējuši ienest lauku sabiedriskā dzīvē jau-

nas domas, jaunus uzskatus un pārlicību. Mazpulku dalībnieka saimniecībās agronomiskam darbiniekam vieglāk izvest dažādus jauninājumus, nekā pārējās saimniecībās.

1936. gadā rajonā veikti sekošie darbi: apmeklētas 315 saimniecības, sniegti padomi birojā 906 gadījumos, sarīkots 21 priekšlasījums ar 3665 klausītājiem, sarīkoti 9 divdienu gaŗi lauksaimniecības kursi ar 993

apmeklētājiem, pasniegtas 83 stundas papildskolās un pamatskolās. Sarīkotas 2 arāju sacīkstes, 2 vietās notikušas arķlu demonstrēšanas, 1 linu kulstīšanas sacīkste, 2 dienu gaŗi meliorācijas kursi, 1 kūdras diena. Rajonā izraudzītas arī 4 parrugsaimniecības.

J. UNDRICS,
Krāslavas rajona agronoma v. i.

Lauksaimniecība Dagdas rajonā

Dagdas agronomiskais rajons nodibināts 1933. g., bet pārkārtots 1935. g. un tanī ietilpst četri pagasti. No Rēzeknes apriņķa Andrupenes un Bukmuižas pagasti, bet no

šains māls, mazāk smilts augsnas, bet Andrupenes un pa daļai Bukmuižas pagastos smilts augsnas sastāda apm. 17–23% no aŗamzemes kopplatības.

Visā rajonā zemes kopplatība 80.044 ha.

Rajonā pavisam 6412 saimniecību, no tām 5375 saimniecību izdalītas no sādžām viensētās un 1037 jaunsaimniecības. Vecsaimniecību caurmērā vidējais lielums apmēram 12 ha, jaunsaimniecību apmēram 15 ha.

Kā galveno lauksaimniecības nozari rajonā var uzskatīt graudkopību, blakus tai lopkopību, kuŗa pakāpeniski attīstās un tiek uzlabota. Lopkopības pacelšanas nolūkā ir ierīkotas vaislas bulļu stacijas ar tīrsugas LB bulļiem.

Zirgkopībā lauksaimnieki piegrieŗ lielāku vēribu karstasiņiem — vieglāka tipa zirgiem, ko sasniedz, krustojot vietējo sugu ar rikšotājiem. Vietējo zirgu uzlabošanai rajonā novietoti vairāki valsts vaislas ērzeļi un par vaislai derīgiem atzītie vietējo lauksaimnieku ērzeļi. Pēdējos gados vērojams straujš kumeļu skaita pieaugums, cerams, ka tuvākā nākotnē zirgu skaits pavairošies un ar tiem būs iespējams apgādāt arī pārējos Latvijas novadus.

Cūkkopības izkopšanai lauksaimnieki piegrieŗuši pietiekošu uzņēmību, jo rajonā agrākā neizkoptā cūka gandrīz nav sastopama, bet tās vietā stājusies uzlabotā — ātraudzīgā. Visvairāk audzē anģļu jorkširas un vācu diŗciltīgās cūkas tipu un to krustojumus.

Aitkopības pacelšanas nolūkā ar valsts pabalstu ierīkotas aitu audzētavas un novietoti vairāki vaislas teķi. Agrāko mazraŗīgo aitu vietā tagad daudzās saimniecībās sastopamas uzlabotās aitas. Tiek izkopti divi novirzieni — šropširas un oksfordširas sugas.

Lauksaimniecībā, kā viens no galveniem ienākumu avotiem ir graudkopība. No zie-

Lauksaimniecības kameras
Dagdas raj. agr. v. i.
A. Spricis.

Daugavpils apriņķa — Asūnes un Dagdas pagasti. Dagdas rajons atrodas Daugavpils apriņķa austrumos, pie kam Asūnes un Bukmuižas pagasti robeŗojas ar Krieviju. Dagdas agronomiskā rajona kopplatība 795,9 kv. kilometru.

Rajons no dabas skaistuma ziņā bagātīgi apveltīts kalniem un daudziem ezeriem, kas padara šo stūri par vienu no skaistākiem Latvijas apvidiem un vasarā šo rajonu apmeklē daudz ekskursantu, tūristu un daudz citu dabas cienītāju.

Augsna rajonā stipri nevienāda un bieŗi vien pat vienā saimniecībā var sastapt dažādus augsnas tipus. Asūnes un Dagdas pagastos pārsvarā mālaina smilts un smil-

mājiem audzē galvenā kārtā rudzus un mazāk kviešus; no vasarājiem: vasaras kviešus, miežus, auzas, pākšaugus. No rudziem dažās saimniecībās audzē: Tērauda, Priekuļu, un Stendes rudzus; kviešiem — Sandomiras, bet lielum lielā daļā saimniecību var sastapt tikai neizkoptos rudzus un kviešus, ar to arī izskaidrojams, ka ražas samērā ir zemas.

Biškopības rajonā ir diezgan plaši attīstīta un pie pareizas nostādīšanas, lauksaimniekiem šī nozare dod prāvus ienākumus.

Rajonā ir nodibinātas 21 meliorācijas sabiedrība. Izrakti ar valsts pabalstu vairāki simti kilometru novadgrāvju, bet sīkā meliorācija izvesta ļoti mazos apmēros.

Lauksaimniekiem sniedz padomus — konsultācijas agronomiskā birojā 1 reizi nedēļā un katrā pagastā 1 reizi mēnesī noteiktās pieņemšanas dienās.

Daugavpils apriņķa Dagdas un Asūnes pagastu lauksaimniekiem sniegtas 987 konsultācijas. Apmeklētas 239 saimniecības, kur sniegti norādījumi par lietderīgāku darba paņēmieni veikšanu. Izvesti 14 kārtējie sarīkojumi saimniecībās pie 103 dalībniekiem. Noturēti 25 lauksaimniecības īslaicīgie kursi un priekšlasījumi. Sarīkotas divas aršanas sacīkstes un divas arklu demonstrācijas ar 403 apmeklētājiem un

1 linu plūcēju sacīkste ar 22 dalībniekiem. 8 saimniecībās ierīkoti dažādi demonstratīva rakstura izmēģinājumi. Pamatskolās un papildskolās pasniegtas stundas 'auksaimniecības priekšmetos. Lauksaimniecības būvniecībā vērojams straujš progress, ko jūtami veicina lauksaimniekiem labvēlīgie būvniecības likumi un noteikumi. Iedzīvotāju interese par ugunsdrošām būvēm pieaug un tuvākā nākotnē to skaits vairosies. Pagājušā vasarā no betona un māla kleķa uzceltas 7 dažādas ēkas, bet 1937. g. paredzēts celt pēc izstrādātiem normālprojektiem apmēram 14 dažādas saimniecības ēkas no ugunsdroša materiāla. Vērojot lauksaimniecībā veikto darbu, jākonstatē, ka tas ir padarīts samērā īsā laikā, bet vēl daudz kas darāms labāku panākumu saņemšanai.

Izvedama sīka meliorācija, kur tas nepieciešams, nosusinot zemākos laukus un kultivējot pļavas un ganības.

Augkopībā ievedamas izkoptas labību un citu kultūru šķirnes. Dibināmas lopkopības pārraudzības biedrības un izkopjami ganāmpulki. Piegriežama lielāka vēriba pakaišu un dedzināmās kūdras purvu izmantošanai.

Al. SPRICIS,

Dagdas rajona agr. v. i.

Indras agronomiskais rajons

Indras agronomiskais rajons, atrazdamies Daugavpils apriņķa dienvidaustrumu daļā, robežojas ar Krieviju un Poliju. Tanī ietilpst trīs pagasti: Piedrujas, Pustiņas un Skaistas ar kopplatību 470 kv. klm., 17,755 iedzīvotājiem un 3766 saimniecībām.

Rajonā pārsvarā mālaina smilts un smilšaina māla augsnes, kaut gan ir sastopamas arī smilts un smaga māla augsnes. Arāmzemes 24,879,57 ha (52,3%), pļavu 7230,34 ha (15,6%), ganību 5267,75 ha (11,4%), mežu 3814,53 ha (7,96%), purvu 2712,38 ha (5,93%). Arāmzemes platība turpina pieaugt, jo ciemu atmatas un nocirsto mežu zemes tiek uzartas. Pļavas ir mazražīgas un cieš no pārmērīga mitruma. 1936. gadā gan jau 17 saimniecības izmantojušas kulturtechnisko palīdzību nosusināšanas projektu izstrādāšanai un vaļēju grāvju nospaušanai.

Galvenie ienākumi no graudkopības, līnkopības un cūkkopības. Audzē tirgum arī viķus un āboliņa sēklas, no kuņiem atsevišķ-

Lauksaimniecības kameras
Indras raj. agr. v. i.
P. Lācis.

ķas saimniecības gūst prāvus ienākumus. Āboliņš sācis izplatīties tikai pēdējos gados un vēl šobrīd ir diezgan tādu saimniecību, kas izdara pirmos mēģinājumus āboliņa sēšanā. Audzē galvenā kārtā agro āboliņu un sēklu ražošana tirgum no atāla arvien paplašinās. Āboliņa un citu tīrumu zālāju platība pēdējos 6 gados ir trīskārtojusies, bet vēl aizņem tikai 9, 08% no aņamzemes (Madonas apr. 36,83%.)

No aņamzemes ziemāji aizņem 24,69%, vasaras kvieši 5,0%, auzas 12,0%, mieži 7,0%, līni 4,87%, un kartupeļi 5,89%. Diezgan daudz, sevišķi Piedrujas un Pustinas pagastos, sastopama vēl vecu — vecā trīslauku sistēma, kaut gan tās uzticīgo pielietotāju rindas arvien paliek retākas. Noteiktu sējas kārtību ietur samērā maz lauksaimnieku.

Cukurbietes rajonā audzē ar labām sekēm. No 42 cukurbiešu audzētājiem 31 Piedrujas pagastā. Piedrujieši šogad cukurbietes, krietni mēslojot, nodeva 24% virs līgumos paredzētās normas.

Lopkopība maz izveidota. Govis tur diezgan nelabvēlīgos apstākļos. Bieži kūtis ir bez slēgta pamata un ciešiem griestiem. Pakaišu arvienu trūkst, jo vasarāja salmus un pelavas izbaņo, bet ziemāju salmi vajadzīgi jumtu iesegšanai un labošanai un arī izbaņošanai lopiem. Diezgan arī tādu lauksaimnieku, kas vasaras naktīs un pusdienas laikos lopus tur ar kārtīm ieņogotos šauros aplokos, mājas tuvumā, tā sakot, nākošgada runkuļu un kāpostu dēstīšanas vietas mēslošanai. Līdz ar šo un vispār pakaišu trūkumu ražotais kūtsmēslu daudzums niecīgs un laukos trūdvielu nabadzība.

Ciltsgrāmatā uzņemto govju vēl ļoti maz. Pēdējos pavasaros gan tiek ievestas dažas tīršķirnes telītes, lai ātrāk tiktu pie labiem vaislas lopiem. Ar valsts un pašvaldības pabalstu katrā pagastā novietoti 4—5 ciltsgrāmatā uzņemti LB vaislas buļļi, kas ērti sasniedzami. Tikai vēlams, lai tie tiktu vairāk izmantoti. Pļavu kulturzāļu sēklaudzēšana iesākta 1934. g. ar 500 kv. mtr. 1935. g. pļavu kulturzāļu sēklaudzēšanai aizņemti 3500 kv. mtr., bet 1936. g. 27,600 kv. mtr. Ar tekošo pavasari pļavu kulturzāļu sēklaudzētāju skaits jūtami palielināsies, audzējot sēklas pašu un tirgus vajadzībām.

Zirgkopība uzrāda labākas sekmes. Zirgu sastāvs gadu no gada uzlabojas. Zirgam arī neželē labāko sienu un āboliņu. Nevēlami, ka jaunzirgus pārāk ātri sāk lietot darbā, līdz ar ko tiek traucēta jaunzirgu atīstība, un zirgi ātri nolietojas.

Arī cūkkopībā lauksaimnieki vairāk gājuši uz priekšu, kā lopkopībā. Agrākā neizkoptā cūka samērā maz sastopama, tomēr arī pie pastāvošā vaislas materiāla uzlabošanas vēl daudz jāstrādā.

Pagājušie 10 gadi bijuši ciemu izdališanas gadi viensētās. Ēku pārceļšana un jaunbūves ir prasījušas daudz pūļu un līdzekļu, kādēļ saimniecību izkopšanas darbs tik tikko sācies. Dažādu pagaidu un nolietoto, apstākļiem neatbilstošu ēku vietā ceļ jaunas ēkas, bet starp tām ugunsdrošo būvju vēl maz. No 1936. g. jaunceltnēm 80% celtas no koka un 20% no ugunsdroša materiāla, pie kam ugunsdrošās būves lielāko tiesu ir saimniecības ēkas no māla kleķa. Jumtu iesegšanai 63% lieto salmus, 26% skaidas un 11% ugunsdrošo materiālu, no pēdējā skārds pielietots vairākumā.

Valdības izdotie lauksaimniecības veicināšanas likumi un cieto cenu politika stipri iespaidojuši rajona lauksaimniecību. Labības ievēšana vietējam patēriņam jau ar 1930./31. b. g. apstājusies. Tāpat labības pārstrādājumu, miltu un putrainu ievadumi strauji samazinājušies. Piemēram Skaiestas stacijā no 1934. —1930. g. caurmērā ievests 360 ton. miltu un putrainu gadā, bet 1934./35. b. g. vairs tikai 7 ton. (Daļa labības pārstrādājumu transportēti uz Dagdu.)

Ar A/S «Bekona Eksports» noteikto cenu maksāšanu un bekona pieņemšanas dienu nozīmēšanu Indrā, cūku izsūtīšana no Indras stacijas sākusies 1931./32. b. g., kad izsūtīti 108 gb., 1934./35. b. g. 1740, bet 1935./36. b. g. jau 5572 gb.

Agronomiskās palīdzības sniegšanai 1936. g. notikuši 12 sarīkojumi (zemnieku un piensaimnieku dienas, ārkļu demonstr.) ar 2829 dalībniekiem, 27 lauks. kursi ar 1380 dalībniekiem, 12 priekšlasījumi ar 1229 dalībniekiem un 18 sarīkojumi un priekšlasījumi mazpulkos ar 777 dalībniekiem. Apmeklētas 177 saimniecības un sniegtas konsultācijas 393 lauksaimniekiem.

Katra lauksaimnieka nākotnes rūpes ir tikt pie kultivētām pļavām un ganībām, saņiegt augstākās laukaugu ražas, bet sentēvu lietotās un katram tik ierastās darba metodes tur lauksaimniekus cieši savās skavās un neļauj pacelties straujākai uz priekšu iešanai.

Mazpulki ar pašreizējā vadītājiem priekšgalā ir stiprs atbalsts agronomiskās palīdzības darbā. Tie citīgi strādā pie racionālu darba paņēmienu, uzlabotu darba

riku, selekcionētu labību šķirņu ieviešanas un propagandas lauksaimniekiem, rādīdami pirmos piemērus. Arī vecākās paaudzes ticību un pašvērtību tie maz pamazām iekaņo.

Uzdevumu vēl priekšā daudz, bet līdz tiem aug spēks un izturība.

P. LĀCIS,

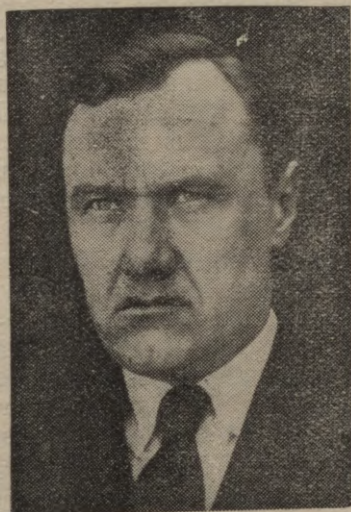
Indras rajona agronomu v. i.

Aglonas agronomiskais rajons

Rajonā ietilpst Aglonas, Aulejas un Kapiņu pagasti ar 432,4 kv. klm. kopplatības, 3975 saimniecībām un 19810 iedzīvotājiem. Zemes kultūrveidi proc. ir: 40,8 — aņāmzemes, 17,0 — pļavas, 13,3 — ganību, 15,5 — meža, 8,0 — purvu un 8,9 — nederīgas zemes. Galvenā lauksaimniecības sistēma — graudsaimniecība. Audzē rudzus, miežus, vasaras kviešus u. c. Laukaugu % no aņāmzemes platības ir: 32,7 — ziemāju, 30,7 — vasarāju, 21,6 — papuves, 3,9 āboliņa, 7,1 — kartupeļu, 1,9 — linu un 0,1 — cukurbiešu. Aglonas rajons ir raksturīgs sīksaimniecību rajons — 65% saimniecību ir mazākas par 10 ha, zeme rajonā, sevišķi Kapiņu un Aulejas pagastos ir smilšaina, no dabas maz auglīga.

Augstākā lauksaimniecības kultūra ir Aglonas pagastā. Katoļu kūrijas Aglonas farmai un Jaunaglonas klostera saimniecībai labi izkopti ganāmpulki LB virzienā. Kas apmeklējuši Jaunaglonas sieviešu klosteri un Aglonu, atcerēsies, ka te ir labi nostādītas saimniecības un priekšzīmīgi izkopts augļu dārzs. Aglonas farmai moderna tvaiķa kūdras ražojamā mašīna ar automatisku malā iznesēju. Kūdru jau vairākus gadus ar labiem panākumiem lieto Aglonas un Jaunaglonas ģimnaziju centrālajai apkurināšanai. Minētās farmas ir izplatījušas daudz vērtīga vaislas lopu materiāla, kā arī rādījušas saimniekošanas priekšzīmi apkārtējiem lauksaimniekiem.

Lopkopības stāvoklis vispārī rajonā, sevišķi Kapiņu un Aulejas pagastos ir izveidošanas pašā sākumā. Lauksaimniekiem ir lielāka interese pie zirg- un cūkkopības, kā pie govkopības. Iemesls tam var būt ieradums, bet arī tas, ka mazie izslaukumi sadārdzina piena ražošanas pašizmaksu. Lopkopības pacelšana jāsāk ar kultivēto zālāju ierīkošanu. Mazas zemes īpašniekiem nedrīkst būt neviens stūrītis nekultivētas pļavas vai ganības. Pļavu nosusināšana un pārrāšana uzsākta samērā plaši. Interese par zāļu sēklu audzēšanu saimniecības vajadzībām ir liela. Nākošam pavasarim ir pieprasīts no kameras 2 maisi pļavu auzenes un 1 maiss kamolzāles sēklu audzēšanas vajadzībām.

Lauksaimniecības kameras
Aglonas raj. agr. v. i.
N. Kārklīšs.

Zirgkopība— sevišķi Aulejas pagastā ir labi nostādīta, Latgales zemnieks ir labs zirgu kopējs. Dažreiz ir neizprotami, ka uz mazas zemes platības var izturēt vairākus labi koptus zirgus. Aulejas pagastā ir pazīstami «Bujāna» cilts pēcnācēji, kuņi ar savu harmonisko ķermeņa būvi un kā universālzirgs Latgales apgabala izstādē Rēzeknē vērsa uz sevi zirgaudzētāju uzmanību.

Cūkkopība ieņem rajonā ievērojamu vietu, ir daudz gājusi uz priekšu, bet vēl daudz te jāstrādā, krustojumu ceļā jāuzlabo cūku kvalitāte. Ir jūtams laba vaislas materiāla trūkums.

Pagājušā gadā agronomiskās palīdzības darbā veikts sekošais: doti padomi lauksaimniekiem 334 gadījumos, apmeklētas 135 saimniecības, sarīkoti dažādi priekšlasījumi — 26 ar 1226 apmeklētājiem, sarīkojumi mazpulkiem — 13 ar 596 apmeklētājiem, ražojumu apskate ar 300 apmeklētājiem, zemnieku svētki ar 600 apmeklētājiem, dažādas sacīkstes — 4, sastādīti būvniecības nepieciešamības akti 45 gadījumos, izdarītas krusas nopostīto sējumu apskates 46 gadījumos, ierīkoti 2 izmēģinājumi un sarīkota viena ekskursija ar 40 dalībniekiem.

N. KĀRKLĪŠS,

Aglonas rajona agronoma v. i.

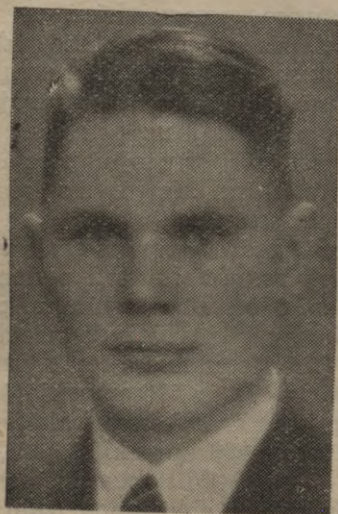
Daugavpils lopkopības rajons Daugavpils apriņķī

Rajonā no Daugavpils apriņķa ietilpst: Naujenes, Biķernieku, Višķu, Aglonas, Kapiņu, Preiļu, Jāsmuižas, Kalupes, Liksnas, Nīcgales un daļa Vārkavas pagasta.

Ar lauks. kameras darbības uzsākšanu rajonā no Daugavpils apriņķa skaitījās 10 lopkopības pārraudzības biedrības, no kurām 2 nedarbojās. 8 biedrībās bija apvienotas 116 saimniecības ar 631 sl. govi, 246 jaunlopiem un 28 bulļiem, no kuriem 20 LB staciju un 1 LM privātais bullis. Pašlaik zem pārraudzības ir 148 saimniecības 731 slaucamā govys, 290 jaunlopu un 43 bulļi, no kuriem 33 LB staciju un 2 LM privātie bulļi.

1936. gadā nodibināta Pieniņu lopkopības pārraudzības biedrība, Preiļu pagastā un Kapiņu lopkop. pārraudzības b-bai Kapiņu pagastā parakstīti statūti. Tās 2 lopkopības pārraudzības b-bas, kas nedarbojas, tik drīz darbību nevarēs atjaunot, jo viņu vietā strādā b-bas zem cita nosaukuma.

Rajonā izkopj Latvijas brūnos lopus. Melnraibos lopus līdz šim izkopa tikai valsts Višķu mājturības — dārzkopības skolas farmā, kurā arī tuvākā nākotnē pāries uz brūniem lopiem. Labu lopu ieaudzēšanai, pie atsevišķiem lauksaimniekiem, ar valsts pabalstu novietotas 23 LB govys. Kameras pastāvēšanas laikā novietotas vaislas stacijās ar valsts pabalstu 18 LB bulļi. Pašlaik ciltsgrāmatās uzņemtas 44 LB un 8 LM sugas govys. Ciltsgrāmatās vēl neregistrētas 58 LB un 3 LM sugas govys un jaunlopi.

Lauksaimniecības kameras
Daugavpils raj. lopkopības
instr. P. Turlajs.

Caurmēra ražība 1935.-36. pārraudzības gadā uz gada govi 2151 kg piena ar t. proc. 3,98 un 98 kg sviesta. No atsevišķām lopkopības pārraudzības biedrībām augstākās ražības 1935.-36. p. g. uzrāda 816 Jezupovas -Stropu l. p. b-ba ar 2532 kg piena 4,87 t. proc. un 127 kg sviesta. 821 Ķirupes l. pārr. b-ba ar 2804 kg piena 3,88 t. proc. un 125 kg sviesta uz gada govi. No atsevišķām saimniecībām augstāko caurmēra ražību uz gada govi 1935.-36. p. g. uzrāda J. Dyuras saimniecība, Liksnas Ķirupē uz 17,2 g. g. 3561 kg piena ar t. proc. 3,88 un 159 kg sviesta, L. Mitrofanova saimniecība, Stropos uz 5,8 g. g. 4023 kg piena ar t. proc. 3,42 un 158 kg sviesta. K. Vaivada saimniecība, Višķu Gailišos uz 2,7 g. g. 3164 kg piena ar t. proc. 4,09 un 149 kg sviesta. Seb. Pabērža saimniecība, Višķu Pabēržos uz 8,8 g. g. 3343 kg piena ar t. proc. 3,88 un 149 kg sviesta. Visaugstāko ražību 1935.-36. p. g. izdevusi J. Dyuras govys 18 Vitra LB 4284-c 5401 kg piena ar t. proc. 4,13 un 257 kg sviesta.

Lopu ražības rajonā caurmērā zemas. Lopi neizkopti, ēdināšana trūcīga un lopu turēšana tumšos un mitros mitekļos, pavīsam neatbilst ienesīgas lopkopības prasībām. Lopkopības pārraudzības biedrībās apvienotās saimniecībās ar prieku var konstatēt, ka šie trūkumi tiek novērsti. Lopu ražības stipri cieš no trūcīgas ēdināšanas, sevišķi vasarā. Kultivētas ganības un ierīkoti aploki tikai vienā — J. Dyuras saimniecībā. 19 saimniecībās ierīkotas pagaidu ganības uz trešā gada āboliņa laukiem. Pārējiem lopi ganās pa Jāņu papuvēm, atmatām vai krūmājiem. Turpmāk ganībām būtu piegriežama lielākā vēriba. Ziemas ēdināšana ir apmierinoša. Kā rupjo barību dabū āboliņu, retāk labu sienu, sakņaugus, skābbarību un arī spēkbarību. Skābbarību plašākā mērā sagatavoja beidzamā gadā. Dažās saimniecībās, kā piem. J. Dyuras, skābbarību pilnīgi atvieto sakņaugus. Skābbarībai būtu jāpiegriež lielāka vēriba.

Daudz kas darāms lopu mitekļu un kopšanas uzlabošanā. Seklās kūtis ierīkotas 5 saimniecībās, pārējās dziļās. No dziļajām kūtim nedaudzas ir gaišas, sausas un ērtas, pārējās neapmierinošas, sevišķi šogad pakaišu trūkuma dēļ. Automatiskā dzirdināšana ierīkota 3 saimniecībās. Ūdeni ar rokas sūkni kūti piegādā 9 saimniecībās, pārējās ar nešanu.

Zirgkopībai jau agrāk piegriezta lielāka vēriba, tāpēc tā labāk nostādīta. To-

mēr arī zirgkopībā būtu daudz kas darāms. Vaislai nebūtu pielaižami sīkie un pārāk vieglā tipa vaislas ērzeļi. Labāk audzējami jaunzirgi, vairāk vēribas piegriežot zirgu iebraukšanai, lietošanai un kopšanai.

Cūk k o p ī b a ir apmierinošā stāvoklī. Jāpiegriež vairāk vēribas pareizai cūku ēdināšanai un barošanai visu gadu, lai rudenos neradītu grūtības ar cūku novietošanu tirgū. Kuīļu staciju ir maz, skaitā 6, bet to ties daudz uzlaboto privāto.

A i t k o p ī b a i piegriež lielu vēribu. Izkopj šropšīru sugas aitas. Ar valsts pabalstu ierīkotās 8 aitu audzētavas un 10 teķu stacijas devušas lielu ierosmi aitu izkopšanai. Agrāko mazvērtīgo akotvilnu aitu vie-

tā arvien vairāk rodas šropšīru tirsugas un to krustojumi.

No īsā lopkopības stāvokļa raksturojuma redzam, ka lopkopības darbs Daugavpils lopkopības rajonā — Daugavpils apriņķa daļā) ir tikai sākumā. Turpmāk vēl daudz jāstrādā: lopkopības pārraudzības biedrību paplašināšanā un nostiprināšanā, pie vaislas stac. skaita palielināšanas un to labākas izmantošanas, iznīcinot staciju lopu tuvumā mazvērtīgus lopus. Sevišķa vēriba piegriežama labas un lētas lopbarības ražošanai.

P. TURLĀJS,

Latvijas lauks. kameras Daugavpils rajona lopkop. instruktors.

Krāslavas-Dagdas lopkopības rajons

Rajons nodibināts 1929. g. 1. janvārī. Rajona pastāvēšanas laikā vairākas reizes mainīts rajona nosaukums. Rajonā ietilpst 12 pagasti. Satiksme diezgan slihta. Tālākā pārraudzības biedrība no dzelzceļa stacijas ir 60 klm.

Darbību uzsākot 1929. g. rajonā darbojās 5 lopkopības pār. biedrības un zem kontroles bija 70 saimniecību 256 slauc. govīs un 88 jaunlopi. Bez minētā vēl bija ar valdības pabalstu ierīkotas 5 LB. sugas vaislas bulļi, 5 vaislas kuīļu stacijas un 1 vaislas cūku audzētava.

Iesākumā darbība bija sevišķi grūta, jo lauksaimnieki pārcēlās no sādžām uz viensētām. Lopu skaits bija ļoti niecīgs. Lopi ar trūcīgo ēdināšanu un sliktu kopšanu deva mazas ražas. Daudz bija tādu govju, kas gadā izdeva no 14—20 kg sviesta. Sevišķi daudz bija saimniecību ar caurmēra saimniecības ražību no 30—45 kg sviesta.

Kamerai uzsākot darbību, rajonā zem pārraudzības bija 9 lopkopības pārraudzības biedrības, kuņās zem kontroles apvienotas 182 saimniecības ar 716 sl. govīm un 413 jaunlopiem. Ar valdības pabalstu ierīkotas 19 vaislas bulļu stacijas, 2 vaislas kuīļu stacijas, 1 vaislas aitu audzētava, un 6 vaislas teķu stacijas.

Audzēti Latvijas brūnie lopi un vaislas stacijās ir novietoti vienīgi LB sugas bulļi, pa lielākai daļai Iā un Ib šķiras.

Uz 1. febr. zem kontroles sastāv 12 lopkopības pārraudzības biedrības, ar 246 saimniecībām, 1076 sl. govīm, 535 jaunlopiem - teļiem, ar valdības pabalstu ierīkotas 32 vaislas bulļu stacijas, 11 vaislas kuīļu

stacijas, 3 vaislas aitu audzētavas un kopā ar privātām 20 vaislas teķu stacijas.

4 lopkopības pārraudzības biedrībās ir novietotas 8 LB sugas govīs ar valdības pabalstu. Visumā ar novietotām govīm ir apmierināti. Ir izaudzēti un vaislai pārdoti ap 10 LB sugas bulļi.

Jaunlopu audzēšanai sāk piegriezt nopietnu vēribu un jau ir ienākuši daudz pie-

Lauksaimniecības kameras
Krāslavas — Dagdas raj.
lopk. instr. R. Jēgers.

prasījumu pēc LB sugas vaislas teļiem.

Zirgkopībā vairumā audzē rikšotājus, Latvieši piegriež lielāku vēribu Orlas, bet krievi amerikāņu sugas tipiēm. Pēdējā laikā izpaūžas interese par Oldenburgas sugu

Piedrujas, Pustiņas un Kaplavas pagastos. Zirgkopībai tiek piegriezta sevišķa vērība un ir sasniegti teicami rezultāti.

Cūkkopībā pēdējos gados lauksaimnieki sāk piegriezt sevišķu vērību un rezultāti ir iepriecinoši. Audzē angļu lielo balto (Jorkšīras) sugas tipu. Laba cūku materiāla ir daudz. Vēlams lielāku vērību piegriezt telpu iekārtas jautājumam. Lielākais sivēnu svars 6 ned. vecumā bija 22 kg.

Aitkopībā audzē šropšīras sugas aitas. Lauksaimnieki sevišķi jūsmo par šo sugu un pat personīgiem līdzekļiem iegādājas vaislas tēkus, maksājot par labu 2. un 3. pakāpes krustojumu līdz 25—35 ls. gabalā. Sevišķi labi izdodas krustojumi ar tīršķirnes teķi un vietējo aitu. Daži interesējas arī par karakula aitu audzēšanu.

Putnkopībā audzē pa lielākai daļai bal-

tās Leghornas un Rodailendas sugas un viņu krustojumus.

Sīkākām saimniecībām no putniem ir gandrīz visgalvenākais ienākums. Sekmes būtu daudz lielākas, ja vistām ierīkotu speciālas telpas un vistu kopšanai un ēdināšanai piegrieztu lielāku vērību.

Patlaban rajona lauksaimnieki lielu vērību piegriež mākslīgu ganību ierīkošanai, pļavu uzlabošanai, sakņkopībai un skābbarības sagatavošanai. Ļoti vajadzīgi meža materiāli barības galdu izgatavošanai, vistu kūts ierīkošanai un mieti aploku ierīkošanai.

ROB. JĒGERS,

Latvijas Lauksaimniecības kameras
Krāslavas - Dagdas rajona lopk. instruktors.

Livānu Krustpils lopkopības rajons

Rajonā ietilpst Daugavpils apriņķa Aiviekstes, Krustpils, Ungurmuižas, Vīpes, Līvānu, Rudzētu un Vārkavas pagasti. Līdz

Lauksaimniecības kameras
Līvānu — Krustpils raj. lop-
kopības instr. K. Upišs.

kameras darbības uzsākšanai Līvānu — Krustpils raj. darbojas 11 lopk. pārraudz. biedrības apvienojot 134 saimniecības ar 889 slauc. govīm. Tekošā darbības gadā nodibināta un ar 1. aprīli uzsāka darbību vēl viena (Ungurmuižas) lop. p. b-ba. Paplašinot un nostiprinot vājākās b-bas, pašlaik uz 1. janv. rajonā darbojas 12 b-bas ar 218

saimniecībām un 1299 slauc. govīm. Kameras darbības laikā no jauna klāt nākušas 84 saimniecības ar 410 slauc. govīm.

Rajonā ar labiem panākumiem galvenām kārtām izkopj brūnos un mazākā mērā arī sarkanraibos lopus. Rajonā darbojas 22 LB un 3 LR ar valdības pabalstu ierīkotas vaislas bulļu stacijas un bez tam vēl 11 LB un 3 LR privātie tīrsugas vaislas bulļi. Ļoti nevēlama ir privāto bezsugas bulļu turēšana kādu ir pavisam 24, kas protams nesekmē, bet gan tikai traucē lopkopības pilnīgāku attīstību, jo tie zināmā mērā kavē arī novietoto stacijas bulļu plašāku izmantošanu.

Caurmēra ražība rajonā uz gada govīm 1935.-36. gadā: 2506 kg piena ar t.% 3.98 un 115 kg sviesta. No atsevišķām lop. p. b-bām augstākā caurmēra ražība: Nr. 770. Krievciema — 2865 kg piena ar t. proc. 4.17 un 138 kg sviesta, Nr. 775. Līvānu II. — 2991 kg piena ar t% 3.99 un 137 kg sviesta, Nr. 800. Vīpes — 2755 kg piena ar t% 4.03 un 128 kg sviesta.

No atsevišķām saimniecībām augstākā ražība: J. Bērziņam Ungurmuižas Bērzkrogā uz 4 gada govīm — 3641 kg piena ar t% 4.72 un 199 kg sviesta. A. Miltam Līvānu Licišos uz 3 g. g. 4350 kg piena ar t% 3.87 un 193 kg sviesta.

Ražīgākā govjs J. Dabaram, Līvānu Jaundabaros — 3. Elga LB 15-Lgš — 5315 kg piena ar t% 4.17 un 256 kg sviesta, J. Lauciņam, Krustpils Zeļķos 23. Elfa LB 2063-c —

5013 kg piena ar t% 4.41 un 255 kg sviesta.

Lopu ēdināšanas apstākļi vidēji, kaut ir arī dažas saimniecības, kurās ēdināšanas jautājums vēl pilnīgi nenokārtots. Stipri jūtams labu ganību un zālāju trūkums. Rajonā ierīkotas 10 saimniecībās parauganības. Lielākais vairums lauksaimnieku lopus gana pa kailām norām un krūmiem.

Zaļbarība, kas būtu kā ganību papildinājums vasaras karstākos mēnešos, kad ganības zāles mazāk, tiek sēta maz, (šogad pa visa rajona biedru saimniecībām tikai 44 ha). Tādēļ arī vasaras vidū izslaukumi stipri kritās. Ziemas ēdināšanas periods labāks. Rupjā barība samērā laba, jo ievākta istā laikā, arī pietiekošā vairumā. 1936. gadā ar āboliņu apsēts 927 ha. Neskatoties uz lielo sausumu šogad, daļai saimniecību āboliņa raža laba. Tāpat arī siena raža kultivētās pļavās pietiekoši laba, sliktākā — nekultivētās. Visa rajonu b-bu biedru saimniecībās kultivētas un uzlabotas pļavas 139 ha, nekultivētas vēl daudz — 1251 ha.

Sakņaugus audzē pietiekošā vairumā. Šogad apsēts 106 ha. Vairākās saimniecībās sevišķi Krustpils apkārtnē daudz izmanto cukurbiešu grauzījumus un melasi. Tiek gatavota arī skābarība, bet ne tik plašos apmēros vēl kā to varētu vēlēties.

Daugavpils rajona lauksaimniecības būvniecība

zīmējoties uz piemērotu ēku celšanu, attīstās lēnā gaitā. Starp pēdējā laikā celtām ēkām jau samērā vairāk, kā agrāk būvētas ugunsdrošās. Junta segšanai pagaidām gan samērā maz gadījumos pielieto šiferi. Vērojama pieaugoša interese par būvprojektiem, protams, netrūkst arī kūtros lauksaimnieku un tādu, kas bēg no projekta. Ēku vispārējais sliktais stāvoklis un iekārtojums izskaidrojams ar pārceļšanās no sādžām viensētās, kad ēkas cēla steigā, pavirši, par piemērotu iekārtu un novietni daudz nedomāja, un nebija arī ierosinošu paraugsaimniecību. Bez tam lauku būvniecību kavējošs apstākļis bija agrākos gados koka būvmateriāla trūkums, šī iemesla dēļ daudzas iepriekšējos gados celtas galvenā kārtā dzīvojamās ēkas vēl tagad nav pabeigtas. Tamdēļ silti apsveicams ir jaunais lauksaimniecības būvniecības likums, kas veicina piemērotu ugunsdrošu ēku celšanu. Ugunsdroši būvmateriāli gandrīz visur uz vietas ir atrodami.

Lopu kūtis lielākam vairumam neapmierinošā stāvoklī, tumšas, mitras un aukstas. Seklās kūtis 7 saimniecībām.

Cūkkopībai sāk atkal piegriezt lielāku vēribu, kaut vēl ne tik lielu kā līdz 1931. gadam, kad daudzi nodarbojas ar vaislas cūku audzēšanu, par kuŗām saņēma augstas cenas. Vaislas sivēnu tetovēšanas darbu tikai pa daļai izved 7 saimniecībās. Rajonā novietoti 6 stac. kuiļi. Darbojās gan arī vairāki privāti tīrsugas un uzlaboti kuiļi.

Aitkopībai pēdējā laikā piegriež arvien lielāku vēribu, izkopjot galvenokārt šropšīras sugas aitas. Ar valdības pabalstu ierīkotas 4 tīrsugas un 7 krustojumu šropšīras un 2 oksfordšīras sugas vaislas teķu stacijas. Ierīkotas arī 4 šropšīras sugas aitu audzētavas ar no Zviedrijas importētiem īpatņiem, (katrā audzētavā 1 teķis, 2 aitas).

Zirgkopība samērā labi nostādīta. Rajonā novietoti 3 Rk, 4 Rkk un 1 Ardk. valsts vaislas ērzeļi, kuŗi tiek labi izmantoti.

Putnkopībai arī ierādīta sava vieta. Tiek audzētas galvenā kārtā Tulūzas zosis.

K. UPĪTIS,

Livānu—Krustpils rajona lopkopības instruktors.

Kas attiecas uz pastāvošu ēku glītumu un telpu tīrību, tad šinī ziņā būtu daudz kas darāms. Lai ēka neliela, vienkārša būvēta, taču nedrīkstētu būt cauri jumti un logi bez stikliem, kuŗus atvieto vecas lupatas un skārda gabali, tāpat sienas un griesti nebalsināti. Ēkas apkopšanai parasti ļoti maz darīts, kaut gan tas prasa no lauksaimnieka neko citu, kā glītuma izjūtu, drusku darba pūles, un tikai izņēmuma gadījumos nelielus naudas līdzekļus. Ēku savešana kārtībā un nokrāsošanu zināmā mērā sekme noteikumi par lauksaimniecības būvniecības veicināšanas aizdevumu dzēšamdaļām un jau nākošā pavasarī vienā otrā saimniecībā būs redzamas šādas glītas, krāsotas ēkas, par pierādījumu ka noteikumi lietderīgi, un par prieku būvētājam, bet par paraugu un mudinājumu kūtŗajiem.

P. IKSTRUMS

Lauksaimniecības būvniecības techn.

Skaistā un interesantā Dienvidlatgale

Dzimtās zemes apceļošanai daudz lielāka nozīme, nekā to dažreiz domājam. Tā nav tikai patīkama atpūta, vismaz no tā vie-dokļa nebūtu pieejams, dodoties ceļojumā pa dzimtās zemes ievērojamākām un dabas ziņā jaukākām vietām. Ceļojumos jāmācās lasīt un izprast mūsu valsts senatnes un pē-dējo gadu liecinieku kluso valodu, jāprot redzēt un novērtēt mūsu zemes skaistumu un pārākumu par to, ko tik skaistos vārdos mēdz rakstīt par tālām, svešām zemēm. Ja tā pieiesim Dienvidlatgalei, tad pašiem ne-manot, šis mūsu dzimtās zemes novads kļūs mums mīļš un dārgs, kā arī gūsim palieko-šu un pilnīgu iespaidu par mūsu zemes plašumu, tautas dzīvi un darbu.

Pieejot no Daugavpils, kā izejas punkta, ieteicami šādi maršruti:

Daugavpils - Krustpils - Aiviekste (ceļo-tājiem no Latgales vecākām māsām, Vidze-mes un Kurzemes ar dižo Rīgu vidū, šis maršruts sākams ar Aivieksti). Pārbraucot Aivieksti, redzami Madonas raidstaci-jas torņi. Pati Aiviekste liču - loču ceļus mērodama, pāri akmeņainai gultnei veļ Lu-bānas ūdeņus uz Daugavu. Daugava un Aiviekste kopš gadusimtiem robežo mūsu dzimtās zemes trīs apgabali — Vidzeme,

neizsalstošais Silabeburu ezers. **Krustpils**, šī Latgalē vācu pirmā pils un tagad latviskā pilsēta, pa jaunbūvēto (1936. g.) tiltu, kas ir augstākais tilts Latvijā, draudzīgi sniedz ro-ku Zemgalei. Uz Daugavas krasta paceļas īpatais Latvijas atbrīvošanas cīņu varoņu pieminēklis, skaistas gravas, vecais simt-gadīgais luterāņu dievnams, aiz tā Krust-pils cukurfabrika.

D a u g a v p i l i, šo trešo pēc lieluma Lat-vijas pilsētu, sargā vecais cietoksnis. Starp tā pelēkiem mūriem stalti balti sniedz de-besīs savus torņus garnizona baznīca, kuŗa kalpo vairākām konfesijām. Gar cietoksni, jau no Mežciema, pa Daugavas krastu stiep-jas 7 km garais aizsargu dambis, kuŗš pa-vasaros glābj Daugavpili no plūdu bries-mām. Jaunbūvētais Vienības tilts paveķ ce-ļus uz Daugavpils maizes klēti — Augš-zemgali. Starp pilsētas valdes namu un Lauks. kam. biroju ierīkots krāšņs rožu dārziņš. Pretim elektriskai stacijai no šo-sejas sākas Vadoņa iela ar glītām Valsts zemes bankas un pasta jaunceltņēm. Pāri Vienības dārziņam no 1. ģimnazijas atve-ras plašs skats uz Daugavpils un visas Lat-gales lēpnumu — Vienības nama jaunbūvi. Rīgas iela, kuŗa nosēta ar cittautībnieku

Daugavas krēsli pie Slutišķiem.

Latgale, Zemgale, tamdēļ arī šeit radusies pazīstama novada paruna: ja mūsu gailis dzied — trīs guberņas klausās. Ceļā uz Krustpili pa kreisi paliek Krievciems ar Aiviekstes spēkstaciju. Starp Aivieksti un Krustpili (23 km no Krustpils pie Lau-donas ceļa) kalnājos pie Ungurmuižas guļ

veikaliem, ir viena no galvenajām ielām. Šeit darbojas rosīgās patērētāju b-bas „Daugava“ veikals. Uz stūŗa, pretim gal-venai ieejai Vienības namā, pievilcīgi ie-kārtota Latvijas saimnieciskās dzīves priekšposteņa C.-S. „Turība“ nodaļa.

Ceļotājiem, kas brauc uz Latgales šveici

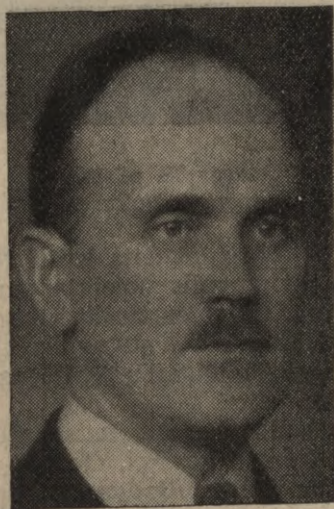
— Krāslavu - Sauleskalnu - Aglonu, atstājot Daugavpili, kļūst redzamas dzelzceļa darbnīcas, II ģimn., vienkopus 4 baznīcu torni un tālāk nāk jaunbūve un Daugavpils vasarnīcu rajons Stropi ar ezeriem.

46. kilometrā uz Daugavas ličainā krasta guļ Krāslava — tūristu vairākuma ceļa mērķis. Apskatāmi krāšņais ģimnazijas parks, skolas ēka, jauncelāmais luterāņu dievnams un Daugavas krasti, kuņi pie Ādammuižas atveļ mūsu zemes virsmas uzbūves slāņus. Krāslavu no ziemeļiem ieslēdz kalnāji, no trim pusēm pieiet meži, kas Krāslavu nostāda veselības ziņā izcilus vietā. Šeit atrodas arī vienīgā Latgales sanatorija. Pilsētas vidū novietotas Sv. Donāta relikvijas un gaišā lieliskā baznīca ar saviem 12 altāriem, daudzām altāru gleznām pievelkot tūkstošiem dievlūdēju, sevišķi pirmā svētdienā pēc 1. jūlija. Tuvu pie pasta, Brīvības ielā, Krāslavas kooperatīvā labi nostādītā veikalā ceļotāji atradīs bagātīgu izvēli no krāšņiem Latgales foto skatiem. Šķiroties no Krāslavas, nevar neapskatīt no Augustovas kalna (151 mtr v. j.) tekošo avotu, kas apgādā ar ūdeni daļu no Krāslavas iedzīvotājiem un turpat esošo nelaimīgās milas pieminekli.

Pa ceļam uz teiksmaino Sauleskalnu ievēribu saista daudzās lejas, birzis, kalnāji un pa labai pusei paliek stāvos krastoso guļošie Zirgezers, Ašaru un redzami citi ezeri. Aiz Kazanovas, kuņa vēsturniekiem pazīstama, nāk Kombuļu ezers, baznīca un Sauleskalna pasta nodaļa Kombuļos. 16. kilometrā no Krāslavas starp 16 ezeriem paceļas skatu tornis uz 1000 gadu atpakaļ latvjiem pazīstamā Sauleskalna. Šeit atrastas senlatviešu mantu krātuves, apkārtnes krūmāji saucas par Dievdārzu, sastopami uzvārdi Biķernieks un c.

Pār daudziem kalnājiem un starp desmitiem ezeriem gar Auleju (veca basnīca), Grāveriem, caur jauku priežu mežu ceļotājs nokļūst Aglonā — katoliskās Latgales svētcēlnieku centrā. Lieliskais dievnams, ar tanī atrodošos dievmātes svētbildi, pievelk desmitiem tūkstošus dievlūdēju, sevišķi trešos Vasaras svētkos un 15. augustā. Taisnais jaunierikotais ceļš pēc

trim kilometriem noved mūs Jaunaglonā pie Rušonas ezera. Šeit darbojas sieviešu ģimnazija un klosteris, pie tā atrodas labi iekopts augļu dārzs un skaists parks ar lielu vēsturnieku ievēribu pelnošu akmeni. Labs ceļš nogurušo tūristu noved Aglonas stacijā. Šinī apkārtņē daudz senču pilskalnu, atraktas seno laiku monētas un iegūti citi vērtīgi izrakumi. Gar Višķiem, kas jau vēsturē tiek minēti, der iegriezties jaunceltā dārzkopības un mājturības skolā, vienīgā Latgalē. Netālu esošais Višķu ciems novietojies starp diviem ezeriem un izceļas ar savu pašvaldības jauncelti skolas vajadzībām un ciema centru aizņem vienīgā divstāvu mūra māja, ko šinīs gados uzcēla rosīgie Višķu kooperatīvi.

Lauksaimniecības kameras biedrību un kooperatīvu Latgales apg. revid. J. Zaķis.

Apskatītais ir tikai atsevišķi skati no Daugavpils apriņķa krāšņām un ievēribas cienīgām vietām, kas katram ceļotājam paša acīm redzot un novērtējot dos plašāku pārskatu par Dienvidlatgales pievilcīgo dabu, sabiedriskām organizācijām, laipniem ļaudīm, viņu darbu, ierašām, tikumiem un augošo latvisko garu un nacionālo pašapziņu.

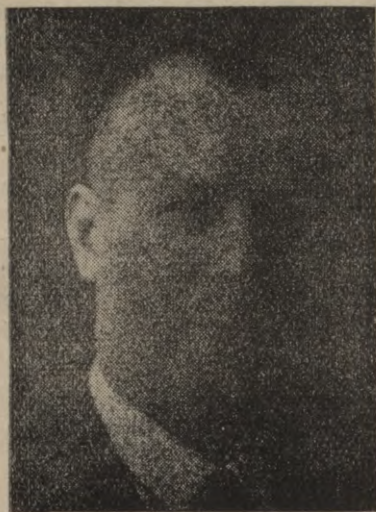
J. ZAĶIS.

Daugavpils

Senā Daugavpils atrodas pie Livonijas ordeņa bruņinieku pils, kas uzcelta Daugavas labajā krastā, 18 km augšup tagadējās pilsētas. Šeit 1274 g. vasarā lika pama-

tus jaunai pilij. No šejienes ordenis gribēja turpināt Latgales zemju iekarošanu un nostiprināties, kā pret lietuviešiem, tā krievu uzbrukumiem. Ap Daugavpili, kā stratē-

ģiski svarīgu punktu, gadusimteniem norisinājušās sīvas cīņas, viņa daudzreiz sagrauta, vairākkārt pārgājusi cita īpašnieka rokās un dažreiz līdz ar to nosaukta arī citā vārdā.

Daugavpils pilsētas galva J. Volonts.

1677. g. Latgalei dots kņazistes nosaukums un Daugavpils noteikta par tās galvas pilsētu. Latgales tiesības paplašinātas un un šai laikmetā Daugavpils kļuva par visa apgabala laicīgas un garīgas pārvaldes centru.

No pasaules kara, tam sekojušās vācu okupācijas un, it sevišķi, diezgan ilgā lielinieku varas režīma Daugavpils bija cietusi smagāk, kā jebkura cita no mūsu lielākām

pilsētām. Pēc pilsētas atbrīvošanas, 1920. gada sākumā, šeit visur pretī rēgojās tikai iznīcība un posts. Iedzīvotāju skaits, salīdzinot ar pēdējo pirmskara laikmetu, bija samazinājies 6—7 kārtīgi, nesasniedzot vairs pat 20.000. Iznīcināti, vai paralizēti bija arī abi galvenie pilsētas iedzīvotāju saimnieciskā spēka avoti — agrāk tik rosīgā un plašā rūpniecība un tirdzniecība. Bēdīgā postajā bija pārvērsta pilsēta arī pēc sava ārējā izskata. Liels skaits ēku visās pilsētas daļās bija vai nu pilnīgi sagrautas, vai citādi sapostītas.

Daudz darba un arī daudz materiālo līdzekļu ir bijis vajadzīgs, lai izvestu pilsētu no šī sabrukuma stāvokļa, kurš tagad ir pārvarēts un Daugavpils ieguvusi jaunus, drošus pamatus savai saimnieciskai labklājībai un savam jaunam uzplaukumam.

1925. g. iedzīvotāju jau bija 40.640, 1930. gadā 43.226, bet 1935. g. — 45.160. No šiem skaitļiem redzams, ka iedzīvotāju skaits Daugavpilī visu laiku nepārtraukti iedzīvotāju skaita pieaugums Daugavpilī pieaug. Raksturīgi, ka diezgan ievērojams (par 1934. pers. vai 4,48 proc.) konstatēts arī pēdējā piecgadē (no 1930.—1935. g.), kad vairākās citās mūsu pilsētās tas bija pat samazinājies un kad visu pārējo Latvijas pilsētu (galvas pilsētu Rīgu neizslēdzot) iedzīvotāju skaita caurmēra pieaugums iztaisīja tikai 2,12 proc. Ar šādu iedzīvotāju skaita pieaugšanu Daugavpils spilgti izceļas kā pilsēta, kurai jau pēc tās vispārējā stāvokļa, piemīt visi vajadzīgie priekšnoteikumi ne tikvien savas tagadnes dzīves pilnīgajai izveidošanai, bet arī nākotnes uzplaukumam.

Daugavpils. Pasts.

Līdztekus šai pilsētas iedzīvotāju skaita pieaugšanai ir pastāvīgi pieaudzis un vairojas arī iedzīvotāju saimnieciskais spēks un uzņēmība. Vispārējā materiālā stāvokļa uzlabošanās, starp citu, redzamā veidā pa-

pāri par 200 jau nojauktas un daudzas atjaunotas.

Sliktā stāvoklī atrodas mūsu tirgus laukums, tāpēc pagājušā gadā iesākta jauna tirgus laukuma izbūve. Laukuma izbūvē

Daugavpils pilsētas dārzs.

rādījusies attiecīgajos sasniegumos pilsētas privātās būvniecības laukā. Apdzīvojamu ēku Daugavpilī tagad ir jau pavisam 4742, kas ir tikai par 375 ēkām mazāk, kā, piem., 1913. gadā, kad iedzīvotāju pilsētā bija gandrīz trīsreiz vairāk. Pie tam, mūra ēku skaits, salīdzinot ar 1913. g., pat vēl pavairojies par 250 ēkām; mūra ēku tagad ir jau pavisam 1127 (pret 877 — 1930. gadā), kas sastāda 23,77 proc. no visu apdzīvojamo ēku kopskaita.

Tomēr kara laika postījumi vēl arī tagad Daugavpilī manāmi: 1936. g. sastādīti 1990 akti par sagruvušām būvēm, no kuņām

pilsēta ieguldīs lielus līdzekļus, uzceļot arī atsevišķu paviljonu sīktirdzniecībai. Pēc galīgas tirgus un parādes laukuma izbūves tie aizņems ap 5 ha lielu platību, būs moderni un dos arī zemniekiem daudz ērtību.

Pilsētas izdaiļošanai un satiksmes ceļu uzlabošanai pēdējos gados piegriezta sevišķa vērība. Šogad pilsēta būvēs liniju elektrības strāvas nodošanai Rēzeknei, Mežciemam un Ilūkstei. Šo apstākli varēs izmantot arī lauki, pieslēdzoties elektrības tīklam.

Ap 200 pilsētas patversmes bērni nodoti audzināšanai pie lauksaimniekiem un

Daugavpils apstādījumi pie pilsētas valdes

gandrīz visi bērni ar dzīves apstākļiem laukos apmierināti un par atpakaļnākšanu uz pilsētu nemaz nedomā.

Ceturrtā daļa (25 proc.) no visiem strādājošiem Daugavpils iedzīvotājiem darbojas rūpniecībā un amatniecībā, bet apm. 14 proc. — tirdzniecībā. Ja ņemam vērā, ka pirms kara attiecīgie samēra skaitļi ir bijuši — 22,6 proc. (rūpniecībā un amatniecībā) un 10,5 proc. (tirdzniecībā), tad no šī salīdzinājuma vien jau ir redzams, ka abi šie galvenie iedzīvotāju nodarbinības veidi jau tagad sasnieguši augstu līmeni. Līdz ar to jāatzīmē, ka tagad rūpniecība un tirdzniecība iet tomēr dažā ziņā gluži citādu ceļus, nekā tas bijis pirmskara laikos. Tagadējos apstākļos visai pilsētas saimnieciskai uzņēmbai jāorientējas galvenā kārtā pēc sava vietējā un sava apkārtnes novada tirgus vajadzībām. Tādēļ arī īsti lielle rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumi pēckara laikmetā Daugavpilī vispār nav vairs varējuši nodibināties, resp. atjaunoties, un arī no pārējiem uzņēmumiem galveno vietu ieņem — ražošanas nozarē mazās amatniecības un darbnīcas, bet tirdzniecībā — sīkākie veikali. Pēc 1935. gadā izdarītās pirmās rūpniecības skaitīšanas datiem, Daugavpilī darbojas pavisam 1381

dažādi rūpniecības un amatniecības uzņēmumi. No šī kopskaita, lielāko uzņēmumu bijis 112 ar kopā 3032 nodarbinātām personām, bet sīkāko 1169 ar 1948 darbiniekiem. Tirdzniecības uzņēmumu tai pašā laikā bija 2014, no kuriem 1883 ar 2919 nodarbināto personu kopskaitu, un 131 uzņēmums darbojas kopā 798 personas.

Kā lielākie celtniecības darbi vēl minami:

Valdības uzceltais 1935. g. Vienības tilts, kas vieno Daugavpili un viņas apkārtni ar Ilūkstes apriņķi; 1936. gadā uzsākta grandiozā vienības nama celšana; 1935. gadā iesākti sporta laukuma izbūves darbi; pēdējos gados paplašināta pilsētas elektrības spēkstacija ar trešo turbogeneratoru un trešo tvaika katlu, un paplašināta pilsētas slimmīca.

Sekojojot tautas Vadoņa norādījumiem, laucinieki un pilsētnieki ir sadevušies rokas, lai kopējiem spēkiem, plecu pie pleca, nesavtīgi strādātu tautas un valsts labā.

Pilsētas pašvaldības un savā vārdā sveicinu zemnieku dienas dalībniekus un novēlu lielo kopējo tautas un valsts celtniecības darbu arvien vērst plašumā.

J. VOLONTS,
Daugavpils pilsētas galva.

Tēva sētas dievināšanu un augstvērtīgu darba gribu!

Nozīmīgas un vērtīgas mūsu valstī ir zemnieku dienas, jo mēs esam, būsīm un paliksim zemnieku tauta, kas zemi mīl, no zemes dzīvo, tai kalpo un reizē arī to pakļauj savai rūdītai darba gribai. — Un zemnieku dienas jo vairāk mūs stiprinās pārliecībā, ka mūsu ceļš ir vienīgais un pareizais. Kādu augstu kultūras līmeni mēs arī nesasnīgtu, kādas skolas un mācības iestādes mēs arī neapmeklētu, mūsu ceļš nedrīkst nekad novirzīties no zemes. Nekad mēs nedrīkstam atraulies no viņas un uzsākt mums svešas, ar zemi sakarā nestāvošas gaitas.

Arī kalpojot zemei mēs esam sasnieguši augstu kultūras pakāpi, jo kultūra ir ne tikai augstvērtīgu mākslas priekšmetu radīšanā, bet, varbūt, vēl vairāk dzimtenes mī-

lestības, nacionāla rakstura, augstvērtīgas darba gribas radīšanā un izveidošanā, neizslēdzot arī reliģiskā kulta stiprināšanu, padziļināšanu — un šīs gara īpašības latvju tautai neviens vairs neliegs.

Latvju tautai jāprot radīt iepriecinošus dzīves apstākļus uz laukiem, veidot tos tā, ka ikkatrs stūrītis savās mājās ir pilnvērtīgs mākslas priekšmets, kurš aicina un vilina, ka ikkatrs novads ir izveidots, patīkams un mīļš.

Lai to sasniegtu, norūdīsim cietu un nelokāmu kā tērauds mūsu darba gribu, pārbaudīsim mūsu zināšanas, un tad vienprātīgi un ar apdomu ķersimies pie darba.

Labas sekmes!

A. KOCIŅŠ,
Daugavpils latv. biedrības priekšnieks.

18. Daugavpils aizsargu pulka darbība

1919. gadā 13. septembrī Krustpils pagasta namā sapulcējās 45 paš aizsardzības dalībnieki, lai pagastā noorganizētu apsardzību. Dalībniekiem bija tikai 2 šautenes, bet jau pēc dažām dienām 18. Tādos pat apstākļos nodibinājās paš aizsardzības nodaļas pārējos pagastos. Tos no ienaidnieka atbrīvoja, jo fronte 1919. gada rudenī bija pie Līvāniem. Pagastos uz austrumiem no Līvāniem aizsargu nodaļas sāka nodibināt tikai 1920. gadā, pēc lielieku padzišanas.

Kaŗa laikā aizsargi apsargāja tiltus, stacijas, deŗūrēja komandantūrās un pagastamos. Palīdzēja policijai apkarot noziedzības. Gūstot banditus, ir kŗitis aizsargs Bikavnieks. 1919. gadā Krustpils apkārtnē nosēdās lielieku lidmašina. To sagūstīja aizsargs Avotiņš.

1926. gadā sāka nodibināties aizsardŗu pulciņi pie aizsargu nodaļām. Šie pulciņi veic kulturālo, saimniecisko un sanitāro darbu aizsargu vienībās. 15. jūlijā 1928. gadā Līvānu pilsētā Daugavpils apriņķa vecākais A. Švirksts pasniedza pulkam pašvaldību dāvāto karogu. Pulka karogā rakstīts: „Par tēvu zemes brīvību, mieru un laimi.“

Līdz 15. maijam pulks veica valsts iekšējās drošības sargāšanu, kreiso ekstrēmistu apkarošānu un nacionāli noskaņoto pilsoņu pulcēšanu vienā organizācijā. Sevišķi grūts šis darbs bija Daugavpils apriņķī, kurš ir lielākais apriņķis visā Latvijā. To apdzīvo daŗādu tautību un ticību pilsoņi.

Pilnīgi jauns ir otrs pulka vēstures posms pēc 15. maija 1934. gada. Tagad pulka saimei uzlikti ļaudz plašāki uzdevumi. Aizsargiem jābūt visas sabiedriskās dzīves va-

dītājiem, sevišķi laukos, ceļot gaismā latviskā gara vērtības.

Pulks ir uzsācis lielu atmodināšanas darbu, organizēdams kursus, priekšlasījumus,

Daugavpils apr.
priekšnieks D. Silavs.

izrādes. Tāpat aizsardzes ceļ godā seno tikumu — mīlestību uz paŗu darinātām daļām mantām — tēriem.

Nākotnes vēl lielāku sasniegumu ķīla ir lielā saskaņa un vienprātība, kas valda pulkā. Kur saskaņa un saskaņots darbs, tur arī būs sekmes.

D. SILAVS,

18. Daugavpils aizsargu pulka
komandieris.

Daugavpils valsts skolotāju institūts

dibināts 1921. g. 20. oktobrī, kā skolotāju seminārs. 1923. g. mācības iestādi pārveidoja par skolotāju institūtu. No 1924.—1925. māc. gadam, pie institūta pastāv pamatskola, kur institūta audzēkņi praktizējas mācīšanas un audzināšanas darbā.

Daugavpils valsts skolotāju institūts veic lielu svētīgu nacionālās audzināšanas darbu. Latvijas dienvid-austrumu stūrī — Daugavpils, Ilūkstes, Madonas rajonā, tomēr visstiprāk šis mācības iestādes iespaidu izjūt Daugavpils apriņķis un pati Daugavpils. Līdz šim institūtu beidzis 351 audzēk-

nis. No visiem beiguŗiem 35,69 proc. bijuŗi no Daugavpils apriņķa. No beiguŗiem Latgales novadā līdz šim palikuŗi strādāt 59,5 proc.

Institūts mitinājās īrētās telpās, kurās pieder lauku pašvaldību fondam. Kaut gan telpas nav būvētas speciāli institūta vajadzībām, tomēr institūts tais pratis attīstīt rosīgu darbību. Institūts bagāts ar laboratorijām, kabinetiem, īpaŗām klasēm, tāpat tam ir vairāk, kā 10.000 sējumu plaŗa bibliotēka.

Institūta direktise V. Seile, institūta in-

spektors V. Mālkalns. 30 personu lielā pedagoģu saime pieliek visas pūles un enerģiju, veidodami viņiem uzticēto jaunatni par krietniem tikumiskiem cilvēkiem un apzinīgiem skolotājiem.

Pie institūta pastāv internāts, kurā uzturs un viss pārējais izmaksā dalībniekiem 22 ls mēnesī. Ikgadus internātā dzīvo pāri par 130 audzēkņi.

1936.-37. mācības gadā Daugavpils valsts skolotāju institūtu apmeklēja 251 audzēknis,

un institūta pamatskolā mācās 196 bērni. Institūtam 7 institūta un 6 pamatskolas klases. 1 klases uzturēšana izmaksājusi 6718 ls, bet 1 skolēna uzturēšana — 186 ls gadā.

Institūta īpašumu kopvērtība 1935.-36. mācības gadā ir sekoša: bibliotēka — 24.234,26 ls, mācības līdzekļi — 38.022,33 ls, inventārs — 32.869,66 ls, internāta inventārs — 16.102,48 ls. Visu institūta īpašumu kopvērtība 111.228,73 ls.

Daugavpils apriņķa krājaizdevu sabiedrība

dibināta 1923. gadā. 1936. gadā sabiedrībai pievienoja vēl četras krājaizdevu sabiedrības: Latgales zemnieku, Daugavpils un apkārtnes, zemnieku krājaizdevu sabiedrību „Saule“ un Līksnas krājaizdevu sabiedrību.

Krājaizdevu sabiedrības pagājušā gada apgrozījums 1.353.474,32 ls.

Sabiedrības padomē: priekšsēdētājs D.

Zundāns, viņa vietnieks A. Rubenis, loc.: A. Švirks, St. Ivbulis, T. Raguelis, E. Vilcāns, A. Vārpsalietis, J. Kuncāns un P. Ošiņš.

Valdē: priekšsēdētājs J. Volants, viņa vietnieks A. Budže, loc.: Seb. Pabērzs, P. Gercāns, M. Līmanis, J. Grigols un E. Kaņeps.

Zemnieku soļiem skanot Daugavpili

„Kad klusi zemnieks arklam pakal iet, tad viņš nav viens, un vientuļš nejūtas.“

Dr. K. Ulmanis.

Daugavpils ir pietiekoši liels centrs plašam apgabalam, lai par viņu runātu kā par

Daugavpils prefekts
Jansbergs.

lielpilsētu. Ģeografiskais stāvoklis jau agrāk licis runāt par Daugavpili kā svarīgu punktu. Mūsdienās šī nozīme daudzkartojusies saturā un dziļumā. Daudzu robežu tuvums, tautību dažādība, agrāko laiku mums svešie iespaidi liek saprast ikvienam latvīvi viņa pienākumus valstiskā un nacionālā gara izkopšanā, stiprināšanā, veidojot dzīvi tā, kā piederas savas zemes saimniekam. Ja agrākos politiskos maldu laikos tas nav darīts, tad vēsturiskais 15. maijs pavēris plašus apvēršņus latvījiem kā nācijai veikt savu vēsturisko misiju.

Arī Daugavpili — Austrumlatvijas metropolē — raisījies mūsu senču gars un varenība. Senais darba spraigums, apgarotība, neatlaidība un ticība sev ir modušies ar tādu spēku, kā nekad. Un jo dienas, jo aug un paliek apgarotāka šī ticība, un spožāk mirdz tēvzemes trejvienības zvaigzne.

Šodien, dzirdot zemnieku soļus mūsu pilsētā, redzot viņu vingro gaitu, vai mūsu ticība šim zemes pirmatnējam spēkam nav dziļāka un dzidrāka? Ja gan! Arājs sev līdzī nes lauku klusumu, mieru, nopietnību, bet reizē ar to garīgo nosvērtību, dziļu ticību sev, savam radošam darbam un pāri visam nesatricināmu pašāvērtību savam Vado-

nim. Un vērojot šos lauku ļaudis, ikviens sevī paliek drošāks, spēcīgāks un dziļāks savās domās un darbos. Kopības saite, kas vieno mūs visus vienā ciltī, valstī, top vēl ciešāka, un ne zemnieks, nedz pilsētnieks nejutās vientuļi.

Lai skaļi skan sveiciens mūsu zemes arājiem, mūsu varenības un diženuma simbo-

lam! Lai skan šīs pateicības un lepnuma jūtas jo dziļāk mūsu sirdīs! Lai Plūdoņa vārdi atbalsojas sirds visdziļākos kaktos «Tā zeme ir mūsu. To nedos vairs svešiem ne zengals, ne latgals, ne sēlis, ne kūrs.»

N. JANSBERGS,

Daugavpils prefekts.

Krāslavas latviešu biedrība

Krāslavas latviešu biedrība nodibināta 1922. gadā un savas 15 gadu darbības laikā ir veikusi lielu latviešu nacionālās kulturas veicināšanas darbu.

Biedrībā darbojas: drāmatiskā sekcija, koris, bibliotēka ar lasītavu, simfonisks orķestris, kinematografs „Līgo“, šaha sekcija un sporta pulciņš ar tenisa sekciju.

Biedrības bibliotēkai ir 1600 sējumi un grāmatas izsniedz visiem lasīšanai bez maksas. Biedrības bibliotēka ir vienīgā publiskā bibliotēka pilsētā, kas rosīgi darbojas. Pie bibliotēkas darbojas lasāmgalds ar laikrakstiem un populārākiem žurnāliem.

Biedrībai pieder Krāslavā, Rīgas ielā 4 divstāvu mūra nams, kuŗu viņa ieguva no valsts zemes fonda. Nams pasaules kara un juku laikos bija pa daļai izpostīts un tamdēļ tā savešanai kārtībā vajadzēja daudz līdzekļu. 1932. gadā biedrība izveda nama kapitālas pārbūves darbus pēc architekta prof. P. Kundziņa projekta un iekārtoja piemērotas telpas biedrības vajadzībām. Daļu no pārbūvei vajadzīgiem līdzekļiem biedrībai deva valsts un Kulturas fonds pabalsta

veidā. Ņemot vērā, ka izrikojumu zāle ir samērā maza un lielākiem sarīkojumiem par šauru, nākotnē paredzēts celt pie nama plašāku izrikojumu zāli ar skatuvi. Biedrības namā ir vienīgās publisku izrikojumu telpas pilsētā, kuŗās notiek visu vietējo organizāciju izrikojumi, sapulces un sanāksmes. Lauksaimnieciska rakstura izrikojumiem, priekšlasījumiem un sanāksmēm biedrība dod savas telpas pilnīgi par brīvu. Tāpat bez maksas izrikojumu telpas lieto mazpulku un aizsargu organizācijās saviem sarīkojumiem. Biedrības namam un izrikojumu telpām ir liela vietējā nozīme latviešu nacionālās kulturas veicināšanas darbā un tā jaunā gara kopšanā un populārizēšanā, ko latviešu tautai deva tautas vadonis.

Biedrība apvieno ap 100 Krāslavā un tuvākos pagastos dzīvojošus latviešus. Biedrību jau partiju laikos aktīvi atbalstīja kara ministrs ģen. J. Balodis un pagodināja viņu, dodams piekrišanu būt par biedrības goda biedru.

J. SŪRUMS,

Biedrības priekšnieks.

Krāslavā plaukst kooperatīvs

Krāslavas pagasta patērētāju biedrība ir vecākā Krāslavas kooperatīvā organizācija. Dibināta 1920. g. Sākumā tai bija jāpārdzīvo daudz grūtību, jo trūka aktīvu darbinieku un uzticamu vadītāju. Biedrības vāji nostādītais veikals visā gadā apgrozīja ap 3000 ls un pārējā darbība bija niecīga. Ar „kooperatīva pārdotava“ izkārtņi Krāslavā tirgojas vēl 4 dažādu organizāciju grupas.

1923.—1926. g. pārējie kooperatīvi likvidējās un arī Krāslavas pagasta patērētāju biedrība bija nonākusi pavisam bēdīgā stāvoklī: visu savu mantu, tiesības un izkārtņi iznomāja ārzemniekam par 6 ls mēnesī, bet no biedriem caurmērā tikai

viens no trīsdesmitiem, pēc vairākkārtīgiem uzaicinājumiem, reizi gadā uz sapulci ieradās. Tāds stāvoklis kopdarbības kustībai par labu nenāca, bet gan galīgi sašķobīja uzticību kooperatīvam darbam, un kooperatīvs pastāvēja tikai „uz papīra“.

Bet jau 1928. gadā patērētāju biedrība atvēra sava kooperatīva vienas pārdotavas durvis un pirmā gadā apgrozījumi desmitkārtīgi palielinājās — līdz 33,000 ls, 1933. g. — 77,000 ls un pēdējā, 1936. g. pavairojās līdz 146.000 ls.

Tagad biedrībai modernākais un plašākais veikals Krāslavā, kas apkalpo Daugavas augšgala pierobežas rajona iedzīvotājus.

Neskatoties uz samērā zemu uzcenojumu, biedrības biedriem izmaksā prēmijas uz iepirkumiem un šo desmit gadu laikā biedrība uzkrājusi ap 10.000 lš savu līdzekļu. Savā darbības laikā, it īpaši pēdējos trīs gados, biedrība veicinājusi vispārības mērķus. Ziedots Uzvaras laukumam, aviācijas fondam, 28. janvāra draudzīgam aicinājumam, mazpulkiem, skolēnu kooperatīviem, Vienības nama būvei Daugavpilī, tūrisma veicināšanai, Latgales filmu uzņemšanai un citām kulturālām vajadzībām kopsumā izsniegti vairāki tūkstoši latu. Sarīkoti plaši kooperācijas svētki, mājturības un citi kursi, ņemta dzīva dalība vietējo pļaujas svētku un izstāžu sarīkošanā. Vairākkārt komandēti veikala darbinieki uz speciāliem kur-

siem, un kaimiņu kooperatīviem sniegta palīdzība organizēšanas darbā. Pēdējos gados uz laukiem visā Latgales apgabalā vienīgi pie Krāslavas, Izvaltā un Pustinā nodibināti patstāvīgi kooperatīvi, kas darbojas ar sekmēm.

Biedrības valdē darbojas kā priekšsēdētājs nepārtraukti 10 gadus J. Zaķis, priekšsēdētāja biedrs J. Ziatjevs, sekretārs J. Skriblis, valdes locekļi: K. Kačāns un E. Stolars. Pēdējais — no sabiedrības dibināšanas dienas. Revīzijas komisijā — A. Ludzītis, V. Vonags un J. Strods, veikalvedis R. Rasmuss un viņa palīgs J. Bernats.

J. ZAĶIS,

Krāslavas pag. pal. b-bas valdes priekšsēdētājs.

Krustpils

Daugavas labajā krastā, 142 km no Rīgas, atrodas Krustpils pilsēta ar 3658 iedzīvotājiem. Daudzie Krustpils apkārtnē atrastie priekšmeti un rotas lietas novietoti Jēkabpils vidusskolas muzejā, kas kopā ar krāšņajiem Krustpils novada tautas tērpiem, uz kuriem arī tagad vēl daudzas krustpilietes ir lepnas, dod skaidru liecību, ka sirmā senatnē Krustpils apkārtni apdzī-

pēc ilgām un garām sarunām 1359. gadā to atgūst bīskaps. Neilgu laiku šeit valda arī Jānis Briesmīgais, līdz beidzot 1585. gadā kā dāvānu no poļiem pili saņem Nikolajs Korfs, kuŗa dzimtas īpašumā tā skaitās līdz pat agrārreformas izvešanai Latvijai.

Pie pils radies arī miestņš, kuŗš vairākkārt nodedzis, bet pasaules kara laikā pamatīgi nopostīts. Neskatoties uz visu to,

Krustpils — Rīgas iela.

vojusi tauta, kas atradusies uz augstas attīstības pakāpes. Ērta satiksme pa Daugavu un tās pietekām, padarījusi Krustpili par svarīgu centru arī stratēģiskā ziņā, ko liecina tas, ka jau 1237. gadā Rīgas bīskaps Nikolajs šeit ceļ savu pili. Patīkama šī pils liekas arī ordenim, kāpēc ātri pēc pils uzcelšanas ordenis to arī piesavinās. Tikai

vienmēr atjaunots un paplašināts. Jau sākot ar pirmā Rīgas - Daugavpils dzelzceļa būvi Krustpils ievērojami uzplaukst un satiksmes ērtībām pavairojoties, uzplaukums arvien pieaug. 1920. g. 10. jūnijā Krustpils iegūst pilsētas tiesības, kāpēc tālākā izveidošanās norit vēl straujāk. Kā skaists pieminekļis Krustpils uzplaukumam un

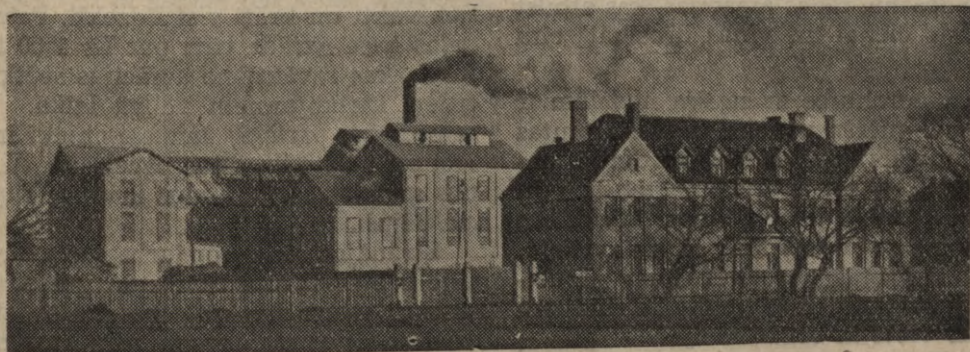
progresam ir grandiozais tilts pār Daugavu, par kuŗa celšanu krustpīlieši, līdz ar tās plašo apkārtni jūt dziļu pateicību mūsu nacionālai valdībai.

Kaut gan Krustpils, ar vēsturiskajām un skaistajām vietām tās apkārtnē nav plaši reklamēta, kā arī tās tālā atrašanās no Rīgas līdz šim maz pievilkusi tūristus, tomēr katrs, kas savā ceļojumā ir iegriezies Krustpīlī, redzējis skaistās saliņas Daugavā, kuŗas ik pavasarus piebirst neskaitāmām lakstīgalu dziesmām, baznīcu ar dziļo gravu un apstādījumiem, īpatnējo pieminekli par Latvijū kritušaļiem krustpīliešiem, — vienmēr ar labpatiku atcerēsies redzēto. Vēl daudz skaistu vietu, kuŗas ir tuvākā Krustpils apkārtnē un kuŗas, pateicoties labajiem

ceļiem, ir ērti sasniedzamas. No šim jāmin pīlskalns pie Asotes, no kuŗa lielisks skats uz Krustpīli, Jēkabpīli un Daugavu. Nevar neminēt arī daudzus ezerus (Lauku u. c.), kalnus un leļas ar pelēki sudraboto bērzu birzīm, vai stalto priežu un egļu audzēm, kas var būt patīkama vieta ne tikai tūristam, bet arī katram īstas atpūtas meklētājam.

Arī ziemas sporta cienītāļiem, slēpotāļiem Krustpils apkārtnē var lieliski noderēt. Pie Kūku stacijas esošie kalni, kas stiepļas vairākus desmitus kilometrus tālu, ar savu mainīgo dabu un stāvāļām nogāzēm var saļusmināt un ieinteresēt katru.

K. SALMIŅŠ,
Krustpils pīlsētas galva.

Krustpils eukurfabrika.

Krustpils piensaimnieku sabiedrība

būdamā stiprākā lauksaimniecības vienotības organizācija, apvienojusi ap sevi vairāk kā 500 piena piegādātāju lauksaimnieku. Lai nebūtu lauksaimniekiem jāpatērē daudz darba spēka piena piegādāšanai pienotavā sabiedrība noorganizējusi veselu kreļotavu tīklu, ierīkodama 3 motorkreļotavas, 7 rokas kreļotavas un vienu piensaimnieku sabiedrību saistījusi kā krēļuma piegādātāju. Tādos novados, kur nebūtu iespējams nodibināt kreļotavas, sabiedrība rūpējusies par smagā auto iegādi, un pienu apņemas piegādāt no saimniecībām uz pienotavu ar auto. Sabiedrības darbība gājusī tik tālu uz priekšu, ka nepieciešams celt jaunu pienotavas ēku, jo tagadējās telpās nav iespējams pārstrādāt pieaugošo piena daudzumu.

1936. gadā pārstrādāti 1,750.00 ltr. piena ar 367 proc. caurmērā tauku, no kuŗa ražoti 72.295 kilogrami sviesta, eksportēti 78 proc. I šķīras. Sabiedrības paškapitāli sastāda 70 proc. Jaunās pienotavas ēkas būve aprēķināta uz 40.000 ls, būvdarbus paredzams iesākt nākamā pavasarī. Sabiedrības izveidošanā daudz pūļu ziedojuši pārvaldes locekļi. Valdes priekšsēdētājs Krūmiņš Juris, biedrs un sekretārs Freivalds Pēteris, kasiēris Rāviņš Pēteris, valdes locekļi Lūļaks Alberts un Jaunzems Niklāss, revīzijas komisijas priekšsēdētājs Rubens Pēteris, sekretārs Reinfelds Pēteris, loceklis Liepiņš Pēteris. Pie pienotavas izveidošanas daudz spēka un saprāta ziedoļis mūsu ilggadīgais pienotavas vadītājs Bandars Roberts.

Vienotiem spēkiem par tautas labklājību un viņas drošību!

Zeme un viņas arāji ir mūsu valsts galvenie un drošākie balsti. Kur kuplo spēcīgas druvas un smaidošs zemnieks beŗ graudus apcirknī — zemes svētība izstaro plašai apkārtnē, nes laimi un labklājību arī visiem pārējo darbu darītājiem. Bet ne vienmēr zemes arājs var mierīgs dzīt vagu un kaisīt tajā graudus. Niknas varas, kaŗa gadus un postu vēstures gaitā pieredzējuši mūsu zeme. Lai tas kādreiz neatkārtotos, tad jāievēro, ka bez pašas labklājības vēl vajadzīga drošība, jāapsargā mierīgā un ražīgā darba darītāji.

Viens no šādiem mērķiem ir mūsu aviācijas izveidošana, tādas aviācijas, kas atbilst mūsu valsts cieņai un viņas drošībai citu tautu saimē.

Latvijas aeroklubs ar savām nodaļām ir spraudis par mērķi panākt jo plašu tautas līdzdalību aviācijas izveidošanas darbā, pareizāki sakot, — iet ar aviāciju tautā. Un tautai jānāk talkā, jo bez viņas līdzdalības un palīdzības nav domājama stipra aviācija. To pareizi izpratusi un pierādījusi Krustpils pag. pašvaldība ar saviem iedzīvotājiem un pārējās vietējās organizācijas.

Šie mērķi zināmā pakāpē uzskatāmi kā sasniegti. Aviācijas jautājumu kārtošanai Latvijas aeroklubam katrā pilsētā, katrā apdzīvotā centrā ir nodaļa.

Viena no vecākām un spējīgākām nodaļām ir aerokluba Krustpils nodaļa, kas dibināta 1935. g. 28. febr. un apvieno sevī pāri

par 200 aktīvo un mūža biedru. Ar aviācijas svētku, priekšlasījumu un citu sarīkojumu palīdzību, tādējādi veicinot aviācijas jautājumu izpratni un populārizēšanu tautā, nodaļa ir guvusi stipru atbalstu un atziņību vietējā sabiedrībā, kas stiprā mērā veicina nodaļas mērķu sasniegšanu.

Viens no patreizējiem nodaļas uzdevumiem ir uzsāktā planieŗa būves pabeigšana, nodibinot lidkopas, aviācijas pionieŗu pulciņus, — veicinot aviācijas jautājumu izpratni un interesi par to skolu jaunatnē. Bet pats galvenais mērķis nodaļai ir tikt pie savas motorlidmašīnas. Kādam nolūkam arī tiek vākti un krāti visi līdzekļi. Patreiz nodaļas kase uzrāda pāri par Ls 4500 ietaupījumu, kas savākti no aviācijas svētkiem un citiem sarīkojumiem neilgā laikā. Vietējā sabiedrība, sevišķi lauksaimnieki ir izpratuši arī valsts drošības pacelšanu un Krustpils nodaļas sarīkojumus arvien kupli apmeklējuši.

Strādājot šādā kopdarba garā, ar līdzsienējo sabiedrības uzticību un gūstot arī uz priekšu morālisko un materiālo atbalstu, drīzi jo drīzi sasniegsim sprauostos mērķus, kas nesīs svētību mūsu valstij un nebaltās dienās dos drošību ikvienam zemes arājam.

Sadarbībā sveicam jūs, čaklos zemes rūķus, pirmajā lielajā sanāksmē!

Pilkv.-ltn. E. BALODIS,

Latvijas aerokluba Krustpils nod.
priekšnieks.

Livānu pilsētas

saimnieciskās dzīves uzplaukšanu pirms kaŗa stipri veicināja plaši attīstīta rūpniecība, jo pašā pilsētā un apkārtnē atradās vairākas fabrikas, kuŗas pasaules kaŗa laikā nopostītas, tāpat arī pati pilsēta. Tagad pilsētā atkal uzceltas staltas ēkas, kā valsts pamatskola, slimnīca, luterāņu baznīca un būvē atrodas arī pareizticīgo baznīca. Arī nopostīto rūpniecību vietā radušās jaunas — kūdras fabrika, spirta dedzinātava, Straumes dzirnavas, tāpat tuvāk apkārtnē Dubnas un Brāļu Treilonu dzirnavas un kokzāģētavas. Straumes elektrības spēka stacija dod elektrības strāvu arī tuvākās apkārtnes lauku iedzīvotājiem. Pilsētai un pagasta pašvaldībai visā laikā pastāv labā-

kās attiecības un sadarbība. Pēdējā laikā pilsētas un pagasta pašvaldība vienojās kopējās aptiekas uzturēšanā, šis kopējais uzņēmums sāks darboties ar 1. aprīli.

Pilsētas tālāko uzplaukšanu stipri traucē labas satiksmes trūkums, kas jo sevišķi sajūtams pavasaros un rudenos, kad Zemgales iedzīvotāji no tuvējiem pagastiem Dignājas, Zesas, Rubenjiem netiek pāri Daugavai. Varbūt kādreiz piepildīsies livāniešu sen senās ilgas pēc tilta pāri Daugavai, bet tuvākā nākotnē šoseju un zemes ceļu departamentam vajadzētu parūpēties par satiksmes uzlabošanu, ierīkojot kaut vienā no 3 pārceltuvēm tvaikonīti, kā tas bija pie Jēkabpils un Krustpils. Pilsētas valde ar

pateicību un prieku apsveic jaunus civillikumus, ar kuriem visi iedzīvotāji tiek nostādīti uz vienlīdzības pamata. Un tagad arī ir cerība, ka Līvānos drīzā laikā tiks ieviesta pastāvīga mirtiesā, kas atvieglotu daudziem tālos ceļus. Ar mirtiesā atvēršanu

apmestos uz dzīvi arī juristi, kas iedzīvotājus pasargātu no kaktu advokātiem, kuri dažreiz sagādā daudzkārtējus zaudējumus.

J. ZVANĪTĀJS,
pilsētas galva.

Līvānu pilsētas komercskola

dibināta 1931. gadā un viņu apmeklē skolēni no plašas apkārtnes pagastiem. Skolu vada dir. P. Martinsons. Tai 12 skolotāju. Tekošā mācības gadā mācās 120 skolēni, no kuriem 75 proc. lauku iedzīvotāju bērni. Pēdējos trīs gados skolēnu skaits manāmi pieaudzis. Pie skolas darbojas mazpulks. Skolu uztur pilsētas pašvaldība un subsidē valsts, bez tam skolas uzturēšanā piedalās Līvānu pagasta pašvaldība. Pagaidām sko-

la mitinās irētās telpās, bet jau šogad pilsētas pašvaldība nodomājusi stāties pie jaunas ēkas celšanas skolas vajadzībām un ir cerība, ka pēc dažiem gadiem skola varēs pāriet jaunās telpās. 1936. g. bija pirmais skolas absolventu izlaidums. Absolventi jau ir atraduši nodarbošanos pagastu pašvaldībās un privātos uzņēmumos.

P. MARTINSONS,
direktors.

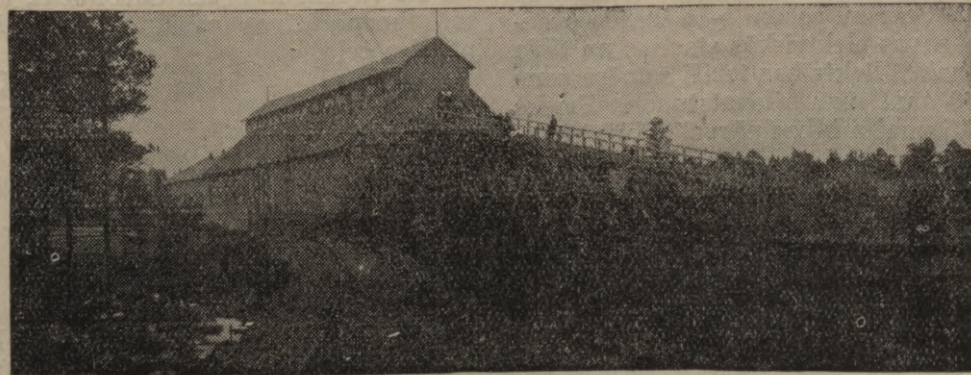
Līvānu kūdras fabriku

nodibinājusi tautas labklājības ministrija 1933. g. Fabrikā vasaras sezonā strādā 300—400, ziemas 100—150 strādnieku. Kūdras rok Pētermuižas purvā. Lai patērētāji saņemtu pasūtītos kūdras pakaišus un smeltni ātrāk un pastāvot ziemas ceļam, saimniecību izgatavošanu izdara 3 maiņās. Kūdras pakaišu, smeltnes un kurināmās — rokām grieztās un mašīnas — kūdras pieprasījums arvien pieaug, kādēļ arī fabrikas darbība ar katru gadu paplašinājas. Tā kā fabrikas ražotie kūdras pakaiši un kurināmā kūdra ir augstas kvalitātes, tad patērētājs, kas reiz viņus lietojis, no tiem vairs neatstās. Kurināmā kūdra, ievērojot viņas

lielo siltumspēju, ir lētāka par malku un saudzē mūsu mežus.

Tāpat arī kūdras pakaiši nav dārgi, salīdzinot viņu mitruma uzsūkšanas un gāzu saistīšanas spēju ar citiem pakaišiem, ar ko stipri samazinājas vajadzība pēc mākslīgajiem, sevišķi slāpekļa mēsliem, līdz ar ko aiztaupās ārzemju valūta. 50×60×100 cm³ liels sainis pakaišu maksā 70 sant., tikpat liels sainis smeltnes — 1 ls. Šinī sezonā pasūtījumu pieņemšana pārtraukta decembra mēnesī. Pasūtījumu pieņemšanu paredzēts atjaunot maijā, kad sāks ievākt jauno kūdras pakaišu ražu.

Inž. J. KRIKIS,
Līvānu kūdras fabr. pārvaldieks.

Līvānu kūdras fabriku.

Kopdarbība Līvānos

Vecākā un stiprākā kooperatīvā organizācija Līvānos ir krājaizdevu sabiedrība, kuŗas sēdekļis atrodas Līvānu pilsētā, bet biedri apkārtējos pagastos. Sab-ba dibināta jau 1909. g. un ar labām sekmēm darbojusies no pašas dibināšanas. Patreiz tai ap 1500 biedru un pieder lieli nekustami īpašumi Līvānu pilsētā, kuŗu vērtība apm. 70.000 ls. Sabiedrība iemantojusi sabiedrībā lielu uzticību, jo noguldījumi vien tajā svārstās ap 100.000 ls. Gada bilance 27.000 latu. Biedrības darbību jau no pašas dibināšanas ar stingru roku vada tagad 70 gadus vecais valdes loceklis - rīkotājs Andrejs Veigurs, kuŗš pag. gadā par nopelniem šajā darbā apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni.

Līvānu savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba dibināta 1921. g. un tās valdes pr-jis arī Andrejs Veigurs. Sevišķi pēdējos gados arī šī biedrība attīsta plašu darbību un biedru skaits strauji aug. Patreiz ap. 700 biedru, bilance 34.000 ls, un uzkrāti kapitāli 33.000 ls. Biedrība aprēķina biedriem zemas prēmijas, jo ugunszaudējumu pēdējos gados maz.

Līvānu ražošanas biedrība „Straume“ viena no īpatnējākām organizācijām ne tikai Līvānu apkārtņē vien, bet visā valstī. „Straume“ ir ražošanas kooperatīvs, dibināts 1921 g. Toreiz b-bai no valsts zemes fonda piešķirti plaši nekustami īpašumi. Atrodoties izdevīgā vietā un labos apstākļos, b-ba atstājusi redzamu darbību visā apkārtņē. Piešķirtā bij. papes fabrikā uz Dubnas upes b-ba iekārtojusi savus kooperatīvos rūpniecības pasākumus. Biedrībai patreiz ir šādi pasākumi: dzirnavas, zāģu gateris, koku apstrādāšanas un galdnieku darbnīca, vilnas vērtuve, drēbju krāsotava, elektriskā stacija, ķieģeļu un kaļķu ceplī. Biedrības gada kopapgrozījums ap 70.000 ls. Biedrības nekustamu īpašumu vērtība ap 20.000 ls. Sevišķu rosību b-ba izrāda pēdējos gados savas elektriskās stacijas un fīkla izveidošanai. Elektrības tarifi samērā zemi no 15—40 sant. par kilovatstundu. Priekš 1934. g. 15. maija b-bas pārvaldē bija radu-

šās dažas neskaidrības, kamdēļ tieslietu ministrijas kooperatīvu revīziju padome iecēla savu pilnvarnieku. Pāris gados šīs neskaidrības nogludinātas un biedrības pārvalde ievadīta normālā gultnē.

Līdz 1935. g. divas piensaimnieku s-bas: „Turība“ un „Centrs“. 1935. gadā abas apvienojās Līvānu piensaimnieku sabiedrībā. Tagadējās pienotavas telpas ir par šaurām, kamdēļ sabiedrība nolēmusi celt jaunu pienotavas namu. 1936. g. beigās Līvānu pilsētā atvērts piena produktu veikals pilsētas iedzīvotāju apgādei ar piensaimniecības ražojumiem.

Centrālais kooperatīvs „Pašpalīdzība“. 1931. gadā nonāca grūtībās Līvānu patērētāju biedrība. Tajā vietā savu nodaļu atvēra centrālais kooperatīvs „Pašpalīdzība“, kas 6 gados sasniedzis jo redzamus panākumus un saudzis ar vietējo sabiedrību. Kooperatīva nodaļas kopapgrozījums 1936. g. pārsniedz 400.000 ls, kas sešas reizes lielāks kā bij. Līvānu patērētāju b-bai. Pie nodaļas skaitas ap 100 biedru. Nodaļas uzkrātie kapitāli kopā ar pajām ir ap. 10.000 ls. 1935. gadā biedriem uz iepirkumiem izmaksāja prēmijās 5 proc. no iepirkumu sumas. Kooperatīvs bez parastās tirdzniecības iepērk arī lauku ražojumus: kā linus, sēklas, labību, olas u. t. t.

Līvānos vēl darbojas vairākas lauksaimniecības b-bas ar „Arāja spēks“ priekšgalā, 2 lopkopības pārraudzības b-bas, biškopības b-bas, mājturības biedrība un 32 meliorācijas b-bas, kas visas sekmīgi darbojas vietējo agronomisko darbinieku vadībā.

Visumā jāatzīmē, ka kopdarbība Līvānos plaši izveidota. Un ja Līvānu apkārtne lepojās kā viena no izcilākami apvidiem visā Latgalē, tad liela nozīme pie tā, ka līvānieši jau laikus izpratuši kopdarbības lielo nozīmi un viņiem ir bijuši darbinieki, kas pratuši kooperatīvos pasākumus nostādīt uz pareiza ceļa.

R. ZUTERS,
pilnvarnieks.

Līvānu virsmežniecība

Līvānu virsmežniecība ieņem Daugavpils apriņķa ziemeļu daļu tā administratīvās robežās, sākot no Madonas apriņķa un visā savā garumā pieslejas Daugavai. Virsmežniecības rajona platība, ieskaitot starp me-

žiem esošās privātās zemes, ir 1116 kv. km. Valsts mežu zemju kopplatība 30.530 ha, no kuŗas mežsaimnieciski izmantojama 18.300 ha. Mežu zemes visai dažādas, bet pa lielākaļ daļai tās vieglas smilts vai arī purvainā

tīpa augsnas, kāpēc no koku sugām lielā pārsvarā priedes — 56%, egles tikai 11%; lapu koku kopā 28%, no tiem bērzu 20%.

Satiksmes ziņā virsmežniecība atrodas ļoti izdevīgos apstākļos; tās meži piesieļas divām pludināmām upēm — Daugavai un Aiviekstei, un bez tam tos šķērso divas dzelzceļa līnijas — Rīga-Daugavpils un Rīga-Rēzekne.

Stipri izpostītie meži Latvijas laikā savesti kārtībā, kara laikā sistās brūces izlīdzinātas un sadziedētas ar plaša vēriena kultivēšanas un meliorēšanas darbiem. Mežs mākslīgi kultivēts uz 900 ha platības, mežaudžu pasargāšanai no kaitīgiem purvu ūdeņiem un dabiskās atjaunošanas veicināšanai izrakti 225 km novadgrāvju.

Lai saražotu vajadzīgo sēkļu materiālu ne tik vien savām, bet arī attālāku novadu vajadzībām, Krustpilī uzbūvēta moderna kombinēta čiekuru un labības kalte. Tā var pārstrādāt gadā 10.000 pūru čiekuru, dodot vidēji 5000 kg tīru sēkļu, vērtībā ap 35.000 ls. Ar šo iegūto sēkļu vairumu var apmežot 3500 ha lielu zemes platību.

Virsmežniecība atrodas biezi apdzīvotā rajonā, kāpēc viss izsniegums no valsts mežiem ap 43.000 kub. mtr. iet vietējo vajadzību apmierināšanai un tikai nelielu daļu no tā izstrādā saimnieciskā kātrā. Kurināmā un pakaišu materiālu pavairošanai virsmežniecība stājusies pie plašākiem purvu izmantošanas darbiem:

1) Kaķīšu purvā Krustpils apkārtnē, kur ir dziļa, maz sadalījusies sfagnum sūna, visvērtīgākais materiāls pakaišu kūdras ražošanai. Te paredzēts sagatavot ap 2000 steru kūdras pakaišu.

2) Driksnas purvā pie Kūku stacijas un Skrūzmaņu purvā Līvānu pagastā ražos ar rokām un vairākām zirgu mašīnām dedzi-

nāmo kūdru, bez tam arī pakaišu kūdru. Pavisam paredzēts pēdēji minētos divos purvos sagatavot 2000 steru dažādas kūdras.

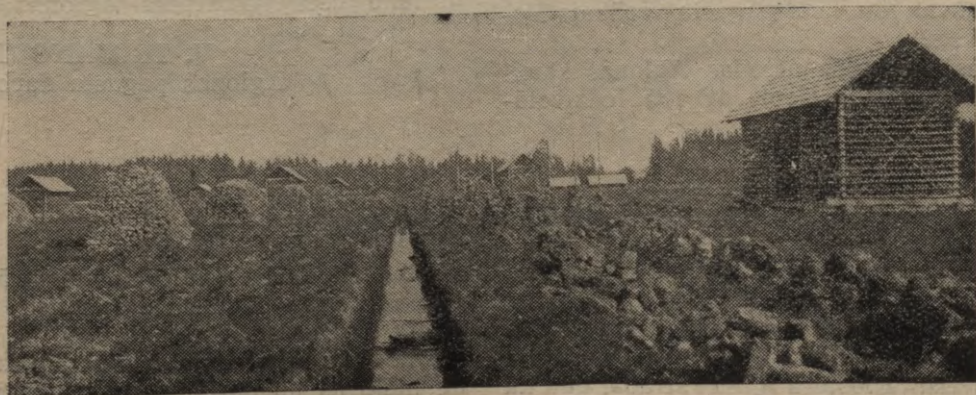
Līvānu virsmežzinis
O. Kļastiņš.

Lauku sētu izdaiļošanas nolūkos pie Līvāniem un Nīcgalē ierīkotas stādu audzētavas, kas pēc iespējas apgādās vietējos iedzīvotājus ar attiecīgu stādāmo materiālu. Pieprasījumi šīnī ziņā ļoti lieli, uz ko norāda 1936. g. izsniegumi meža dienās — 6000 kociņu un krūmu.

Pavisam mežu dienās izlietots 24.000 gab. kociņu un krūmu.

Interese par mežu, viņa apsaimniekošanu un izmantošanu pieaug, kas vienā lielā daļā attiecināms uz mežu darbinieku aktivitāti un viņu kontaktu ar vietējo sabiedrību.

OSV. KĻASTIŅŠ,
Līvānu virsmežzinis.

Krustpils pag. Kaķīšu purvs, kur Līvānu virsmežniecība ražo pakaišu kūdru.

Aglonas pagasts

ar 6800 iedzīvotājiem un 1434 saimniecībām pieder pie vidēji lielajiem Latgales pagastiem. Nodibināts 1936. g. 1. aprīlī, atdalot daļu no Kapiņu pagasta. Pagasta platība 21066 ha. Āramzemes 7826,40 ha vai 37,15 proc. no zemes kopplatības, Pagasta nekustamas mantas vērtība 2127225 ls. Lauksaimnieku galvenais ienākuma avots graudkopība un pa daļai cūkkopība. Saimniecību zemes labums zem vidējā.

jiem. Ciemā novietoti: pagasta nams, agronomiskais birojs, 6 kl. pamatskola, aptieka un pasta kantoris, bet 1 klm. attālumā rajona ārsts, vecmāte un policijas iecirknis. Aglonas tuvumā darbojas 2 elektriskās stacijas, kas apgaismo Somersētas ciemu, visas iestādes un apm. 45 saimniecības. Pagastā darbojas sekošas biedrības un organizācijas: aizsargu nodaļa, aizsardzes, aerokluba nodaļa, lauksaimniecības biedrība,

Aglonas pagasta valde un tehniskie darbinieki.

Pagasta pašvaldība saimnieko ar normālām nodokļu likmēm. Tekošā gada budžets līdzsvarots uz 60000 ls. Uz 1. febr. nodokļu parāds par agrākiem gadiem samazinājies par 62 proc., kas izskaidrojams ar pienākuma apziņas pieaugumu.

Pagasta pašvaldība uztur rajona doktorātu, trīs 6 kl. pamatskolas ar 16 skolotājiem un piecas 1. pak. pamatskolas ar 9 skolotājiem. 1936. g. pagasta pašvaldība uzcēlusi Somersētas ciemā Aglonas 6 kl. pamatskolas vajadzībām divstāvu ķeģeļu mūra ēku, kuŗā mācības jau notiek, bet ēkas būvi galīgi nobeigs un skolu iesvētīs nākošajā vasarā. Ēkas būve izmaksājusi pāri par 50000 ls, neieskaitot klausas. Pagasta pašvaldību vada pagasta vecākais Donats Joksts.

Pagasta robežās atrodas Aglonas stacija un Somersētas ciems ar 185 iedzīvotā-

patērētāju biedrība, piensaimnieku apvienības sab-ba, lopkopības pārraudzības biedrība, dārzkopības - biškopības b-ba, katoļu jaunatnes b-ba, katoļu izglītības b-ba un katoļu strādnieku b-ba. Kulturālo dzīvi pagastā vada Aglonas ģimnazija ar iecienīto direktoru Dr. Al. Broku. Kulturas laukā rosīgi darbojas arī aizsargu organizācija, ko darbā jo silti atbalsta pagasta pašvaldība un pārējā sabiedrība. Čakli darbojas mazpulkis.

Krāšņais Ciriša ezers, rāmie daudzu ezeru ūdeņi un vēsturiskie pieminekļi — pilskalni, katru vasaru pulcina kuplu skaitu ekskursantu, kuŗu interesi saista arī gadusimteņu vecā vēsturiskā Aglonas baznīca.

V. TROJANOVICS,
Aglonas pagasta darbvedis.

Jaunaglona

agrākā Kamencas muiža, ar skaistu parku un plašu augļu dārzu, atrodas uz Rušonu ezera krasta. Šeit novietotas divas 1928. g. dibinātās iestādes — sieviešu ģimnazija un klosteris. Klosteņa māsas strādā, gan kā audzinātājas ģimnazijā, gan klosteņa saim-

niecībā kā darba vadītājas un strādnieces, dodamas labu piemēru apkārtnē un daudziem ekskursantiem.

Sieviešu ģimnazija ir humānitāra tipa un atšķiras no pārējām ar to, ka šeit piegriezta lielākā vērība rokdarbiem, mājtū-

ribai, un arī pašai skolnieču audzināšanai. Pie ģimnazijas pastāv internāts, kurā jādzi-vo visām skolniecēm. Ar valdības atbalstu tagad uzcelta jauna internāta māja, kur skolnieces atrod sev labu mītni. Skolu apmeklē jaunatne no plašas apkārtnes un pat no visattālākiem valsts novadiem. Pašlaik skolā mācās 120 audzēknes. Skolu 4 izlai-

dumos beigušas 40 audzēknes. No tām 16 izglītību turpina Universitātē.

Ģimnazijas dibinātājs un pirmais direktors bija monsinjors Nikodems Rancāns, kas aiziedams, vadību nodeva tagadējam direktoram Dr. Al. Brokam. Viņa vadībā atremontētas visas ēkas un celts jaunais internāts.

V. ZONDAKS,
Jaunaglonas mācītājs.

Aglonas baznīca

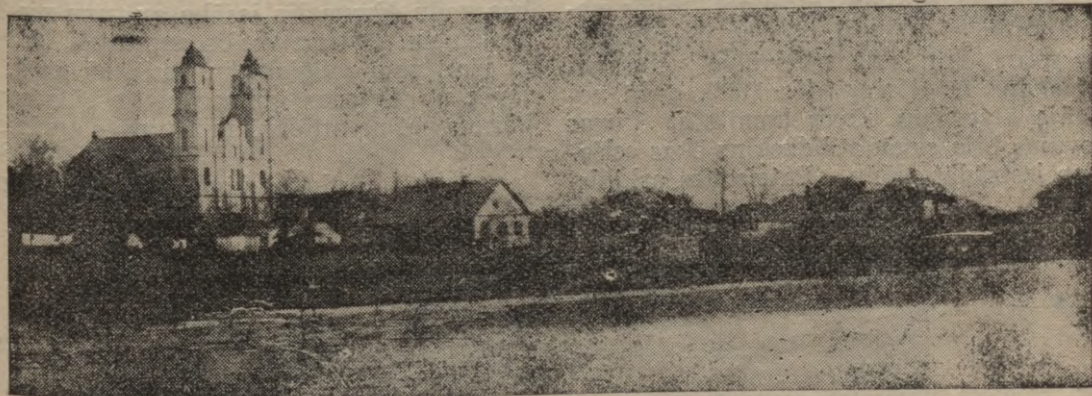
Starp ezeriem un skaistiem uzkalniņiem Aglonas novadā stalti paceļas Aglonas baznīca, kas uzcelta agrākās koka baznīcas vietā un iesvētīta 1780. gadā. Klosteris celts 1770. gadā. Šo stalto dievnamu un klosteri cēlušī tēvi Dominikāni, kas ar lielu dedzību ir strādājuši draudzē, lai paceltu kulturālo līmeni. Klosterī 1820. gadā bija garīgais seminārs, kur bez teoloģijas priekšmetiem obligātoriska bija latviešu valoda. Trūcīgos bērnus klosteris mācīja uz sava rēķina. — No dominikāņu laikiem palikusi plaša bibliotēka.

Starp vairākiem avotiem, kas atrodas Aglonas dārzā, plaši pazīstams sēravots. 1825. gadā pie šī avota bija slimnīca ar 10 vannām.

rīdami, aizgāja prom. No tā brīža līdz šai dienai pie dievmātes altāra katru rītu plkst. 7 notiek dievkalpojums.

Dievmātes brīnumdarītājas bilde katru gadu Aglonas baznīcā pievelk desmitiem tūkstošu svētceļotāju. Lielākie svētki ir Vasaras svētki un 15. augusts, kad Aglonā saplūst desmitiem tūkstošu dievlūdzēju no visiem Latvijas novadiem, kas lūdz dievmātes aizbildību. Dievmāte izklausā savu bērnu lūgšanas un katrs garīgi stiprināts atgriežas mājās. Aglona tik daudz apmeklētāju katru gadu pievelk arī ar savu skaisto dabu.

Aglona bija kulturas centrs pag. gadu simteņos — dominikāņu laikos. Aglona ir arī šodien Latgales kulturas centrs. Seviš-

Aglonas baznīca un klosteris.

Daudzos dievlūdzējus Aglonā pievelk Aglonas dievmātes brīnumdarītājas svētbilde ar uzrakstu „Rādi mums, ka esi Māte“. Plaši pazīstams notikums 1863. gadā, kad visā apkārtnē norisinājās nemieri un laupīšanas. Ļaundari tuvojās arī baznīcai un klosterim, bet mūki, redzēdami briesmas, pulcējās baznīcā un lūdza dievmātes palīdzību. Tad ļaundari, nekā ļauna neda-

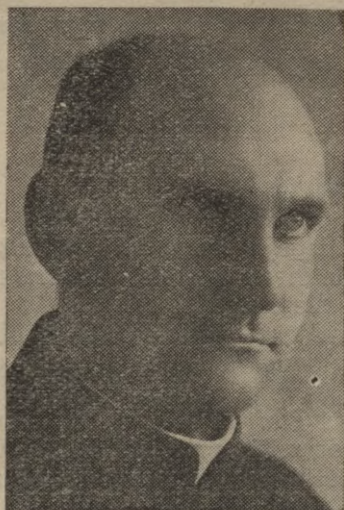
ķi pēc 1934. g. 15. maija manāma strauja Aglonas, kā kulturas centra uzplaukšana. 1936. gadā Aglonā pacēlās stalta divstāvu pamatskola. Šini pat gadā beidza mūra darbus Aglonas vīriešu ģimnazijai un uzcēla Jaunaglonas sieviešu ģimnazijas internātu.

FR. LAZDĀNS,
Aglonas baznīcas prāvests.

Aglonas vīriešu ģimnazija

Pēc neatkarīgās Latvijas nodibināšanas, 1921. g. 29. novembrī Aglonā nodibināja vīriešu ģimnaziju. Pirmais ģimnazijas direktors bija mag. theol. S. Žulpo, tad 1923.

kapa A. Springoviča gādībai, sabiedrības atsaucībai un valdības pabalstam jaunās ēkas būvi iesāka jau 1928. gadā un pašreiz tā tuvojas noslēgumam.

Aglonas vīriešu ģimnazijas insp. J. Jauduss.

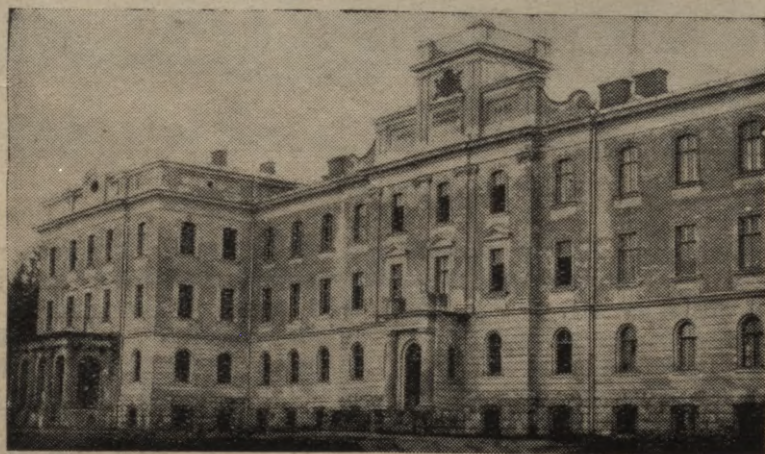
Aglonas ģimnazijas direkt. Dr. A. Broks.

gadā par direktoru nāca plaši pazīstamais tautas darbinieks nelaikis monsinj. Nikodems Rancāns un pēc viņa 1929. gadā tagadējais direktors Dr. A. Broks. Ģimnaziju uztur Rīgas arhidiēcēzes kūrīja. Sākumā ģimnazija mitinājās Aglonas klostera mūros. Skolēnu skaitam pieaugot, radās nepieciešamība celt īpašu, skolas vajadzībām piemērotu ēku. Šā uzdevuma veikšanai arķibīskaps A. Springovičs 1927. gadā nodibināja atsevišķu būves komiteju, kuŗas uzdevums bija sagādāt līdzekļus ēkas celšanai un izstrādāt plānu. Pateicoties arķibī-

1933. gadā pie humānitārā ģimnazijas tipa atklāja klasiskās ģimnazijas tipu, kas ir vienīgais visā Latgalē. Desmit izlaidumos Aglonas ģimnaziju beiguši 255 skolēni. Šinī mācības gadā ģimnazijā strādā 10 klases ar 17 skolotājiem. Tekošo mācības gadu ģimnazija iesāka ar tuvu pie 300 skolēniem. Bērnu vecāki sapratuši, ka bērni jāaudzina reliģiskā un tautiskā garā, un tāpēc uz Aglonas ģimnaziju tie sūta savus bērnus pat no attālākiem Latvijas apvidiem.

JĀNIS JEDUŠS,

Aglonas ģimnazijas inspektors.

Aglonas vīriešu ģimnazija.

Jaunaglonas sieviešu ģimnāzija.

Aglonas aizsargu nodaļa

Ja ir saskaņa starp sabiedriskām organizācijām un ja ir saskaņa starp organizācijām un sabiedrību, tad darba sekmes vienmēr ir labas. Pagājušā gadā Aglonas aizsargu nodaļa ar saviem, Aglonas pagasta pašvaldības un sabiedrības ziedotiem līdzekļiem uzbūvēja savu šautuvi. Daudz laika un enerģijas pie šī darba ir ziedojis iepriekšējais nodaļas priekšnieks J. Počs. Par sabiedrības ziedotiem līdzekļiem nodaļa iegādājusi savu radioaparātu, nodaļai ir arī sava mītne. Bez kārtējā darba un kārtējiem sarīkojumiem, aizsargu nodaļa kopīgi ar pārējām kulturālām un speciālām orga-

nizācijām piedalījās pirmo Aglonas zemiņu svētku rīkošanā. 15. maijā un 18. novembrī notiek aizsargu un Aglonas ģimnāzijas audzēkņu kopējas parādes.

Liels nopelns jaunatnes audzināšanā un vietējā sabiedriskā darbā ir Aglonas un Jaunaglonas ģimnāzijas direktoram Dr. A. Brokam, kurš, kaut gan ir ļoti aizņemts savā tiešā darbā, vienmēr atrod laiku visiem jauniem pasākumiem, kas nolīdzina visas partiju laikus radušās plaisas.

N. KĀRKLINŠ,

Aglonas aizsargu nodaļas priekšnieks.

Aiviekstes pagasts

Aiviekstes pagasts patstāvību ieguvis 1922. gadā, atdaloties no Ungurmuižas pagasta un ir mazākais Daugavpils apriņķī. Tas aizņem 55 kv. klm. lielu platību ar 453 saimniecībām un 1650 iedzīvotājiem. Atrodas apriņķa ziemeļrietumu nomalē un robežo ar Pļaviņu un Gostiņu pilsētām, Krustpils, Ungurmuižas, Sāvienas, Kalsnavas, Vietalvas un Pļaviņu pagastiem.

Pagastam tek cauri Aiviekstes upe, ar pietiekām Veseti un Bēržaini. Šīs upes noteic pagastā vairāku līdztekus ejošu ceļu nepieciešamību, kādēļ zemturī stipri apgrūtināti ar ceļu klaušām un tiem pienākas uz katrām 100 latiem taksācijas vērtības labot

11,93 mtr. II un III šķ. ceļu. Satiksmes neērtības rada tiltu trūkums pār Aiviekstes upi.

Zeme pagastā nav visai auglīga, tā pa lielākai daļai smilšaina un lielākā daļa cieš no pārmērīga mitruma. Pļavas un ganības mazražīgas. Pēdējā laikā lauksaimnieki izpratuši lauksaimnieciski izmantojamās zemes nosusināšanas lielo nozīmi. Pagastā noorganizētas un darbojas 4 meliorācijas sabiedrības, kas jau izrakušas 32 klm. novadgrāvju.

Vairums saimniecību, 62,5 proc., ir ar zemes platību zem 10 ha. Šīs saimniecības dod iztiku vienai ģimenei, Lauksaimnieki

galvenos ienākumus gūst no zemkopības un lopkopības. Cukurbietes audzē apm. 100 saimniecībās. Plaši izplatīta linu audzēšana.

Pagasta nekustamu īpašumu taksācijas vērtība 433900 ls. Pagasta budžets 1936.-37. gadam 15000 ls. 1931. gadā pagasta pašvaldība nopirka lielāku nekustamu īpašumu

ārpus patversmes un saņem pabalstu no 4—15 ls.

Pagasta sabiedriskā dzīvē rosīgi darbojas aizsargu nodaļa ar aizsardžu pulciņu, sarīkojot teātra izrādes, tautisko deju kursus, kursus dažādās mājturības nozarēs u. t. t. Pie aizsargu nodaļas pastāv arī sporta pulciņš. Tāpat pagastā rosīgi darbojas lauk-

Aiviekstes pagasta valde un tehniskie darbinieki

un 1934. gadā uzcēla jaunu ugunsdrošu, tagadējām prasībām atbilstošu pagasta namu ar saimniecības ēku, kas izmaksāja 22000 latus.

Pagastā pastāv 6 kl. pamatskola ar 4 skolotājiem un 132 skolēniem un 4 kl. pamatskola ar 2 skolotājiem un 54 skolēniem. 6 kl. pamatskola mītina savā ēkā, kas galīgi novecojusi un pašvaldība nodomājusi

saimniecības biedrība, dibināta 1919. g. Tā ierīkojusi un uztur bibliotēku, vairākas vaislas lopu stacijas, mašīnu koplietošanas punktu ar vairākām lauksaimniekiem nepieciešamām mašīnām un sarīkojusi apskates, izstādes un citus sarīkojumus. Pagasta sabiedriskās dzīves veidošanu stipri kavē piemērotu telpu trūkums. Šo jautājumu pagasta pašvaldība kopēji ar organizāci-

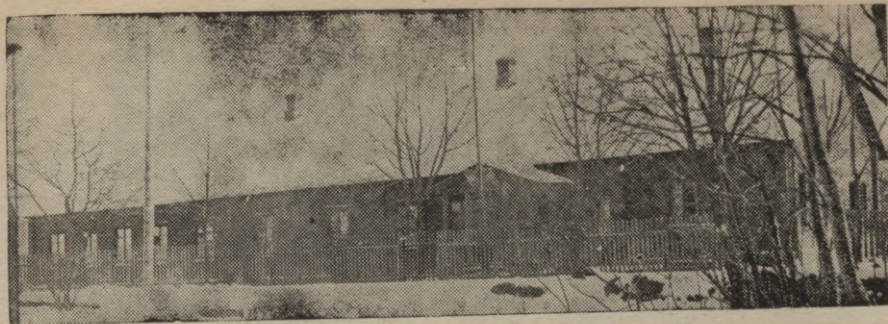
Aiviekstes pagastnams.

tuvākā laikā stāties pie jaunas skolas ēkas būves. 4 kl. pamatskola mītina irētās telpās. Pie 6 kl. pamatskolas darbojas 43. Aiviekstes mazpulks ar 40 dalībniekiem.

Ārstnieciskā un veterinārā palīdzība pagastā laba. Darbojas rajona ārsts un vecmāte, bet veterināro palīdzību saņem no Pļaviņu rajona, kas labi sasniedzams. Pagastā 14 sociāli apgādājamo, kas atrodas

jām paredz atrisināt pie 6 kl. pamatskolas ēkas jaunbūves.

No saimnieciskām un kooperatīvām biedrībām rosīgi darbojas savstarpējā ugunsapdrošināšanas biedrība, kas dibināta 1922. g. un visi pagasta zemturi tajā apdrošinājuši savas ēkas. Biedrība iegādājusi 3 kompleksus ugunsdzēsības rīku, uzkrājusi līdzekļus un savā laikā devīgi atbalstījusi pagasta na-

Aiviekstes pag. 6-kl. pamatskola.

ma būvi. Tāpat no 1919. g. darbojas patērētāju biedrība, kuŗas veikals apgādā biedrus un pārējos iedzīvotājus ar labām precēm, par piemērotām cenām, mākslīgiem mēsliem, spēkbarību, sēklu u. c. Aiviekstes-Ungurmuižas I krājaizdevu sabiedrība dibināta 1925. g. Sabiedrībā 190 biedru un

tās bilance 60000 ls. Bez tam pagastā darbojas lopkopības pārraudzības, bišķopības un mednieku biedrības un ev.-lut. draudzes baznīcas padome un dāmu komiteja.

V. MEKERS,
Aiviekstes pag. darbvedis.

Asūnes pagasts

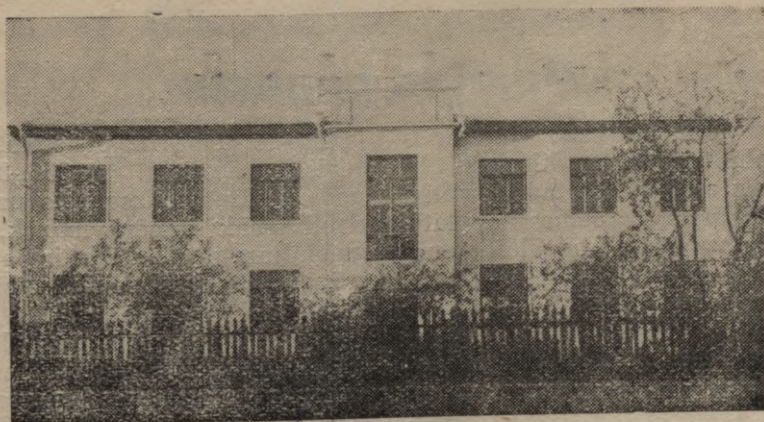
aptver 340 kv km lielu platību ar 1602 saimniecībām un 7200 iedz. Aŗamzemes — 10.929 ha, pļavu — 4744 ha, ganību — 3588 ha, zem mežiem — 1543 ha.

1936.-37. g. pagasta budŗets 51.400 ls līdzsvarots ar 25 proc. lielu likmju pazeminājumu. Iedzīvotāju galvenā nodarbšanās un ienākumi ir graudkopība, linkopība, cūkkopība un zirgu audzēšana. Zemes sastāvs nevienāds un tā ne visai auglīga, bet zemkopji, atsvabinājušies no šņoŗu sistēmas saimniekošanas sādŗās, to tagad apstrādā, netaupot pūles un līdzekļus, tā kā tā labos gados dod apmierinošas raŗas.

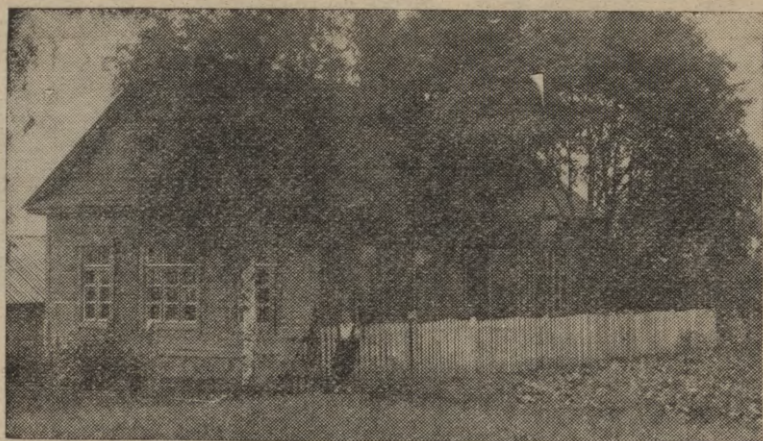
Pagastā ir diezgan lieli kūdras purvi, kuŗus varētu izmantot, bet vietējai lauksaimniecības biedrībai trūkst līdzekļu.

Līdz tuvākai dzelzceļa stacijai (Indra) 25—50 kilometru. Tuvākais tirgus — Dagdas ciems, kur tirgus notiek divi reizes nedēļā.

Pagastā darbojas sekošas Latvijas pāstāvēšanas laikā dibinātas organizācijas: aizsargu nodaļa, aizsardŗu pulciņš, aizsargu sportisti, lauksaimniecības biedrība, 2 mazpulki, 4 meliorācijas sabiedrības, Latvijas katoļu jaunatnes biedrība. Pienotavu nav. Kulturālo darbu pagastā veic galvenā kārtā

Asūnes 6-kl. pamatskola.

Asūnes Kairšu 4-kl. pamatskola.

aizsargi un aizsardzes, bet pierobežas joslā — robežsargi.

Pagasta finansiālais stāvoklis labs. Arī pagasta nodokļu iekasēšana pēdējos gados strauji gājusi uz labo pusi; tas liecina ne

tikai par zemnieku saimnieciskā stāvokļa uzplaukumu, bet jo vairāk — par valstiskās apziņas pieaugumu, ko atkal devis tikai vēsturiskais 1934. g. 15. maijs.

PĒTERIS ŠURKA,
Asūnes pagasta darbvedis

Asūnes pag. raj. ambulance.

Aulejas pagasts

nodibināts 1923. gadā ar 1596 saimniecībām. Pagasta platība 122 kv. klm. un to apdzīvo 7462. iedzīvotāji. Tā tad uz katru kv. klm. ir 61 iedzīvotājs. Zemes kopplatība 13307 ha, kuŗa valsts un pašvaldības nodokļu ņemšanai novērtēta par 1907844 ls. Bez tam pagasta robežās atrodās 23 ezeri, kuŗu kopējā platība 3975 ha. Galvenā iedzīvotāju nodarbošanās lauksaimniecība. Katru pavasari izbrauc, no pagasta peļņā uz citiem valsts apvidiem līdz 2000 laukstrādnieku. Bez laukstrādniekiem, liela da-

ļa brauc peļņā uz pilsētām, kā amatnieki, sevišķi mūrnieki. 1936.-37. saimniecības gada budžets līdzsvarots uz 54191 ls. Nodokļi ienāk samērā mazāk, kā iepriekšējā gadā, kam par iemēslu ir pagājušā gada neraža un daudzās saimniecībās krusas postījumi.

Pagastā darbojas 9 skolas, no kuŗām 2 sešklasīgas un 7 pirmās pakāpes. Skolas gados ir 1152 bērnu, no kuŗiem skolu apmeklē 1036, Skolas neapmeklēšanas iemesls pa lielākai daļai ir iedzīvotāju trūcība. Čet-

Aulejas pagasta valde un tehniskie darbinieki.

ras skolas, atrodas pagasta pašvaldības, piemērotās ēkās, pārējās mitinās irētās, nepiemērotās telpās.

Skolu telpu jautājums, pagasta padomē cilāts 10 gadus, bet nevarēja atrast kopēju valodu par skolas būvi. Tikai pēc 1934. g. 15. maija bija iespējams panākt to, kas agrāk netika panākts 10 gados. 1935. gadā 1. augustā tika uzsākta Grāveru 6 kl. pamatskolas būve, kas pabeigta un nodota lietošanā š. g. 7. janvārī. Skolas būve izmaksāja 38000 ls. Visi materiāli tika piegādāti klaušu kārtā. Še jāpiezīmē, ka pagasta iedzīvotāji, viņiem uzliktās klaušas pildīja ar retu akurātību, kas pierāda to, ka iedzīvotāji pareizi izpratuši jaunā laika garu. Jaunbūvētā skola spēj uzņemt līdz 400 skolēniem.

Pagastā darbojas rajona ārsta punkts, vecmāte, veterinārfeldšera punkts un aptieka. Bez tam pagastā darbojas sekojošas biedrības un organizācijas: aizsargu nodaļa; aizsardžu pulciņš; Latvijas Rom.-kat. jaunātnes biedrības Aulejas nodaļa; Latvijas katoļu strādnieku biedrības Aulejas no-

daļa; krievu kulturizglītības veicināšanas biedrība „Nīva”; Grāveru krājaizdevu sabiedrība; Grāveru lauksaimniecības biedrība; Grāveru lopkopības pārraudzības biedrība un pagasta valdes bibliotēka, ko dāvājis Kulturas fonds.

Sabiedriskā laukā aktīvāki darbojas aizsargi un aizsardžu organizācijas — pirmā nodaļas priekšnieka Br. Vaivoda un otrā skolotājas, nodaļas priekšnieces J. Tenis vadībā, bet arī šo organizāciju darbība nevarēja sevišķi izpausties, telpu trūkuma dēļ. Šis trūkums lielā mērā novērsts ar Grāveru 6 klasīgās skolas būves pabeigšanu, kur ir iespējams sarīkot izrikojumus un sanāksmes.

Tuvākās nākotnes plāns — ir otrās 6 kl. pamatskolas būve Aulejā (apmēram 12 km no pašreiz izbūvētās) un pagasta nama būve. Šīs būves prasīs daudz līdzekļu un pūļu, bet strādājot atjaunotā Latvijā Tautas Vadoņa vadībā, nekas nav par grūtu.

ST. BALTACIS,
pagasta valdes darbvedis.

Bikernieku pagasts

savu patstāvību ieguvis 1931. g. 13. janvārī, atdaloties no Naujenes, Izvaltas un Višķu pagasta. Pagasts ir 84,6 kv. klm. liels ar 5238 iedzīvotājiem, no kuņiem 2,4% latviešu un 97,6% krievu tautības. Pēdējie pēc ticības sadalās: apm. 8% pareizticīgo un 92% vecticībnieku. Vasarā iedzīvotāju skaits stipri mazinājas, jo apm. 30% viriešu kārtas iedzīvotāju izbrauc uz Vidzemi un Zemgali peļņā būvniecības darbos. No zemes kopplatības aŗamzeme aizņem 4560,66 ha, pļavas 2248,32 ha, ganības 1222,75 ha, meži un mežu zemes 178,19 ha un nederīgā zeme 244,41 ha. Saimniecību skaits pagastā

ar zemes platību no 1—6 ha — 414, no 6—12 ha — 377, no 12—20 ha — 138, no 20—30 ha — 31 un no 30—45 ha — 3 saimniecības. 1933. gadā izdarīja visa pagasta lauku nekustamas mantas kadastrālo pārvērtēšanu. Zemes vērtība tagad ir 1.233.589 ls aŗamzemes 1 ha vidējā vērtība 210 ls. Tekošā gadā budžets līdzsvarots uz 36.200, ar 5% nodokļu likmju paaugstinājumu. Lielākā daļa pagasta iedzīvotāju ir sīkzemnieki ar lielām ģimenēm (no 5 līdz 15 ģim. loc.) un visus lauksaimniecības ražojumus patērē savām vajadzībām. Lauksaimnieku galvenie ienākumi: cūkkopība, linkopība, cu-

Biķernieku pagasta valde un techn. darbinieki.

kurbiešu audzēšana un peļņa no būvniecības un citiem darbiem. Pagastam sava nama nav. 1936. g. septembrī uzsāka celt lielu divu stāvu ugunsdrošu ēku, kuŗa izmaksās ap 45.673,— ls. Pagastā darbojas viena II pak. jauktu tautību pamatskola, viena II pakāpes krievu pamatskola un četras I pakāpes krievu pamatskolas, kuŗas apmeklē 1041 bērni. Mācības pasniedz 23 sko-

lotāji. Divas skolas atrodas pagasta pašvaldībai piederošās telpās, bet četras — īrētās telpās. Tuvākā nākotnē pagasta pašvaldība paredz vienai skolai celt savu ēku. Pagastā darbojas tautas labkl. min. algots rajona ārsts, bet saviem līdzekļiem pagasta pašvaldība uztur vēterinārfeldšēra punktu.

A. RIMŠA,

Biķernieku pagasta valdes darb.

Dagdas pagasts

Dagdas pagasts ir 147,3 kv. klm. liels, to apdzīvo 7101 iedzīvotājs. Pagasts bagāts ezeriem un jaukiem dabas skatiem.

Pagasta visas nekustamas mantas vērtība Ls 2106000,—. Tekošā gada budžets Ls 55000.

Pagastā ietilpst Dagdas ciems ar 12000 iedzīvotājiem, kas plašam lauksaimniecības apvidum ir lielākais tirdzniecības centrs, kurp ved lielceļi no Asūnes, Bukmuižas, Andrupenes, Krāslavas, Aglonas un Aulejas. Tīrgus dienās šeit sabrauc simtiem ap-

kārtējo zemnieku pārdot savus ražojumus. Dagdā stalta katoļu baznīca celta 1841. g. Draudzes locekļu 6500.

Pagastā darbojas 3 sešklasīgas pamatskolas, 5 pirmās pakāpes pamatskolas un valsts 2 gadīgā lauksaimniecības skola. Skolās mācās 1033 bērni, nodarbināti 30 skolotāji.

Dagdas ciemā darbojas Daugavpils apriņķa sadarbes apvienības uzturamā slimnīca, bez tam ir 1 ārsts, 2 zobārsti, rajona veterinārārsts, 2 aptiekas, pasta - telegrafa

Dagdas pagasta valde un tiesa.

Dagdas pagastnams.

kantoris, policijas iecirknis, mirtiesā, rajona lauksaimniecības būvtechniķis un rajona agronoms.

cus parādus. Priekšā stāv pašvaldības ēku jaunbūves darbs, kādam nolūkam līdzekļi tiek uzkrāti.

Dagdas Savergala 6-kl. pamatskola.

Nodokļu iekasēšana pēdējos gados uzlabojusies un pagasts spējīgs kārtot tekošās vajadzības laikā un pakāpeniski likvidēt ve-

Pagasta iedzīvotāju galvenā nodarbošanās — lauksaimniecība. Pagastā ir 1226 saimniecības, no tām: 119 — ar zemes pla-

Robežsargu brigādes Dagdas bat. kordons Kublovā.

Dagdas baznīca.

lību līdz 4 ha, 558 saimniecības — no 4 līdz 10 ha, 491 saimniecība no 10—20 ha, 37 saimniecības — no 20—30 ha, 4 saimniecības — no 30—40 ha un 17 saimniecības ar zemes platību pāri par 40 ha. Galvenā lauksaimniecības nozare — graudkopība. Lopkopība attīstīta vidēji. Lopkopības veicināšanai darbojas Dagdas - Zeļļu piensaimniecības sabiedrība ar pienotavu Dagdas ciemā un 3 krejotavām pagastā, 2 lopkopības pārraudzības biedrības un valsts 2 gad. lauksaimniecības skolas paraugsaimniecība Konstantinovā.

Pagastā darbojas aizsargu organizācijas nodaļa, 3 mazpulki, 3 kulturveicināšanas biedrības, 2 krājaizdevu sabiedrības, 5 meliorācijas sabiedrības un citas sabiedriskas organizācijas.

B. BOGDANS,

Dagdas pagasta vecākais.

Valsts Dagdas divgadīgā lauksaimn. skola

Skola dibināta 1930. gadā valsts līdzekļiem Konstantinovā, Dagdas pagastā. Piecos izlaidumos izsniegtas gala apliecības 54 absolventiem (29 vīriešiem un 25 sievietēm). Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem skolēnu skaits sākot ar 1934. gadu pieaudzis pāri par 100 proc.

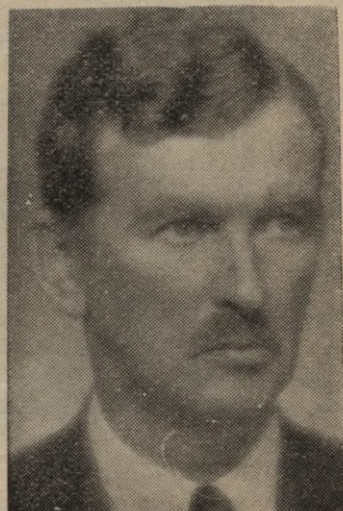
Pašlaik skolā mācās 38 skolēni (22 zēni un 16 meitenes).

Pie skolas rosīgi darbojas skolotāja J. Selecka vadībā 104. Dagdas mazpulks, pastāv internāts un koģgalds, par ko skolēni maksā 6—7 ls mēnesī.

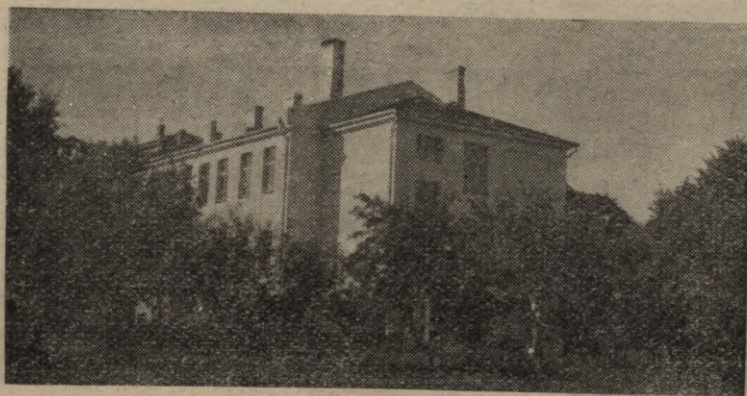
Skolas saimniecība — 52 ha liela — dod skolēniem iespēju praktizēties laukopībā, lopkopībā, piensaimniecībā, dārzkopībā, sakņkopībā, cūkkopībā, aitkopībā, putnkopībā, biškopībā.

30 proc. absolventu turpina izglīties citās iestādēs. 70 proc. pielieto lauksaimniecības skolā gūtās zināšanas tēva sētā.

J. GERSTENMEIJERS,
skolas pārzinis.

Valsts Dagdas 2-gad. lauks.
skolas pārzinis **T. Gersten-**
meijers.

Valsts Dagdas 2-gad. lauks. skola.

Izvalta pagasts

senāk saukts Užvaldas, vēlāk Izvaltas un beidzot Izvalta, daudzkārt mainījis robežas, gan atdodot dažas saimniecības kaimiņu pagastiem, gan atkal pievienojot no citiem pagastiem. Izvalta pagastā 12.913 ha zemes un 7500 iedzīvotāju. Pagasts uz labā Daugavas krasta starp Krāslavas, Aulejas, Aglonas, Biķernieku un Naujenes pagastiem.

Lielākā daļa pagastā ir sīksaimniecību ar apmēram 2—8 ha zemes platību. Apdzīvots bieži, jo ģimenes ir lielas. Te valda veselīgs uzskats, ka bērni nav nasta, bet gan

ar vairākiem ezeriem un mežainiem kalniem, kas runā gaišu valodu, ka mūsu dzimtenē ir jaukas vietas un tūristiem izdevīgi pieejamas. XVII g. s. jezuīti uzcēlušī lielu mūra ēku, domājams, klostera vajadzībām. Mūri ir apm. 2 mtr. biezi un viduslaicīgi velvaiņi. Tagad šais telpās mitinās pagasta valdes kanceleja, darbvedis, policija, 6-klas. skola, tās pārzinis un doktorāts. Ap šo māju vijas daudz dažādu nostāstu. Stāsta, ka pusnaktī pa koridoriem staigājot kāda balti ģērbusies sieviete ar sveci rokā. Domā arī, ka šais biezejos mū-

Izvaltas pagasta padomes priekšsēdētājs, pagasta valde, tiesa un techn. darbinieki.

atbalsts. Darba gan visiem te nepietiek, tādēļ pavasaros desmitiem staltāko puīšu un skaistāko meitu aiziet uz Kurzemi un Vidzemi peļņā.

Iedzīvotāju izglītība nostādīta labi, jo pagastā darbojas trīs 6-klas. un piecas 4-klas. pamatskolas ar 26 skolotājiem un 1064 skolēniem. Darbojas arī papildskolas pieaugušiem. Tālākai izglītībai viegli sasniedzamas Aglonas, Krāslavas un Daugavpils ģimnazijas. Izvalta pagasta pilsoņi, lai gan nav bagāti, bet centīgi.

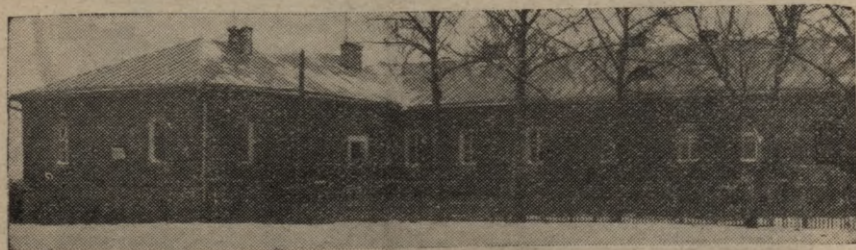
Pagasts ietilpst Latgales skaistākajā rajonā. Te ir daudz ļoti skaistu vietu. No katra kalna skatam paveras plaši apvāršņi

ros esot iemūrēti grēkā kritušie ordeņa brāļi. Pagājuša gadusimteņa beidzamajos gados ceļot starp šo klosteri un baznīcu kādu ēku, laužot ar laužni zemē atrastos akmeņus, lauznis izkritis cauri zemei un pazudis. Vietējie iedzīvotāji apgalvo, ka tur vajagot būt ejai ar jezuītu bagātībām. Bez tam Izvaltu ir izraudzījis viņa ekselence arķibīskaps Antonijs Springovičs par savu vasaras rezidenci.

Pagastā darbojas katoļu jaunatnes, aizsargu, pretalkohola un daudzas citas organizācijas.

ST. KLAUŽS,

Izvalta pagasta valdes darbvedis.

Izvaltas pagastnams un doktorāts.

Jāsmuižas pagasts

robežojas ar Preiļu, Vārkavas, Kālpes, Višķu, Aglonas un Silajāņu pagastu. Pagasta platība 212 kv. klm. ar 1474 saimniecī-

Pagastā ir 3 sešklasīgas un 5 četrklasīgas pamatskolas ar 24 skolotājiem un 913 skolēniem. Visas pagasta skolas pietiekoši labi

Jāsmuižas pagasta valde, revīzijas komisijas priekšsēdētājs un tehniskie darbinieki.

bām un 6629 iedzīvotājiem. Pagasta nekustamas mantas taksētā vērtība 2.635.585 ls. Budžets tekošam gadam 56.000 ls. Paga-

apgādātas ar inventāru, mācības līdzekļiem u. c. 1932. g. uzcelta Jāsmuižā jauna divstāvu sešklasīgas pamatskolas ēka, būvdar-

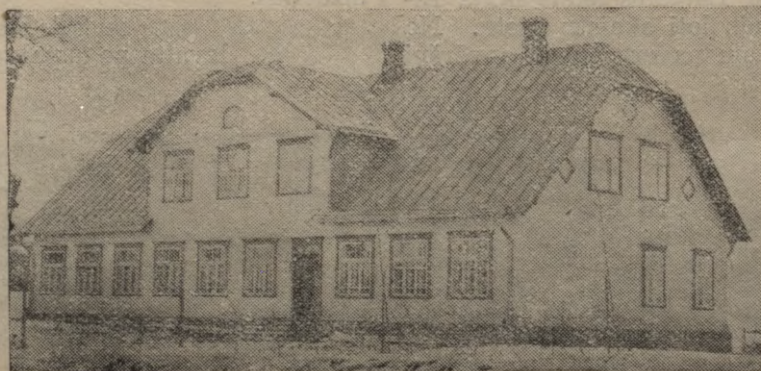

Jāsmuižas pagastnams.

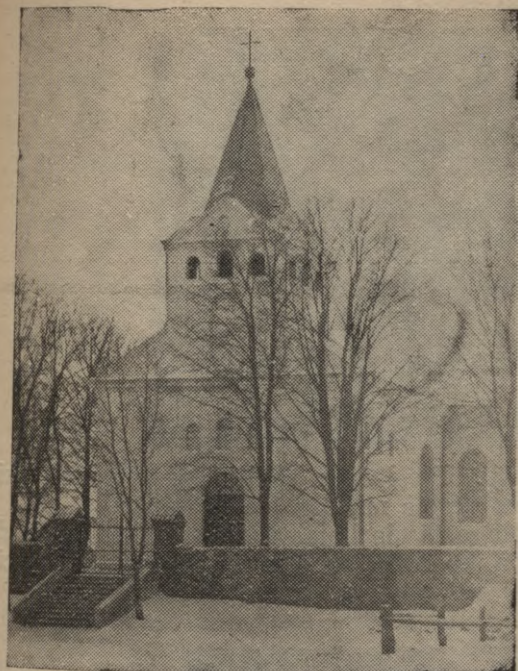
sta pašvaldības finansiālais un saimnieciskais stāvoklis labs. Parādu pašvaldībai nav. Tekošā gada nodokļi un agrāko gadu parādi kārtoti apmierinoši.

bi izmaksāja 23.000 ls. Pagasta pašvaldība izvedusi pagasta valdes nama, skolu namu un saimniecisko ēku kapitālremontus.

Zemes sastāvs pagastā dažāds — sma-

Jāsmuižas 6-kl. pamatskola.

Jāsmuižas katoļu baznīca.

gais, pelēkais māls un smilts. Aļūnizemes 46,24%, pļavu 17,40%, meži 10,69%, ganību 13,17%, purvi 5,53% un citas zemes 6,97%.

Zeme vidēja labuma. Lauksaimniekiem galvenos ienākumus dod graudkopība, līnkopība un pa daļai lopkopība. Lauku būvniecībā vērojama liela rosība, sevišķi ugunsdrošu ēku celšanā. Būvniecības gaitu traucē būvkokū trūkums.

Pagastā ar panākumiem darbojas aizsargu nodaļa, 6 mazpulki, krāj-aizdevu sabiedrība, lauksaimniecības biedrība, piensaimnieku sabiedrība, 5 krējošanas punkti, lopkopības pārraudzības biedrība, kult. veic. biedrība «Saule», Latvijas katoļu jaunatnes biedrības Jāsmuižas nodaļa un meliorācijas sabiedrības.

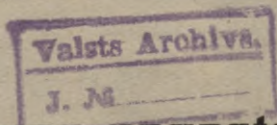
Pagastu šķērso Rušūna—Preiļi un Preiļi—Višķi auto satiksmes līnijas. Ceļi labā stāvoklī.

Pagastā ir pilskalns: Lielais kalns, Naušanas kalns un Pilsētiņas kalns. Vairākās vietās uzietas senlatviešu kapenes, kur atrasti daudzi kaķa ieroči un rotas lietas. Pagastā 14 ezeru, no kuņģiem skaistākie — Katiņrades, Eikšas, Solkas, Jāšas, Peleču un Zaķišu. Lielākās upes — Dubna un Jāša.

Pagasta pašvaldība sadarbojas ar vietējām sabiedriskām organizācijām un biedrībām vislielākā saskaņā un vienprātībā.

F. CASNO,

Jāsmuižas pag. valdes darbinis.

Kalupes pagasts

platība 14.812 ha ar 14.444 ha lauksaimnieciski izmantojamas zemes, kas nodokļu nemšanai novērtēta par 2.489.000 ls. Tekošā gada budžets 50.500 ls un tas līdzsvarots ar 5 proc. likmju pamazinājumu. Iedzīvotāju skaits 6000 un pēc tautības tie sadalās šādi: latviešu 84 proc., lielkrievu

14 proc. un citu tautību 2 proc. Saimniecību 1159 un tās pēc zemes platības sadalās šādi: līdz 10 ha 37 proc., tad līdz 20 ha — 53 proc. un virs 20 ha — 10 proc. Iedzīvotāji nodarbojas ar lauksaimniecību un galvenais ienākumu avots līnkopība, pa daļai graudkopība un lopkopība.

Kalupes pagastnams.

Kalupes Stūrišķu 4-kl. pamatskola

Klaušu ceļu labošanai trūkst grants, ku-
 ņu jāpiegādā no 20 km attālām grants
 bedrēm, tomēr ceļi labā stāvoklī. Pagasta
 finansiālais stāvoklis labs. Pēdējos gados

lotāji. Pie četrām skolām pastāv mazpulki.
 Trīs skolas mitinās irētās telpās.

Pagastā darbojas lauksaimniecības bied-
 rība, ko 1908. gadā dibinājis lauksaimniecī-

Kalupes doktorāts.

pašvaldība uzcēla jaunu pagastnamu un
 vienu skolu, bet pag. gada rudenī stājās pie
 otras skolas nama jaunbūves. Pagastā di-
 vas 6-kl. skolas un četras 4-klas. skolas, ku-
 ņas apmeklē 806 skolēni un darbojas 16 sko-

bas kameras vicepriekšsēdētājs dekāns J.
 Velkme un šai biedrībai pieder vērtīgi ne-
 kustami īpašumi. Tāpat darbojas patērē-
 tāju biedrība, krājaizdevu sabiedrība, piens-
 sabiedrība, lopkopības pārraudzības biedri-

Labi iekārtota jaunsaimniecība ar ugunsdrošu kūti Kalupes pagastā.

Latgales bij. sādžas skats.

ba, vanagu biedrība, jaunatnes biedrība, vairākas meliorācijas sabiedrības un mašīnu koplietošanas punkti. Pagasta sabiedrisko un kulturālo dzīvi sekmē aizsargi un sevišķi aizsardžu pulciņš, kā arī skolotāji,

jaunatnes biedrība, pašvaldības amata personas un vietējais mežzinis.

P. KUKLIS,
pagasta vecākais.

Kapiņu pagasts

līdz 1936. g. bija vislielākais Latvijas pagasts — ar 12.474 iedzīvotājiem. Pagasta platība un liels iedzīvotāju skaits radīja saimnieciskas grūtības, kādēļ 1935. g. radās doma par Aglonas pagasta atdalīšanu.

Kapiņu pagastā pēc atdalīšanas palika 1325 saimniecības. 1936.-37. g. budžets līdzsvarots uz 48.000 ls. Saimniecības mazas, to liels vairums no 5—12 ha. Ar turību pagasts nevar lepoties un ļaudis meklē darbu ārpus pagasta robežām un uz šādiem darbiem izbrauc apm. 1500 iedzīvotāji. Pagastā 7 pamatskolas — 2. 6-kl. un 5. 4-kl.; 5 pamatskolas novietotas irētās telpās,

2 pašvaldībai piederošās, — arī šīs ēkas skolu vajadzībām nav piemērotas. Jāpār-būvē arī pagasta nams un tuvākā laikā ce-lamas 2. 6-kl. pamatskolas.

Tikai pēdējā laikā pagastā nodibināta lauksaimniecības biedrība un lopkopības pārraudzības biedrība. Sabiedriskā dzīve tagad strauji uzplaukst. Visrosīgākie ir aizsargi un aizsardzes. Aizsargu nodaļa dibināta 1923. g. Pagastam vēl daudz jā-strādā, lai sasniegtu to, ko citi jau sasnie-guši.

E. AUZIŅŠ,
Kapiņu pagasta darbvedis.

Kapiņu pagasta valde un tehniskie darbinieki.

Krāslavas pagasta

platība 400 kv. kilometru ar 1720 saimniecībām, no kurām 382 jaunsaimniecības un 128 amatnieku gabali; pārējās no sādžām izdalītās viensētas. Pagasta nekustama mantā novērtēta uz 2.740.040 ls. Nodokļi ap-

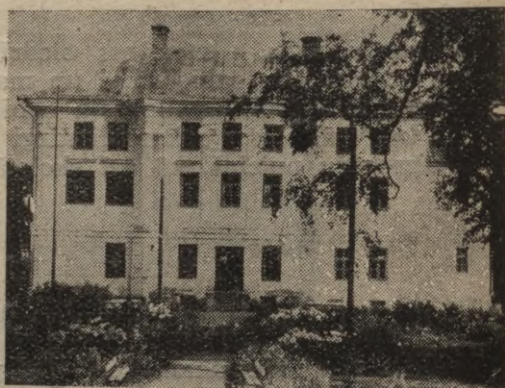
Krāslavas pagasta valde.

likti ar 15 proc. pazeminājumu no normālām nodokļu likmēm. 1936.-37. saimniecības gada budžets līdzsvarots uz 56.670 ls. Iedzīvotāju skaits pagastā 7920 (90 proc. latvieši). Galvenā nodarbošanās — lauksaimniecība, 1936. g. vasarā vairāku pagasta lauksaimnieku saimniecību sējumi stipri cieta no krusas. Pagastā 7 pamatskolas. Pagastā, pie Sauleskalna 6 kl. pamatskolas ir 1 mazpulks ar 30 dalībņ. Pa-

gasta robežās atrodas Daugavpils apr. Krāslavas iecirkņa slimnīca un Krāslavas sanātorija. Pagastā ir divas Romiešu-katoļu baznīcas. Pagastā pastāv aizsargu nodaļa. Krāslavas lauksaimniecības biedrība ar mašīnu koplietošanas punktu, 2 lopkopības pārraudzības biedrības, Krāslavas piensaimnieku sabiedrība, Krāslavas pagasta patērētāju biedrība un 3 meliorācijas sabiedrības.

Ar saviem mežiem, kalniem, dziļām gravām, lejām, apaugušām birzīm un ezeriem, Krāslavas pagasts pieskaitāms pie skaistākiem apriņķi.

A. LUDZĪTIS,
Krāslavas pagasta darbvedis.

Valsts pamatskola Krāslavā.

Krāslavas pagastnams.

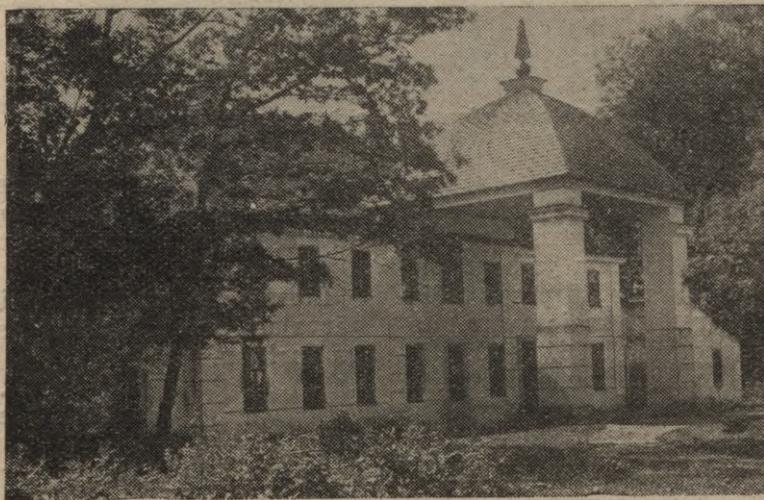
Krāslavas krājaizdevu sabiedrība

dibināta 1922. g., kad Krāslava un viņas apkārtnē, pēc pārdzīvotām kara vētrām un lielinieku nedienām, saimnieciskā dzīve bija galīgi izpostīta. Paralizēta bija arī sa-

biedriskā dzīve, un sabiedrības dibinātājiem — vietējiem latviešiem — daudz grūtību sagādāja darbinieku trūkums un niecīgais apgrozības kapitāls. Operāciju uz-

sākšanai Tautas banka piešķīra 500 ls lielu aizdevumu, un šī suma kopā ar 25 biedru pajām bija vienīgais apgrozības kapitāls pirmajā gadā. Par noguldījumiem nebija ko domāt. Ar 1923. gadu s-ba iesāka kreditēties Latvijas bankā, darbība pakāpeniski paplašinājās un biedru skaits pieauga. Tomēr pirmajos gados ne

Ar kapitālu koncentrāciju latviešu kredītiestāžu rokās, pēdējā laikā prāvus ienākumus s-bai dod plaši attīstījušās inkaso operācijas, kas dod iespēju atlicināt kaut nelielas sumas ziedojumiem (Uzvaras laukuma izbūvei, aviācijas un kara invalīdu fondiem, mazpulkiem, lauksaimn. izstādēm).

Krāslavas pag. Sauleskalna 6-kl. pamatskola.

tikai padome, revīzijas komisija un valde par sēdēm, bet arī tehnisko darbu darītāji līdzekļu trūkuma dēļ nekādu atalgojumu nesaņēma. Kasiera un grāmatveža pienākumus izpildīja valde bez atlīdzības. Lietpratīgi un nesavtīgi strādājot s-ba drīz vien ieguva plašas apkārtnes iedzīvotāju nedalītu uzticību. Sāka rasties arī noguldījumi un s-bas darbība strauji attīstījās. S-ba sāka apkalpot daļu Krāslavas pilsētas iedzīvotāju un Krāslavas, Kaplavas, Skaistas, Izvaltas pagastu lauksaimniekus. Sevišķi pateicīgi apkārtnes lauksaimnieki, kuņiem s-ba izsniedz lētu aizdevumu ēku celšanai viensētās izejot, lauksaimniecības mašīnu, darba rīku un mākslīgo mēsļu pirksanai. Ar sabiedrības palīdzību vairāki bezzemnieki tikuši arī pie savas zemes stūrīša, pie sava kaktiņa, iepērkot nelielas saimniecības.

Sevišķi redzami s-bas labklājību pacēla pag. gadā notikušā apvienošanās ar Krāslavas pagasta krājaizdevu sabiedrību; ar to palielinājās apgrozības kapitāls un radusies iespēja samazināt aizdevumu procentu. Ar 1937. g. 1. janvāri s-ba par aizdevumiem saviem biedriem aprēķina tikai 6 proc.

Bilance uz 1936. g. 31. decembri ir 99.450,63 ls. Biedru skaits 546 ar kopēju papildu atbildību 337.200 ls.

Sabiedrībā no viņas dibināšanas dienas līdz pēdējam laikam bez pārtraukuma darbojas A. Galāns, kā valdes priekšsēdētājs, valdes locekļi J. Briedis un J. Sūrums, ilgākus gadus J. Ziatjevs un V. Vonogs.

A. GALĀNS,
Krāslavas krājaizdevu sabiedrības
valdes priekšsēdētājs.

Krāslavas piensaimnieku sabiedrība

dibināta 1923. gadā. Strādā ar motora iekārtu. Ir 75 biedri.

1936. gadā sabiedrība no Krāslavas lauks. biedrības pirktais bij. muižas klētis pārbūvējusi par modernu pienotavu. Šai pārbū-

vei sabiedrība ir saņēmusi no Valsts zemes bankas 5000 ls. Ēkas pārbūvei sabiedrība no saviem kapitāliem ir izdevusi 6000 ls.

Sabiedrības koppienotavā 1936. gadā nodots 539.120 klgr. piena, no kuŗa ražots

Krāslavas piens. s-bas jaunā pienotava.

22.363,5 klgr. sviesta. Eksportētas 424 mučiņas sviesta, kuņas izvērtējušās ar 71 proc. 1. šķirā. Sabiedrībā novērojams progress, jo, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, piena daudzums ir audzis par 25 proc. Pienotavai strādājot ar 15 krejotavām, apstrādāšanas izdevumi 1936. gadā iztaisa 36,3 sant. uz kilograma sviesta. Tomēr arī šeit novērojama uzlabošanās, jo

vēl 1934. gadā apstrādāšanas izdevumi uz 1 klgr. sviesta bija 59,4 sant. Tā tad, apstrādāšana samazinājusies par 23 sant. uz 1 klgr. sviesta.

Līdzšinējie sasniegumi izskaidrojami ar pārvaldes un darbinieku saskaņotu draudzīgu darbību.

J. STERSTE,
kopmoderniecības vadītājs.

Krustpils pagasts

sava lieluma un iedzīvotāju skaita ziņā ir viens no vidējiem Daugavpils apriņķa pagastiem un aizņem apm. 12 km platu un 25 km garu joslu labā Daugavas krastā, sākot no Daugavas pietekas Neretas līdz pietekai Aiviekstei. Pagastā ir 1600 saimniecības ar 6500 iedzīvotājiem. Nekustamas mantas taksācijas vērtība 3.004.000 ls. Pašvaldības budžets tekošā gadā līdzsvarots uz 67.785 ls, kuņā ietilpināti 11.500 ls būvēm un kapitālremontiem.

Pagasta pašvaldībai pieder pagasta nams, Krustpils pagasta 6-kl. pamatskolas ēka, Sūnu pamatskolas ēka, ārsta māja, policijas ēka un patversmes ēka. Visas minētās ēkas celtas pirms kara, izņemot Sūnu pamatskolu, kuņa uzcelta un mācības tanī iesāktas

1936. gada rudenī. Pagastā pavisam darbojas 7 skolas, kuņas apmeklē 750 bērni. Skolās darbojas 17 skolotāji.

Pagasta pašvaldības finansiālais stāvoklis labs; nodokļi ienāk apmierinoši. Pagasta iedzīvotāju saimnieciskais stāvoklis caurmērā labs, lai gan pagastā daudz sīksaimniecību un liela daļa no tām nonākusi grūtībās. Lauksaimnieki nodarbojas galvenā kārtā ar graudkopību, lopkopību un cukurbiešu audzēšanu. Ar cukurbiešu audzēšanu nodarbojas apm. 1100 saimniecības, kas visas savus ražojumus nodod vietējā — Krustpils cukurfabrikā. Krustpils cukurfabrika, kas atrodas pagasta robežās, uzcelta 1932. gadā, ar savu darbību nesusi lielu svētību kā vietējā pagasta, tā arī plašas

Krustpils pagasta valde un tehniskie darbinieki.

apkārtnes lauksaimniekiem un visiem iedzīvotājiem. Ar Krustpils-Jēkabpils tilta atklāšanu 1936. g. 16. novembrī, Krustpils pagastu šķērso tiešām dzīvi satiksmes ceļi: Rīgas - Daugavpils, Krustpils - Rēzeknes,

gasta iedzīvotāju vēlēšanos nodibināta 1929. gadā ar darbības rajonu Krustpils pagasts. 13. decembrī ar 34 biedriem, tagad sasniegusi 43.000 ls bilanci, apvienojot 280 biedrus. Krustpils pagasta meliorācijas sa-

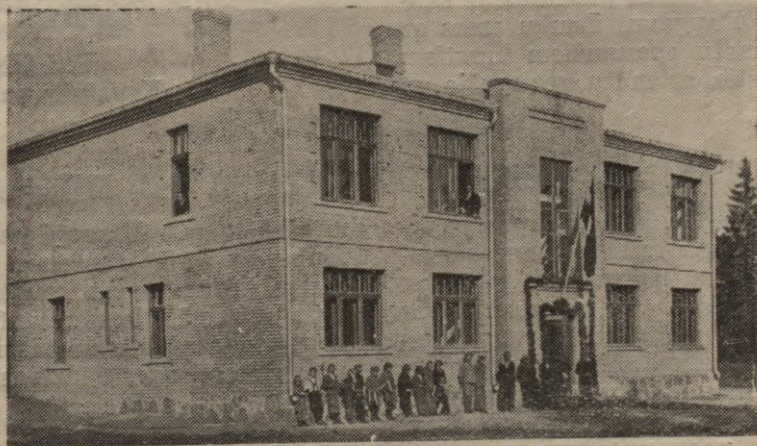
Krustpils pagastnams.

Krustpils - Jelgavas, Krustpils - Jēkabpils dzelzceļu līnijas, Daugavpils - Rīga, Krustpils - Krievciems un Krustpils - Atašiene šosejas. Pagasta robežās atrodas 5 dzelzceļu pieturas vietas: Krustpils, Aiviekste, Zilāni, Kūkas un Asote, 4 pasta palīgnodaļas: Variēči, Andrāni, Zilāni un Kūkas, 2 telefona centrāles: Vārieši un šumāni, kurām, ieskaitot Krustpils un Gostiņu telefoncentrāles, pieslēgušies 65 pagasta robežās dzīvojošie abonenti.

Sabiedriski-saimnieciskā dzīve pagastā norit rosīgi un te jāmin: Krustpils savstarpējā ugunsapdrošināšanas biedrība, kas di-

biedrība „Lielais Purvs“ dibināta 1929. gadā ar 365 biedriem. Variēšu lauksaimniecības mašīnu koplietošanas biedrība „Poga“ darbojas no 1929. gada 6. maija; ir iegādājusies desmit dažādas lauksaimniecības mašīnas, ar kurām pakalpo 154 lauksaimniekiem. Vēl jāmin rosīgā Krustpils pienasaimnieku sabiedrība, kas ļoti plaši darbojas ne vien Krustpils, bet arī apkārtējos pagastos.

Bez augšminētām sabiedriskām organizācijām pagastā darbojas vēl Krustpils biškopības biedrība „Drava“, Krustpils mednieku biedrība, Ķoderu mašīnu koplietošanas

Krustpils pag. Sūnu pamatskola.

bināta 1923. gadā, kā kooperatīva organizācija. Sabiedrība savu darbību uzsākusi 1929. g. Biedrības darbības rajons ir Krustpils un apkārtējie pagasti. Krustpils pagasta krājaizdevu sabiedrība, kas uz pa-

punkts un trīs mazpulki, kuŗi nodibināti pie pagasta 6-kl. pamatskolas, Sūnu pamatskolas un Variēšu pamatskolas. Šie trīs mazpulki ar savu rosīgo darbību ir ienesuši daudz priekšzīmīga vietējo lauksaimnieku

Krustpils pag. 6-kl. pamatskola.

darbā un dzīvē. Jauno celmlaužu darba sekmēšanai, pagasta pašvaldība nav liegusi savu palīdzību, izsniedzot tiem materiālu atbalstu.

Sabiedriski - kulturālo dzīvi pagastā vada Krustpils pagasta aizsargu nodaļa un aizsardžu pulciņš, Krustpils kulturas veicināšanas biedrība un aerokluba Krustpils nodaļa. Jāatzīmē, ka šīs organizācijas labi sadarbojas ar Krustpils pilsētas sabiedriski - kulturālām organizācijām, un jāatzīst, panākumi neizpaliek.

Nevar nepieminēt Krustpils pagasta robežās atrodošās vietas, kas ar savu daļumu var saistīt katru Latvijas dabas mīļotāju, tās apceļotāju - tūristu. Te minama Daugavas sala, pretī Krustpils cukurfabrikai, ar saviem skaistajiem skatiem uz vēsturisko Krustpils pili, Brīvības pieminieki, Krustpils un Jēkabpils pilsētām. Daugavas sala ir 85,82 ha liela un uz tās ierīkotas 4 saimniecības. Tad Asotes pilskalns ar skatiem uz plūstošo Daugavu, Lauku ezers ar slāviem priežu mežu apaugušiem krastiem un skaistie, augstie, ar mežu apaugušie un

jauku ainavu bagātie Nesauļu kalni. Viss tas aicināt aicina dabas mīļotājus.

Beidzot šo savu pārskatu, ar lielu prieku jākonstatē, ka 1934. g. 15. maijs pagasta pašvaldības un visu iedzīvotāju dzīvē ir ienesis rosību un vienprātību. Tikai jāvēlas, lai visi pagasta iedzīvotāji to saprastu, un lai ienestā rosība un vienprātība nekad neatslābtu. Pagasta pašvaldības rosība ļoti izpaudusies pagastam piederošo ēku apkopšanā. Kas nebija lemts izvest vairākos gadus, tas tagad veikts divos gados, un kā galvenie jāmin: Uzcelta jauna Sūnu pamatskolas ēka 27.000 ls vērtībā ar pagastam piederošiem līdzekļiem, kapitāli izremontēta Krustpils pagasta 6-kl. pamatskolas, Zilānu pamatskolas un policijas ēkas, pagasta nams, ambulance un patversme.

Lai rosīgs darbs un vienprātība mūs visus vada pašvaldību darbā!

Lai mēs tādus darbus darām,
ka lai ilgi dzīvot varam
savā tēvu pagastā.

P. PUNOVSKIS,
Krustpils pagasta darbvedis.

Krustpils pagasta aizsargu nodaļa

1919. gadā 3. septembrī Krustpils pagasta namā pagasta pašvaldība, iepriekš izraudzījusi 45 pagasta uzticamākos pilsoņus, bija aicinājusi pēdējos uz paš aizsardzības (aizsargu) nodaļas noorganizēšanu. Toreizējā pagasta darbveža J. Kurzemnieka iepazīstināta ar valsts patreizējo stāvokli un Latvijas pagaidu valdības rīkojumu par paš aizsardzības noorganizēšanu pagastos, sapulce ievēlēja par 1. nodaļas priekšnieku N. Ozolu un par palīgiem J. Zvaigzni un P. Kalniņu. Nodaļai sākumā bijušas tikai 2 šautenes.

7. septembrī 45 nodaļas dalībnieki no Krustpils komandanta saņēmuši dienesta apliecības un stājušies pie dienesta pienākumu

un pildīšanas. Aizsargi paši uz savu roku sadabūjuši 18 šautenes. Aizsargi stāvēja sargpostēnos uz krustceļiem, dežūrēja pagasta namā, komandantūrā, naktīs apstaigāja nedrošākās un bieži apdzīvotās vietas. Laupīšanas, zādzības, un nedrošība mazinājās.

Aizsargu skaits strauji pieauga. 1921. gadā 19. janvārī nodaļas vadību pārņēma J. Zvaigzne un kā enerģisks priekšnieks sabijis savā amatā līdz sava mūža vakaram 1929. g. 11. februārim.

Pirmie aizsargu organizēšanas gada svētki — parāde Krustpilī notika 1921. g. 18. novembrī.

No 1929. g. 21. septembra līdz 1935. g.

Liksnas pag. amatpersonas un tehniskie darbinieki.

15. oktobrim nodaļu vadījis nodaļas priekšnieks J. Kalniņš. Pēdējo ieceļot 1. bataljona adjutanta amatā, 1935. g. 15. okt. par nodaļas priekšnieku iecelts A. Bušs.

1925. g. 5. augustā nodibināts pirmais pulka aizsardžu pulciņš Krustpilī. Pirmā pilsētas — pagasta pulciņa priekšniece Irina Bērziņa 1929. g. 14. nov. pulciņu pārskaita uz pagasta nodaļu un pulciņš sekmīgi darbojas energiskās priekšnieces M. Miķelsones vadībā. Vēlākās pulciņa priekšnieces bija I. Didrichsone, N. Vītolīņa un tagad Dr. Zemure.

Krustpils ev.-lut. baznīcā nodaļa uzstādījusi marmora piemiņas plāksni 18 Latvijas atbrīvošanas cīņās un Latviešu strēlnieku pulkos kritušiem un bez vēsts pazudušiem Krustpils pagasta un draudzes cēļiem.

Krustpils pagasta nodaļa ir viena no lielākām un bagātākām nodaļām pulkā. Nodaļā vēl ir 14 aizsargu, kas aktīvi un nepārtraukti darbojas no 1919. g. pirmās organi-

zēšanās dienas. Vecākam nodaļas aizsargam jau 77. gads.

Nodaļā ir arī labi šāvēji. 1935. g. Vislatvijas aizsargu šaušanas sacīkstēs ar kara šauteni 1. vietu ieguva bij. nodaļas priekšnieks J. Kelniņš.

Pagastā aizsargu nodaļa vadošā organizācija. Bez tīri militārām apmācībām ļoti lielu vērību piegriež kulturāli - sabiedriskam darbam. Kā tradīcija jau ir palikusi, ka nodaļa pēdējos gados katru vasaru rīko vismaz vienu brīvdabas teātra izrādi. Nodaļa labi sadarbojas ar Krustpils un apkārtnes kulturas biedrību.

Sāpīgi sajūtam ir sava nama un piemērotu telpu trūkums, jo pagasta plašākais nams — bij. lauksaimniecības biedrības nams patreiz ir bez īsta saimnieka un atrodas nolaištā stāvoklī. Jācer, ka nākotnē telpu jautājumu izdosies pienācīgi atrisināt.

ANDR. BUŠS,

Krustpils pagasta aizsargu nodaļas priekšnieks.

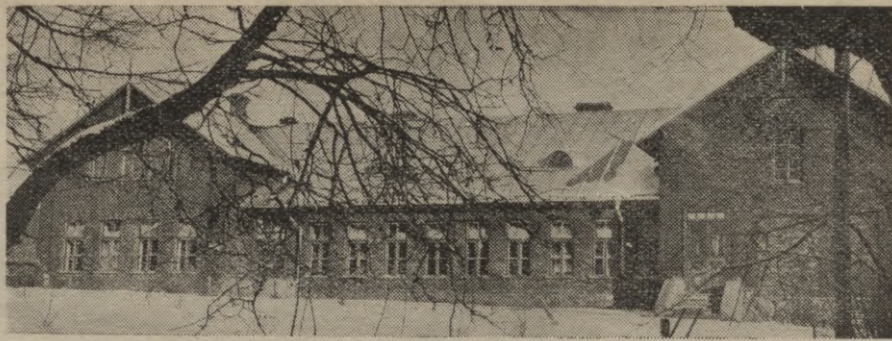
Liksnas pagasts

atrodas Daugavas krastā un robežojas ar Nīcgales, Kalupes, Višķu, Naujenes pagastiem, Daugavpils pilsētu un Daugavu, aiz

kuņas otrā pusē Sventes, Pilskalnes un Dvietes pagasti. Pagastā ir 8200 iedzīvotāji. Pagasta pašvaldība ar saviem līdzekļiem

Liksnas pagastnams.

Liksnas Vaboles 6-kl. pamatskola.

uztur pavisam 9 pamatskolas un ārsta punktu, no kuŗiem pašvaldībai piederošās telpās novietots ārsta punkts, Vaboles 6-kl. pamatskola, Liksnas 6-kl. pamatskola un Tiltu 5-kl. pamatskola, bet pārējās skolas — Mežciema 6-kl. pamatskola, Kirupes, Ratnieku, Zaļumu, Kūdraines un Krievānu 4-kl. pamatskolas novietotas irētās telpās, kuŗas skolas vajadzībām nav atbilstošas un tamdēļ arī tām jāceļ jaunas pašvaldības ēkas. Vispirms paredzēts celt jaunu ēku Liksnas skolai. Ļoti sāpīgi jūtams telpu trūkums vietējo sabiedrisko vakaru — teāt-

ŗu un koncertu sarīkošanai, jo līdz šim, piegriežot visu vērību jaunās Nīcgales skolas, un pagasta nama būves jautājumam, ir palicis novārtā jautājums par tik nepieciešamā tautas nama būvi.

Pagasta lauksaimnieki, samērā plaši piekopj cukurbiešu audzēšanu un linkopību, bet jau mazāk vērības piegriež lopkopībai, jo līdz šim vēl pagastā nav koppienotavas. Pastāv gan lopkopības pārraudzības biedrība un vairāki sugas liellopu un zirgu punkti. Lielas rūpes pašvaldībai dara sīkzemnieki ar Daugavpils pilsētu, kuŗiem mazas zemes platības un smilšaina, neauglīga zeme. Tāpat lielu postu nodara Daugavas pavasara plūdi saimniecībām, kuŗas atrodas Daugavas krastā un zemās vietās.

Pagastā daudz upju un ezeru. Lielākās upes bez Daugavas ir Liksnenka, Ūdra, bet ezeri: Kāšu, Vaboles, Suņu, Siļu, Dublenieku, Sarkaņu, Gaišais, Bāltezers, Paukstu, Plāceņu, Zirgu, Trikates, Orbidānu un citi ezeri. Zivju tajos vidēji.

Pagastā cēlušies arī daudzi Latgales un visas valsts mērogā cienījami sabiedriski darbinieki; minami te brāļi Skrindas.

Kā vienu no saviem lepnumiem Liksnas pagasts var minēt Mežciema kūrortu, kas atrodas 7 klm. attālumā no Daugavpils, skaistā vietā. Kaŗa laikā kūrorts nopostīts, bet tagad, paredzēts jau šai gadā to izdarīt, ierīkot elektrību un izdarīt citas iespējamās labierīcības.

J. KAPTEINIS,

Liksnas pagasta darbvedis.

Liksnas baznīca.

Liksnas Tiltu 5-kl. pamatskola.

Livānu pagasts

ar 450 kv. kilometru lielu platību pieder Daugavpils apriņķa lielākiem pagastiem. Tā teritorija stiepjas gar Daugavu apm. 35 km,

dzīvotu vietu strēmēlēs un tieša satiksme pāri purviem starp šām apdzīvoto vietu strēmēlēm nav iespējama. Pēc 1935. gada

Livānu pagasta valde.

bet otrā pusē — gar Kalupes, Vārkavas, Rudzētu un Atašienes pagastu 50 km garumā, kurpreti platumā pagasta teritorija ir tikai 15—18 kilometru. Septiņi lieli purvi un mežu masīvi sadala pagastu atsevišķās ap-

lauksaimniecības skaitīšanas datiem pagasta platībā ietilpst:

24928 hekt. lauksaimnieciski izmantojamas zemes.

Saimniecību skaits pagastā ir 1523 ar

Livānu pag. Meža skola

Līvānu pag. Gavartīnes 4-kl. pamatskola.

2518703 ls lielu nekustamas mantas kopvērtību. Pagasta 1936.-37. saimn. gada budžets līdzsvarots uz 87000 ls, ņemot nor-

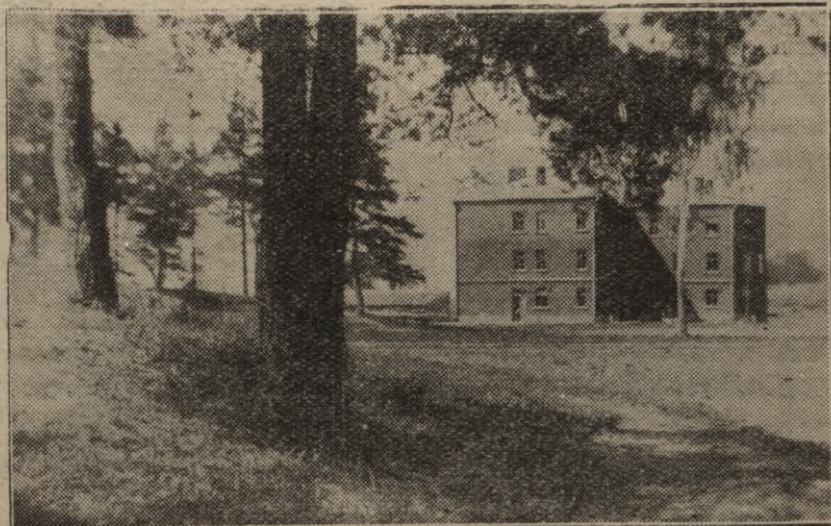
Pagasts no visām pusēm apņem Līvānu pilsētu ar viņas 3500 lielo iedzīvotāju daudzumu. Pagasta valdes nams, koka celtne,

Līvānu krāj-aizd. sab. nams.

mālās nodokļu likmes. Iedzīvotāju skaits 8013, no tiem 1438, vai 17.95 proc. krievu tautības, pārējie latvieši.

atrodas Līvānu pilsētas robežās. Pagasta nams lielajam iedzīvotāju skaitam par mazu. Pēdējā laikā paceļas doma par paga-

Daugavpilsapriņķa pagastu pašvaldību sadarbības slimnīca Līvānos.

sta sadalīšanu, vai arī lielāka skaita apdzīvotu vietu piedalīšanu pie blakus pagastiem.

Pagasts uztur trīs 6-kl. pamatskolas un divpadsmit 4 kl. pamatskolas. Bez tam vēl 150 pagasta skolas gados esošie bērni apmeklē Līvānu valsts 6 kl. pamatskolu. Pavisam visas skolas apmeklē 1120 skolas bērni.

Pagasta kulturāli - saimnieciskā dzīve norisinās pa lielākai daļai pagasta centrā — Līvānu pilsētā.

Pēc 1934. gada 15. maija daudz kas darīts sabiedrisko ēku celšanas laukā. Paga-

sta pašvaldība ir uzcēlusi jaunu pagasta policijas ēku 15000 ls vērtībā, Jersikas 6 kl. pamatskolu, kuŗas 24000 ls vērtība sastādās no pagasta pašvaldības, bij. aprīņķa valdes un vietējās sabiedrības ziedotiem līdzekļiem, atremontēts pagasta nams un izvesta daļa no 6 kl. Meža skolas ēkas remontiem. Rožanovas piensaimnieku s-ba vienīgi ar saviem līdzekļiem ir uzcēlusi skaistu koppienotavas ēku, bet Vanagu Romas - katoļu draudze jaunu baznīcu, kas iesvētīta pag. gada vasarā.

ED. VITOLS,
Līvānu pag. darbvedis.

Naujenes pagasta

robežās ietilpst 1382 saimniecības 10.259 ha kopplatībā. Tekošā gada budžets līdzsvarots uz 46.910 ls ar 20 proc. nodokļu likmju paaugstināšanu. No pagasta robežām esošām 1382 saimniecībām 1110 saimniecības ir līdz 10 ha kopplatībā un tikai 272 saimniecības ar zemes platību 10—50 ha. Lauksaimnieku galvenā nodarbošanās graudko-

sargu nodaļa, aizsardžu pulciņš un 2 mazpulki, no kuŗām visrosīgāki darbojas aizsargu nodaļa, aizsardžu pulciņš, Latvijas katoļu jaunatnes biedrība, skolotāju saime un mazpulki.

Pagastam nav sabiedriskiem sarīkojumiem atbilstošas celtnes un tās trūkums jūtami atsaucas uz vietējo sabiedrisko dzīvi.

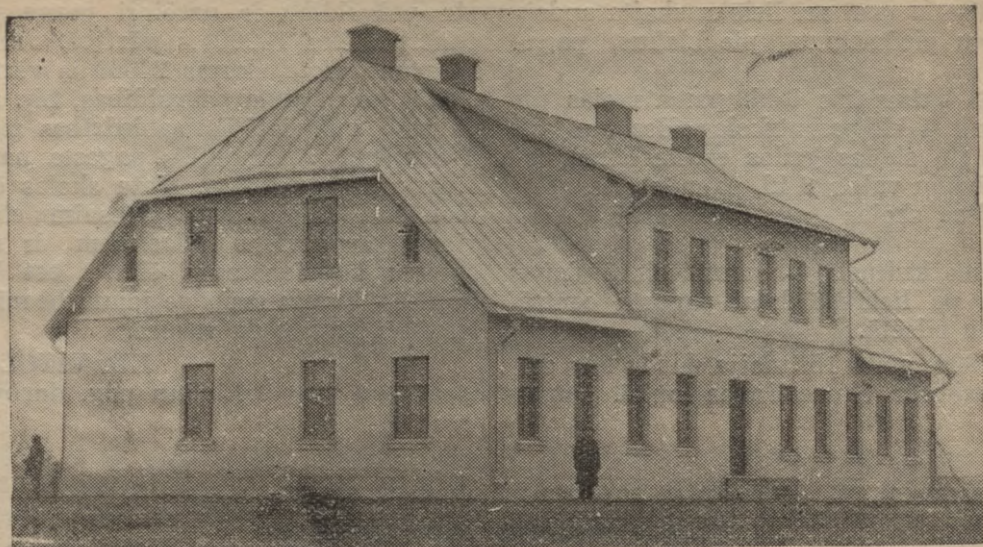

Naujenes pagasta valde un tehniskie darbinieki.

pība. Tad seko lopkopība un sakņkopība. Daudzi audzē kartupeļus, kuŗus nodod par piemērotām cenām Naujenes spirta dedzinātavai Jezupovas muižā. Pagastā darbojas viena 6-kl. un viena 5-kl. pamatskola un 5 pirmās pakāpes pamatskolas, kuŗas strādā 17 audzinātāji un šīnī mācības gadā skolas apmeklē 673 bērni.

Pagastā darbojas sekojošas kulturāla un saimnieciska rakstura organizācijas: Latvijas katoļu jaunatnes biedrība, Latgales kulturveicināšanas biedrība „Saule“, Latgales kulturveicināšanas biedrība „Gaisma“, aiz-

Līdz 1935. gada rudenim pagasta valde minējās pagasta valdes vajadzībām nepiemērotās telpās. Pagasta nama būve iesākta 1933. g. 2. oktobrī, lai gan nepieciešamība pēc pag. nama bija jūtama jau agrākos gados, bet pagasta valdošās personas politisku strīdu dēļ nevarēja vienoties par ēkas būves vietu. Pagasta nama būves iepriekšējais maksas aprēķins bija sastādīts par 40.025,35 ls. Būve izmaksāja naudā 27.960,43 ls un izlietots darba spēka un materiāla par 14.540 ls. Būves vajadzībām sagādātie naudas līdzekļi budžeta kārtībā 15.460,43 ls un aizņēmumu veidā 12.500 ls.

Naujenes pagastnams.

Pagasta pašvaldības finansiālais stāvoklis apmierinošs. Arī nodokļu iekasēšana pēdējos gados strauji gājusi uz priekšu; tas liecina ne tikai par maksātāju saimnieciskā

stāvokļa uzplaukšanu, bet jo vairāk par valstiskās apziņas pieaugumu.

A. BAŠKO,

Naujenes pag. valdes darbvedis.

Nicgales pagasts

nodibināts 1936. g. ir viens no mazākajiem apriņķi un aizņem 14 km garu un 6 km platu joslu Daugavas krastā. Pagastā ir 586 saimniecības ar 8690 ha zemes kopplatību un 2520 iedzīvotājiem. Nekustamās mantas vērtība 917.100 ls, — 1936.-37 gada budžets 20.871 ls — 32 proc. no visas zemes platības aizņem valsts meži. 75 proc. no visu saimniecību skaita ir sīksaimniecības (līdz 10 ha). Lauksaimniekiem galvenais ienākuma avots — līni un bekons.

Pagastā ir 3 pamatskolas: Nicgales 6-klasīgā ar 7 skolotājiem un 300 skolēniem, Sa-

mugala četrklasīgā ar 2 skolotājiem un 98 skolēniem, Mālgaliešu četrklasīgā ar 2 skolotājiem un 70 skolēniem. Nicgales 6-kl. pamatskolai 1936. g. rudenī uzcelta jauna divstāvu ēka ar ērtām telpām; pārējās divas skolas mitinās irētās telpās, kas ir stipri šauras un nepiemērotas skolas vajadzībām. Irētās telpās mitinās arī rajona ārsts, vecmāte un kārtībnieks. Par telpu jautājuma nokārtošanu pašvaldībai jādome vīstuvākā nākotnē.

Iedzīvotāju lielākais vairums — latvieši (tikai 10 proc. ir krievi).

Nicgales pagasta valdes darbinieki. Vidū Daugavpils apr. lauku pašvald. vecākais A. Švirksts.

Nīcgales 6-kl. pamatskola.

Agrāk pagastā nav bijis nevienas vadošas sabiedriskas vai saimnieciskas organizācijas, kas vadītu kulturālo un saimniecisko dzīvi, tādēļ saimnieciski - sabiedriskā ziņā pagasts palicis iepakaļ citiem. Ir bijušas vairākas jaunatnes biedrības, bet visas nīkuļojušas un pašlaik atrodas likvidācijas stāvoklī.

Nodibinoties jaunajam pagastam, nodibināta aizsargu nodaļa ar aizsardžu pulciņu; pašlaik dibina lauksaimniecības biedrību. Jaunās lauksaimniecības biedrības un aizsargu uzdevums ir — atmodināt un veidot Nīcgales pagasta saimniecisko, sabiedrisko un kulturālo dzīvi.

Piedrujas pagasts

robežojas: dienvidos ar Poliju pa Daugavu, vakaros ar Skaistas pagastu pa dabīgo robežu Indras upīti, ziemeļos ar Pustiņas pagastu un austrumos ar Krieviju. Pagasts aptver 170 kv. kilometru lielu platību. Pie Latvijas - Krievijas robežas nosprausšanas 1920. gadā Latvijas teritorijā palika daļa Šuškovas pagasta, ar vairāk kā pusi no tagadējās pagasta platības, kas tika piedalīta Piedrujas pagastam, tā radot pagastu tagadējās robežas, kuŗas no pagasta dibināšanas nav grozītas. Nekustamas mantas taksetā vērtība ir 2400000 ls. Iedzīvotāju skaits 6700. 1936.-37. saimniecības gada budžets līdzsvarots uz 57.000 ls, izsmelot normālās nodokļu likmes bes to paaugstinājuma. Pagasta pašvaldības saimnieciskais un finansiālais stāvoklis joprojām grūts, kam par iemeslu tas apstākļi, ka pašvaldībai nav pietiekoši savu ēku, kur novietot daudzās skolas, ierādīt dzīvokļus skolotājiem, dot telpas rajona ārstam, vecmātei, policijas darbiniekiem. Līdz 1934. g. 15. maija pārvērtībām par ēku būvi un saimnieciskā un finansiālā stāvokļa uzlabošanu ļoti maz bija gādāts; ēkas netika celtas, nodokļi netika piedzīti un parādi netika kārtoti. Pēc vēsturiskā 15. maija, nākot darbā

jaunam pagasta valdes sastāvam, šī aina stiprā mērā mainījās uz labo pusi. Pusotra gada laikā tika uzcelta jauna pamatskolas ēka, ieguldot tanī 14862 ls pagasta pašvaldības naudas līdzekļu, kuŗi ēkai palikuši neizpildīti apšūšanas no ārpuses un krāsošanas darbi, kā veikšanai jau ir uzkrāti līdzekļi 6000 ls. Nodokļu piedzišanai tika piegriezta nopietna vērība. Nodokļu parāds uz 1934. g. 1. aprīli no 72000 ls uz 1936. g. 1. aprīli samazinājās uz 41000 ls. Tekošās izdevumu saistības tika kārtotas laikā un stiprā mērā tika deldēti agrāko gadu parādi. Šķita, ka pagasta pašvaldība būs brīva no parādiem un varēs saimniekot bez grūtībām un sākt būvēt vēl kādu pašvaldības ēku, bet šī laika atnākšanu pagaidām ir apturējusi 1936. gada neražas vasara, kuŗa šī pagasta lauksaimniekiem stiprā mērā ir atsaukusies uz nodokļu maksātnespējām un ir novedusi tos ļoti grūta saimnieciskā pārbaudījuma priekšā.

Galvenās nozares graudkopība un lopkopība maz izkopta, sevišķi tas sakāms par lopkopību. Samērā maz vērības piegriezts atsevišķu kulturu un sugu ieaudzēšanai un izkopšanai. Te plašs darba lauks agronomiskiem un lopkopības darbiniekiem.

Par izglītības pacelšanu pagastā stiprā mērā gādāts. Par to gādājusi valsts, uzceļot Indras ciemā 6 klasīgu pamatskolu, kurā mācas gandrīz puse no pagastā skolas gados esošiem bērniem un par to gādā arī pagasta pašvaldība, uzturot divas 6 klasīgas — un septiņas 4 kl. pamatskolas; pagasta pašvaldības abas 6 kl. pamatskolas mitinās pagasta pašvaldības ēkās, bet visām 4 kl. pamatskolām telpas irētas un tās pa lielākai daļai maz piemērotas skolas vajadzībām.

Kulturālā un sabiedriskā dzīvē valda manāma rosība. Darbojas 2 lauksaimniecības b-bas, lopkopības pārraudzības b-ba, Latvijas kulturveicināšanas b-bas nodaļa un 2 brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-bas. Pēc jaunnodibinātās lauksaimniecības b-bas darbības uzsākšanas, šķiet, varēs notikt apvienošanās un kopējs darbs gūs labākus panākumus.

Pagastā 2 ciemi — Indras un Piedrujas. Indras ciems, kurš jau stipri apbūvēts un apbūvēšana turpinās, ir izveidojies par saimniecisku un kultūralu centru.

Indras ciemā notiek lielākie sarīkojumi, sanāksmes, priekšlasījumi. Izrikojumi notiek Indras valsts pamatskolas telpās, kur ir plaša zāle ar skatuvi izrādēm. Parādes, sporta svētki, bērnu svētki u. c. notiek ro-

bežsargu ierīkotā sporta laukumā, kur šogad paredzēts uzcelt sporta paviljonu. Indras ciems atrodas pie pašas Indras dzelzceļa stacijas un šis apstāklis galvenais faktors ciema plaukšanai. Te arī attīstās tirdzniecība, jo notiek nedēļas tirgi un pie stacijas notiek lauksaimniecības ražojumu nodošana no vairāku pagastu lauksaimniekiem. Tirdzniecība atrodas privātpersonu rokās, jo kooperācijai agrākos gados dziļas brūces ir sīsi patērētāju kooperatīva un krājaizdevu s-bas izsaimniekošana, bet cerams, ka ar visā valstī pašreiz iesākušos kooperācijas atveseļošanās arī šeit kooperācija gūs piekrišanu un atsaucību.

Indras ciemā novietojusies visa vietējā administrācija, izņemot pagasta valdi, kurai mitekļis atrodas Vaivados, 5 km attālumā no Indras. Tiek cilāts jautājums par pagasta pašvaldības lielākas ēkas būvi Indrā, kurā varētu novietoties pagasta valde, rajona ārsts, vecmāte, rajona agronoms, policijas darbinieki u. t. t. Tādas ēkas celšana ir nepieciešama un vajadzīga. Ar tās izbūvi atkrīstu lielu sumu izdošana telpu irēšanai tiem darbiniekiem, kas atrodas Indrā un kuriem pagasta pašvaldībai jānod dzīvokļi, kancelejas u. c. telpas.

V. CELITANS, Piedrujas pag. valdes darbv

Preiļu pagasts

Pagasts dibināts 1871. gadā. Pagasts aptver 293 kv. klm. ar 26129 ha lauksaimniekiem piederošās zemes, 2078 saimniecībām, no kurām 947 saimniecības ir zem 10 ha, Budžets 1936.-37. g. ar pazemin. likmi 79600,—, kas iztaisa uz katra iedzīvotāja Ls 8,39. Iedzīvotāju pagastā ir 9604, no tiem 27 proc. cittaunieši. Ievērojot lielo pagasta platību teritoriālā ziņā un iedzīvo-

tāju skaitu, ir paredzēts 1938. g. to sadalīt divās atsevišķās vienībās.

Pagasta zeme lauksaimnieciskai izmantošanai ir stipri grūta, jo tās liela daļa ir kalnaina un mālaina. Pagasta lauksaimnieku galvenie ienākumi ir no līniem un graudkopības, un vēl mazos apmēros no lopkopības un piensaimniecības. Pagasta pašvaldībai pieder 11 nekustami īpašumi

Preiļu pagasta valde un tehniskie darbinieki.

ar kopvērtību Ls 83759,—. Pagastā ir 1517 skolas gados esošie bērni, no kuriem skolu apmeklē 1406. Pagasts uztur trīs 6 kl.

drošas ēkas un vairāki simti lauksaimnieku sagatavojuši priekšdarbus ugunsdrošu ēku būvei.

Preiļu pagastnams.

pamatskolas un 9 I pakāpes pamatskolas ar 33 skolotājiem.

Pateicotaes vēsturiskajam 15. maijam pagasta pašvaldība pilnīgi atbrīvojās no lielajiem parādiem un vēl uzkrāja kapitālu Ls 34000,—. Ir sagatavots 2 skolu ēku būvēm vajadzīgais materiāls. 1936. g. vasarā Gailiņu skolas skolotāju vajadzībām uzcelta skolotāju dzīvokļu ēka, kas pašval-

Pagastā darbojas 2 lauksaimniecības biedrības, 2 piensaimnieku sabiedrības, 2 mašīnu koplietošanas punkti, 5 pasta palīgnodaļas un 2 pasta - telefona palīgcentrāles ar 16 abonentiem. Bez tam pagastā darbojas rajona agronoms, rajona būvtechniķis, 2 rajona ārsti, rajona vecmāte un Daugavpils apr. sadarbības apvienības slimnīca, kas labi nostādīta.

6-kl. pamatskola Preiļos.

dībai izmaksāja Ls 9000,—, kā arī tika izremontēta pagasta valdes kanceleja, kas izmaksāja Ls 7500,—. Pagasta lauksaimnieku rosība un izpratne darbam stipri pavairojusies sakarā ar agronomisko darbinieku neatlaidīgo gādību par to, ar ko arī lauksaimnieku ienākumi pavairojušies. Lauksaimnieki ir uzcēlušī vairākas ugus-

Dabas jaukumu ziņā pagasts pelna ievēriību ar skaisto 16 ha lielo Valsts Preiļu lauksaimniecības skolai piederošo parku un tajā atrodošamies dīķiem.

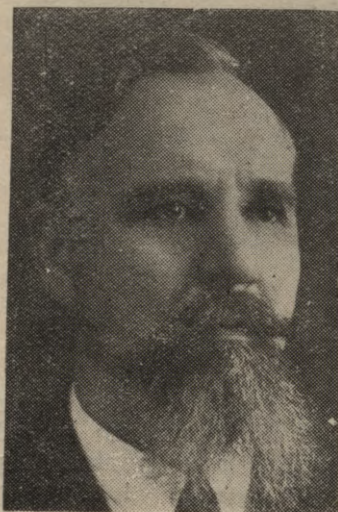
Arī skaisti dabas skati atveras Galmuižas kalnos ar Salmu un Kaučera ezeriem.

J. ČIVČS,
darbvedis.

Valsts Preiļu 2-g. lauksaimniecības skola

atvērta 1924. g. Sākot ar 1935. g. 1. maiju skolu pārņēmusi valsts.

Skolas saimniecības zemes kopplatība ir 65 ha, no kuŗas 16 ha aŗamzemes, 8 ha liels

Valsts Preiļu 2-gad. lauks.
skolas pārzinis J. Ezerkalns.

augļu dārzis, 7 ha pļavas, 2,4 ha sakņu dārzis un pārējā zem ēkām, pagalmiem un nederīgas zemes 15 ha. Pie skolas atrodas 16 ha liels, reti jauks parks ar ūdens dīķiem un kanāliem parka vidū. Skolā dar-

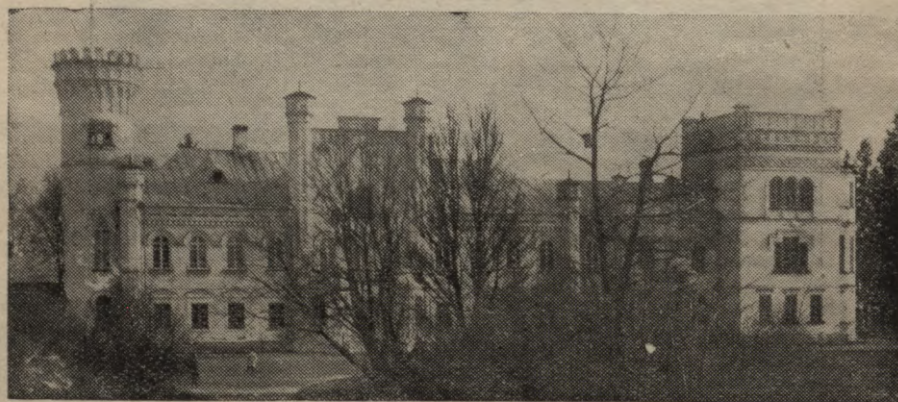
bojas trīs pastāvīgie skolotāji. Nopietna vērība tiek piegriezta esošās kokskolas paplašināšanai — augļu kociņu stādāmā materiāla pavairošanai apkārtnes vajadzībām. Šo darbu vadīšana uzticēta dārzkopības speciālistam. Praktiskie darbi amatniecībā zēniem varēs notikt jaunbūvētās darbnīcās, kuŗas būs lielākās valstī pie lauksaimniecības skolām. Amatniecības darbus vada speciālists. Augkopībā ievestas šķirņu labības, piemērotas vietējiem apstākļiem, kuŗas tiek izplatītas un ieteiktas apkārtnes lauksaimniekiem.

Lopkopības veicināšanai pie skolas pastāv vaislas punkts visām dzīvnieku šķirām, kuŗš nāk par svētību lopkopības uzlabošanai tuvākā un tālākā apkārtņē. Pie skolas ir siltumnīca, kuŗa tiek izmantota vispirām kārtām skolas saimniecības vajadzībām un, cik apstākļi atļauj, tiek ieaudzēti arī stādīni apkārtējo iedzīvotāju vajadzībām. Pēc skolas pārņemšanas valsts uzturēšanā, skolas un galvenām kārtām skolas saimniecības ēkās notiek plaši remontdarbi, pārveidojot esošo iekārtu jauno laiku prasībām.

Skolas darbinieki aktīvi darbojas visās vietējās organizācijās, vairojot gara gaismu un labklājību apkārtnes iedzīvotājos.

Skolā patreiz mācās 32 audzēkņi.

J. EZERKALNS,
skolas pārzinis.

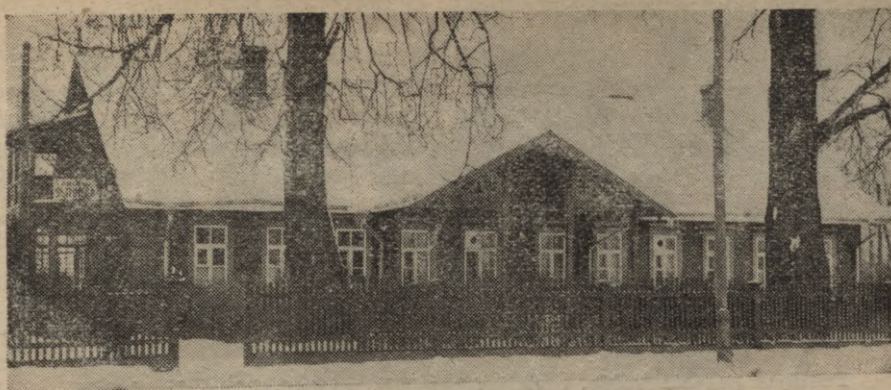

Valsts Preiļu 2-gad. lauks. skola.

Silavas kūdras ražošanas sabiedrība

Sabiedrība dibināta 1932. gadā, bet darbība uzsākta tikai 1934. gadā.

1934. gadā sagatavots 100 kubikmetru pakaišu kūdras. 1935. gadā kulturtechni-

Preiļu slimnīca.

ķis sastādīja meliorācijas projektu purva nosusināšanai. 1935. gadā ražots 590 kubikmetru pakaišu kūdras. 1936. gadā izveisti paredzētie meliorācijas nosusināšanas darbi, uzcelti 6 šķūņi kūdras novietošanai,

sagatavots 1200 kubikmetru pakaišu kūdras. Pašlaik sabiedrībā skaitās 22 biedri.

V. MEŠKALS,

Silavas kūdras ražošanas sabiedrības valdes loceklis.

Preiļu lauksaimniecības biedrība „Vārpa“

dibināta 1922. gadā, lai rūpētos par lauksaimniecības un mājsaimniecības attīstību. Biedrībai piešķirtas no bijušā Sondoru muižas Vārpu mājas 13,38 ha platībā, kur biedrība uzcēlusi dzīvojamo ēku, kūti un šķūņi. Biedrībai ir labības šķirojamais punkts, kur pašlaik atrodas un tiek nodarbinātas daudzas šķirojamās mašīnas un līnu kulkstāmais rats, ko lauksaimnieki ļoti intensīvi nodarbina.

Biedrība vairākus gadus no vietas rīkojusi pagasta zemnieku dienas, tāpat kursus un priekšlasījumus dažādās lauksaimniecības nozarēs. Biedrības īpašumu vērtība Ls 9951,58, bet valsts aizdevums Zem. bankā — saimniecības izpirkšanas maksa

Ls 900,—. Biedrības brīvie līdzekļi noguldīti pasta krājkasē. Biedrība ar saviem līdzekļiem atbalsta vietējos mazpulkus, lopkopības pārraudzības biedrību un ziedo Latgales trūcīgo studentu stipendijām. Biedrības priekšsēdis ir pagasta vecākais Pēteris Utināns.

Pēc 15. maija biedrības darbība daudz rosīgāka, jo biedros ir radusies stipra darba griba un neatlaidīga enerģija strādāt kopēju darbu, lai zemnieks varētu sasniegt baltākas dienas un šīs darbs, ko kopā darām, lai nāk var svētību visai mūsu varenai, daļai un nacionālai Latvijai.

ANT. STUPĀNS,
sekretārs.

Pustiņas pagasta

platība ir 141 kv. klm.; nekustamas mantas vērtība Ls 1329890.—; iedzīvotāju skaits — 4274. Galvenā nodarbošanās ir graudkopība, lopkopība un linkopība. Tekošā gada budžets sastādīts uz Ls 35.000.—.

Pagastā rosīgi darbojas aizsargu nodaļa, mazpulkis, lopkopības pārraudzības biedrība, Latvijas katolu jaunatnes biedrības Pustiņas nodaļa, Pustiņas lauksaimniecības kooperatīvs, kuŗš atvēris veikalu, Pustiņas un Piedrujas piensaimnieku sabiedrība „Ekonomija“.

Grūtības rada sabiedrisko ēku būve.

Pēdējo 3 gadu laikā sevišķi rosīgi darbojas un strādā robežsargi, kuŗi veicot savus tiešos pienākumus, atbalsta pagasta iedzīvotājus arī materiāli un sniedz padomus dārzkopības un citos jautājumos.

Pagasta robežās daudz krāšņu ezeru. Lielākais ir Užeņu ezers, uz kuŗa pussalas atrodas senlaiku pilskalns.

Pagastā darbojas 5 skolas, no kuŗām viena ir 6 kl. un pārējās 4 kl. Skolas apmeklē 650 bērni.

M. KLAGIŠS,
Pustiņas pagasta vecākais.

Pustīnas pagasta valde, revīzijas komisija un tehniskie darbinieki.

Pustīnas pagasta 6-kl. pamatskola

Bērnu mācība pagastā organizēta pēc zemnieku brīvlaišanas, kas Latgalē notika 1861. g. Bērni pulcējās pagasta namā, kur lasīt un rakstīt mācību pasniedza pagasta darbvedis, kuram bērnu vecāki maksāja graudā (— par 2 bērniem 1 zosi un dažus pūrus labības). Šāda bērnu mācība ar pār-

kopdzīvei. Skolēnu skaits pakāpeniski pieauga. 1929.—1930. mācības g. skola izveidota par pilnu 6 klasīgu pamatskolu un telpas kļuva šauras. 1934.—1936. g. pag. pašvaldība izbūvēja skolas namu ar klasēm, dzīvokļiem un izrīkojumu zāli, kas ir vienīgā visā pagastā. Šinī mācības gadā skolu

Pustīnas 6-kl. pamatskola.

traukumiem pastāvēja līdz 1887. g., kad pagasta sabiedrība uzcēla skolas namu. 1903. gadā skolas ēka nodega un skolas vajadzībām bij. Pustīnas muižas īpašnieks dāvāja 1,20 desetinās zemes, uz kuŗas pašvaldība uzcēla jauno skolas ēku ar klases telpām, dzīvokli skolotājam un skolēnu

apmeklē 306 bērni un darbojas 7 skolotāji un 2 atsevišķu priekšmetu pasniedzēji. Pie skolas darbojas mazpulks, skolēnu kooperatīvs un Latvijas jaunatnes sarkanā krusta pulciņš.

St. Seilis,
skolas pārzinis.

Rudzētu pagasts

dibināts 1920. g. un atrodas 26 klm uz ziemeļiem no Līvānu pilsētas. Pagastā no Stirnienas, Preiļu, Vārkavas un Līvānu pagastiem atdalīti novadi. Pagasta platība ir 136,37 kv. klm., no tiem 119,70 ir lauksaim-

vijas Ūšas upe ar savu pieteku Savanku. Zeme šeit ļoti līdzena, virskārta mālaina. Galvenais lauksaimnieku ienākumu avots ir lini, citas nozares mazāk attīstītas. Pagastā reģistrēti 3355 iedzīvotāji. Neatļaidīgā dar-

Rudzētu pagasta valde un tehniskie darbinieki.

nieciski izmantojami. Lauksaimnieciski izmantojamas zemes vērtība 1.798.045 ls. Pagastā 690 saimniecības, no tām 165 jaunsaimniecības, pārējās no sādžām izdalītās viensētās. Cauri visam pagastam liču loču

bā pagasta pašvaldība uzcēlusi divstāvu ķieģeļu mūra skolas ēku. Ķieģeļu skolas ēkai no 26 klm. attāluma piegādājuši paši lauksaimnieki. Ēka izmaksājusi 120.000 latus. Tajā mācās 350 bērni un strādā 7 skolotāji.

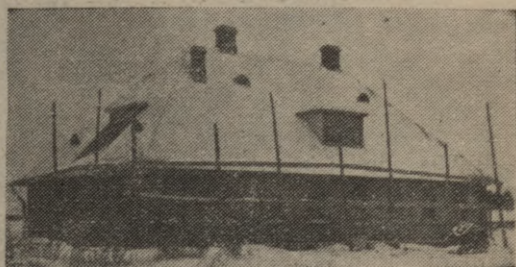
Rudzētu 6-kl. pamatskola.

Pagājušā gadā atremontēta arī vecā skolas ēka un tur ievietota pagasta valdes kanceleja.

Pagasts ir viens no latviskākajiem visā Daugavpils apr. Rosīgi darbojas vairākas saimnieciskas un idejiskas organizācijas, kā aizsardžu pulciņš, aizsargu nodaļa, mazpulks, krāj-aizdevu sabiedrība, piensaimnieku sabiedrība u. c. Pie pamatskolas nodibināta lauksaimniecības tipa papildskola, kas darbojas ar ļoti labām sekmēm.

B. ZAČESTS,

Rudzētu pag. darbveža v. i.

Rudzētu pag. doktorāts.

Skaistas pagasts

dibināts 1861. g. Atrodas Daugavpils apriņķa dienvidrītu stūrī un pieder pie vidējiem pagastiem apriņķī. Aptver 25.000 ha lielu zemes gabalu, ar 14.935 ha aŗamzemes, 3600 ha pļavu, 2965 ha ganību un 1500

dras un Daugavas upju apkaimēs neauglīga smilts. Galvenā pagasta iedzīvotāju nodarbošanās — graudkopība. Visvairāk audzē, un arī vislabāk te padodas rudzi un pa daļai arī ziemas kvieši. Lopkopība vāji attī-

Skaistas pagasttiesa.

ha mežu. Zemes taksētā vērtībā 2.933.110 ls. Pagastā 1530 saimniecības ar 6788 iedzīvotājiem. 1936.-37. g. budžets 71.000 ls — bez nodokļu likmju paaugstināšanas.

Gandrīz visapkārt šo pagastu no citiem šķir ūdens. Ziemeļos no Aulejas un Dagdas pagastiem — Sivera ezers, rītos no Pustiņas un Piedrujas — Indras upe un Indras ezers, dienvidos no Ilūkstes apriņķa Kaplavas pagasta — Daugava un vakaros no Krāslavas pagasta — Skaistas, Ižunas un Dridzas ezeri. Pagastu šķērso Rīgas-Indras dzelzceļa līnija.

Zeme Skaistas pagastā vidēji auglīga, lielāko tiesu smilšains māls. Tikai ziemeļ, rītu un dienvidu nomalēs Sivera ezera, In-

slīta, bet pašā pēdējā laikā manāma uzlabošanās.

Pagastā 11 skolas ar 27 skolotājiem. No viņām 3 sešklasīgas, tai skaitā viena valsts. Savas ēkas tikai trim, citas mitinās irētās telpās. Pavasarī pagasta pašvaldība sāks celt jaunu modernu divstāvu skolas ēku, — ar ūdensvadu un centrālapkuri. Pagastā darbojas aizsargu organizācija, mazculki, Baltiņu piensaimnieku sabiedrība „Zelta avots“, Baltiņu lauksaimniecības biedrība, Rom.-kat. kulturas veicināšanas biedrība „Saule“, Izabelinas krāj-aizdevu sabiedrība un brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība. Pašreiz dibinās jauna lauksaimniecības biedrība, kuŗa apvienos dažas pastāvošās biedri-

Skaistas pagastnams.

bas. Sabiedrisko darbu kavē piemērotu telpu trūkums pagastā, jo tagad visi sarīkojumi notiek valsts pamatskolas telpās, bet tās šauras un plašākām sanāksmēm maz piemērotas.

Skaistas pagasts bagāts krāšņiem dabas skatiem: gleznainiem ezeriem, dziļām lejām un straujiem kalniem, kas apauguši, pa lielākai daļai, košām bērzu birstalām. Pagasta dienvidus daļā stiepjas diezgan lieli,

tumšu egļu un priežu meži. Dridzas ezera malā, pie Grundānu ciema, atrodas pilskalns, kuŗš nav vēl izpētīts, tāpēc arī nav zināms, kādam laikmetam tas pieskaitāms. Jaukie skati aicina dabas mīļotājus iegriezties arī Skaistas pagastā.

OSVALDS BUDBERGS,
Skaistas pagasta darbvedis.

Skaistas valsts pamatskola

atvērta 1924. gada rudenī Skaistmuižā (irētās telpās), 1 km attālumā no Skaistas stacijas. Sākumā skolā darbojās 3 skolotāji un mācījās 87 skolēni. 1926. gada 4. novembrī skola pārgāja Skaistas pagasta pamatskolas telpās, blakus pagasta namam. Skaistas pagasta pašvaldība nodeva par brīvu skolas rīcībā divas ēkas — veco pagasta skolas namu un bij. pagasta feldšera namu. Izglītības ministrija izdarīja abās ēkās kapitālremontu. Skolēnu skaits arvienu auga un pašlaik pārsniedz 280. Skolā strādā 9 skolotāji. Skolēni sadalīti 9 nodaļās un mācās 2 maiņās — 6 nodaļas no rīta un 3 pēcpusdienā. Pie skolas ir internāts.

Caurmērā gadā skolā notiek 25 līdz 30 publiski sarīkojumi — priekšlasījumi, koncerti, teātra un kino izrādes.

Skola savā pastāvēšanas laikā, sākot ar 1926. gada pavasari, ir izlaidusi pavisam 172 skolēnus, kas beiguši pilnu pamatskolas kursu. Liela daļa no tiem pašlaik mācās vidusskolās, arodskolās, augstskolā. 1934. gadā skolā nodibinājās 182. Skaistas rāzpuļks, kas, pagastu valdes un visas sabiedrības atbalstīts, darbojas rosīgi.

L. ČIVKULIS,
valsts Skaistas pamatskolas pārzinis.

Baltinavas piensaimnieku sabiedrība

dibināta 1927. gadā. Sabiedrības koppienotava iesāka savu darbību tanī pašā 1927. gada maija mēnesī, kā rokas moderniecība, šaurās, irētās telpās.

Jau pirmā darbības gadā ierīkotas divas krejotavas, no kuŗām savākti un pārstrādāti 89.000 kg piena.

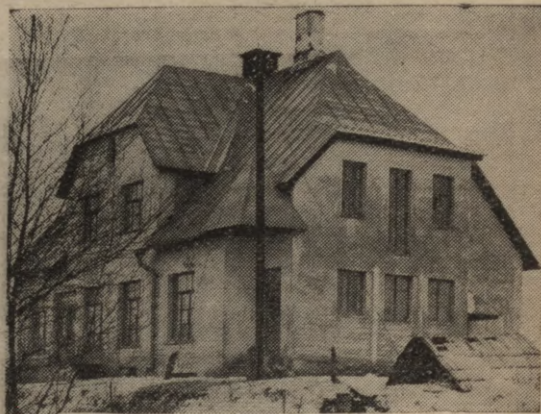
1928. gadā piena raža četrkārtojas un rodas vajadzība pēc plašākām telpām, lielākas koppienotavas iekārtas un mēchaniskā dzinēj spēka. 1929. gadā sabiedrība no vietējās lauksaimniecības biedrības iegūst zemes gabalu un sāk celt savu betona ēku. 1930. gadā tā jau gatava, piemērota 10.000 kg piena pārstrādāšanai dienā.

Turpmākie darbības gadi piena ražas ziņā uzrāda zināmas svārstības, kas izskaidrojams ar sviesta cenu un vasaras klimatisko apstākļu svārstībām. Augstākais piena nodevēju skaits — 385 ar 1040 slaucamām govīm — bija 1929. gadā.

Sabiedrības pastāvēšanas laikā nodibinātas 10 krejotavas, kas apkalpo Skaistas pa-

gastu un daļu no Piedrujas, Krāslavas, Kaplavas un Pustiņas pagastiem.

P. GRUNDĀNS,
valdes priekšsēdētājs.

Skaistas pag. Baltiņu piens. s-bas pienotava.

Ungurmuižas pagasts

aptver 173 kv. km platību un robežojas ar Aiviekstes, Sāvienas, Mētrienas, Atašienes, Vīpes un Krustpils pagastiem. Tagadējie Aiviekstes un Vīpes pagasti ir agrākā Ungurmuižas pagasta sastāvdaļas un atdalījās 1922. gadā. Pagastā pavisam ir 765 nekustami īpašumi ar zemes kopplatību 17.300 ha, 1.281.182 l kopvērtībā, 3887 ha aizņem valsts meži. Zeme visumā smilšaina un auglība samērā vāja. Lielas platības aizņem neizmantoti purvi.

No skaistākām vietām pagastā minams Baltiņu ezers, kuram apkārt augsti kalni, apauguši ar priežu mežu. Līdzīgs ir arī Spilvu ezers un tā apkārtnē. Plašs skats atveras no Silbebru kalnu grēdas uz Vidzemes augstieni — Gaiziņkalnu, kur var pārredzēt apkārtni 30 km attālumā. Šis kalnu grēdas ziemeļu pusē atrodas Saukas ezers, kurā dienvidus galā ir dziļš avots, ar sērveidīgas masas nogulšņiem. Vērts būtu to izpētīt.

Ungurmuižas pagasta valde un tehniskie darbinieki.

Latvijas pastāvēšanas laikā ļoti liels darbs veikts pie sādžu sadalīšanas viensētās un šai pagastā pavisam izdalītas 37 sādžas. Arī purvu nosusināšana izvesta plašos apmēros un tagad lauksaimnieki ķērušies pie intensīvākas zemes izmantošanas un tikuši pie ievērojami lielākas turības. Iedzīvotāju saimnieciskais stāvoklis apmierinošs.

Saimnieciskā stāvokļa straujāku attīstību gan kavē slikta satiksme, jo Krustpils atrodas 20 km attālumā.

Ungurmuižas pagasta pašvaldībai pieder nekustami īpašumi, kopvērtībā par 100.000 ls. — Pagasta budžets līdzsvarots uz 32.763 ls, izsmelot nodokļu normālās likmes. Nodokļi, sevišķi pēdējos gados, ienāk labi un pagasta pašvaldības finansiālais stāvoklis labs. Pagasta pašvaldībai ir sava aptieka, doktorāts, darbojas arī vecmāte, kamdēļ iedzīvotāji veselības aizsardzības ziņā atrodas apmierinošā stāvoklī.

Izglītības laukā pagasta pašvaldība pēdē-

Ungurmuižas pagastnams.

Ungurmuižas 6-kl. pamatskola.

jos gados darījusi ļoti daudz, uzbūvējot jaunu, modernu 6-klasīgo pamatskolas ēku, kura izmaksāja 70.000 ls. Tomēr daudz vēl jādara, jo pārējās trīs I pakāpes pamatskolas atrodas irētās — skolām nepiemērotās telpās. Tuvākā laikā paredzēts celt otru 6 kl. pamatskolu, kad varēs likvidēt divas I pakāpes pamatskolas.

Kulturālā dzīve pagastā ļoti rosīga. Uz būvēts un labi iekārtots biedrības nams. Visrosīgāk darbojas aizsargu nodaļa, aizsardžu pulciņš, lauksaimniecības biedrība un skolotāju saime ar 2 mazpulkiem. Nodibināts labs koris, un bez tam vēl pagastā darbojas kulturas veicināšanas biedrība, divas jaunatnes biedrības, krāj-aizdevu sabiedrība, četras meliorācijas sabiedrības, trīs krejotavas, divi mašīnu koplietošanas punkti, lopkopības pārraudzības biedrība un Latvijas aerokluba nodaļa. Kā plašākā ko-

operatīvā organizācija ir vietējā savstarpējā ugunsapdrošināšanas biedrība dibināta 1922. g. un apvieno 600 biedrus. Pagasta namā, visās skolās un divās biedrībās ir bibliotēkas un bez tam pagasta namā lasāmgalds.

Liels darbs veikts rīkotās meža dienās, jo pēc izstrādātā plāna apstādīta baznīca, pagasta nams un citas sabiedriskās ēkas. Telefona tīkls pagastā atrodas izveidošanās stadijā un pašreiz darbojas četras pasta pal. nodaļas. Sevišķi izplatīts radio, jo tuvu Madonas raidstaciju ļoti labi var klausīties ar lēto kristaldedektora aparātu.

Pagasta pašvaldības un iedzīvotāju starpā valda laba saskaņa un liela rosība saimniecisko un kultūrālo lietu kārtošanā.

K. KALVĀNS,

Ungurmuižas pag. darbvedis.

Ungurmuižas lauks. b-bas „Rūķis“ nams.

Vārkavas pagasts

robežojas ar Jasmuižas, Kalupes, Līvānu, Rudzātu un Preiļu pagastiem. Starp Kalupes, Līvānu un Vārkavas pagastiem kā robeža tek Dubnas upe. Pagastam iet cauri Līvānu-Preiļu jaunbūvējamā šoseja un Preiļu-Kalupes I šķiras ceļš.

atbalsta pagasta pašvaldība un visa sabiedrība. Pagastam sava izriekojumu nama nav, bet sarīkojumiem izmanto pašvaldību skolu ēkas, kur telpu pietiekoši.

Pagastā darbojas lauksaimniecības biedrības „Jaunā zeme“ un „Auza“ un pie pē-

Vārkavas pagasta valde.

Pašvaldība uztur 8 pamatskolas ar 26 skolotājiem un 1215 skolēniem. Piecas no skolām 6-klasīgas, no kurām 4 ir pašvaldības ēkās. 1. Vārkavas 6-kl. pamatskola pastāv jau no 1845. gada.

dējās mašīnu koplietošanas punkts. Bez tam pagastā vēl 7 meliorācijas biedrības, kuŗas pārvērs purvus par pļavām un pļavas ar ziedošām druvām. Pagastā ir kūdras ražošanas sabiedrība, kas lauksaimnie-

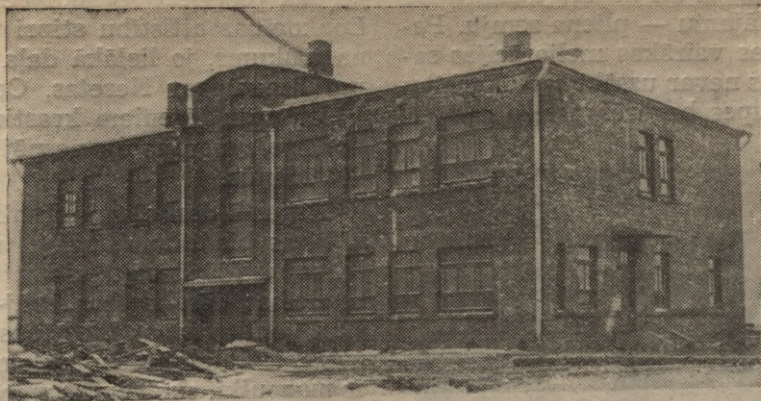
Vārkavas pagastnams.

Tekošā gadā pašvaldība galīgi pabeigs policijas un pašvaldības darbinieku dzīvokļu ēkas būvi, kas izmaksās apm. 16.000 ls.

Pagastam pieder Vārkavas rajona ārsta nams, būvēts ar bij. aprinča pašvaldības un pag. pašvaldības līdzekļiem. Sabiedrisko dzīvi pagastā veic aizsargi un aizsardzes, to

kus apgādā ar pakaišu un pa daļai ar kuri-nāmo kūdru. Pagastā 5 kulturveicināšanas biedrības, viena koppienotava. Lauksaimniekiem galvenos ienākumus dod linkopība. Pagastā četri novadi: Zaķišu, Vārkavas, Mačānu un Znutiņu.

Pagastā 1668 saimniecības. Zemes kop-

Vārkavas Sutru skola.

platība 22.402,44 ha, no kuriem aŗamzemes 11.956,70 ha, ţlavu 1751,27 ha, pāŗējā sastāda meŗus, purvus, ganības un nederīgo zemi. Pagastā ietilpst 2058,30 ha vaists meŗu. Iedzīvotāju skaits 7305. Őigada budŗets sabalansēts uz 77.233 ls.

Pagasta nams atrodas pie Kalupes-Preiļu I Őķiras ceļa 20 km no Nīcgales dzelzceļa stacijas un 13 km no Preiļu pilsētas.

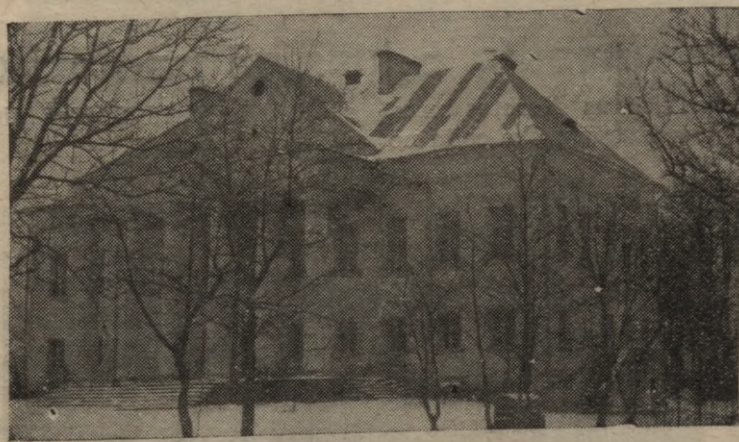
Sekmīgu lauksaimniecības attīstību kavē

sliktā satiksme un dzelzceļu trūkums. Pagastā darbojas rajona ārstis un vecmāte. Rajona agronoms ir viens uz trijiem pagastiem, bet lauksaimniecības būvtechniķis ir viens uz pieciem pagastiem.

Pagastā trūkst arī veterinārārsta.

S. JERMACĀNS,

Vārkavas pagasta valdes darbvedis.

Vārkavas 6-kl. pamatskola.

Vīpes pagasts

izveidojies no Ungurmuiŗas pag. bijuŗā Meŗmuiŗas novada un dibināts 1921. g. Vēlāk robeŗu noapaŗoŗanai pagastam pievienotas apdzīvotas vietas no Līvānu, Krustpils un Ungurmuiŗas pagastiem, ar vairumu krievu iedzīvotāju (to tagad pagastā ap 30 proc.). Pagastā skaitās 498 saimniecības ar 2375 iedz. un 9911 ha kopplatību. No Őis

platības 690 ha ir valsts purvi un meŗi. Aŗamzemes 3024 ha, ţlavu 2746 ha, ganību 2204 ha, privātu meŗu 186 ha, bet nederīgas zemes 1061 ha (10 proc. no visas kopplatības).

Budŗets tekoŗam 1936./37. gadam (izsmēlot pilnas likmes) sabalansēts uz Ls 32.000,—. Pagasta saimniecībās ir vidēji la-

bas zemes, bet daudz arī nederīgu smiltainu un grūti apstrādājamu — plieņa zemju. Pagastā ir dibinātas vairākas meliorācijas sabiedrības, bet tās nevar uzsākt savu darbību pirms Neretas upes bagarēšanas.

Vīpes pagasta valde un tehniskie darbinieki.

Pēdējos gados lauksaimnieki sāk pāriet uz cukurbiešu audzēšanu, jo to transportēšanas ziņā pagasta teritorija atrodas labvēlīgā stāvoklī. Audzē arī linus, bet pēdējā lai-

kā sāk piegriezt sevišķu vērību lopkopībai. Lopkopības attīstību stipri traucē laba siena trūkums, jo lielākā daļa pļavu ir ar zemu līmeni gar Neretas, Odzes, Atašas un Vīpes upju lēzeniem krastiem, kuŗu gultnes ir aizaugušas un nespēj pienācīgi novadīt ūdenus.

Pagastā darbojas lauksaimniecības veicināšanas biedrība «Vaga», ugunsapdrošināšanas, ugunsdzēsēju, divas lopkopības pārraudzības, dārzkopības, krāj-aizdevu un mašīnu koplietošanas biedrības, aizsargu organizācija ar aizsardžu pulciņu. Pie skolām ir mazpulki, skolēnu kooperatīvs un Jaunatnes sarkanā krusta organizācija.

Kulturāli-sabiedriskās dzīves centrā stāv Mežmuižas lauksaimniecības veicināšanas biedrība „Vaga“, kuŗa ir viena no vecākām organizācijām pagastā un pulcē ap sevi visas pārējās organizācijas un lauksaimniekus. Sadarbība starp organizācijām un pagasta pašvaldību ir laba, it sevišķi pēc 1934. g. 15. maija.

A. OZOLIŅŠ,

Vīpes pagasta vecākais.

Vīpes pagasta 6-klasīgā pamatskola

atrodas pašvaldības ēkā uz Neretas upes kreisā krasta. Skolas divstāvu ēka celta no skolā mācās 178 skolēni pie pieciem skolotājiem.

Vīpes Mežmuižas 6-kl. pamatskola.

lauksaimniekiem 1904. g. Kaŗa gados galīgi nopostīta. Ar valsts un pašvaldības līdzekļiem tā savesta kārtībā.

Pilnu pamatskolas kursu šinī skolā beiguši 164 skolēni, no kuŗiem laba daļa tālāk izglītojušies vidus un arodskolās. Patlaban

Daudz svētības skolai un skolas darbam atnesis 15. maijs. Uzpostas un izdaļotas skolas telpas, paplašināta bibliotēka, uzceltas divas betona saimniecības ēkas.

P. DRUVIŅŠ,

skolas priekšnieks.

Mežmuižas lauksaimniecības veicināšanas biedrība „Vaga“

Vīpes pagastā pastāv Mežmuižas lauksaimniecības veicināšanas biedrība «Vaga», kuŗa dibināta 1920. g. Biedrībai pieder nekustams īpašums (11,20 ha zemes). Biedrība te uzcēlusi b-bas namu ar izrāžu zāli plašākiem sarīkojumiem, izbūvējusi saimniecības ēkas: mašīnu punkta, krejotavas un vaislas stacijas novietošanai. Ēku atjaunošana biedrībai izmaksājusi Ls 15.000,— un šie darbi izvesti ar biedrības biedru naturālklausām, pašu līdzekļiem un Kulturas fonda pabalstu. Nekādu privātpārādu biedrībai nav, izņemot Valsts zemes bankas aizdevumu par piešķirto jaunsaimniecību Ls 1800,—. Biedrības bilance — Ls 25.680,19. Pie biedrības ir mašīnu koplietošanas punkts ar dažādām labības šķīro-

jamām u. c. lauksaimniecības mašīnām. Ir arī vaislas punkts un saimniecībās ieaudzēts prāvs skaits brūnaļu, kuŗas jau var lepoties ar I šķ. godalgām. Biedrībai ir plaša bibliotēka, savs orķestris, koris un drām. pulciņš, kuŗi veic biedrības kulturālo darbību skolotāja A. Bikaunieka vadībā sarīkojot koncertus u. c. priekšnesumus. Tāpat biedrība sarīkojusi dažādus kursus un priekšlasījumus par lauksaimniecības jautājumiem, darba sacensības un darba paņēmieni demonstrēšanu. Sevišķu dzīvību biedrībai ir devusi 15. maija saule un zem viņas spoŗuma biedrība cer nenogurstoši strādājot veikt visus pienākumus.

ANDREJS OZOLIŅŠ,

Vīpes pagasta vecākais.

Vīpes pagastnams.

Mežmuižas savstarpējā ugunsapdrošināšanas biedrība

Vīpes pag. dibināta 1924. gadā un darbību uzsāka ar 1925. gada 1. janvāri, kad biedrībā bija iestājušies 46 biedri. Tagad to skaits ir 405 (90 proc. no pagasta māju īpašnieku kopskaita). No biedrības dibināšanas līdz šim laikam nodegušas biedrībā apdrošinātās dzīvojamās ēkas 4, kūtis 2, rijas 2 un pirtis 5, par ko izmaksāta zaudējumu atlīdzība Ls 2487,34; mazais ugunsgrēku skaits izskaidrojams ar iedzīvotāju lielu uzmanību

un ar to, ka pagastā nav lielu ciemu, bet tikai viensētas. Biedrības kapitāli noguldīti Latv. bankā un Līvānu krāj-aizdevu sabiedrībā. Ikgadus biedrība ziedo no tīrā atlikuma sumas labdarīgiem un kulturāliem mērķiem un 1936. gadā Vīpes brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrībai izmaksāja Ls 400,— ugunsdzēsības rīku iegādei.

N. KOKTS,
sekretārs.

Višķu pagasts

ar 201,7 kv. klm. platību skaitās viens no lielākajiem apriņķī. Nekustami īpašumi — 2194, saimniecības 2100. Nekustamu īpa-

šumu vērtība 2.962.028 ls. Pagastā skaitās 10230 iedz., lielākā pārsvarā latvieši. Pagasta pašvaldības 1936.-37. g. budžets

līdzsvarots uz 81760 ls ar nomālām nodokļu likmēm. Nodokļu iekasēšana pēdējā laikā uzlabojusies. Parādu kārtošanā, kas uzkrāti agrākos gados, manāmas grūtības, kas vēl tik ātri neizbeigsies.

kapitāli pārbūvēts 1936. g. vasarā un tagad ir atbilstošs savam uzdevumam.

Pagasts uztur 12 pamatskolas: 4 — II pakāpes (6 kl.) un 8 — I pak., kurās pavi-

Višķu pagasta valde, tiesa un tehniskie darbinieki.

Zemes ceļi labā, pat priekšzīmīgā kārtībā. Apvidus nelīdzens — ar daudziem uzkalniem un lejām, ličiem un ezeriem.

am darbojas 38 skolotāji. Vēl darbojas Višķu valsts dārzkopības un mājturības skolas, kas atrodas Višķu farmā uz Luknas

Višķu pagastnams.

Pagasta nams atrodas pagasta centrā: špoģu ciemā pie Latgales šosejas, tuvu pie Dubnas upes kreisā krasta, 0,5 klm. attālumā no Višķu dzc. stacijas. Pagasta nams

ezeru krasta un skaitās par tūristu mītni. No visām pagasta pamaskolām: 5 — novietotas pašvaldības telpās un 7 — irētās telpās. Pagājušā rudeni nobeigta divstāvu

Višķu pag. Špoģu 2. pak. pamatskola.

Višķu pamatskola.

mūra skolas ēkas celtne Višķu ciemā un tā atbilst savām šo laiku prasībām.

Pagasta iedzīvotāju galvenā nodarbošanās zemkopība un pa daļai arī lopkopība. Lauksaimnieku ievērojamākais ienākuma avots: lini, kartupeļi, nedaudz arī cukurbietes, kuŗu kultivēšana beidzamā laikā ierobežota.

jaunatnes biedrība. Kā no teiktā redzams, organizāciju pagastā nav trūkums un gandrīz visas tās sekmīgi darbojas savu vadītāju, pagasta redzamāko darbinieku priekšgalā.

Kas attiecas uz pagasta sabiedrisko dzīvi, jāsaka, ka Višķu pagasta sabiedrība kulturālo un saimniecisko pasākumu izve-

Višķu Bērzenes pamatskola.

Tālāk minamas pagastā darbojošās organizācijas un biedrības, aizsargu nodaļa, aizsardžu pulciņš, aerokluba nodaļa, 4 mazpulki, lauksaimniecības biedrība, lopkopības pārraudzības biedrība, ugunsdzēsēju biedrība, krājaizdevu sabiedrība, pātērētāju biedrība, meliorācijas biedrība,

šanā iet vienkopus, kas nedaudz gadus atpakaļ tā nebija. Ar prieku jākonstatē, ka pagasta pašvaldība, aizsargi, mazpulki un skolotāji ir dažādu pasākumu ierosinātāji un reizē arī viens otra atbalstītāji.

Pagasta vecākais.

Valsts Višķu dārzkopības un mājturības skola

atrodas uz skaistā Višķu ezera krasta, 2,5 km no Višķu stacijas un 2 km no Višķu miesta. Mājturības skola dibināta 1928. gadā, bet dārzkopības skola 1931. g. Dibinātājiem palaimējies ar vietas izvēli, jo Višķi atrodas Latgales dienvidus daļā un klimatiskā ziņā šī vieta dārzkopības vajadzībām ļoti piemērota. Tāpat liela nozīme satiksmes līdzekļiem—bez dzelzceļa, garām skolai iet šoseja. Pie skolām atrodas arī saimniecība 86 ha liela, ar vairāk kā 1000 augļu kokiem. 1931. gadā uzbūvēts jauns skolas nams, bet tā kā pēdējos gados skolnieku pieplūdums ļoti liels, nevar visus skolniekus uzņemt, tad domāts nākotnē celt vēl otru ēku. Patreiz abās skolās mācās 90 audzēkņu, kuŗi visi dzīvo internātā.

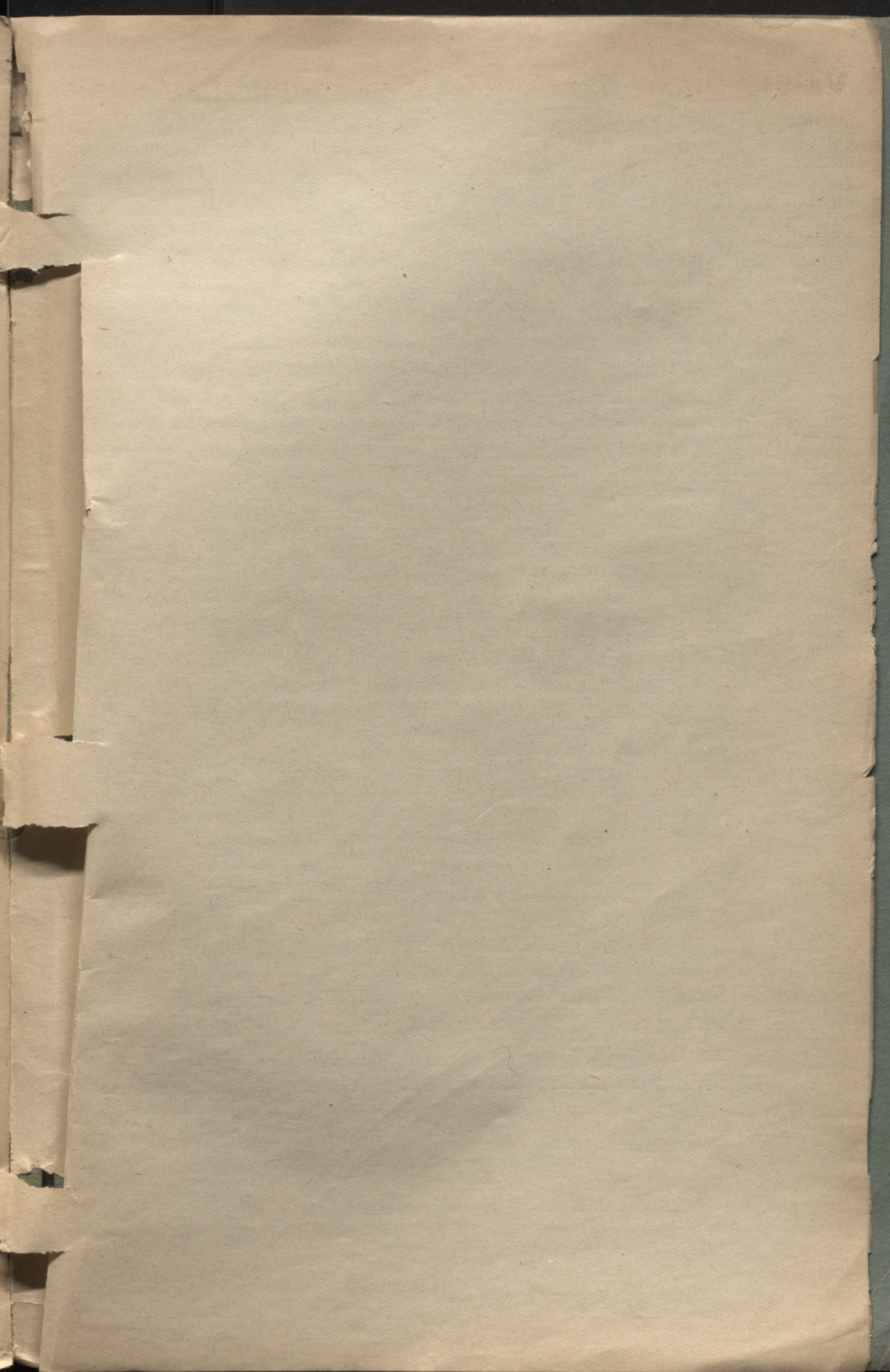
Mājturības skolu apmeklē galvenā kārtā latgaliešu bērni, mazāks procents no pārējās Latvijas, dārzkopības skolā turpretim audzēkņi sastopami no visas Latvijas, bet no Latgales — liels vairums no Daugavpils apriņķa. Pirmais skolu pr-ks bijis tagadējais universitātes doc. Šmits, otrais — agr. J. Čakšs, tagadējais Rēzeknes novada vec. agronoms, bet patreizējais skolu pr-ks ir agr. E. Saliņš. Skolās strādā 8 štāta skolotāji, 3 stundu pasniedzēji, bet saimniecību vada skolu priekšnieks ar saimniecības vadītāju agr. J. Krūmiņu.

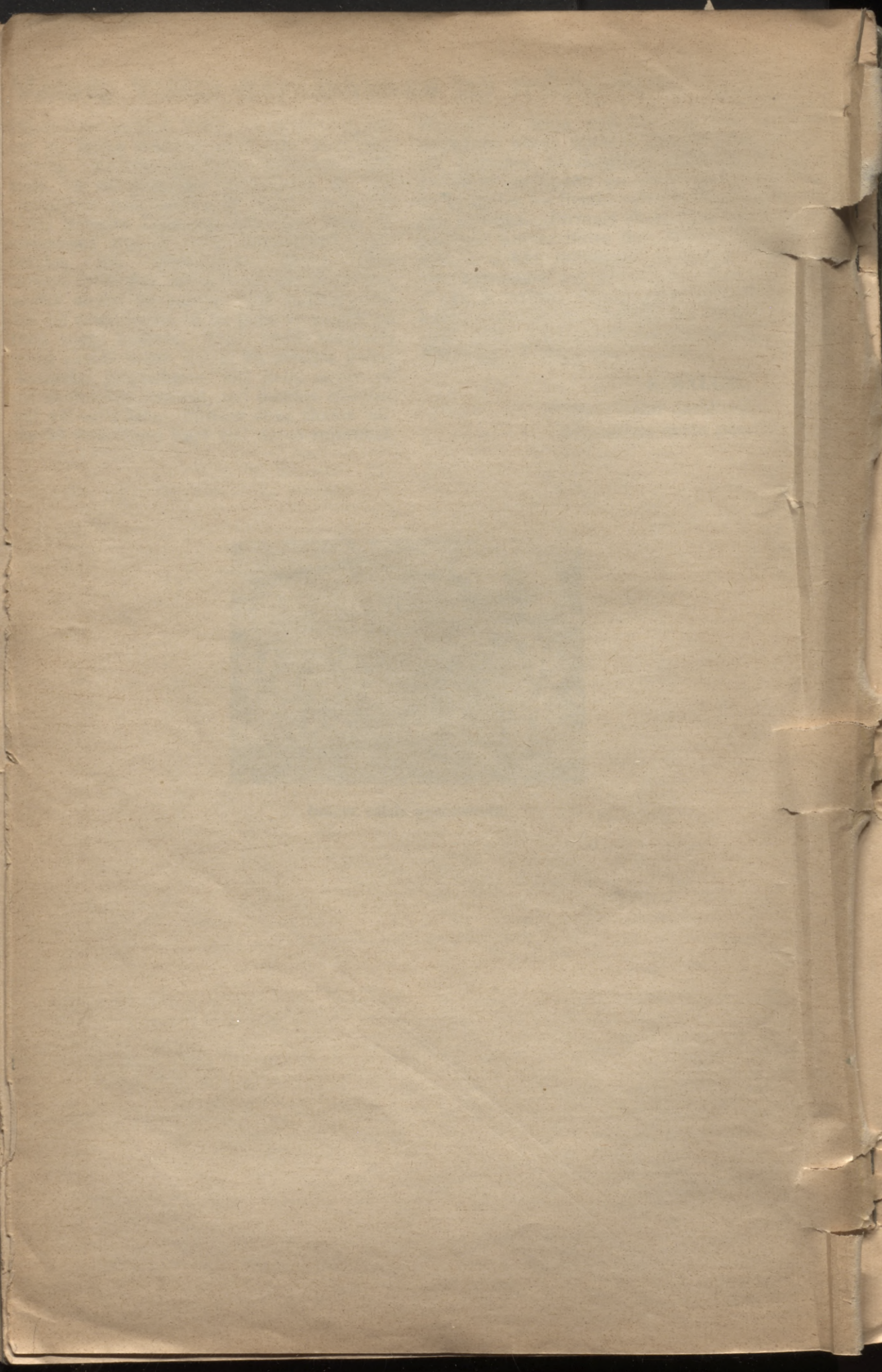
E. SALIŅŠ,

Valsts Višķu dārzkopības un mājturības skolu pārzinis.

Indras valsts pamatskola.

1.40

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0307069138

«Mazpulks»

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem, LLK priekšsēdētāja R. Dzērves vadībā. Redakcijā darbojas rakstniece Ausma Roga un agr. K. Ķirsis. Abonēšanas maksa ar piesūtišanu Ls 2,— gadā.

*

*

*

MĒNEŠRAKSTS

«Dārzkopības un biškopības žurnāls»

priv. doc. agronoma J. Sudraba redakcijā. Abonēšanas maksa ar piesūtišanu gadā Ls 6,—, pusgadā Ls 3,—, atsevišķa burt-nica Ls 0,75.

Parakstīšanos pieņem: LLK Rakstu apgāds, tālr. 22322, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, visi LLK agronomi, instruktori, virspārraugi un lopkopības pār-raugi, piensaimnieku sabiedrības, kooperātīvi, grāmatu veikali un visas valsts pasta iestādes. Tekošs rēķins pastā 4564.

807.

LATVIJAS LAUKSAIMNIEKS

Latvijas Lauksaimniecības kameras
illūstrēts lauksaimniecības žurnāls

Atbildīgais redaktors: agr. K. SALIŅŠ. Redakcijas locekļi: prof. Dr. agr. M. EGLĪTS, priv.-doc. agr. J. ŠUDRABS, inž. A. ZELTIŅŠ un A. PUNKA.

«LATVIJAS LAUKSAIMNIEKS»

iznāk 2 reizes mēnesī, katra mēneša 1. un 15. dienā.

ABONĒŠANAS MAKSA:

ar piesūtišanu gadā Ls 8,—, pusgadā Ls 4,—.

PARAKSTIŠANOS PIENĒM:

«Latvijas Lauksaimnieka» kantoris Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, visi LLK agronomi, instruktori, virspārraugi un lopkopības pārraugi, piensaimnieku sabiedrības, kooperātīvi, grāmatu veikali un visas pasta iestādes. Tek. rēķins pastā 4564.

Latvijas Lauksaimniecības kamera.

Vēl dabūjama

Latvijas Lauksaimniecības kameras apgādā, Doc. P. Kreišmaņa redakcijā

Lauksaimnieka gada grāmata 1937. gadam

320 lapas puses bieza ar daudzām illūstrācijām.

Kalendārijs. Tabulārā daļa ar lauksaimniekiem un sabiedriskiem darbiniekiem ikdienas darbā nepieciešamām ziņām, mežu novērtēšana, mežu pārdošanas līgumi etc. Bagātīgs rakstu krājums ar 37 vērtīgiem rakstiem.

Maksā Ls 1,—. Atkalpārdevējiem rabats.

Lauksaimnieka gada grāmata pieprasāma LLK Rakstu apgādā Rīgā, Baznīcas ielā 4, tālr. 22322, pie visiem agronomiskiem darbiniekiem un lielākos grāmatu veikalos.